

ГОДОР АНДРЕЕВ
**КРАХЪТ
НА АФЕРАТА
„ФАУ“**

ТОДОР АНДРЕЕВ
КРАХЪТ НА АФЕРАТА „ФАУ“

chitanka.info

Със средствата на документалната хроника и политическия детектив интересно и увлекателно авторът разказва за тайното „оръжие на възмездието“ — ракетите Фау-1 и Фау-2, което не постига целта, отредена му от фашистите — да предизвика прелом във Втората световна война, за усилията на английското разузнаване, което подкрепата на съпротивителното движение в Западна Европа осигурява контрадействията на авиацията, за опасната надпревара в разработването на атомното оръжие и за решителната роля на Съветската армия, чието победоносно настъпление попречи на хитлеристите да се сдобият с ракетно-ядрено оръжие и да стоварят върху света ядрената смърт. Той сполучливо разкрива задкулисите операции на САЩ за пленяване на учените и инженерите на Третия райх и техните зловещи изобретения.

Авторовите разсъждения и презумпции се основават на документални източници, което прави книгата интересна и като четиво, и като проблематика.

Драги читателю,

След книгата ми „Ракети“^[1] имах множество срещи, получавам от читатели и писма. От тях долових повишен интерес към тайнствата около секретното оръжие на Третия райх — крилатите ракети Фау–1 и балистичните ракети Фау–2, така нареченото оръжие на възмездието, чиято сянка още тегне върху земята.

Неговата преизпълнена е драматични епизоди история дълго е занимавала учени, военни изследователи, писатели, посветили му свои книги.

Интересът на българския читател ме подтикна към този скромен опит за едно обобщено представяне и тълкуване на това минало, твърде актуално е показателното израждане на една прекрасна научно-техническа идея за полет в космоса. Още повече че вече над 25 години се вълнувам професионално от ракетно-ядрените проблеми.

Когато изучавах материалите, стигнах до извода, че се налага разработката на фашисткото ракетно оръжие да се свърже с множество други исторически събития, развили се по същото време. Така картината ставаше по-пълна. Паралелно се ражда идеята за атомна бомба. Възникна вероятност за една изключително опасна в света симбиоза между тези две оръжия. Активизира се английското разузнаване, което по редица причини много късно изяснява старателно скриваната тайна на Фау. Но благодарение на съпротивителното движение в Европа успяват да осигурят контрадействията на съюзническата авиация. Историята ясно очертава главната сила — Съветската армия, — чието победоносно настъпление не позволява на Хитлер да се сдобие с ракетно-ядрено оръжие. Без да се забравя, разбира се, саможертвата на норвежките патриоти, мъжеството на английските и американските летци, безстрашието на немските антифашисти, героизмът на полските партизани.

Фау — „оръжието на възмездието“ — не постига онази цел и не изиграва онази роля, която му се отрежда. То остава като една поредна авантюра на Хитлер. Авантюра, която веднага след войната е подета отвъд Атлантика, и то с активното участие на нацистките учени и инженери. Под въздействието на опияняващите възможности на авангардните технологии днес тя е доведена до абсурд, който води до неприемлив риск. Човечеството активно търси пътища да се избави от

него. Всичко това прави темата изключително съвременна, а историята и поучителна.

Счетох за свой дълг да проуча достъпната ми информация и според възможностите си да пресъздам пред българския читател в подходяща форма главните събития, за които стана дума.

Книгата, която е пред вас, е изградена върху факти, почерпвани от различни източници, и върху мисли и разсъждения на автора. Там, където фактите липсваха или бяха недостатъчни, аз следвах логиката на събитията и мотивите на историческите личности, които са ги движили. Оформяха се образите им и аз си позволих да ги доизградя с моето виждане.

Някои моменти са разгледани по-подробно, други въпреки наличието на данни — по-фрагментарно. Това се диктува от виждането на автора.

Нишката на историческите събития не свършва с книгата. Тя се изнизва до наши дни. Продължавам да я следвам.

Бих се радвал, ако успея докрай да ви направя съпричастен на моите наблюдения върху личностите и събитията, свързани със създаването на най-страшното оръжие на нашето съвремие — ракетно-ядреното.

[1] Андреев, Т. Ракети. С, Отечество, 1982. ↑

ПРОЛОГ

Късно през май 1984 г. самолет на „Пан Америкън“ кацна на западногерманско летище. Един от пътниците — невисок старец с оплешивяла глава, кръгло лице и тесни, свити устни — бавно влачеше краката си по стъпалата на металната стълба. Гледаше напред втренчено, сякаш без да мисли, като хипнотизиран. По-нетърпеливите го избутваха встрани. В този момент той излизаше от вцепенението си и залиташе, почувствувал, че може да му се завие свят, протягаше ръка към хладния парапет.

Допреди малко го беше обхванала някаква вътрешна треска на очакването и той, долепил се до илюминатора, гледаше в тъмнината. Самолетът правеше последния завой преди кацане и пред очите му се мярнаха светлините на големия град. След близо четиридесет години това беше първото му докосване до Стария свят. Зад светлините на аерогарата се простираше нощната тъмнина, в която скоро той щеше да се потопи, неизвестен на никого.

Това беше Артур Рудолф.

Той не стъпваше, а пропадаше. И близостта на земята ставаше още по-осезаема. Потокът продължаваше да се излива по стълбата, без да му обръща внимание. Никой не усещаше тежкото дишане, не виждаше втренчения поглед на този човек, който приближаваше осемдесетте.

Грохотът от реактивните двигатели беше утихнал и той усети лекото подухване на вятъра. Това го ободри.

Артур Рудолф не предвиждаше връщане назад. Годините на активен живот бяха изтекли. Старостта беше дошла. Може би затова предприе това последно пътуване, за да се успокои или да потули страха, да убие тревогата от приближаването на края.

Напоследък животът му се струваше бавно навлизане в една влажна пещера, някаква студенина проникваше през порите му чак до кръвта. Той искаше да избяга. А може би се надяваше да вземе още малко сили от въздуха, който беше дишал на младини.

До момента, когато работеше, избягваше да мисли за миналото. Но откакто се пенсионира, спомените все по-често го спохождаха. Изглежда и за него идваше времето на една меродавна за някои хора истина, според която да остарееш не значи нищо друго, освен да нямаш вече никакъв страх от миналото...

Средата на 30-те години, Кумерсдорф, тридесет километра южно от Берлин. Работата над първите ракети с инженер Валтер Ридел и Валтер Дорнбергер. Рудолф беше вече станал член на националсоциалистическата партия две години преди Хитлер да дойде на власт. Той се смяташе за съмишленик на фюрера, за негов сподвижник и искаше да даде всичко, на което е способен, с което го беше надарила природата, за да възтържествуват идеите на нацизма, за световното господство на немската нация.

Съдбата го срещна с Вернер фон Браун, с когото работиха толкова дълго време за славата на немското ракетно оръжие. През 1937 г. стана главен конструктор на двигатели в секретния център „Пенемюнде“, разположен на остров Узедом. Сега островът е в територията на Източна Германия и той нямаше намерение да го посещава. Беше го виждал на снимка как изглежда. Там, откъдето изстрелваха първите ракети, бяха израсли курорти, хотели и санаториуми. Ще отиде ли на онова място в планините до Нордхаузен, където беше подземният завод? И там няма да отиде. По онова време беше млад, стегнат, спретнат — инженер, който ръководеше сложното и опасно производство.

По дяволите! Защо трябва да носи отговорност за това, че там са умирали хора? По време на война навсякъде умират хора. Та концлагерът „Дора“ не беше негово дело. Той само ръководеше производството на най-секретното оръжие на Третия райх — на ракетите Фау-1 и Фау-2. И не беше скрил навремето, когато го питаха през 1947 американските власти, че е присъствувал на обесването на затворници в подземния завод. Е, разбира се, гледката не е била приятна — висят трупове на мостовия кран, а този кран му е така необходим за работа. Но това е дело на SS. Какво трябваше да прави той със саботьорите? Какво трябваше да прави един немец? Да доложи. И той пишеше, долагаше. Останалото е работа на SS...

Той отплува през Атлантика с групата на Вернер фон Браун, за да работи не за Америка, а за Германия. Смяташе, че това е най-

правилното решение за всеки добър немец, особено нацист, който фигурираше в предварителните списъци на международния съд. И затова сред мотивите му нямаше и капка раболепие към отвъдокеанския победител и покровител. Въз всеки случай така беше в началото. Той просто искаше от сегашните обстоятелства да извлече възможност за реванш. И се стараяше. През 1954 г. получи американско гражданство. Помогна на американците и на англичаните да усвоят производството на Фау-2 и на нейна основа да се създадат собствени ракети.

Ами онези славни години на „лунната епопея“, които му донесоха големите признания. Главният конструктор Браун го направи директор на програмата „Сатурн-5“ — най-голямата ракета-носител, създадена дотогава в Америка. С нея до Луната излитаха всички кораби „Аполо“. За тази работа беше удостоен с висшата награда на Националното управление по аеронавтика и изследване на космическото пространство (НАСА).

Та американската ракетна програма създадохме ние, немците. Но ние искахме да работим за Германия, да, за Германия!

Днес след вече четиридесет години, когато отново стъпваше на германска земя, той трябваше да си признае, че националните му амбиции, макар и добре пресметнати някога, в кулминацията на крайните изгоди играеха твърде нищожна роля. Неусетно бяха експлоатирали таланта, труда и чувствата му, за да го допуснат накрая в ложата на уважаван, но безучастен наблюдател. Обхващаше го тихо яростно ожесточение.

Как свърши Вернер фон Браун? След като му изрязаха раковата буца, умря в болницата във Вирджиния. Изпратиха го само най-близките. И това беше Браун, когото самите американци боготворяха, наричаха го „баща“ на космическата им програма.

Не, Рудолф не искаше да умре като Браун.

Когато преценяваше живота си, реши, че той може да има още значение само ако замине. Дали сам не лъжеше себе си?

Последната разработка, в която беше участвувал — ракетата „Пършинг-2“ — беше тук, във ФРГ. И той пристигна след нея или кажи-речи заедно с нея. Някога оттук през Атлантика тръгнаха с Фау-2 и не за какво да е, а за да я усъвършенствуват. И я превърнаха в „Пършинг-2“, която отново се завърна по тия места. Но тя е

несравнима с Фау-2. Тя е супероръжие... Там, някъде в тъмнината, са неговите „пършинги“. Кръгът се затваряше. Въпреки това той смътно си представяше какво го очаква тук, във ФРГ...

Лицето му беше станало бледо и по челото му искряха влажни капки пот. Сега той усещаше най-последно, че съдбата му отново се променя. Хладният размисъл, който никога не беше го напуснал през целия му живот, отново се завръщаше между трескавите слепоочия. Лицето му придобиваше обикновения безстрастен израз. Душевното му напрежение отслабваше. Приведените рамене се поизправиха. Той беше направил нещо за нацията и сега можеше спокойно да стъпи на нейна земя... Стисна устни и слезе...

Нацистът Рудолф — сменил кръщелното име Ото с Артур и обръщението хер с мистър. С каква тайна беше свързано миналото му, та неговото пристигане така възбуди журналистическия свят? Отново изплува зловещата загатка с историята на „оръжието на възмездието“ — ракетите Фау-1 и Фау-2.

Сега, когато минаха повече от 40 години от Нюрнбергския процес, отново си задаваме въпроса, защо местата на тия хора в залата, които създадоха най-коварното оръжие на нацизма, бяха тогава празни?

Как стана така, че далечният прототип на най-съвременната американска ракета „Пършинг-2“, която подлежи на унищожаване съгласно съветско-американския договор, е германската ракета Фау-2, а на крилатите „томахавки“ — крилатата ракета Фау-1? Как стана така, че основите на американското ракетостроене поставиха те?!

Отговор на тези въпроси търсим в тази книга.

ЧАСТ ПЪРВА
БЛЪФ ИЛИ ИСТИНА

ПОДСЛУШАН РАЗГОВОР

Кой би могъл да предположи, че едно разузнаване като британското ще се лута толкова дълго време — цели три години и половина, мисли доктор Джонс, загледан в цифрите 27. 3. 1943 от календара върху масивното му бюро от гладко полиран дъб, покрито с купчина аеро-фотоснимки и папки с надпис „Строго поверително“.

Млечнобялата му риза с връзка на сиви райета, безупречно подхожда на пепелявото му сако. Очите му издават постоянна грижа. Той самият се чувства отговорен за прекалената мудност и консерватизъм в работата на „Интелиджънс сървис“. Като началник на отдела за научно-техническото разузнаване към министерството на авиацията той може да направи много повече.

Става и отива до прозореца. Сива пелена обгръща едва напъпилите дървета в разкошния парк на „Даунинг стрийт“... Поглежда към осакатения Уестминстърски дворец. Още през май 1941 г. едно пряко попадение на немска бомба разрушава Палатата на общините. От британския Парламент остава Палатата на лордовете и кулата на часовника „Биг Бен“. Той не си спомня да е чувал скоро тържествения му звън и това още повече усилва усещането му за опасността, която заплашва Лондон. Напоследък не го напуска чувството, че противникът вероятно вече привършва разработването на тайното оръжие.

Доктор Джонс все по-често си задаваше въпроса, как е възможно английското разузнаване да не се добере до истината. И все по-често си спомня онези дни от детството, когато през лятната ваканция лягаше върху зелената трева в богатото на ливади имение на дядо си и гледаше странната игра на облаците. Там горе ту се появяваше глава на лъв, ту разперени крила на гигантска птица, после изникваше човек... Виденията, бързо появили се, се скриваха, дори валмата облаци изчезваха, а после набъбваха на друго място, преобразяваха се в други образи. И все такива, каквито на него му се искаше да види. Сякаш самите облаци долавяха по някакъв странен начин желанието му... Неволно той сравнява днешното си състояние и се пита какъв образ би

искал сега да види като разузнавач, експерт, научен консултант на разузнавателните служби на Велика Британия в безразборно кълбящите се валма от слухове, сведения, показания... Търпение, още малко търпение, и той ще си пожелае образа или той сам ненадейно ще изникне пред него...

Всеки нов ден мъглата както сега навън става все по-гъста и никакъв образ не се долавя. Но той, професорът по балистика и астрономия от Абърдинския университет, съгласил се още през 1939 г. да стане една малка бръмка от онази толкова яка и толкова крехка броеница на глобалния шпионаж, е сигурен, че ще дочака деня, когато ще получи достоверното съобщение. И ще разгадае ребуса — разработват ли немците секретно оръжие и какво представлява то.

Навън мъглата тъмнее. Той неволно се видя на покрива на старинен замък. Гони призрак, който всяка нощ дрънка синджири, кикоти се. Ха да го хване, все му се изплъзва. В един момент черната му пелерина го удря по лицето. Той се свива и едва не извиква от болка.

— Сър, много дълго сте държали прозореца отворен — стрясва го гласът на Чарлз Френк, неговия заместник, който е влязъл в кабинета.

Джонс отмята пердето, заплело се в лицето му, и затваря прозореца.

— Ще ви направя чай — казва той кротко.

— Още повече че го заслужавам, сър.

Джонс отива към камината.

И двамата работят в един кабинет. Френк има задълженията да чете и да анализира разузнавателните сведения и да ги предлага с тълкуванията си на своя шеф.

Сега той взема пура, отрязва бавно краищата ѝ. Запалва я, без да бърза, сяда във фотьойла и всмуква с безкрайно удоволствие.

Доктор Джоне му поднася чая и го гледа изпитателно.

— Чарлз, струва ми се казахте нещо?

— Помните ли шеговития съвет на Филдинг: „Една любов и един скандал са най-добрата наслада към чая.“

— Чарлз, вие нещо криете?

— Да, сър, ето — и той вдига ръка.

Пръстите му стискат магнитофонна лента.

— Струва ми се, че попаднахме на златна жила.

Доктор Джонс взема лентата и сръчно я поставя на магнитофона. Чарлз Френк сваля очилата, дъхна върху стъклата и започва старателно да ги трие в носната си кърпа.

Произвучават гласове. Двама души разговарят на немски.

— Това е Фон Тома, а другият е Грювел.

— Стари приятели — поклати многозначително глава Джонс.

Фон Тома: „Ракетите ли? Нищо и половина. Бях с фелдмаршала в Кумерсдорф... Само ни ги показаха... Хвалеха се, че могат да летят в стратосферата... После внезапно се спускали върху целта... Неотразими били... Представете си, цялата работа ръководи един нищо и никакъв майор, наперен такъв, казва почакайте и ще видите театър, второ пришествие. Само ни дайте поне още една година... Ще ви ги предоставим във войските и само с едно настройване те ще летят по ваше желание до която и да е предварително избрана цел, отстояща на каквото и да е разстояние... Точно така казва, далекобойността била неограничена... Страшна работа... Но ето мина една година, а ние не чуваме техните залпове... Щяхме да го усетим второто пришествие, затворът ни е близо до Лондон...“

Двамата немски генерали, пленени при Ал Аламейн, продължават да си говорят. Джонс слуша и трескаво мисли: „Фон Тома е най-информираният от всички хитлеристки генерали по техническите въпроси, бивш помощник на Ромел. Но дали не блъфира?“

— Чарлз, не е ли това чиста проба дезинформация?

— Възможно е сър, но е малко вероятно. Те са отдавна при нас. Държат ги в отделни камери. Преди няколко дни са ги събрали и какво пречи на генералите, зажаднели за разговор, да си побъбрят. Още повече че нямат никаква друга работа.

— Нима не знаете, че имат специална инструкция за пленниците? Тя им забранява да са бъбриви, когато попаднат в подобно положение. По понятни причини, нали разбираш!

— Допускате ли, че това важи за генералите. Те само са подписвали инструкцията за простосмъртните. И още нещо, отдавна вече не ги разпитват, отнасят се добре, какво толкова?

— И все пак?

— Позволете, сър, с ваше разрешение нека ви припомня един случай — казва шеговито Чарлз Френк. — На капитан трети ранг Тринг му докладват: „На повърхността на водата се виждат маслени петна.“ Той мълчи. После отново му докладват: „Виждат се трупове.“ Той пък мълчи и чака неопровержими доказателства. После казва: „Е, вероятно е потънала“ — „Как вероятно — негодуват моряците. — Когато ние торпилирахме подводницата!“

— Благодаря ви, Чарлз, но не е смешно. Забравяте за лорд Чаруел! Нима с този запис ще го впечатлите?

Джонс изрича последните думи сякаш на себе си. Меките черти на лицето му, над което се очертава рано появила се плешивина, се изопват. Той изглежда своя помощник, личи, че се колебае. После внезапно казва:

— Имате от мен двоен гръцки коняк. — Скача пъргаво и сам се изненадва на ентусиазма, който го обзема. — Чарлз, вие вероятно добре си спомняте, че информацията, която получаваме досега от Фон Тома по техническите въпроси, съвпадаше с нашите схващания?

— Да, сър, добре си спомням и мога да ви подготвя справка.

— Тогава решаваме — изключено е той да дезинформира. Така и ще докладваме. Според отдела разумно е да се приеме, че учените на Райха работят над създаването на далекобойни ракети. И толкова. Ще изчакаме с докладването на и без това оскъдните научни подробности. Естествено, ще продължим да натрупваме данни, които ще предоставим само когато на нас самите ни станат ясни всички подробности. Чак тогава можем да се надяваме на една сериозна намеса от страна на правителството.

— Сър, рискувате да си навлечете голяма неприятност. Считам, че много добре познавате доктрината на щабното офицерство. Разузнаването е длъжно да дава информация, максимално близка до истината, но без забавяне! С тази информация не разполагаме само ние, а и разузнавателното управление на военното министерство.

— И въпреки това, Чарлз!

Доктор Джонс трябва да убеди премиера и правителството, че е прав. Но засега той не иска да предизвиква никакъв спор. Ще се придържа само към постъпващата по различни канали информация.

ПИСМО ОТ ОСЛО

4 ноември 1939 година.

Викат го в стая 39. Чука и влиза. Тук работи 17-и отдел от всичките двадесет на разузнавателното управление на военноморските сили, наричан „енергетична станция“.

Джонс знае, че днес е получено екстрено донесение от английското военноморско аташе в Осло. Вероятно то съдържа важни за него сведения. Иначе не може да си обясни така спешното повикване.

В края на октомври 1939 г., два месеца след нахлуването на вермахта в Полша, в пощенската кутия на английското посолство в Осло неизвестен човек пусна писмо. Човекът остана загадка за МИ-5, а писмото разтърси разузнаването.

Английското военноморско аташе контраадмирал Хектор Бойз го държа като въглен в ръцете си и веднага се освободи от него...

Безшумно се отвори двойно тапицираната врата на стая 38. Секретарят на началника на разузнавателното управление на военноморските сили покани доктор Джонс...

След четвърт час той излезе с твърде обемиста папка...

Доктор Джонс съвсем наскоро беше напуснал университетската лаборатория, после стана един от ръководителите на техническия отдел на разузнаването при английското адмиралтейство. Задачата, която получи, не търпеше отлагане. От него искаха анализ и доклад в най-кратък срок, за да се вземе решение. Джонс осъзнава отговорността и се заема с настървение, още повече че тъкмо навлизаше истински в новата си работа.

Странно, си казва доктор Джонс, надвесил нос над писмото без подател. Той не помни колко пъти вече го прочита и все не може да проумее как е възможно такава богата информация да притежава само един човек. Това повече прилича на специално синтезирана сводка на цял разузнавателен отдел. Нима може да се вярва на всичко това!? Как е възможно само на един остров в Балтийско море да са съсредоточени такъв огромен научно-технически потенциал, хора, техника,

специалисти. Разработвали били ракети, радиоуправляем безпилотен самолет, радиолокационни станции, мини и какви ли не още все нови оръжия с нечувани наименования. Въпреки високата си научна подготовка той не може да се подпише под каквото и да е експертно заключение. Той разбира, че са му необходими допълнителна информация и множество консултации. Това, което има в папката, е абсолютно недостатъчно... И що за информация съдържа особено едно от допълнителните съобщения, пристигнали по агентурен път! Между Данциг и Кьонигсберг летателен апарат е пренесъл 130 килограма взривно вещество на разстояние 480 километра! Не е ясно какво е било това — ракета или самолет...

Унесен в работата, Джонс не усеща кога ранната ноемврийска нощ е метнала своята черна пелена над заспалия град и продължаваше да чете. След всяко донесение той все повече се озадачава. Сякаш всичко може да се окаже истина, но в същото време да бъде и преувеличена лъжа. Усещането за второто твърдение се засилва особено когато той анализира някои цифри...

По едно време става и дълго стои изправен, сякаш иска да се дистанцира от цялата тази книжнина, на която трябва да вярва и да не вярва. После се заразхожда по кабинета...

Сега доктор Джонс като попаднал в тъмна стая трябва да търси предмет, който не познава.

Той добре знае, че немските специални служби подготвят капани с цел да маскират истинските си намерения. Това те правят твърде деликатно. Лъжата може да изглежда истина дотогава, докато не бъде доказано, че е лъжа!

Той също добре знае, че в този момент с тези сведения се занимават и други учени и консултанти — метод на разузнаването. В него нараства амбицията да направи всичко възможно, но да не се изложи пред мъдрите глави на „Интелиджънс сървис“.

Джонс подозира, че сега някои отговорни лица ще се опитат да омаловажат значението на съобщението от Осло, а други да му придадат изключителна стойност. И в двата случая независимо от собствената позиция той щеше да си спечели врагове и приятели.

Без да иска, той се е спрял пред голямата карта на Европа. И свалил очила, потърси с очи този проклет остров Узедом в Балтийско море... Намери го, почти прилепен до бреговата ивица, там където тя

пресича меридиана на Берлин. После маха с ръка и решително тръгва към бюрото... Вдига слушалката.

— Свържете ме с професор Кроу!

НАЧАЛОТО НА КОШМАРА

Беше следобед, когато доктор Джонс, седнал в служебната бентли, покрита с черен гюрук, прекосява един площад, обграден с викториански къщи, слепени една до друга с множество магазинчета, и през страничната уличка внезапно завива към масивно здание. След малко стъпките му отекуват по коридора и той си спомня за онези дни, когато работеше в лабораторията си. Сега искрено завидя на своя колега, при когото отиваше — професор Ъруйн Дъглас Кроу, известен със своите изследвания в областта на ракетната техника...

— Да пийнем по чашка чай — го посрещна Кроу.

— Стига да имате за мен повече време.

— Времето, драги ми Джонс, винаги не стига. Моля заповядайте.

Той го въвежда през опушена лаборатория, в която мирише на сярра, на изгорял барут, в тъмен неприветлив кабинет с висок таван. Професор Кроу с вид на човек, който трудно може да бъде изненадан, се разполага удобно на канапето срещу своя гост.

Мисията на Джонс, естествено, е повече от деликатна.

Той хем не иска да налага своето мнение на Кроу, хем трябва да защитава някаква позиция, за да стигне до истината. Разговорът върви около незначителни неща, станали отдавна в Германия.

Джонс отпи глътка от топлия чай, който му се стори твърде приятен след влагата в следобедния ноемврийски час, и казва:

— Като специалист по ракетна техника допускам, че сте запознати с „Възмездие 193“.

— Какво е това? — отвърща Кроу, без да се смущава.

— В края на 30-те години един немски генерал разказва как неговите сънародници са изобретили ракета.

— Любопитно — казва доктор Кроу и се намества по-удобно на мекото канапе.

— И знаете ли къде стоварват удара си?

— Над Лондон, къде другаде — иронично се усмихва Кроу.

— Над Париж, представете си!

— Не е оригинално, фантастика.

— Де да беше така.

— Вие сериозно ли смятате, че немците са в състояние да създадат ракета с подобни възможности?

Джонс спокойно избягва прекия отговор с въпрос:

— Как мислите, случайно ли още навремето те са се насочили към тях?

— Искате да кажете този фантаст — подхвърля саркастично Кроу.

— Версайлският мирен договор, ето къде е причината.

— Не разбирам.

— Според клаузите на договора Германия има право да притежава оръжия, колкото да охранява старите си пруски замъци, камо ли да води война.

— Може би, може би — отговоря неопределено Кроу.

— Трябва да познавате добре германското воинство за да допуснете, че те ще се примирят с тези ограничения. На първо време те ще потърсят вратички.

— Това какво ще рече? — Ще започнат да разработват оръжия, които не са предвидени в договора.

Джонс не е сигурен в истинността на последното си твърдение. Това е само една хипотеза, полезна хипотеза. В процеса на нейното доказване той търси възможност да изникне някоя непредполагана от него нова истина или дори нова версия.

— Искате да кажете — казва Кроу, като го гледа право в очите, — че те са се впуснали в авантюра да създават ракети вместо оръдия?

— И това са думи на ракетчик? Защо не прекратите вие проучването в тази област?

— Хитро, признавам, хитро — оживява се Кроу. — Но нека погледнем реално. Ракетите са неточно оръжие и главно поради това не издържат сравнението с оръдията. Нали и досега се трепем над този въпрос. Но днес ние не живеем във времето на кампанията в Индия, когато сър Конгрев направи своя бум — предлага ни модернизираното изобретение на мъдреците от Изтока. Ха сега вие поработете. Ракетите във вида, който ние познаваме, а надявам се, че и немците добре го знаят, не могат да се състезават с артилерията.

— Но ще се съгласите с мен, че те не са се отказали да работят. Чували ли сте за Райникедорф?

— Край Берлин?

— Да, край Берлин. Издигали ги на височина до стотина метра.

— Ха, ха, ха — внезапно се изсмява Кроу. — Ето, виждате ли, стотина метра.

Джонс не реагира.

— Детски занимания. Някакви фойерверки. Немците, драги ми Джонс, никога не могат да ни изпреварят в строителството на ракети. Никога, запомнете това. Нашата наука по този въпрос е твърде напред, ако щете, още от времето на сър Конгрев, още оттогава, когато немците нямаха и представа от тази работа. Те са поклонници на тежката и далекобойната артилерия. Още по време на Първата световна война обстрелваха Париж от 125 километра с артилерия. Не друг, самият вие добре знаете това.

— Но нали вие все пак разработвате ракети — казва Джонс, използвайки последния си шанс да подразни Кроу.

— Това е английска школа, драги, запомнете, английска!...

На връщане доктор Джонс си казва, че високомерието на Кроу не го прави особено полезен за разузнаването...

Седем дни след получаване на задачата Джонс вече е готов с доклада си. В него той предлага английското разузнаване да насочи вниманието си към изясняване на сигналите за разработване на безпилотни самолети снаряди, ракети, отровни вещества, планиращи бомби, огнехвъргачки, торпеда, далекобойни оръдия и други нови средства за водене на война...

Загадъчното донесение от Осло анализират и други специалисти.

Доктор Джонс си дава сметка, че ако всичко това се окаже вярно, то неизвестният подател прави огромна услуга на „Интелиджънс сървис“, без да получи никакво възнаграждение. Същевременно разбира, че на всичко това не може да се вярва. Тази раздвоеност е естествена и тя поражда спорове, дискусии, които в отделни моменти щяха да доведат до объркване в разузнавателната машина на Великобритания...

ТАЕН ПОЛИГОН

Мартенският ден сякаш дреме. От оловното небе, надвиснало над рядката гора, от време на време се сипят дребни и самотии снежинки. Наоколо лежи сива тишина. Внезапно тя се пробужда от шума на мотори. По тясната асфалтова ивица, която се провира сред боровете, профучават три черни мерцедеса. Изникналата пред тях бариера, предвидливо вдигната, им отваря пътя натам, накъдето през гъстата мъгла едва се очертават силуетите на сгушените постройките на ракетния полигон Кумерсдорф.

Това потайно място, старателно скривано от райхсфера, се намира на около тридесет километра на юг от Берлин.

Майор Валтер Дорнбергер в гълъбов шинел с черна яка, пристегнат с широк колан и с нахлупена ниско над примижалите му очи шапка, увенчана с крилца на орел, се взира в очакване на важните гости. Лицето му с дълбоки бръчки, изопнато от хладната влага на мъглата, изглежда бледо и настръхнало.

До него в тъмнокафяв кожен лоден стои Вернер фон Браун, як, строен младеж, току-що навършил двадесетте, дори красив, ако не е долната тежка челюст, която огрубява лицето.

Хората, които постоянно и силно ги занимава една и съща мисъл, без да искат, се издават с нещо общо, някакво съвсем дори повърхностно сходство в държанието, в маниерите, колкото и различни да са по темперамент, по способности. Сега лицата и на двамата излъчват някакво неопределено очакване, което се бори с болезнено мъчителното желание непременно да изглеждат бодри и уверени...

Четиридесетгодишният инженер Валтер Дорнбергер е изпитал на гърба си поражението на Германия по време на Първата световна война. През 1930 г. завършва Висшата техническа школа в Берлин и започва работа в отдела по балистика и боеприпаси на управлението по въоръжение на немската армия. Само след една година вече ръководи ракетна група, а след две в Кумерсдорф — специална лаборатория за ракетни двигатели с течено гориво, едно ново и

перспективно направление с твърде неясно настояще, но с обещаващо бъдеще.

Дорнбергер е откритието на полковник инженер доктор Карл Емил Бекер, естествоизпитател по образование, посветил се на военното дело, и голям приятел на Магнус фон Браун — бащата на Вернер. С тези връзки естествено е студентът Вернер фон Браун да бъде привлечен на работа в отдела по балистика и боеприпаси. Много скоро той вече е водещ конструктор в експерименталната лаборатория на Дорнбергер. Млад човек с протекции и бъдеще.

Черните мерцедеси спират пред входната врата на масивното здание. Вратата на втория автомобил се отваря. Оттам излизат главнокомандуваният германските сухопътни сили генерал-полковник Вернер фон Фрич и началникът на отдела за изследвания в Гьоринговото министерство на авиацията Волфрам фон Рихтхофен.

Дорнбергер рапортува стегнато и представя своя помощник. Нетърпеливи, гостите веднага хлътват в специалната лаборатория за изпитание на ракетни двигатели с течено гориво.

През прозореца с бронирано стъкло се вижда ферма от сложно кръстосани стоманени профили, която здраво държи крушообразна камера на ракетен двигател с характерното прищипване по средата. Пространството изпълват множество тръбопроводи, агрегати. Гостите поглеждат с любопитство през прозореца. Дорнбергер пояснява:

— Това ще е едно от поредните изпитания на ракетни двигатели, които не вярвам да се създават някъде другаде по света. Работата, естествено, е нова и рискована, възможни са изненади, но предпазните мерки, както виждате, са достатъчни. Експериментаторите са далеч от възможното огнище на пожар или на взрив. А сега с ваше разрешение ще пристъпим към изпитанието.

Генерал-полковник Фон Фрич кимва утвърдително. Дорнбергер подава сигнал. Пред пулта са Браун и специалистът по ракетни двигатели Ото Рудолф, чието кръгло, гладко избръснато лице със свити устни издава особена напрегнатост. Натиснат е главният бутон, който включва запалването — подадена е искра.

Само след секунди от изходния отвор на камерата изригва кълбо пламък, яркостта му се усилва, расте дължината му и шумът става все по-непоносим, преминава в свистене, смесено с неистов рев, от който ушите болят. Нараства чувството, че след малко ще се случи нещо

много страшно, ще се раззине земята или ще се взриви пространството...

Всичко това, продължило няколко десетки секунди, внезапно спира. Въздухът е нажежен. Сякаш звучи тишината. Настъпва една пауза, когато на всеки му е трудно да заговори, пауза, която става все по-дълга и по-дълга. Дорнбергер гледа втренчено лицето на Фон Фрмч. Всичките му сетива са приковани от една мисъл: „Какво ще каже Фрич.“ В очите му той открива изумление, примесено с възторг. Дорнбергер поглежда към Браун и тайно му намига. Това е сигналът, че са успели. Фанатичният артилерист Фон Фрич е поразен.

— Каква демонична сила! — извиква той най-после, като се извъръща наляво и надясно, сякаш търси съмишленици във възторга си.

Неговите думи действуват като клапан, който отприщва емоциите от впечатлението, и всеки бърза да сподели своето.

— Какво ще кажете? — обръща се Фрич към Рихтхофен. — Тази мощ надминава авиацията!

— Впечатляващо! — отговаря Рихтхофен, а мислите му са устремени към въпроса, как да ангажира в тази работа своя шеф, генерала от авиацията Алберт Кеселринг.

Гостите като по традиция се отправят в една от залите, където се срещат с водещите инженери и конструктори, с всички ония, които практически създават тази нова техника.

Това е 1936 година. Тя ще трябва да изиграе голяма роля в живота на нацисткия ръководител Хитлер, който е намислил да създаде световна империя. Но първо ще му трябва мощна армия, военна промишленост, която да я захранва със също така мощно оръжие. Генерал-полковник Вернер фон Фрич знае за тези планове на фюрера и с всички сили ще му помага да ги осъществи. Днес той усети една възможност за съвършено ново оръжие, което смътно си го представяше. Овладейн обаче от тази идея, той вече си представя войната — тотална, мълниеносна, с пълно унищожаване на всичко живо и неживо, когато онова, което стърчи над земята пред войските и пречи на тяхното придвижване, е сринато до основи и вече не съществува като исторически факт... Фон Фрич знае, че не само той търси възможности за ново оръжие, че могат да го изпреварят от Генералния щаб или бог знае откъде и да се представят с идеите си пред фюрера. Той не искаше да бъде изпреварен... Но какво все пак

може да излезе от тази огнена пещ, която току-що му демонстрираха?... Дали това няма да е средството, което ще съкруши моралния дух на населението с този си рев. Фюрерът отделя голямо внимание на авиацията, особено на бомбардировъчната.

И не случайно. Той е замислил да я използва масирано, внезапно, тотално... Не могат ли сухопътните сили, които той има честта да командва, да получат подобно средство? Какво като се наричат сухопътни сили... Тъкмо тогава авторитетът му пред Хитлер ще нарасне...

— Двигателят, който току-що видяхте, един ден ще позволи да се изстрелват огромни балистични ракети с течено гориво — обяснява разпалено Браун, седнал от другата страна на госта. — Представете си, че един ден ние ще имаме прекрасната възможност да нанасяме удари по цели, отстоящи на стотици километри. И, забележете, кое е най-същественото. Излети ли ракетата, само един бог може да я спре. Нито днес, нито когато и да било ще може да се намери средство, което да предотврати обстрела на една балистична ракета, поела веднъж по своята траектория...

— Господа, аз да си призная, съм изумен. Изумен съм и от вашите изобретения, и от вашите добродетели на истински германци — казва тържествено Фон Фрич, вдигнал чаша с искрящо шампанско сред бурни ръкопляскания.

— Отивам си уверен, че тук работи германският гений, който създава оръжие, необходимо на фюрера. — Отново ръкопляскания. — Оръжие, което ще застави нашите врагове да паднат на колене. Уверявам господата Дорнбергер и Фон Браун, че ще получат необходимите им финансови средства, но само при едно условие! — Тишината става осезаема. — Условието е в най-скоро време да ме изненадат и да ми покажат едно страшно оръжие. — Ръкоплясканията се дават в чукането на чашите, в разпалените пожелания за успех...

Задачата на Дорнбергер и Браун сега е въз основа на експериментите с двигателите да разработят проект на балистична ракета с радиус на действие около 300 километра и с боен заряд един тон взривно вещество. Вернер фон Браун предлага на обраслия с дървета и разделен от сушата с тясна ивица вода остров Узедом в Балтийско море — там, където навремето дядо му е ходил на лов за диви патици — да бъде построен мощен ракетен експериментален

център. Идеята е възприета. Внукът ще продължи да бие патиците близо до рибарското село Пенемюнде.

— Считайте, че авиацията ще участва в съвместната научноизследователска дейност в тази така перспективна за нашата въоръжена мощ задача — заявява Волфрам фон Рихтхофен.

Той беше сигурен, че неговият началник непременно ще одобри решението му, дори ще го похвали, че не е предал на пехотата онова, което се полага на авиацията. Военновъздушните сили не могат да изостават, когато става дума за оръжие. Още повече че стратегията на немското луфт-вафе е насочена към нанасяне на мощни масирани удари, които да предизвикат преди всичко морален ефект в населението, който да ескалира към сриване на политическите намерения на правителството, което води войната...

ПРОЕКТЪТ

„Пенемюнде“ е безспорен личен успех за Дорнбергер и Браун.

— Най-после, Вернер. Тепърва ще се заговори за нас — казва му приятелски Дорнбергер, в чийто кабинет двамата разглеждат проекта на бъдещия ракетен център.

— Край на безплодните фантазии — отговаря Браун.

— До гуша ни дойдоха нашите мечтатели с тяхното фантазърство за междупланетни полети. Виж, това е работа — сочи той разгънатия план, в левия ъгъл на който се откроява ясно надписът „Строго секретно!“.

— Тук ще развърнем експерименталното производство. Мястото е подходящо, борове ще ни помогнат в маскировката. Ето го летището. Самолетите ще подхождат откъм морето. До него са стартовите площадки за експериментаторите от военновъздушните сили. Мисля, че сполучливо избрахме полигона за сухопътните сили.

— Няма що, близо до плажа — смее се Браун. — Машинките ще хвърчат над водата.

— Откъм най-слънчевата страна ще са сградите на проектантите. Непосредствено до тях, ето тук, станцията за серийни изпитания.

— Край езерото е особено живописно.

— Тук ще бъдат изпитателните бункери, заводът за кислород. Така е по-безопасно.

— А тук какво ще има? — сочи Браун един знак на материка.

— Радиостанция. Представи си, персонална, само за нас.

— Така ли? Чудесно!

— Вернер, мисля, че засега нямаме забележки.

— Разбира се, и без това толкова пъти вече го обсъждаме.

— Е, подписваме го и напред трудови батальони от организацията „Тод“!...

— Какво предпочитате, шампанско или коняк? — обръща се Дорнбергер към Браун.

И двамата не прекаляват с пиенето, въпреки че не са аскети...

— А сега не е лошо да пресеем още веднъж хората си.

— Е това вече не ми харесва. Нали се познаваме добре.

— Ние с теб да, но нали трябва да допуснем нови хора. Досега имахме стотина сътрудници, а от днес двадесет хиляди!

— Да ги подбират, това е работа на специалните служби. Нали казват, че гестапо знае всичко за всеки.

— Това е наша работа. Нека оставим гестапо да си върши неговата.

Разговорът им нямаше да свърши. По тези въпроси те не разговарят за първи път... Седят до късно. Дори когато мракът, извиращ сякаш от пода, се възцарява в кабинета, те не палят веднага лампите...

ЗЛОВЕЩА НОЩ

Браун се прибира уморен, хвърля се в леглото, но дълго не може да заспи. Исква му се да му бъде леко и радостно на душата.

Навън нощта е необичайно светла. Това го дразни и той, за да успокои пулсиращите удари на кръвта в горещите си слепоочия, дръпва щорите. Хладният размисъл се връща бавно, но сигурно. Сега животът му се струва отишъл хиляди часове напред. Той изпревари всички, които бяха пред него. Това засега му стига. Къде останаха неговите учители? Отново като гореща вълна се връща мисълта и в паметта му оживяват натрапчиви спомени. Той непрекъснато ги гони.

Сега, когато усилено се строи ракетният център „Пенемюнде“, никак не му беше до спомени. Но те връхлитат неканени.

Браун не искаше да има учители. Той не искаше да има никого над себе си. Беше стигнал върха и сега чакаше да печели лаврите сам. Той непрекъснато гонеше от съзнанието си онези спомени, които го отнасяха в началото на кариерата му...

Берлинското предградие Райникедорф. Учителят му Рудолф Небел. Мизерните дъсчени бараки. Оттогава са изминали само три години. Рудолф Небел иска да построи военна ракета. Работят заедно. Защо тогава учителят му винаги казва, че сам разработва ракетата?

В съзнанието на Браун изплува един есенен ден на 1933 г., когато те двамата, увлечени в работата, не забелязват как се е приближил някакъв непознат.

— Севтън Делмър, английски журналист — се представя непознатият.

— Инженер Рудолф Небел.

— Вернер фон Браун.

— От немското дружество по ракетостроене — продължава Небел. — И за да задоволи любопитството на журналиста и да придаде тежест на работата, казва: — Това, което виждате, не само е девствено, но е и нечувано. — После дава знак на Вернер да преместят заедно дългото вретеновидно тяло на експерименталната ракета. — То не само ще предизвика революция в техниката — продължава Небел, без

да гледа посетителя, — но и във военното дело. След неговото появяване и оръдията, и самолетите ще станат смешни и безпомощни. Те ще събират паяжината на световните музеи...

Журналистът забива поглед ту в ракетата, ту в омасленените гащеризони на двамата ентузиаста. После благодари и си тръгва...

— Надут пуяк като всички англичани — ръмжи след него Небел и продължава работата си. Явно е очаквал някакво изумление, възхищение.

Вернер си спомня какви тайни пламъци на завист го изгаряха тогава. Въпреки това той му се възхищаваше, особено когато каза на англичанина с някакво необикновено спокойно достойнство: „... паяжината на световните музеи“. А онзи: „Нима райхсверът има много пари днес, та ги харчи за подобни химери?“ Как го изгледа инженер Небел. И на Браун му се искаше да е на мястото на своя учител. А сега си помисли, не му ли подражава днес... На свечеряване Небел си мие ръцете и се връща отново към срещата с англичанина.

— Този какъв журналист е, като нищо не е чувал за Оберт, за Циолковски. Иначе трябваше да знае, че ракетите имат голямо бъдеще...

(Константин Едуардович Циолковски е онзи, който през 1903 г. в книгата си „Изследване на световните пространства с реактивни прибори“ поставя основите на теорията на полета на ракетата и за пръв път предлага да се използва течено гориво — втечнен водород и втечнен кислород, а не барут. Когато тези две вещества се възпламенят, ще се получи пет пъти повече енергия, отколкото ако се използва същото количество барут. Такава ракета ще бъде и по-лека, и ще лети на по-големи разстояния. По-късно ученият от Калуга предлага най-различни конструктивни схеми на ракети. Но всичките те са предназначени изключително за полети в космоса. И Небел, и Браун ги взаимстват за своите военни ракети.

През 1929 г. Херман Оберт пише на Циолковски:

„Вие запалихте светлина и ние няма да ѝ дадем да загасне, ще приложим всички усилия, за да осъществим най-великата мечта на човечеството... Аз, разбира се, съм последният, който би оспорвал Вашето първенство и вашите заслуги в ракетното дело.“

В своите трудове, издадени през 1923–1929 г., Оберт дава редица оригинални проекти на ракети. Без да знае нищо за работите на

Циолковски по много въпроси, той стига до еднакви изводи с него. Оберт е повече теоретик, отколкото инженер.)

— Вернер, вие би следвало да знаете, че преди мене Херман Оберт е разработвал ракети? И кое е най-интересното? Една от тях е трябвало да стовари върху Англия 10 хиляди тона взрив! Представяте ли си? Когато го попитали защо предлага това, той знае ли какво им отговорил: „Ами аз очаквам, че англичаните ще усетят това!“

След тези думи двамата ракетчици дълго време се смяха...

Браун мечтаеше да създаде ракета, която един ден англичаните „да я усетят“. Но непременно лично той да я създаде, без... Небел. Тогава той за пръв път усети, че не само завижда на учителя си, а има и желание да избяга от него. Той не иска да има друг преди него...

„Небел сам се провали — Браун продължава да разсъждава, сякаш разговаря с някого. — Свърза се с пацифистите. Какво искаше? Слава! Нима не виждаше, че ракетите са страшно оръжие, от което Германия имаше нужда? Виждаше. Нима не знаеше, че се пазят в строга тайна? Знаеше. Военните дават пари, но не разрешават да се говорят излишни думи.“

Полковник Бекер привлича млади инженери за ракетното дело, но в сметките му не влизат нито Херман Оберт, нито Небел, нито Клаус Ридел. Той самият е посредствен специалист и затова си търси послушни сътрудници. През 1930 г. издействува за инженер Валтер Дорнбергер звание капитан. Попаднал веднъж пред очите на Дорнбергер, Браун му става близък. А учителят му Небел? Да върви по дяволите!

(Полковникът отстранява Оберт, но Браун не го забравя. Когато през 1941 г. ще бъде в безизходица, той ще включи Оберт с неговата голяма ерудиция в работите на секретния център „Пенемюнде“.)

Браун продължава да гони от съзнанието си спомена за Небел, за неговите патенти: „Нима той допускаше, че ще му разрешат да ги показва ей така, на когото и да е, само за да става популярен? Ние ще ги използваме и никой не може да ни вини. Не само неговите идеи и изобретения, а и на всеки немец, пък и не само на немец. Всичко е «наше» или «мое» — иска да каже Браун. Той е достигнал върха на стълбицата и може да си го позволи. Той работи за величието на Германия и място за романтично отпускане няма...“

Като сътрудник на Дорнбергер Браун имаше достъп до всички чертежи, патенти, лицензи, съхранявани в сейфовете на райхсфера, до резултатите на секретните изпитания и закритите полигони. Не му липсваше усет да ги използва по свой начин. В подходящ момент се яви пред Бекер и му показа дисертация със заглавие „Конструктивен, теоретичен и експериментален принос в проблема за ракетите с течено гориво“.

Браун бе усетил особеното чувство на покровителство, проявявано към него от Карл Емил Бекер, и не се излъга.

— Вернер, време ти е да защитиш дисертацията си — му бе казал веднъж Бекер. — Ще получиш докторска степен. На нас ни трябват такива хора, с научен авторитет.

За какво е намерение Бекер, може би за своята научна кариера?

Когато Хитлер разгонил пацифистите от университета „Фридрих Вилхелм“, местата им заеха нагаждачи като артилериста Карл Емил Бекер.

— Вашите лекции по балистика, господин професоре, са ми безкрайно интересни — му призна не без излишна доза ласкателство Браун. — Те подхранват мечтите ми да създам изключително мощна ракета, която да направи Германия велика...

(Един ден, когато люти ветрове засипват със снежни преспи берлинските опустели улици, двама души хлътват във входа на масивен дом, изкачват се по стълбището и позвъняват на една врата. Показва се професор Вилхелм Хорн, декан на Философския факултет на Берлинския университет.

— Професор Хорн, разбира се, първо приемерте нашите извинения за така нечаканата визита в този ранен час — казва единият прекалено учтиво.

— Моля ви, господа, на вашите услуги. Какво предпочитате — кафе, чай?

На лицето на Хорн се появява усмивка. Той е поласкан, че е необходим на хората. И защо трябва да му се извиняват. Та той е готов да помогне.

— С голямо удоволствие, но друг път, бързае, пък и не искаме да отнемаме от така скъпото време на един наш голям учен. Професор Хорн, ще започна направо, защото разчитам на вашата лоялност към днешния ни режим и на вашата дискретност. Става дума за една

дисертация на млад човек от нашето ведомство, чието съдържание е деликатно. Нещо повече, самата защита на дисертацията трябва да се пази в най-строга тайна.

— С какво мога да бъда полезен на каузата? — пита с любопитство Хорн.

— Драги колега, забравих да ви се представя, полковник Бекер. Ще ви призная, аз съм принуден да спазвам някои правила, установени от абвера, както виждате — и той посочва към офицера, който уж разсеяно опипва с поглед рафтовете с книги. — Става дума за един дисертант, чието име дори не бива да се знае. Създаде се е необходимост да се присвои научна степен доктор на философските науки на този млад даровит дисертант, но при условие че никой не бива да знае, нито да се досеща за темата на дисертацията, нито пък за името на кандидата. След тези думи професор Хорн отива до тъмнокафявото си бюро, рови се нервно в чекмеджето, открива своя монокул, поставя го на дясното си око и оглежда най-внимателно неканените гости.

— Но позволете, аз се съмнявам в правомерността на подобно начинание — и цялата му съдържаност изчезва. — Дълга да ви уведомя — казва раздразнено Бекер, — ректорът на университета е съгласен.

Двамата посетители стават. На входа Бекер почти изръмжава:

— Съветвам ви да не споделяте за случилото се тази сутрин, освен с вашия шеф.

Хорн гледа втренчено, сякаш не може да се събуди от някакъв странен сън.

Погребват доктор Курт Вамке. Някой би казал, че погледът в гърба на един отиващ си завинаги човек е най-страшното, което ти се пада да преживееш, но това не се отнася до Браун.

Той върви след траурната процесия и прави своята равностетка. Курт Вамке го респектираше и дори плашеше със своите знания. Но те не му достигаха, за да се предпази от внезапния взрив, и вече го няма.

Небел, неговият учител, изненадващо се оказва евреин. С него се заема гестапо. Професор Оберт се е запилял някъде извън Германия...

В тези минути, ако някой наблюдава Браун, непременно щеше да забележи скритата му усмивка, от която долната му челюст сякаш още повече натежава. Интригата се развива... Ето я младата фиданка от един твърде плодотворен клон на стар пруски феодален род. Тя ще

расте, ще се развива, защото е от „сорта на господарите“. Двадесет и четири годишен, Вернер фон Браун е вече технически ръководител на гигантски секретен ракетен център на Райха...)

Хаосът на мислите и образите постепенно доби строен вид. Допреди малко всички тези образи се сменяха с биенето на сърцето. Струваше му се, че в ушите му звучат думи без особена връзка и особено значение, но сега настъпи успокоение. „Вероятно нощта иматая способност силно да влияе на душевните преживявания, да придава на всичко по-зловеща окраска“ — си мисли Браун и се усмихва... Той придърпва завивката.

ВИЗИТАТА НА ФЮРЕРА

Март 1939 година.

Духа зъл норд-ост. Шуми и свиря в глухите клони на дърветата, които крият от любопитните очи съоръженията на ракетния център „Пенемюнде“. Само чайки надничат с любопитство, но никой не им обръща внимание.

Сега погледите на строените германски ракетчици са отправени към скъпия гост.

Майор Дорнбергер рапортува на фюрера...

Хитлер иска лично да види „оръжието с особено предназначение“.

В свитата му е професор Бекер, вече генерал-лейтенант. Бекер е този, който увери фюрера, че ракетите са оръжието, което ще им осигури победа. Погледът му е устремен към Вернер фон Браун. Сега неговият любимец трябва да потвърди с факти това, което маститият професор искаше да внуши на Хитлер...

Лабораторията в Кумерсдорф с тридесетте сътрудници е спомен. Тук работят 20 хиляди специалисти. Хитлер очаква да му покажат страшното оръжие. Но той не знаеше, че успехите са повече от скромни.

Групата проектира балистичната ракета А-4. Но ще изпитва общо четири вида експериментални ракети едновременно. Една година след идването в „Пенемюнде“ става ясно, че успехите няма да дойдат лесно. Браун включва все нови и нови мощности на Райха.

Фюрерът вижда само една експериментална ракета А-3, която още не може да лети. Преди това Браун прави многократни опити да я изстреля. Ревът ѝ прави силно впечатление, но уви, само след секунди ракетата рухва във водата и скрива тайната на неуспешния старт. Дълго търсят причината. Отново предприемат опити. Но А-3 продължава да се крие в царството на Нептун...

Върху лицето на Хитлер тегне сянка. Мислите му явно са другаде. Стиснал зъби, той мълчи. Необичайно състояние за фюрера.

Беше се върнал от окупирана Чехословакия, нима не беше доволен от блестящия успех на своята дипломация?

Райхът се разширяваше без нито една жертва. Той изтръгва тази територия чрез блъфиране и натиск. А ето сега и ракетната програма се придвижва напред. Но дали ракетите ще бъдат готови в онзи момент, когато вермахтът ще тръгне да завладява нови земи, но вече с жертви?...

На 25 ноември 1936 г. Хитлер сключва пакт с Япония. Към него се присъединява и Италия. Възниква триъгълникът Рим—Берлин—Токио. Силите в капиталистическия свят са поляризирани.

Но Хитлер смята, че в неговата фаланга нещо липсва. В „Майн кампф“ той не скриваше мечтите си Англия да му стане съюзник. Тази схема той ще търси до последния час на живота си... Сега мислите му са устремени към Англия. Все му се иска да вярва, че антикомунизмът ще му гарантира поне неутралитет от страна на острова...

По негова заповед на 5 ноември 1937 г. ръководителите на вермахта се явиха в имперската канцелария.

Шишкатавият Гьоринг пристигна най-рано от всички. Хитлер му протегна ръка и му каза:

— Събрах генералите, за да ги взривя, особено Фрич. Лоясаха. Сега ще ги проверя колко струват. Обещавах ми супероръжия. Къде са? Нима това, което ми предлагат досега, е оръжие? А може да не им се воюва?...

Чинно седят имперският военен министър генерал-фелдмаршал Фон Бломберг, главнокомандуваният сухопътните сили генерал-полковник Фон Фрич, главнокомандуваният военновъздушните сили генерал-полковник Гьоринг, главнокомандуваният военноморските сили генерал-адмирал Рьодер и имперският министър на външните работи барон Фон Нойрат.

Хитлер казва тържествено:

— Аз дълго мислих. Не желая моите изводи да се дискутират от плешивите глави в правителството.

Прави пауза, минава покрай масата и се вглежда във всеки поотделно, сякаш иска да провери добре ли го чуват и какъв ефект са предизвикали думите му. Спира се, хванал ръцете си отпред, и продължава:

— Четири и половина години мислих. Това, което ще ви съобща, е моето завещание в случай на внезапна смърт... Ние се нуждаем от жизнено пространство. Можем да го получим, но само с оръжие и с жертви... Имаме ли оръжието, готови ли сме на жертви? Това са двата въпроса, на които трябва да си отговорим, преди да тръгнем.

Хитлер спира за миг и отново се втрещва във всеки поотделно. В очите на присъстващите той вижда изненада и объркване. Това го ядоса...

В последвалите дебати вземат думата Нойрат, Бломберг и Фрич, които изказват опасения, че Германия още не е готова за война...

Три месеца след заседанието Хитлер сменя от пост и тримата.

През декември 1937 г. той подписа „Зеления план“ за завземането на Чехословакия. Не послуша Бломберг, който му казва, че вермахтът разполага с боеприпаси само за 15 дни бойни действия! Задава само един въпрос — как ще реагира Англия. Рибентроп разсейва колебанията му. И Хитлер започва да действа. Реорганизира вермахта по такъв начин, че да го ръководи директно. Ликвидира военното министерство и Генералния щаб. Създава Върховно командване на въоръжените сили, подчинено пряко на него, свой личен щаб.

На 13 март 1938 г. вермахтът преминава държавната граница на Австрия, както се казва в официалното съобщение, по „молба на австрийското правителство“. Австрия бе първата държава, която Хитлер заграбва.

През септември германските войски са на чехословашката граница. Но авантюристът Хитлер през тези дни не живее с илюзии.

Окупацията на Чехословакия, си каза той, е последният момент, когато се постига нещо с мирни средства. Блъфове вече не минават. Бъдещите действия са възможни само с оръжие... Дали ракетите, за които толкова отдавна слуша, не са желаното от него, бленуваното в „Майн кампф“ оръжие?!

— Главната наша цел е А-4 — продължава своя доклад Браун. — По своите характеристики тя превъзхожда всичко създадено до този момент. Дванадесет тона ще летят със скорост 1600 метра в секунда...

— А каква е далекобойността ѝ? — пита Хитлер.

— Ракетата ще доставя един тон боен заряд до цел, отстояща на разстояние 160 километра — казва Браун.

— О, чудесно! — възкликва Хитлер и бърза да зададе следващия, много важен въпрос:

— А кога ще имаме това оръжие? Браун не отговаря направо.

— Необходими са още много опити с експериментални машини. Това ново дело се съпътствува с много неясни въпроси. Ракетата трябва да стане особено послушна и да поразява с възможно най-голяма точност онази, цел която ние пожелаем. Чак тогава е възможно най-бързото и приемане на въоръжение. Това е съвършено непознато оръжие, което крие своите изненади. Надявам се да го имаме след две-три години.

— Две-три години! — повтаря недоволен Хитлер... Срещата завършва в офицерския стол.

В ушите на фюрера още гърми силният рев на ракетните двигатели, които му бяха демонстрирани по време на работа на земята, за да подсилят впечатленията и да неутрализират недоволството му от темповете на работи. Екзалтиран, той вдига наздравица:

— Ние искаме оръжие. Нашето спасение е в оръжието. Ние искаме не какво да е оръжие, а оръжие, което нямат враговете ни. Оръжие, което има само Германия, оръжие, с което германският войник да побеждава. Германският войник, ако иска да има Германия, трябва да воюва, защото войната е най-естественото явление. Войната, това е животът. Аз искам война! Ние всички искаме война, защото искаме да живеем. Да живеем, но не как да е, а като велика нация, като нация на победители!

Сякаш атмосферата от изпитателната лаборатория се е пренесла тук. Въздухът изглежда нажежен, подпален. Под одобрителните възгласи „Хайл Хитлер“ фюрерът продължава своята страшна реч за „страшното оръжие“, което скоро ще унищожи всички врагове на Германия...

Браун и Дорнбергер изглеждат доволни. Но дълго ли ще бъдат в добро настроение? Тепърва те ще изпитват върху себе си характера на своя любим фюрер!

ПАНИКА ОТВЪД АТЛАНТИКА

— Край, Берлин е прекратил износа на уранова руда. Край! — вика зачервен от възбуда мъж на средна възраст, втурнал се в този летен ден на 1939 г. в лабораторията на италианския физик Енрико Ферми в Колумбийския университет.

Пръв между всички учени в света, Сцилард предупреждаваше за опасността от създаването на фашистка атомна бомба.

На 7 февруари 1939 г. след едно събрание на Американското физическо дружество в Колумбийския университет основоположникът на съвременната концепция за строежа на атома Нилс Бор направи сензационното съобщение, че разпадането на урановите атомни ядра е възможно!

Сцилард веднага пресметна, че при определени условия делението на атомите ще обхване голяма маса уран и може да се получи взрив с чудовищна сила...

На 3 март 1939 г. заедно с Уолтър Зин той извършва прост експеримент, с който доказва, че от урана би могло да се направи атомен заряд. Той е убеден, че светът е в опасност. И не скрива тази своя тревога.

Всъщност двамата учени доказват, че е възможна верижна ядрена реакция. Това откритие самостоятелно и почти едновременно чрез различни методи правят и други учени.

Но реакторите и атомната бомба са все още далечна перспектива.

Мъчителният кошмар на Сцилард прониква в научните сфери. Сведенията от Германия едно по едно наливат масло в огъня — тевтонската уранова бомба започва да става все по-вероятна.

Имат ли Сцилард и колегите му основания да се опасяват? Какво знаят те за германските учени, останали в Германия?

В началото на 1939 г. това, което физиците знаят, е още недостатъчно, за да се създаде атомна бомба. Има още много въпроси, на които все още няма отговор. Кой от изотопите на урана може да се дели? Дали уран 238, от който почти изцяло се състои природният уран, или уран 235 който се намира в природния уран в нищожни

количества — по-малко от един процент. И колко голямо ще е металното ураново кълбо, за да се самовзриви — тонове, килограми?! Как ще се разделят така фино примесените изотопи. А и верижната реакция, сърцевината на атомния взрив още не е потвърдена експериментално.

Според Бор цялата трудност идва от факта, че само уран 235 би могъл да се дели, а в същото време уран 238 поглъща значителна част от неутроните, така необходими за протичането на верижната реакция. Откъде идва напрежението във физиците, че немските им колеги биха могли да напреднат значително, без никой да разбере това. Знае се, че до този момент няма надежден начин за разделяне на изотопите. Но в този съвсем нов клон от физиката откритията ставаха за броени дни. Никой не се наемаше да гарантира, че на някой няма да му дойде на помощ провидението и той да извика „Еврика!“. Тогава скрито би могло да се натрупа достатъчно количество за взривяването поне на една бомба.

От физиците емигранти най-известен в Съединените щати е Ферми. Но той е тук само от няколко седмици. Това обаче не пречи на упорития и изплашен Сцилард да настоява Енрико Ферми да използва цялото си влияние и връзки, за да обърне внимание на военните и политическите дейци в тази непозната и за него страна. Да се срещне и да им обясни ясно и точно каква опасност е надвиснала над цялото човечество.

Ферми се съгласява. На 16 март 1939 г., в деня, когато Германия окупира останалото незавзето в Чехословакия парче земя, той пристига във Вашингтон, за да се срещне и разговаря с началник-щаба на военноморския флот адмирал Хупър. Защо с него? Дотам му стигали връзките на Ферми. Но той не успява да го свари на работа. Странните му обяснения за някаква си уранова бомба предизвикват скрита насмешка у адютантите на адмирала, които го изслушват разсеяно...

— Потвърждава се онова, което предполагах — продължава Сцилард възбудено, разхождайки се между рафтовете, изпълнени с колби, апаратура и други всевъзможни атрибути, необходими на физиците експериментатори... После спира и яростно стоварва своя тежък юмрук върху бюрото на Ферми. Една стъкленица пада и се разбива, но той не ѝ обръща внимание.

— Не, Хитлер не може да ни измами! Защо му беше да окупира Чехословакия? Заради урана. Та нали най-богатите залежи в Централна Европа са в рудниците в Йоа-химстал... Кой знае немските ни колеги сега докъде са стигнали?... Ще ги заставим да действат нашите нови работодатели!... Трябва да се доберем до президента... Отивам при Айнщайн...

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ

Характерни за немските учени по времето на Хитлер са тяхната явна и скрита научна дейност. Всеки един ариец е удостоен с доверието да работи и за отбраната. Това е въпрос на чест. От това ласкателство се ползва и добре известният на научния свят тридесет и четири годишен доктор на науките Курт Дибнер. Когато си почива от лекциите по ядрена физика в Гала, той показва специалния си пропуск на експерт по взривни вещества и влиза в Управлението за армейско въоръжение...

В този априлски ден на 1939 г. Дибнер е в особено настроение. Току-що се е запознал със съдържанието на едно изключително писмо от професор от Хамбургския университет Паул Хартек и от неговия асистент Вилхелм Грот — едни добри граждани на Германия.

Паул Хартек чете мартенския брой на британското списание „Нейчър“ и вниманието му е привлечено от статията на Фредерик Жолио Кюри, Халбан и Коварски „Освобождаване на неутрони в ядрения взрив на урана“. Той разбира, че в областта на атомните изследвания и по-точно в разработването на проблемите на самоподдържаща се реакция, френските учени са изпреварили немските, английските и американските. Впечатлява го и фактът, че към ядрения проблем проявяват интерес учени от други страни.

Статията сякаш изгаря ръцете му и той убеждава Грот да действат. На 24 април 1939 г. те изпращат своето почти сензационно писмо:

„Изслушайте ни с търпение. Става дума за една уникална възможност за създаване на изключително мощно взривно вещество. Ако теоретичните изследвания на колегите, ядрени физици, продължат, в което не се съмняваме, нас могат да ни изненадат един ден със супербомба.“

Хитлеристите са изгонили прогресивните учени от германските университети. Останали са служители на злото!

Как е възможно военният експерт доктор Курт Дибнер да не се напомпа със самочувствие, след като от Хартек и Грот разбира, че

делението на урана, възможността от верижна реакция и освобождаването на колосална енергия откриват пред вермахта перспектива за „супербомба“?!

Изпълнен с енергия, той упорито настоява пред своите началници от Управлението за армейско въоръжение, без да се бавят, да започнат веднага работа по специална програма за ядрени изследвания с крайна цел създаване на уранова бомба!... Но първо да ангажират всички най-известни физици на Райха...

СТАТИИ В „НЕЙЧЪР“

В едно друго априлско утро на 1939 г. този път професорът от имперския колеж в Лондон Джозеф Джон Томсън изгаря от нетърпение. Той бърза за насрочената от предишните дни аудиенция при началника на Управлението за научни изследвания на Кралските военновъздушни сили известния британски физик Хенри Тизард. В чантата си Томсън носи само два броя от списание „Нейчър“.

— Сър, искам да насоча вниманието ви към две научни съобщения. Ето ви статията на Лизе Майтнер и Ото Фриш от 11 февруари тази година „Делението на урана с помощта на неутроните — нов тип ядрена реакция“. Интерес представлява и последната статия на Фредерик Жолио Кюри, Халбан и Коварски „Освобождаване на неутрони в ядрения взрив на урана“. Според авторите една започнала ядрена реакция продължава, самоподдържайки се лавинообразно... И забележете, делението на урана беше открито в Германия от Ото Хан миналата година. Там сега работят Вернер Хайзенберг, Ханс Гайгер, Макс фон Лауе, Валтер Боте, Йозеф Матаух. Уранът, както знаете, е най-добре изученият от немските колеги елемент. Първенството е тяхно, нали те го и откриха. Допускам, че там, в Германия, ще трябва да знаят най-добре как и какво може да се направи от него.

— Какво искате да кажете?

— Да оставим съобщенията в статиите настрана. Защо ги няма публикациите в немските списания? Значи този проблем е засекретен. В същото време не се и съмнявам, че там са напреднали в изучаването на урана и неговите фокуси.

— Вероятно... Как мислите, какво може да се очаква от делението на урана?

— Неговите възможности са просто несравними с тези на досега известните ни взривни вещества.

— И все пак?

— Уранът би осигурил поне двадесет милиона пъти по-голяма енергия!

— И само за една милионна част от секундата? Томсън кимва утвърдително:

— Или по-малко.

— Но според Бор и неговият бивш ученик от Принстън Джон Уйлър за тази цел е годен само уран 235. Та ние не можем да получим дори една милионна част от грама от този елемент, ако искаме да е съвършено чист? — казва Тизард.

— Ядрената физика се развива изключително бързо.

— Какво предлагате?

— Ние не бива да допуснем в Германия да попада откъдето и да било уранова руда. И нека съобщим на американските си колеги, че сме готови да си обменим взаимно информация...

Ето защо е бързал Томсън. А и „Интелиджънс сървис“ вече има данни за „Урановото дружество“ в Германия.

Уайтхол не се колебае да предостави на Томсън средства и един тон уранова руда... Тизард, изгубил търпение, се среща с някой си Едгар Сенгие, белгийски индустриалец, управител на урановите рудници в Конго.

— Господин Сенгие — му казва той заплашително, — ако запасът от уранова руда в Белгия и рудниците ви в Катанга попадне в ръцете на фашистите, нас ни очаква катастрофа!

— Какво говорите, господин Тизард?!

— При определени условия една нищо и никаква буца от този метал може да унищожи един цял град.

— Как е възможно?!

— Не съм нито търговец, нито шарлатанин, а физик. Помислете за вашата нещастна Белгия. Нима не виждате как ботушът на вермахта е надвиснал над нея? — казва Тизард и млъква.

Сигурно последните думи правят необикновено впечатление на Сенгие, защото той внезапно сменя тона:

— Съгласен съм. Давам ви дума, че в Германия няма да попадне нито грам от проклетия уран...

ПРЕД РЕШИТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ

23 май 1939 година.

Вечерните отблясъци от лъскавите мерцедеси падат върху напрегнатите лица на генерал-фелдмаршал Гьоринг, гросадмирал Рьодер, генерал-полковниците Фон Браухич, Кайтел и Милх, които пристигат в резиденцията на Хитлер.

Фюрерът е необичайно нервен.

— Победата, която ние постигнахме — започва той с пресипнал глас, — е политическа, но не и военна... Ние блъфирахме... Но това време да знаете вече отмина... Очакват ни нови победи, но победи с цената на кръв, на германска кръв!...

Присъстващите с разбиране кимат с глави, това въодушевява Хитлер, защото той продължава по-разпалено:

— Поляците са нашите най-зли врагове! Европа е извънредно тясно пространство, за да съществуват и те заедно с нас... Ще тръгнем на Изток... Може да ни заставят да се бием на Запад... Ще го приемем, но ще е по-добре, ако сме се окопали на Изток... Ще заставим Англия и Франция да не влизат в играта и да не ни пречат. Иначе ще си разчистим сметките първо с тях... Ще нападнем мълниеносно и ще сме готови да воюваме 15 години... За нас договорите не значат абсолютно нищо. Не се впечатлявайте от тях... Ще заставим англичаните да си протегнат езика през Ламанша, за да ни целуват ботушите... Но за всичко това ни е нужно оръжие, нечувано. Нужни са ни невиджани самолети, подводници, химически бомби, оръдия, танкове... Ще стоварваме ударите си там, където противникът най-малко ни очаква...

Със светнали от възбуда очи генералите се разотиват с убеждението, че тази вечер за тях и за Германия е историческа. Тази вечер фюрерът им разкри програмата за настъпление, обеща им подвизи...

Военната машина е задействувана. Чака се само заповед. Текат последните мирни дни...

ИСКРЕНО ВЯРВАЩИ

2 август 1939 година.

— Повярвайте ми — каза Сцилард, — нашата мила Европа е пред война. И най-печалното е, че вашето научно откритие, теорията за относителността, може да бъде използвано не от кого да е, а от онзи, който ни прогони, от Хитлер.

Алберт Айнщайн го слуша угрижен. Светът познава славата му не само на физик, но и на активен противник на фашисткото мракобесие. Принуден да напусне своята родина Германия, сега живее в Съединените щати.

— Но кой на нас ни предоставя правото да убиваме хора с енергия, която е собственост на природата?

— Ние сме принудени да се защитаваме, да защитаваме човешкия род, който е част от природата — отговаря Спилард.

— Хората разбират, че фашизмът е едно израждане на човечеството. То няма никакво бъдеще.

— Да, но фашизмът е факт.

— Един ден той ще бъде изхвърлен от историята и може би дори преди да е създадена бомбата.

— Тогава никой няма да посегне към нея.

— Така ли мислите? Надявам се, че сте искрен?

— Не само мисля, аз съм убеден, че на земята няма да се намери човек, който, без да има необходимост, ще продължи да създава тази проклета бомба — казва Сцилард.

— Но нали необходимостта се определя от хората!

— Ние нямаме друг изход. Ако не искаме Хитлер да подпали света, ние първи трябва да я създадем. А после ще я оставим в музея...

Айнщайн се замисля...

Сцилард вярва, че точно така ще стане. Може би и Айнщайн е повярвал. Може би? Но той отказва да отиде лично при президента. Сцилард го уговаря да подпише послание, което предава на Александър Сакс — неофициален съветник на Рузвелт...

„ПРОЕКТ У“

— Нашият свещен дълг на арийци ни задължава, ако трябва, да направим съюз с дявола, но да изясним по най-бързия начин възможно ли е да бъде освободена ядрена енергия от урана! — заяви разпалено Ханс Гайгер.

Същият този Гайгер, на чието име е назван изобретеният от него брояч на радиоактивността.

Известните германски физици, извикани тук, в Управлението за армейско въоръжение, го слушат с особено вълнение. Всички те — и Хартек, и Боте, и Дибнер, и останалите — са, както се казва, проагитирани за уранова бомба, но пред тях се изпречват планини от въпроси... А и на тайното заседание отсъствуват едни от най-авторитетните учени — Хайзенберг и Вайцзекер. Разбира се, по-късно те ще се присъединят към решението на елитната група.

— Ние още не познаваме предпоставките, които биха довели до верижна реакция, въпреки убеждението ни, че тя е възможна. Нека не забравяме, че това е ключът към освобождаването на енергията на делението — казва Хартек.

— Ще рече, че ние не бихме могли още отсега да си представим как би изглеждал например един уранов котел — добавя Дибнер. Боте бърза да се намеси:

— Колеги, според мен най-големите трудности идват оттам, че още не можем да отделим необходимото количество уран в достатъчно чист вид, за да проведем що-годе сносен експеримент...

Исправя се един полковник с не особено голям авторитет в ядрената физика, но с достатъчно влияние сред военните. Ерих Шуман този път няма да разказва за странностите на великия си роднина композитор, а ще настоява за бързо създаване на оръжие.

— Господа, имам чест да ви предложа днес, на 26 септември 1939 г., да учредим секретно дружество. Предлагам да го наречем „Ураново“. Нацията ни днес като никога досега се нуждае от вашето съгласие да започнем усилена работа над проекта за уранова бомба, нека и него наречем условно „Проект У“. Ако някой от

присъстващите се съмнява във възможностите на нашето начинание, аз ще му отговоря да не се колебае. Ние, немците, и само ние сме в състояние да направим нещо в ядрената област. Ето защо аз съм спокоен, че никой не ще ни изпревари, но и не желая да останем с пръст в устата, като бездействуваме...

Предложението след кратко обсъждане е прието единодушно...

Веднага след съвещанието началникът на управлението за армейско въоръжение Шпеер бърза да докладва на фюрера за възможностите да бъде създадено изключително мощно оръжие... Хитлер го слуша захласнат и си представя как над онзи остров, който мрази, се приближава самолет на луфтвафе. Великобритания е под прицела на щурмана... Внезапно от самолета се отделя само една бомба... И в един момент целият остров набъбва, разпуква се и после, като се надробява на парчета, потъва във водите на Атлантика... Екзалтиран от това свое видение, фюрерът скача и крещи неистово:

— Ще ги смажем, ще ги потопим! Дайте бомбата!...

После той сяда пред кинохрониката, която му показва вече, истински бомбардировки, но на Варшава...

Създаването на немското атомно оръжие е в ход. Едновременно с това се правят свръхсекретни изследвания за влиянието на радиоактивността върху човешкия организъм. Хитлеристите искат да оценят какъв ще бъде ефектът от едно радиоактивно заразяване, което може да бъде постигнато и без атомната бомба, т.е., ако не успеят да я реализират.

ПРИБЪРЗАНО ЛИКУВАНЕ

На 25 август 1939 г. Хитлер издава заповед вермахтът да настъпи срещу Полша на другия ден сутринта в 4 часа и 45 минути. Но вечерта отменя заповедта!

От Лондон пристига едно съобщение, което го изплашва.

Полша е подписала съглашение за взаимопомощ с Великобритания. От тази минута, ако той започне война с Полша, значи, че ще я води с Англия, естествено, и с Франция.

Хитлер е вбесен.

Тъкмо в този момент на арената на световната политика се появява личност, неизвестна дотогава — шведският инженер и индустриалец Биргер Далерус, познат на Гьоринг и свързан с английското „Форин офис“.

Хитлер приема посредника и преди да го изслуша, както подобава при подобни случаи, той излага своята политика по един твърде странен начин — със заплахи и неудобни внушения. Той му казва, че с Германия трябва да се разговаря деликатно, защото тя вече има с какво да се защитава... Но когато Далерус му подсказва, че Англия ще реагира остро, ако той продължи да разширява границите си, Хитлер сякаш губи равновесие и се мята из кабинета като ухапан от оса, крещи, изговаря думи, чието съдържание остава неразбираемо за посредника.

— Подводници, хиляди подводници, милиони самолети и бомби — вика Хитлер несвързано. — Какво пък? Защо не? Кой ще ми попречи? Унищожение за врага, Смърт чака всеки, който ми се противи!...

Хитлер все повече се увлича, трепери, жестикулира.

Внезапно спира, погледът му е прикован във въображаема точка. След това започва отново да се мята по кабинета и отново неочаквано се спира пред Далерус:

— Островът иска война? Добре. Ще воюваме. — Прави пауза... треперещ разперва ръце и още по-силно започва да вика — Водена е

стогодишна война. И ние ще я водим... И за какво? Защо не ме разбират?

Упокоява се и вежливо се извинява.

— Нека Англия знае, че искаме да ни помогне. Ние сме силни и един ден, когато има нужда, вермахът ще бъде на разположение на Британската империя... Германците няма да забравят тези услуги и ще са готови да пролеят кръвта си за жителите на Великия остров. Предлагаме още днес да сключим договор...

Ето как се променя Хитлер.

И докато совалката Далерус се озовава ту в Берлин, ту в Лондон, демагогът Хитлер нито за минута не се отказва от намерението си да нахлуе в Полша, въпреки че никой от обкръжението му не е във възторг от възможността да воюват и на запад. Той не скрива пред тях желанието си да получи капитулацията на Полша, макар и не наведнъж. Надеждата му идва оттам, че като видят вермахта на съветската граница, съдбата на Полша няма да има никакво значение за англичаните...

На 1 септември 1939 г. вестник „Фьолкишер беобахтер“ публикува съобщението за навлизането на „славните войски“ на хитлеристкия вермахт в територията на Полша. Радиото гърми. Оттам звуците на маршовете допълват съобщенията на военните кореспонденти за успешните танкови и въздушни боеве.

Започнала е Втората световна война!

Войските му шествуват по земята на Полша, а Хитлер още се надява да склони Англия за съюзник. На 3 септември той изслушва ултиматума, който му прочита английският посланик Хендерсън... Дипломатът свършва... Хитлер е вдървен. Внезапно се обръща към Рибентроп:

— Ами сега?

Вместо него малко по-късно ще му отговори Гьоринг:

— Бог да ни е на помощ, ако се окажем тъкмо сега слаби.

Хитлер получава ултиматума и на Франция. И двете държави са в състояние на война с Германия. Но фюрерът скоро се съвзема. За три седмици Полша е разгромена.

Англия и Франция се суетят. Войниците на около 100 френски и английски дивизии изпиват тонове уиски и коняк в пълно бездействие, макар против тях да се намират само 23 немски дивизии!

Стратегията на западните страни на пасивно „излежаване“ зад линията „Мажино“ е, разбира се, добре дошла за авантюриста Хитлер...

Четири дни след започването на войната Дорнбергер извиква Браун и му прочита заповедта на главнокомандувания сухопътните сили генерал-полковник Валтер фон Браухич.

— Вернер само чуй: „Програмата за създаване на изделието А-4 обявявам за свръхсрочна... Ръководителите на проекта да считат за свой свещен дълг пред фюрера в най-кратък срок снабдяването на нашите доблестни въоръжени сили с «оръжието чудо», което ще накара нашите най-зли врагове да капитулират... На ракетния център «Пенемюнде» да бъдат предоставени 4 хиляди технически специалисти от армията... Да бъдат осигурени финансови разходи без никакво ограничение!“

— Валтер, дай да ти благодаря и да те поздравя за радостната вест! — му казва Браун, широко усмихнат. — А сега на работа!...

Но скоро ликуването в „Пенемюнде“ ще пресекне.

Отново пристигат други, също така бързи заповеди. Те ще се издават под влияние на успехите по фронта. Когато вермахтът напредва бързо, все повече отслабва интересът към ракетната програма и по-трудно се отпускат предвидените финансови средства...

След първите леки победи Хитлер не иска да слуша за „оръжието чудо“.

— Танкове, дайте ми повече танкове — заявява той. — И самолети, много самолети, най-различни самолети... Това е „истинското“ оръжие за германския войник... Това е оръжието на победителите...

Ракетната програма ще се влияе силно от постъпващите от фронта сводки и много пъти ще изпада в криза.

ДОКЛАД НА РЕКТОРА

— Господин министре, разрешете да ви представя записките на нашия виден ядрен физик Вернер Хайзенберг, чието мнение се цени от научната общественост не само в Германия. Това е човекът, който получи Нобелова премия по физика през 1932 г.

Полковник Ерих Шуман подава папката и остава прав.

Министърът на въоръжението Алберт Шпеер започва да прелиства доклада, но скоро разбира, че му е трудно да се ориентира в сложните обяснения на физика.

— Какво иска да каже нашият уважаван учен? — пита той.

— Господин министре, както знаете, вече два месеца работим над „Проект У“. Той се изпълнява във Физическия институт „Кайзер Вилхелм“, чийто ректор е Хайзенберг.

— Зная, полковник Шуман, зная, нали институтът премина в наше подчинение. Какво смята ректорът му, възможно ли е да се създаде супербомба, или не е възможно? — казва троснато Шпеер и се обляга на стола, без да кани Шуман да седне.

— Хер, този въпрос е твърде проблематичен. Според Хайзенберг първо трябва да се създаде реактор. За него е необходим обогатен уран 235. Възможно е да се използва и необогатен уран, но при условие че там присъствуват други вещества, които забавят, но не поглъщат неутроните, които изпуска уранът...

Шпеер се мръщи и забива поглед в бюрото. Той не се нуждае от тези сложни обяснения, чиято същност не може да схване отведнъж.

— Слушайте, Шуман, и все пак какво ще трябва да правим ние?

— Тъй като Хайзенбер смята, че подходящи забавители могат да се окажат тежката вода и извънредно чистият графит, ние ще трябва да му ги доставим — набързо отговаря Шуман, явно разбрал, че досажда с подробните си обяснения на своя шеф.

— Чудесно! И откъде ще му ги доставим?

— От Норвегия, господин министре. Там има специален завод за тежка вода.

— А графитът?

— Тук положението е по-тежко. Неимоверно сложно е получаването му в големи количества в извънредно чист вид.

— Добре, първо ще осигурим водата... Има ли нещо друго?

— Предлагам на „Урановото дружество“ да бъде предоставен секретен и добре охраняван полигон близо до Берлин, където да започнем строителството на експериментален уранов котел.

— Ще ви бъде осигурен...

НЕУТЕШИТЕЛНА РЕАКЦИЯ

— Господин президент, само, моля ви, послушайте. Ето какво пише не кой да е, а най-видният учен на нашето съвремие.

Рузвелт прави кисели физиономии. Той никак не обича да го притискат, дори и с най-умните думи на най-умния човек в света. Но нали се е съгласил да изслуша своя стар познат, пък и от учтивост се готви да го изтърпи.

— Ето чуйте само какво казва Айнщайн: „Ако една бомба бъде доставена на кораб в което и да е пристанище на света и бъде взривена, тя може да унищожи цялото пристанище и всичко друго, разположено край него!“ Реакцията на Рузвелт е неутешителна:

— Тези неща са твърде сензационни, за да бъдат верни. Нашата намеса би могла да доведе най-малкото до политически гаф.

Сакс настоява президентът да вземе решение. За да се избави от него, Рузвелт извиква своя секретар по военните въпроси, бригадният генерал Едуин Уотсън с прозвище Па.

— Па — казва му президентът, — вижте там... Писмото на Айнщайн ще остане в някой шкаф на Белия дом и ще събира прах доста време. От деня, в който Сакс е на аудиенция, 11 октомври 1939 г., до момента, когато Рузвелт най-после ще вземе решение, ще минат две години и два месеца...

СКЪПОЦЕНЕН ТОВАР

Господин Дотри, военният министър на Франция, потънал в мекото кресло, отпива глътка чудесен коняк, загледан в бледото лице на своя по-млад събеседник — лейтенант Але, кадрови военен разузнавач, който легално работи като представител на френска банка, поддържаща активни сделки с норвежки фирми... На вратата се почуква.

Влиза слаб, среден на ръст човек с дълбоки умни очи.

— Моля ви, господин Кюри. — Министърът става да го посрещне. Гостът се изправя.

Домакинът ги представя, като не скрива втората специалност на лейтенанта. Фредерик Жолио Кюри отказва коняка.

Той беше предупредил властите, че като ръководител на катедра „Ядрена химия“ в Колеж дьо Франс настоява да се предприемат незабавно мерки фашистите да не получат нито капка норвежка вода. Това най-малкото странно за непосветени хора настояване респектира господин Дотри и той реши да действа.

Именитият учен поясни откъде идват неговите опасения. Той подчерта, че в бъдеще създаването на една атомна бомба ще зависи много от това, коя държава с какви количества тежка вода, уран и чист графит ще разполага.

— Не е тайна — каза Жолио Кюри, — че норвежките физици Торнстед и Бруно навремето разработиха технология за производството на тежка вода в промишлени мащаби. От това се възползва фирмата „Норск хидро“, която през 1934 г. в Рюкан построи първия завод в света.

— Господин Кюри — обърна се към него лейтенант Але. — Всичко това е интересно, но, както казвате вие, то е известно. Може би все пак имате някакви конкретни предложения?

— И Торнстед, и Бруно са мои приятели. Неотдавна те ми съобщиха, че германски представители пристигнали в Норвегия с много изгодна за „Норск хидро“ оферта. Предложили са да изкупят цялата продукция на завода.

— Но ако ние поискаме да вземем тази вода, немците непременно ще се досетят, че сме разгадали ходовете им — добави Але.

— Така е — намеси се министър Дотри, — но този риск е по-малък от риска те да получат водата...

Решението е взето. Трябва да се попречи на немските физици чрез тежката вода да изяснят възможна ли е ядрената верижна реакция, както и създаването на атомна бомба, предсказано от много научни публикации...

Лейтенант Але провежда блестяща операция. Фирмата „Норск хидро“ му продава целия си запас от тежка вода в количество 185 литра и изключителното право да изкупува бъдещата продукция. На 16 март 1940 г. Фредерик Жолио Кюри получава 26 туби — най-големия запас от тежка вода в света.

Но всичко това, разбира се, не остава скрито от немското разузнаване и то един ден ще потърси от Жолио Кюри тубите...

Дотогава Хитлер ще предприеме нови действия. На 9 април 1940 г. без всякакво предупреждение той напада и окупира Норвегия и Дания. Френските физици трескаво работят над атомния проблем, но това ще продължи много кратко време...

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

10 април 1940 година.

Редките минувачи едва ли са се досещали, че на втория етаж зад масивните прозорци с плътни пердета на зданието, изградено в познатия на лондончани викториански стил, където се помещава Кралското дружество, група английски физици са така близко до идеята за създаване на атомна бомба.

В очакване да започне поредната масирана бомбардировка на фашистката авиация заседава току-що създаденият „Комитет на Томсън“.

В Англия напрежението нараства. Хитлеристката пропаганда непрекъснато се заканва, че всеки момент ще започне прехвърлянето на войските през Ламанша. Научната мисъл на острова е заета с най-важната задача — създаването на радари, които да откриват навреме хитлеристките самолети и да задействуват средствата за противовъздушна отбрана. В тази дейност особено активно се включва експертът доктор Джонс.

Научните центрове на Англия напредват и по атомния проблем.

Още през 1939 г. английските физици се надяват за разделянето на изотопите да използват газодифузионния модел, основан на принципа, известен под названието закон на Грехъм. Този метод се оказва единствено възможност за получаване на уран 235 в големи количества.

Не случайно на заседанието присъствува известният ни вече френски разузнавач Жак Але. Той най-сериозно предупреждава учените да не подценяват работата по атомната бомба в Германия. Неговото конфиденциално съобщение, че там усилено разработват „Проект У“ в едно сформирано „Ураново дружество“, прави силно впечатление. И може би затова предложението му от името на Жолио Кюри да си взаимодействуват по въпросния проблем е посрещнато благосклонно. Той търси от тях помощ, за да разбере какво представляват учените, които работят в „Урановото дружество“, какъв

е техният научен потенциал и политическите им възгледи. Много от присъстващите познават лично физиците на Германия...

Практически от този ден „Интелиджънс сървис“ и френското разузнаване обединяват действията си, насочени към изясняване въпроса за състоянието на „Проект У“

МАШИНАТА ЗАРАБОТВА

Обезпокоените от Сцилард физици чакат решението на президента. От първата аудиенция на Сакс, когато той връчва на Рузвелт писмото на Айнщайн, минават шест месеца. Но нищо не е предприето. Сакс настоява Айнщайн да подпише второ писмо. На 7 март 1940 г. той се съгласява...

Напрежението от Европа се пренася макар и по-бавно и тук, в Съединените щати. Започнала е Втората световна война. Ботушът на вермахта е смачкал границите на много държави в Западна Европа...

Колонията на физиците емигранти посреща с особен интерес освободения от хитлеристите от директорството във Физическия институт „Кайзер Вилхелм“ лауреат на Нобелова премия Питър Дибай, известен холандски физик. Той не успява да отговори на всички въпроси, които му задават колегите... Но най-важното той все пак казва. Властите най-неочаквано го извикват и му казват, че лабораториите, в които той се занимава, са нужни за други цели. Той схванал, че тук се готви нещо, свързано с отбраната, и тъй като е чужденец, не го допускат до тайните. Стягайки си багажа, той най-предпазливо успява да научи, че целият институт започва да се занимава само с най-важните задачи, които са поставени от най-високо място. Между тях е изследването на урана...

Сакс е отново при Рузвелт и отново му чете какво казва Айнщайн: „Със започването на войната германските учени засилиха своя интерес към урана. Тревожното е, че изследванията се провеждат в обстановката на най-дълбока секретност...“

Президентът на Съединените щати се съгласява да предприеме конкретни мерки. Машината заработва. През юни 1940 г. той нарежда да се създаде Изследователски комитет за национална отбрана, който да ръководи непосредствено атомните изследвания.

По това време САЩ са най-подходящият оазис за учените от Западна Европа. На едно място се събират такива светила като Алберт Айнщайн, Енрико Ферми, Лео Сцилард и най-близките сътрудници на Ърнст Ръдърфорд и Жолио Кюри. Това създава изключително добри

условия атомният проблем да напредне. Още повече че тук не падат никакви бомби.

Но какво става с урановата руда?

През май 1940 г. вермахтът окупира Белгия. По най-бързия начин е намерен и извозен 1200 тона уранов концентрат, т.е. половината от световния запас...

Сенгие е в Ню Йорк, но успява да прехвърли цялата руда добита през последната година в рудниците на Катанга, в Америка. Останалата част от световния запас е предоставен на физиците, които ще реализират проекта за американската атомна бомба...

ЕНТУСИАЗЪМ В КРИЗА

— Вернер, за жалост този път отново ще те разочаровам — казва Дорнбергер.

— За кой път, дявол да го вземе. Нима така може да се работи? — отговаря му троснато Браун, досещайки се за какво ще стане дума. Неговите предположения се потвърждават. „В бъдеще «Програмата А-4» да не се ползва с предимство «висш приоритет»“ — чете той в някаква току-що пристигнала заповед.

— И какво ще стане сега?

— Сам знаеш какво, поискаме ли средства, няма да ни ги дадат, поискаме ли срочно нови материали, няма да ги получим...

— И защо е това?

— Не е за казване, но и ти сам можеш да си обясниш. Нали сега сме лятото на 1940 г. и вермахтът напредва. Англия и Франция не се намесват. Войната, както виждаш, може да се спечели и без нашето оръжие...

— Но нали очакванията ни бяха други. Уверяваха ни от най-високо място, че нашата програма е престижна?

— Така е...

НА ДЪНОТО

— Господин Кюри, дано доживеем времето, когато ще си съобщаваме добри новини. Но сега това е невъзможно... Ето какво искам да ви кажа, водата не бива да попадне в ръцете им... Но защо ви го казвам на вас? Те са вече пред Париж... Оставам вие да прецените какво да скриете и какво да унищожите...

Това е гласът на военния министър Дотри. Денят е 16 май 1940 г. Фредерик Жолио Кюри със своите съмишленици, след като получи норвежката вода, напредна доста успешно в атомните проучвания. Но ето че трябва сега не само да се спрат изследванията, но и да се скрият на сигурно място всички резултати. И докога, това никой не можеше да обещае...

Правителството напуска Париж. Физиците търсят по-благоприятно място, за да продължат работа. Тежката вода пренасят в килията на един осъден на доживотен затвор... Един ден ненадейно се появява Але, съпроводен от научното аташе на британското посолство лорд Софлок.

— Вие и вашите колеги трябва да напуснете незабавно Франция — казва Але на Жолио Кюри. — И непременно с всичките атрибути, необходими за изследванията по проблема.

— Аз оставам. Другото е ваша работа — отговаря му твърдо Жолио Кюри.

Але се разпорежда. Тежката вода заедно с други скъпоценности скрито е натоварена на въглевоза „Брумпарк“. И той бързо напуска пристанището. Друг кораб, плаващ зад него, се натъква на мина и потъва. Този факт ще заблуди германските тайни служби...

На 14 юни къртят ударите от германските ботуши по павираните улици на Париж. На 23 юни 1940 г. Франция капитулира. Походът трае само шест седмици... Хитлер ликува от най-голямата си победа в своята кариера...

— Къде е тежката вода от Норвегия? — пита офицер от абвера.

— Търсете я на дъното в устието на Жиронда — отговаря му спокойно Жолио Кюри...

КРАСИВАТА ФРАНЦУЗОЙКА

28 юни 1940 година. Град Динар, Франция.

На тъмнокафявата врата на кметството се чука — Влезте.

— Господине, научих, че се нуждаете от преводачи. Зная пет езика говоримо и писмено. Между тях е и немски. Кметът на града с рано побелели коси не свежда очи. Пред него е изумително красива двадесетгодишна девойка, която му говори по начин, предизвикващ уважение и респект.

Изминали са само няколко дни от капитулацията на Франция. Две трети от нейната територия са окупирани. В останалата зона е създаден профашистки режим на правителството „Виши“.

В град Динар се е настанил щабът на генерал Фон Райхенау. Комендантът иска от кмета да му осигури по най-бързия начин хора, които знаят едновременно френски и немски.

— Вашето име, мадмоазел?

— Жана Русо...

Така младата, надарена с рядка красота францужойка постъпва на работа като преводачка в немския щаб. Тя ще има определено отношение към задачата на доктор Джонс...

ДОБРАТА ВРАЧКА

15 ноември 1940 година.

„Лили Марлен“, която грамофонът разлива в офицерския клуб, кара Дорнбергер, седнал на обичайното си специално пазено за него място, да потъва в приятна наслада. Той отпива глътка вино и продължава да подръпва с безкрайно удоволствие от кехлибареното цигаре...

На входа застава Браун с изморен вид. Последните дни непрекъснато е на полигона.

— Вернер, Ковънтри! — го посреща веднага Дорнбергер.

Браун не го и поглежда.

— Господи, какво правя? Първо нека да ти наляя. Та погледни се на какво приличаш! — И той му пълни чаша от добре изстуденото вино. Чукат се. Браун жадно изпива няколко глътки.

— Нима вече не си чул? Ковънтри сега не представлява нищо друго освен един съвременен Картаген. Купища развалини. Десет часа непрекъсната бомбардировка. Десет часа! Фюрерът се е отказал да дебаркира на острова. Ще го атакува по въздуха. И сега знаеш ли кое е най-интересното?

Браун продължава да го слуша безстрастно.

— Но как не можеш да се досетиш?

— Слушай, Валтер, няма ли да ми предложиш нещо за хапване?

— Колко съм недосетлив наистина. Извини ме... След малко донасят поръчаното за господата началници на ракетния център „Пенемюнде“. Достатъчно е само един да си вдигне ръката...

— Е, и? — пита на свой ред Браун.

— На какво искаш да се обзаложим, че сега към нас ще потекат отново марките.

— Не вярвам.

— Слушай ме внимателно. Аз дълго анализирах последните събития. След тази бомбардировка англичаните ще се съвземат. Тогава нашите жертви във въздуха ще станат по-осезаеми. Това е закон на войната. Върховното командване не може да не се впечатли от това,

че асовете ни се дават в Ламанша... И един ден ще решат, че е по-добре да не рискуват добрите си асове над морето, а да ги пазят за Изтока... Тогава те непременно ще се сетят, че има един Вернер фон Браун и един Валтер Дорнбергер, които тук, в това запустяло място, създават много по-добро оръжие, което не изисква никакви жертви... И ето ти ги отново средствата за нашата програма...

Вернер фон Браун го слуша внимателно. Настроението му заедно с храната и виното се подобрява. Той предлага да се чукнат за добрата врачка Валтер Дорнбергер...

ЕДНО КЪМ СЕДЕМ ХИЛЯДИ

Краят на 1940 г. Министърът на въоръжението Алберт Шпеер отново изслушва доклада на полковник Ерих Шуман.

— Напредваме чувствително. Само за половин година ние вече знаем много неща, за които до този момент дори беше трудно да се предположи — казва военният ръководител на „Проект У“.

Шпеер го слуша замислен и не желае да го прекъсва. Той се интересува не толкова от междинните резултати, а от крайните. За него е важно какво ще може той да докладва на фюрера. Може ли сега в навечерието на новата 1941 г. да го зарадва? Всичко това, над което физиците на Райха се трепеха, на него, архитекта, му изглеждаше доста мътно и неясно.

— Ние предполагаме, че за бомбата няма да бъде пригоден природният уран 238. Но сега вече сме сигурни, че елементът, който ще ни направи непобедими, е уран 235 — продължава Шуман. — За голямо съжаление обаче той се съдържа в урановата руда в мизерни количества. Пропорциите са едно към седем хиляди!

— Едно към седем хиляди! — оживява се Шпеер. — Това много ли е, или е малко? Шуман избягва прекия отговор.

— Нашите доблестни учени поработиха добре. Паул Хартек в момента се опитва да конструира устройство, чрез което от природната смес да се отдели само уран 235. Но това е изключително сложно. Считаме, че най-удобна е центрофугата, предложена от Вилхелм Грот. Но тъй като по пътя, по който вървим, има доста неизвестни, ние не се ограничаваме само с тези предложения. Дадохме възможност всеки да прояви себе си. Манфред фон Ардене например изработи електромагнитен сепаратор. Всички средства са добри, когато преследват една цел.

— Но какво стана с реактора край Берлин?

— Готов е. Хайзенберг обеща в скоро време да докаже възможна ли е верижната реакция, или не е възможна. И то експериментално. Фирмата „Ауергезелшафт“ вече усвои производството на метален

уран... Както виждате, господин министре, вие вече няма да отидете с празни ръце при фюрера! — завършва със сервилен тон Шуман.

Той явно очаква да го похвалят. Шпеер го изглежда хладно.

„От къде на къде този полковник си позволява да му говори с такъв тон?“ — си казва той и дава знак, че аудиенцията е приключила отдавна.

АМНИАРИКС

20 януари 1941 година.

Мрачен следобед. Лапавица — нито сняг, нито дъжд. Мъгла е паднала над Динар. Жана Русо си е легнала рано. Напоследък се чувства уморена не толкова от работата, колкото от непрекъснатите намеци на ухажорите. Особено от досадните директни покани на Курт, офицер от хората на Райхенау.

На вратата някой чука настоятелно.

„Нима Курт се е напил в клуба и сега се осмелява... Що за наглост“ — си мисли Жана и става, за да му отговори достойно. Отваря вратата, решена да бъде рязка.

На прага стоят двама гестаповци... Разпитват я в подземията на щаба. По въпросите им тя се досеща, че не знаят нищо, а само опипват почвата.

Гестапо е засякло изтичане на секретна информация, но няма сигурни улики срещу Жана.

Френската съпротива започва да създава грижи на окупаторите. Саботажите стават все по-чести, партизанските отряди нападат ешелоните, вдигат във въздуха складове и муниции, изваждат от строя релси...

Жана е свободна.

Гестаповецът ѝ подава документите и казва сухо:

— Забранява ви се да живеете в крайбрежните зони!

— Извинете, хер, но това е твърде неопределено — отговаря му спокойно тя.

— Там е написано — сочи той документите, а после и вратата.

Във влака за Париж Жана мисли как да възстанови връзката с нелегалните. До този момент тя изпраща изключително ценни сведения, необходими на Съпротивата. Сега трябва да бъде по-внимателна, гестапо не може да не я провери поне няколко пъти...

Париж през пролетта на 1941 г. изглежда мръсен. Сена мудно влачи сивите си води, сякаш скрила мъката на цяла Франция.

Жана се спира пред тъмно здание, прочита табелката „Обединени френски предприятия“ и хлътва зад масивната врата...

Знанието на пет езика и този път свършва добра работа... Тя вече има ново „прикритие“.

Животът на едно младо момиче в Париж през тези дни на окупация е тежък. Но Жана се справя отлично. Работата и е свързана с координиране на връзките между окупаторите и обединените френски предприятия. Макар и рядко, тя има възможност да пътува из страната...

Един ден отново на вратата ѝ някой чука. Беше късно следобед. Тя се изненадва — при нея никой не идваше. Значи, гестапо!

— Какво желаете, моля? — са първите ѝ думи към младия мъж, който стои безмълвен и я гледа с лека усмивка в очите. Тя се вглежда в него. В един момент трепва и извиква сподавено: „Жорж“! Хвърля се на врата му, после го хваща свойски за ръката и го повежда навътре.

— Жорж, падаш от небето. Какво те води при мен и откъде знаеш, че живея тук? — Жана го гледа внимателно.

Той мълчи.

— Какво ще пиеш? Коняк, джин? — Коняк, но много малко — казва мъжът тихо и сяда. До този момент те стоят прави и се гледат с любопитство.

— Как научи къде живея? — Жана повтаря въпроса си, без да откъсва поглед от него. В широко отворените ѝ големи сиви очи се борят тревогата и надеждата.

— Ще се изненадаш — казва Жорж и отпива глътка коняк. — Подай си ухото.

Той ѝ прошепва една дума. Жана за миг става сериозна. После се усмихва доволна, навежда се и пак го прегръща.

— Най-после, бях загубила надежда!

Жана Русо е член на нелегалната група „Алианс“. Съученикът ѝ Жорж Ламарк също членува в нея. Той ръководи малка разузнавателна организация „Дрюид“, която работи за партизаните и за английското разузнаване.

Срещнали се бяха Петрел (нелегалното име на Жорж) и Амнарикс (псевдонимът на Жана). Това бе думата, която и беше прошепнал Жорж...

НЕ НА ВИСШИЯ ПРИОРИТЕТ

На 22 юни 1941 г. в 3 часа и 30 минути вермахтът нахлува в Съветския съюз.

Вернер фон Браун се радва много на това събитие. В тесния кръг на своите съмишленици той се чука за скорошната победа на германското оръжие... И в същото време в него се промъква една смътна тревога. Тя е вътре в него и той не желае да я споделя с никого.

Когато Хитлер се отказа да дебаркира във Великобритания, предсказанията на Дорнбергер се оказаха верни. Той получи неограничени средства за своята ракетна програма. Тя беше германска, но той винаги я смяташе за негова, лична. Беше се отдал всецяло, не се щадеше. Браун чрез нея търсеше славата... Хитлер му даде пари, но не получи ракета. Не беше възможно. Ракетата бе ново, неизвестно, сложно и хлъзгаво дело. Раждаше се бавно — като човека... Дори покровителят му генерал-лейтенант Карл Емил Бекер не можа да му помогне да ускори работата. Именитият професор по балистика, за да угоди на фюрера, непрекъснато търсеше все нови и нови средства. Не беше шега работа. Хитлер чакаше плаващи танкове, супер снаряди, летящи торпеда... Като разбра, че ракетата я няма още, Бекер се устреми към старото и добре познато оръдие.

Последна негова надежда стана „Дългият Густав“. Едно круповско отроче, последна дума на техниката. Генералът професор си представяше как хиляда и петстотин тонният мастодонт ще изхвърли от 600-милиметровата си цев 7,5-тонни снаряди на разстояние 120 километра. Но уви, Лондон оставаше извън обсега му. Освен ако оръдието бъде монтирано върху палубата на огромен кораб. Но и в този случай то би могло да произведе някакви си 60 изстрела, преди цевта му да стане абсолютно непригодна... Бекер неуморно продължаваше да пресмята. Но вече не му достигаше кураж да се изправи пред Хитлер и да му заяви: „Мой фюрер, аз намерих оръжието, което ще накара англичаните да паднат на колене.“ Какво му оставаше тогава? Какво... освен да посегне към валтера. И той един

ден го измъкна от бюрото лъскав, насочи го в слепоочията си и натисна спусъка!...

Вернер фон Браун преживя тази загуба тежко. Той се почувствува осиротял. Оставеше сам. Нямаше намерение да последва примера на своя кумир, не беше чак толкова високомерен и не чак толкова стар...

Сега, когато Хитлер се пресели в главната си квартира „Вълчата бърлога“ („Волфшанце“) край град Растенбург в Източна Прусия, за да следи отблизо действията на войските на Източния фронт, какво щеше да стане с финансирането на „Програмата А-4“?!...

Скоро става ясно, че на Хитлер сега просто не му е до А-4. Той очаква танковете му да забоботят на Червения площад... Според предварителните му планове това ще стане само след някакви си три месеца. Войските му ще завземат Астрахан, после Архангелск и ето ги пред Урал.

Авиацията му е необходима само в началото. После ще я прехвърли да се справи с острова. А-4 не му трябва. Парите за нея да се предоставят на самолетостроителните фирми... Ето защо Браун посреща настъплението на Изток не особено въодушевен...

ЕКСПЕРИМЕНТАЛНО ДОКАЗАНО

През тази септемврийска нощ на 1941 г. Хайзенберг и неговите най-близки сътрудници остават до късно край експерименталния уранов котел. Възбудата е достигнала до краен предел. Очакват най-важния резултат на работата им през последните години...

Хайзенберг още в края на 1940 г. строи първия реактор край Берлин. След това групата се разделя и се строят няколко реактора в Лайпциг. Търси се експериментално потвърждение за възможността от верижна ядрена реакция, първата крачка към атомната бомба. Урановият завод на фирмата „Дегуса“ получава уранов окис от фирмата „Ауергезелшафт“, за да произведе първите метални брикети, годни за строителството на реактори. Всеки месец скрито от завода се извозва по един тон метален уран. От него тепърва предстои да се отдели уран 235. Това е проблематичен въпрос, но физиците на Германия виждат пътищата за получаване на заряда за атомната бомба.

— Господа, ние сме пред историческо събитие — казва Хайзенберг и дава знак да се включи апаратурата... След известно време приборите показват, че заложената маса уран в реактора дава значително по-голямо количество неутрони, отколкото са погълнати.

Върху лицата на присъстващите играят отблясъци от осцилоскопа.

— Това е! — казва Хайзенберг, сякаш нищо не е станало.

На „Урановото дружество“ му става ясно какво количество уран и тежка вода ще са нужни, за да започне истинска верижна реакция... Преди повече от една година Карл-Фридрих фон Вайцзекер е установил теоретично, че уран 238 в атомния реактор трябва да се превръща в нов елемент, аналогичен по свойства с уран 235.

На върха на перото той самостоятелно открива елемент, който американците по-късно наричат плутоний, и обосновава възможността за неговото използване в качеството на заряд за атомна бомба...

Германските физици се насочват към строителството на множество атомни реактори — уранови котли, както ги наричат...

ДОВЕРИЕТО КЪМ СЪСЕДА

Само два месеца преди главния експеримент на Хайзенберг, на 15 юли 1941 г., Томсън прави доклад до британското правителство. В него той предупреждава, че е възможно в края на войната да се създаде атомна бомба. Английският физик съобщава дори и количеството на критичната маса уран 235. Той пояснява, че ако бъде произведен чист уран 235 и парчетата бъдат съединени, ще последва самопроизволен внезапен ядрен взрив. В неговия доклад има предложение как да се произвежда плутоний и идеи за промишлено предприятие, в което да се разделят изотопите и да се получава уран 235...

Когато лорд Чаруел се запознава с доклада, казва на премиера:

— Сър, ние не бива да се бавим!

— Какво ще правим с нашите съюзници отвъд океана? — пита го Чърчил.

— Ще си позволя да ви припомня, че още преди една година ние им предложихме обмяна на информация. С тази цел изпратихме доктор Тизард. Когато той им поясни, че може да получаваме уран чрез газова дифузия, те не му обърнаха внимание.

— Но това беше през 1940 година.

— Имате право, сега те са изпратили физици, които да ни проучват. Между тях е един от доста свестните — Пеграм. Пуснахме ги в университетите в Кембридж, Бирмингам и Ливърпул.

— И какво?

— Те признават, че ние сме отишли много напред, особено в прилагането на най-новите открития във военната област, включително радара и атомната бомба... Те вече са убедени, че им трябваме, и ще ни предложат сътрудничество.

— А ние?

— Сър, ние не можем да се лишим от помощта им, особено сега, когато ще изпитваме все по-големи трудности от бомбардировките на германците по въздуха. Но искам да ви предупредя. Аз имам едно правило, което не искам непременно да ви натрапвам. Но няма да се

стесня да го споделя с вас: „Доверявай се на съседа, но не оставяй съдбата си в негови ръце!“

Чърчил го слуша намръщен, свъсил вежди. Той, разбира се, няма нищо против правилото на своя съветник, но обстоятелствата го заставят да действа по друг начин.

— Ние не можем да крием нашите постижения от американците.

— Точно това е неприятното... Ще им дадем, но и ще си искаме... Първо, ние ще си създадем организация за разработване на атомната бомба и после ще се пазарим...

ИРОНИЯ НА СЪДБАТА

Американските учени се връщат от Англия. С тях пристига англичанинът доктор Олифант... Физиците, които и без това са силно разтревожени, получават нови доказателства за възможността атомната бомба в Германия да стане реалност, преди тук да са предприели нещо определено...

Тази информация достига до американския президент.

Той много внимателно се запознава с предоставения му доклад на английския физик Томсън до британското правителство и с програмата, която Чърчил е приел. Той остава с впечатление, че англичаните са отишли много напред. От данните личи, че на тях им е ясно как най-бързо може да се създаде атомна бомба. Рузвелт не пропуска и съобщението, че Англия е готова да вложи милиони в тази работа, а нейните учени да споделят всички свои разработки с американските си колеги...

„А Хитлер — си казва Рузвелт, — какво прави Хитлер? Може би е напреднал.“ И той си спомня, че от онова първо писмо на Айнщайн трябва да са минали две години...

На 6 декември 1941 г. президентът на САЩ взима решение за три-четири години да се създаде атомна бомба.

По някаква ирония на съдбата на другия ден 350 японски самолета внезапно атакуват Пърл Харбър и унищожават ядрото на Тихоокеанския флот на САЩ, който се намира на неговата главна база.

Ето как и САЩ вече не са неутрална държава, а участник във Втората световна война.

А Лоурънс и Юри вече са разработили и метод за отделяне на уран 235 чрез центрофугиране и чрез газова дифузия.

БЕЗ ИГРА НА КОМАР

— Сър, не намирате ли, че Германия сега прилича на здание без покрив? — продължава мисълта си доктор Джонс, като гледа изкосо към своя събеседник лорд Чаруел.

Навън е зима. Наближава края на 1941 г., която носи много преживявания за Британската империя. Хитлеристкият вермахт дълбоко се е врязъл в територията на Съветския съюз... В началото на декември 1941 г. нещата започват да се променят. С контранастъпление Съветската армия отблъсва агресора от Москва... Доктрината за „блицкрига“ търпи крах... Англия си отдъхва. Но заплахата си остава.

На 7 декември Япония напада Пърл Харбър, атакува и английската база в Малая. На 8 декември Великобритания обявява война на Япония. На 11 декември Германия и Италия обявяват война на САЩ. Това е радостна новина за Чърчил и той ликува. След като има договореност със Съветския съюз и Съединените щати, той добре разбира, че Англия ще оживее...

Лорд Чаруел, седнал в кожено кресло с висока облегалка до камината от сив мрамор, полуобърнат към своя гост, примижал се вглежда в червеникавите игриви пламъчета на догарящите сухи дърва и си мисли:

„Накъде води разговорът Реджинълд — Виктор — Джонс?“

Той се отнася с изключително доверие към своя колега. Навремето именно той го беше препоръчал на Уинстън Чърчил като човек с остър и аналитичен ум, годен за работа във военнотехническото разузнаване.

Лорд Чаруел отдавна работи при Чърчил, още от времето, когато той беше главен лорд на адмиралтейството, т.е. командуваше военноморския флот на Англия.

Главният лорд се интересуваше от много въпроси. Той беше уверен, че неговата осведоменост не е само израз на празно любопитство, а ще се окаже твърде полезна за кариерата му. Ето защо създаде специален отдел с началник дългогодишния най-близък съветник по научните въпроси професор Линдеман и му осигури

достъп до официалната информация, която той ползваше като член на военния кабинет.

А сега професор Линдеман, станал вече лорд Чаруел, с отдела си обслужва министър-председателя.

— Колега, не зная накъде клоните, но се страхувам, че сте прав. — Тънката струйка дим, която извира от пурата на Чаруел, бърза да се провере покрай горния ръб на зиналата камина и да изчезне. Същото иска да направи една навреме дошла му мисъл, но той я връща.

— Източният фронт приковава към себе си всички военновъздушни сили на Германия и слава богу...

Тези азиатци, руснаците, когато им свършат патроните блъскат самолетите си в машините на прославените немски асове. Не разбирам тази саможертва, но се прекланям пред нея. Народ, който има такива мъже, трудно може да бъде победен. И тук има един любопитен момент. Известно е, че самолетите се произвеждат по-бързо, отколкото летците. Нещата вървят на добре за нас. Много скоро Гьоринг няма да има достатъчно екипажи за бомбардировачите си...

И лорд Чаруел, и доктор Джонс, който сега се беше прехвърлил в отдела за военнотехническо разузнаване във военновъздушните сили, добре знаят, че от май 1941 г. германското лufтвафе вече не бомбардира градовете на Англия. Всичко отиде на Източния фронт. Бомбите, предназначени за острова, сега разрушават съветските гари, заводи, пристанища, убиват мирни граждани... А те помнят какъв смут настава, когато Хитлер навлиза в Полша. Франция е задължена да се намеси, но войските ѝ пропътуваха. Чак след един месец и половина, когато Полша практически беше превзета, англичаните изпращат на континента едва четири дивизии. Предните им отряди влизат в бойно съприкосновение на 9 декември и в една акция беше загинал първият английски войник!

Когато на 10 май 1940 г. вермахтът нахлува в Белгия и Холандия, същия ден в единайсет часа преди обяд главният лорд на адмиралтейството Уинстън Чърчил, който е на шейсет и шест години, заема поста министър-председател.

Хитлер владее цяла Северна Франция и се движи към Париж. Чърчил разбира, че Англия остава сама в Европа. Той бърза да евакуира корпуса и част от френските войски. Това му се удава и поради едни твърде странни обстоятелства. Хитлер просто не му

пречи. Може би това беше жест, с който той искаше да подсказе на Англия, че трябва да е с него. Английската армия се оттегля без бой. Но перспективите за Англия са мрачни.

В речта си пред Парламента на 4 юни 1940 г. Чърчил предупреждава: „Евакуация не значи победа.“ Тогава той изразява твърдата си увереност, че Англия независимо от тежестите на войната ще намери сили да покаже самоотвержието на защитниците си по суша, по море и във въздуха.

Хитлер отговаря на тази реч със заплаха да извърши десант. Германските бомбардировачи изсипват тонове бомби над военнопromишлените центрове, подводници потопяват английски кораби... Но после фюрерът изведнъж предприема действия, продиктувани от една идея за водене на тотална война — унищожаване на всичко живо и неживо, което стърчи над земята. Масирани удари по гъсто населени райони, които да предизвикат отчаяние и паника у мирното население.

В тези условия разузнаването се оказва изключително важно звено и за двете страни. Разбрал това, Чърчил преустройва висшата организация за управление на разузнавателната дейност. „Хитлер — казва той — получава шпионски сведения от много организации, от абвера, от службата за сигурност на външното министерство и т.н. Аз искам да ме информира само един център.“

Може би по тази причина и доктор Джонс така тънко и внимателно анализира разузнавателните сведения и така резервирано приема изводите му лорд Чаруел.

Неслучайно веднъж когато обсъждат въпросите за немското тайно оръжие, Чаруел е така категоричен с колегата си: „Сър, вие не си давате сметка, че немците много биха искали да ни имат за партньори в своята хазартна игра, но при едно условие — те да диктуват условията. Доколкото ми се простират знанията в хазарта, там има едно понятие блъф. Не разчитайте на мене да се хвана на въдицата им. Не ставам за комар.“

След като получава „писмото от Осло“, доктор Джонс многократно се консултира с Чаруел. Ето и сега е в неговия кабинет и внимателно опипва почвата.

— Но германците не са се отказали да въздействуват на Англия — казва Джонс, продължавайки мисълта на колегата си.

— Да, наистина.

— Но с какви средства, позволете, ще го направят?

— Как с какви, с обикновени средства.

— Не разбирам, нали нямат достатъчно авиация в Европа?

Чаруел изглежда Джонс накриво и се усмихва снизходително:

— Сър — продължава Джонс. — След мълниеносната победа над Полша Хитлер в една своя реч през септември 1939 г. споменава за някакво ново оръжие, с което противникът не разполагал.

Лорд Чаруел внимателно слуша Джонс, но не крие чисто раздразнение.

— Потърпете малко, сър. Хитлер се опитва да ни заплаши, като се позова на „германския научен гений“, който сега „ковял“ именно това страшно оръжие. Ние не бива да бъдем безразлични към подобни, дори и пропагандни изявления на фашисткия водач. Вярно е, че той си повдига цената, хвали се, но все нещичко и пропуска, което не е за казване пред широката публика.

— Открай време в разузнаването най-голямо значение са имали фактите, доказателствата, документите.

Догодките, предположенията нямат място при оценка на обстановката:

— Става дума за ракетите...

— Зная — прекъсва го Чаруел. — Тъкмо за ракетите, за нова „писмо от Осло“, което ви го подхвърлиха. И вие от разузнаването се хванахте за него като дар от всевишния. Кой е авторът му. Защо МИ-5 не установи кой е авторът.

— В писмото има много верни неща, има истина. Чаруел става и започва да се разхожда нервно из кабинета.

Навън е станало тъмно. Сега отблясъците от камината се пресичат с масивното му тяло, отразяват подвижната и зловеща сянка по стените, която се мята като странно видение, като призрак. Джонс следи движенията му и си мисли: „Ето го призрака, след който съм тръгнал.“

— Държа да ви припомня — нарушава тишината Чаруел, — че в повечето от досегашните немски съобщения винаги е имало малко истина. Спомнете си какво стана през април 1940 г. Нашите агенти от Копенхаген ни предадоха за датата, на която германците щяха да нападнат Норвегия. Ние, естествено, приехме тази информация с

резерви. Но какво се оказа? Датата беше вярна. Но всичко останало — долна лъжа. Ето почерка на нашите немски колеги — малко истина и много лъжа. Стига да има кой да се хване. Но не са намерили...

— Какво предлагате?

— Нищо. Вие би следвало да си напрегнете мозъка.

— Да поискаме потвърждение от информационния център.

— Та вие и сега получавате информация от тъмнозелените им сводки. Това е оперативен център за ежедневен анализ на информация, той няма да ви реши въпросите.

— Тогава?

— Не бива да се отказвате от услугите му. Тъкмо обратно, ползувайте всичко и всекиго, който може да ви подсказе нещо. Моят съвет е да се опитате да анализирате още веднъж и още веднъж възможно ли е немците да имат научни сили и технически потенциал за създаване на тези, позволете, фантастични апарати. Ето тук е въпросът — казва Чаруел и укротен сяда в креслото.

— За да защитите вашата теза, ще е необходимо да изразходвате много енергия и към нея да добавите известна доза риск и смелост, но в рамките на разумното.

— Може би трябва да се опитаме да създадем подобни апарати.

— По-скоро да преценим дали е възможно да ги създадем, защото от тях ние нямаме никаква необходимост...

В края на беседата Чаруел заключава:

— А що се отнася до широко рекламираното „Vergeltungswaffe“ („оръжие на възмездие“), може да се окаже, че става дума за атомна бомба, а не за ракети!

— Кой знае? — казва Джонс тихо, сякаш отговаря на себе си...

МИМОЛЕТНО ВИДЕНИЕ

4 юни 1942 година, следобед. Берлин, квартал Далем. Силна охрана се грижи никой да не смущава господата, настанили се във Физическия институт „Кайзер Вилхелм“. Малко неудобно са седнали двадесетината души в този не особено голям кабинет, облицован с махагон, върху който се открояват добре подредените млечнобели лампиони. В средата, групирани около неголяма маса, седят фелдмаршал Ерхард Милх, генерален инспектор на луфтвафе и заместник на Гьоринг, началникът на Управлението за армейско въоръжение генерал Фон Лееб, физикът Хайзенберг, Фердинанд Порше, конструктор на „Фолксваген“, който по това време наблюдава разработването на нови оръжия. Тук е министърът на въоръжението Алберт Шпеер, който след малко ще открие тайното заседание. Присъствуват и други заинтересовани и отговорни офицери, физиците Ото Хан, Паул Хартек, Дибнер.

— Господа, излишно е да ви представям един на друг. Нас ни обединява една идея — урановата бомба. Ще се съгласите да започна с един кратък въпрос към ръководителя на проекта. Господин Хайзенберг, според вас бихте ли могли да създадете уранова бомба и кога?

Вернер Хайзенберг докладва прав.

След като Хан открива разпадането на ядрото през 1938 г., Хайзенберг е далече от задачата да създава уранова бомба. По-скоро той се интересува как да получи повече енергия от атомни източници. Но войната го заставя да се занимава с урановата бомба. Отначало, за да се изяснят възможностите да бъде осъществена верижна реакция, строи уранови реактори.

— Уважаеми господа, уверявам ви, задачата не е от най-леките. Нещо повече, в отделни моменти тя ни изглежда невъзможна. Вярвам, че не се съмнявате в нашите усилия. Ние създадохме уранов котел с тежка вода. Очакваме при работата му в него да се образува нов елемент, който да ни послужи за зареждане на бомбата. Бихме могли да използваме уран 235, но той е така фино примесен с уран 238, че

засега не ни се удава да го получим в необходимите количества. Най-вероятно перспективата ще стане по-ясна, когато пуснем в действие един уранов котел на бавни неутрони. Там делението на ядрата ще нараства лавинообразно. В един прекрасен ден бихме могли да взривим този уранов котел. Но това е нещо твърде далечно...

Както по-късно се установява, това не е бил правилният път за получаване на атомна бомба. Но Хайзенберг и колегите му на този етап също не са си представяли как точно може да се взриви уранът.

Що се отнася до реакторите, историята ще покаже, че Хайзенберг ги строи и успешно получава нови неутрони, превишаващи количеството на погълнатите. Но той не прави следващата крачка: да построи реактор, в който новополучените неутрони да са поне два пъти повече от погълнатите. Тогава е щял да се доближи до техническата идея за построяване на атомната бомба...

„Зелените каски“ слушат с удивление непонятните за тях обяснения.

— Чувал съм, че една уранова бомба може да опустоши цял град — казва фелдмаршал Милх. — И щом като това ще е уранов котел, може ли той да се пусне над целта със самолет?

— По нашите представи това не би могло да стане. Но може да се конструира апарат, който да се движи над водата или под водата — отговаря Хайзенберг.

Военните си шушукат. Те не вярват. За тях това не е възможно. Що за уран ще е това, какви са тези неутрони, които според теорията на вероятностите ще поддържат някаква си непонятна за тях реакция?...

Шпеер прекратява безплодните дебати и бърза да уточни:

— Можем ли да се надяваме, че ще имаме бомбата след половин година, или по-рано?

— В никакъв случай — отговаря категорично Хайзенберг. — До този момент ние виждаме пътя за създаване на „уранов котел“, който би могъл да се използва за военни цели, но това оръжие ще струва скъпо и ще отнеме много време. Както вече обясних, ще ни бъде необходим уран 235. Но ние не само го нямаме, не само не знаем дали предлаганите методи за получаването му ще са ефективни, но не знаем колко пари ще струват огромните индустриални съоръжения. На пътя ни застават и други трудности от технически характер, които не можем

да предвидим. Необходими ни са метален уран, тежка вода и чист графит в количества, които ние не си позволяваме да искаме от и без това натоварената ни със срочни заявки за фронта промишленост...

Присъстващите шумят. Не е лесно на фашистките босове да „видят“ урановата бомба и в същия момент тя да се стопи пред очите им като мимолетно видение. Те вече не слушат Хайзенберг...

— Но ако все пак ви бъдат предостави всички необходими средства, бихте ли могли да обещаете нещо по-конкретно? — пита отново Шпеер.

— Ако изследванията се движат в нормален темп с абсолютна защита на промишлените съоръжения от действията на противниковата авиация, резултати са възможни след няколко години — отговаря Хайзенберг.

Аудиторията зашумява отново.

— Но това е твърде неприемливо — казва накрая Шпеер...

В списъка на срочните програми, които той ще докладва на Хитлер, проектът за „уранова бомба“ преминава на шестнадесето място...

НА „ПРОКЛЕТАТА ПЕХОТА“ НЕ Й ТРЯБВАТ КРИЛА

— От А-4 може да се получи добро оръжие за Райха, но е досадно, че пехотинците претендират за крила.

Това бяха думи на Гьоринг, който седеше изтегнат в мек фотьойл, обкръжен от два едри булдога, втренчили очи в госта — генерал-инспектора от военновъздушните сили Милх.

Милх заедно с Шпеер беше присъствувал на последните изпитания на А-4 и сега беше дошъл в замъка Каринхол, за да сподели впечатленията си с главнокомандувачия военновъздушните сили.

— Гледката не беше приятна. Ракетата се издигна, но веднага след това падна близо до нас.

— Трябвало е да ви удари по главите — казва недоволен Гьоринг и продължава да гледа пред себе си, сякаш освен него тук няма никой.

Мислите му го водят към Москва, където за пръв път немската ударна мощ се спъна. Фюрерът прогонва главнокомандувачия сухопътните сили Браухич и сам поема командването, сваля от поста и други генерали. Гьоринг също изпита недоволството на фюрера, но сега го вълнува друго — стори му се, че Хитлер сякаш се страхува! Все по-често започна да анализира странностите на своя фюрер, който стига дотам да твърди, че и Христос бил ариец!

След зимната кампания 1941–1942 г. фюрерът престана да се хвали с „окончателната победа“. За пролетта и лятото той имаше ясен план — към Кавказ, Ленинград и отново към Москва... „И преди нас са водили стогодишни войни“ — каза си тогава Гьоринг. — Важното е кой ще ги довърши.

Английската авиация сякаш възкръсва. На 23 март 234 английски самолета бомбардират немското пристанище Любек. Фюрерът го извиква и го ругае.

— Баби, ще ви натикат в мишите ви бърлоги! Страхливци! И защо бомбардирате пристанищата им? Ударете ги по цилиндрите им. Само тогава джентълмените ще се впечатлят. Изтребвайте ги!... Душете ги в скривалищата им!... Свивайте музеите, театрите,

замъците... Културна Англия ще изтръпне от страх, че на нейно място ще остане само пепелище...

Гьоринг е съгласен с фюрера и щеше да изпълни заповедта му. Но самолетите не му достигат. Най-елитните му полкове летят на Изток, там се топят ескадрилите му, загиват най-добрите му асове...

— Ние не можем повече да губим летци — казва най-последно Гьоринг.

— Освен ако пуснем самолетите сами да се сражават! — отвръща му Милх.

Гьоринг го гледа недоволен: — Шегите ви са неуместни.

— Там в „Пенемюнде“ създават нещо много любопитно. Проста работа — оживи се Милх. — Представете си самолет без кабина. Движи се от много оригинален двигател, който чисто и просто представлява една тръба. Отпред постъпва въздух. Свива се и в този момент в него се впръсква гориво. Подава се искра, запалва се, образуват се газове, те затварят специалния клапан на предния отвор. Струята газове се устремява назад, създава реактивна сила, която тласка самолета напред. Нищо повече. Тези взривове се повтарят един след друг непрекъснато... Една от ракетите А-4, която още не лети нормално, струва 300 хиляди марки, а този самолет снаряд ще струва само 80 хиляди марки. Но ще носи същия боен заряд на същото разстояние.

— Това е любопитно — изправя се Гьоринг и започва да се разхожда из кабинета, следван от двата булдога. — Какво можем да очакваме?

— Обещаха ми през декември тази година да го приемем на въоръжение.

— Това и вие ми обещавате, нали, Милх? — казва му Гьоринг с поглед към прозореца. После се извързва: — Не бихме ли могли А-4 да вземем при нас? Тя има крила и лети във въздуха, значи е от военновъздушните сили. Или да я оставим на „проклетата пехота“?

— Всичко ще се изясни, когато им покажем безпилотния самолет — отговаря малко объркано Милх...

НЕПОДГОТВЕНИ ОЧИ

На 40 километра западно от Лондон сред многото разпръснати по тези места средновековни замъци е и един стар манастир, строен през 13 век. По време на войната тук, в Медменхъм, графство Беркшир командването на кралските военновъздушни сили е дислоцирало важно подразделение от военновъздушното разузнаване. Неговата дейност е свързана с тайните на „Пенемюнде“. Тук опитни дешифратори изучават аерофотоснимки, направени от разузнавателни самолети.

Един ден по установения ред в манастира попада много характерна снимка, направена на 15 май 1942 г. от един твърде съобразителен пилот на „Спитфайър“. Тъкмо се връщал от разузнаване на военноморската база „Свинемюнде“, той зърва сред гъсталаците на остров Узедом неизвестно нему летище. Нищо не му коствало да го подмине, това не му влизало в задачата. Но находчивият летец само натиснал бутона и на фотографията останали за историята любопитни обекти. Защо за историята? Защото в този момент те са дешифрирани като някакви си „строителни работи“ и снимката отива в архива. Никой от сътрудниците не е предполагал колко работа е можела да свърши тази снимка в ръцете на доктор Джонс. Пък и той не е знаел за нея. Ето защо странните пръстенообразни кратери и множеството здания в строеж не дават нищо на английското разузнаване. Нито пък следа, по която да се насочи вниманието. Очите на дешифровчиците се оказали неподготвени за тази изненада...

УСПЕШЕН СТАРТ

На остров Узедом е топъл есенен ден. Слаб вятър духа към морето. Бавно капят пожълтели листа. Нищо не подсказва за напрежението, обхванало изпитателите. На полигона „Пенемюнде-ост“ всеки момент ще се случи нещо.

Браун гледа сребристата тринадесеттонна пура, висока четиринадесет метра, която е обгърната в бяла непрозрачна пара. Това е втечненият кислород, който се затопля и излиза от предпазния дренажен клапан. Другият компонент на горивото, с което е заредена А-4, е етилов спирт. Калориите, които отделя тази комбинация, са много по-големи от калориите на барута. Ето защо Браун мечтае да създаде ракета с течено гориво. При равна маса тя ще лети на по-голямо разстояние и ще носи по-голям боен заряд.

Той не е предполагал, че групата му ще се занимава толкова дълго време с А-4. Досега работата им се съпровожда от нескончаем низ неуспехи... Ракетите се взривяват още в самото начало на полета. Ту двигателят не работи нормално, ту някой жироскоп от системата за управление подава грешна команда и ракетата се отклонява.

Днес, 3 октомври 1942 г., Браун иска да вярва, че всичко ще бъде наред и ще може най-после да даде на фюрера новото оръжие.

От юли тази година при Сталинград се водят ожесточени боеве. Вермахтът потапя ботушите си във Волга. Пътят към нефта на Русия изглежда открит. Браун иска в чест на тази победа да подари А-4 на Хитлер. Той поглежда часовника си. Време е. Вмъква се в защитния блиндаж. Група конструктори с нетърпение чакат да разберат какво са постигнали. Артур Рудолф, застанал на пулта, чака знак. Браун махва с ръка и той натиска главния бутон.

Силен рев оглася пуцинаците наоколо. Вихрушка ослепителен блясък пленява очите на Браун и той сякаш спира да мисли...

Ракетата бавно, лениво, сякаш без желание започва да се повдига, а после бързо и още по-бързо се понася нагоре. Но... в един момент тя се губи. Стори му се, че пламъкът от двигателя изчезва.

„Нима отново неуспех!“ — мисли си с горчивина Браун.

От високоговорителя се чуват гласове — команди, доклади...

Браун беше престанал да ги чува... Напуснал бункера, той гледа с бинокъла нагоре безмълвен, неподвижен... Но ракета не пада, значи продължава да лети! Ще развие скорост 1500 метра в секунда и след като се издигне на 90 километра височина, ще започне да се спуска по балистичната си траектория, за да преодолее разстоянието 190 километра... Това е тя, неговата ракета! Ще кажат скъпа е! Да, скъпа е, защото над 30 хиляди детайла трябва да се изработят прецизно. Но затова пък излети ли, никой не може да я спре... Онези с крилатите играчки не могат да го конкурират. Та нали този сляп и глупав безпилотен самолет ще бъде разстрелян във въздуха от всеки що-годе свестен английски изстребител!...

Когато Браун отпива от шампанското в чест на успеха, му съобщават, че А-4 се е взривила на 4 километра от целта...

Споглеждат се с Дорнбергер. Да, разсейването е голямо...

РАЗБИТИ ПЛАНЕРИ

Денят е 19 ноември 1942 година. Два взвода от парашутнодесантните части със специално предназначение се настаняват в два огромни планера. Предстоящата операция за тях е нещо съвършено ново и непознато. След малко на буксир поемат нагоре, влачени от два английски бомбардировача „Халифакс“. Шотландия остава далече назад, когато ги застяга буря. Екипажите нарушават заповяданото радиомълчание и съобщават за бедствието...

— Сър, няма никакво съмнение, че германците напредват по урановия проект...

Чърчил няма намерение да прекъсва и да спори със своя съветник лорд Чаруел, както правеше обикновено. Той е получил достоверни сведения от разузнавателното управление на министерството по въпросите на икономическата война, според които германците искат от фирмата „Норскхидро“ да произвежда 1360 килограма тежка вода в годината. И това беше преди две години, а сега те настояват производството да достигне до 4530 килограма.

— Тежката вода — продължи Чаруел, — това вече всеки го знае, е най-добрият забавител на неутрони и следователно най-идеалното вещество за един уранов котел. Ако те се снабдят с достатъчно количество тежка вода и пуснат в действие своите котли, които, надявам се, вече строят, ще ни изпреварят. Те ще натрупат в тях вещество, което е най-подходящо за бомбата... Настоявам за незабавни действия.

— Но те нямат заводи за тежка вода.

— Засега нямат. Но трябва да сме внимателни.

— Какво предлагате, лорд?

— Да бомбардираме заводите в Норвегия... Торнстед, норвежкият физик, който е строил завода, настоява това да стане само чрез диверсионни групи, тъй като една бомбардировка ще нанесе повече поражения сред населението, отколкото на завода. Германската противовъздушна отбрана на Норвегия няма радары, а само звукоуловители. Ето защо десантниците летят на планери. В същото

време една група норвежки патриоти „Лястовичка“, която се намира в района на Рюкан, има задача да предава сведения за времето и да посрещне десанта.

Операцията е крайно опасна. Пред планерите са норвежките каньони. Дори няма място къде да се кацне. А бурята продължава!

Първият бомбардировач влекач се разбива. Оцеляват четиринадесет парашутисти. Втората машина скъсва въжето и бърза да се прибере. От нея оцеляват девет англичани.

„Лястовичка“ търпеливо чака, изпращайки съобщения, без да знае, че немците вече са разстреляли парашутистите...

ДОКАЗАТЕЛСТВО

Няма данни, които да доказват, че американското или английското разузнаване са добре осведомени за съдбата на германския „Проект У“. Съвещанието в квартал Далем на 4 юни 1942 г. и прехвърлянето на програмата за урановата бомба на шестнадесето място остават добре скрита от немците тайна. Затова пък в Америка треската, този път за осъществяване на верижна реакция, е достигнала своята кулминация.

В едно тъмно здание на Чикагския университет Енрико Ферми и съмишлениците му всеки момент ще задействуват своя реактор от уран и чист графит...

Тук вече никой не се съмнява, че и в Германия действуват. Кой пръв ще запали своя атомен реактор и пръв ще взриви атомната бомба?

— Тръгне ли верижната реакция, получим ли необходимото ни количество неутрони, ние доказваме, че бомбата е възможна — пояснява Ферми много преди този ден на своите приятели емигрантите. — А бомбата не е нищо друго освен строго определено количество уран 235, внезапно събрано на едно място. Получи ли се критична маса, моментално ще последва ядрен взрив... И още нещо, в нашия реактор ние очакваме, че от безполезния уран 238 ще получим плутоний, един отличен компонент за бомба...

Денят е 2 декември 1942 година. Най-после реакторът действа... Ето ги и неутроните в излишък. Верижната реакция е факт! Енрико Ферми и групата със светнали очи гледат трепкането на светлинките на осцилоскопа... Светлинките на надеждата...

ОСОБЕНИ ПРИВИЛЕГИИ

8 януари 1943 година, 10,00 часът.

Гладко избръснати, Дорнбергер и Браун чакат в приемната на ръководителя на производството на оръжие Шпеер. Масивната врата се отваря...

— Хер, ние вярваме във вашата привързаност към делото ни, защото то е общо — започва Браун и след малко казва нещо, за което Шпеер не може да си спомни.

— Вашите идеи, които ни изложихте при последната среща, ние решихме да ги реализираме. Погледнете, моля ви.

И той дръпва шнура, който крепи тънко покривало.

Шпеер вперва очи в масивната отливка, без да може да схване за какво става дума. Браун не го остави много да премисля:

— Надявам се, че именно това сте искали да ни подскажите, да скрием ракетите под земята.

— О, това е чудесно — опомни се най-после архитект Шпеер.

— До момента на изстрелването ракетата лежи в укритието. Команда — и тя се повдига, заема вертикално положение... Старт — и излита...

Шпеер слуша с интерес обясненията на известния ракетчик...

На 19 ноември започна контранастъплението на Съветската армия при Сталинград, а на 23 декември 330 хиляди войници и офицери на Райха се оказват в капан. Авиацията не достига. Хитлер настоява за ново оръжие. Шпеер му предлага нови танкове „Тигри“, „Пантери“, щурмови оръдия „Фердинанд“, самолети „Фоке-Вулф-190А“ и „Хеншел-129“. Но фюрерът не е доволен. Той иска оръжие чудо! Оръжие, което да намали загубите на летателен състав във войната срещу Англия, за да се освободят сили, предназначени за Изток.

Шпеер успя да убеди върховното главно командване в това, че далекобойните ракети не изискват летателен състав и са изключително подходящи за нанасяне на масирани удари.

Сега вече имаше думата той. От него фюрерът щеше да търси отговорност. Но и него щеше да хвали.

На 24 декември 1942 г. Шпеер заповяда най-после да се развърне масово производство на А-4 в „Пенемюнде“ и в заводите на фирмата „Цепелин“.

Браун не пропускаше да отбележи за себе си, че неговите съперници особено активно разработват безпилотния самолет...

— Това, което не можахме да постигнем по-рано с авиацията, ще го направим с ракетите — каза Шпеер бодро.

— Веднъж фюрерът отбеляза, че въздушната война против англичаните трябва да се води, като се ръководим повече от психологически, отколкото от военни принципи — допълни Браун.

Техническият директор на „Пенемюнде“ искаше да се презастрахова. Той добре знаеше, че може да му бъде зададен въпрос, свързан с точността на ракетите, а тя беше далеч от желаната. Цитирайки фюрера, той обезоръжаваше Шпеер. Оръжието, което ще подавя морално населението чрез масирани бомбардировки, може да има и по-голямо разсейване, тъй като няма да поразява точкови обекти.

Браун не се лиши от възможността да спомене за неотразимостта на създаваното от него оръжие.

— Излети ли А-4, нищо не е в състояние да я отклони от набеязаната цел...

Неговите внушения правят силно впечатление на Шпеер. Техническият директор и Дорнбергер се споглеждат. Настъпил е моментът за най-главното.

— Професор Шпеер — каза Браун. — След като се убедихте каква сила е балистичната ракета А-4, така необходима на фюрера, нашата гореща молба е на ракетния център „Пенемюнде“ да се предостави „висш приоритет“ при използването на материални средства.

— Дайте, а после искайте! — го допълни Дорнбергер. — Няма да ви подведем.

Шпеер не ги изчаква да продължат:

— Ще ви изпратя военнопленници и работници от организацията „Тод“. Започнете веднага. Чакам всичко да е готово в края на годината. — Той прави пауза и продължава: — А що се отнася до особените

привилегии, ще говоря с командването на сухопътните сили. Не знам дали фюрерът ще иска да ви приеме...

Браун и Дорнбергер разбират, че аудиенцията е завършила, и бързат да напуснат кабинета на Шпеер с надежда...

СЛЯПАТА ЛУПА

10 февруари 1943 година.

Доктор Джонс с лупа в ръка, наведен върху аерофотоснимка, която заема почти цялото бюро, търпеливо търси признаци, които да докажат, че тук някъде има ракетен полигон. От голяма височина разузнавателният самолет „Москито“ е фотографирал северозападната страна на остров Узедом. Началникът на отдела промишлени обекти при дешифровъчния център на Кралските военновъздушни сили в Медменхъм капитан Кени стои чинно, готов да отговори на въпросите.

„Всички търсим нещо — си мисли Джонс. — Без дори да знаем как точно изглежда това нещо.“

Първото от постъпилите до този момент донесения, което той сметна за достоверно, беше това на датския инженер-химик. То попадна при него през декември 1942 г.

Агентът съобщаваше: „Професор Фаунер от Берлинското техническо училище и инженер Щефан Сценаси на чашка бяло вино говореха за ракета, изпробвана между 30 ноември и 2 декември 1942 г. на остров Узедом.

След излитането се управлявала сама. Носела 5 тона боен заряд. Взривявала се на разстояние 230 километра и поразявала всичко на 40 квадратни километра!“

В друго агентурно донесение се твърди, че на полигона „Пенемюнде“ е изпитвана ракета с боен заряд 10 тона и с далекобойност 130 километра... Имаше съобщения, в които балистичната ракета се изстрелвала от стартово устройство с дължина 100 метра, но нямала точна система за управление на полета. Площадките за стартиране се строяли по крайбрежието на Ламанша. Предприето било серийно производство...

Доктор Джонс вече не се съмняваше, че в „Пенемюнде“ има научноизследователски център. Още повече че немците са затворили част от Балтийско море за корабоплаването. Не беше трудно да се досети, че там по всяка вероятност падат експерименталните ракети.

По негово лично настояване на 9 февруари 1943 г. за пръв път фотокамерите на разузнавателния самолет „Москито“ специално опипаха всяко кътче от „Пенемюнде“.

— Намерихте ли нещо, сър? — не издържа Кени.

— Струва ми се там, в горната част на снимката — отговори Джонс, без да вдига глава.

— По тясната пенемюнденска ивица?

— Точно така, по тясната ивица.

— О, за това знаем отдавна, сигурно са изкопни работи за насипване на брега. Водата вероятно се разлива и се образуват блатни участъци.

— Така ли, а тук? — И Джонс посочи една дълга сянка край плажа.

— С най-висока доза вероятност нашите специалисти считат, че това е помпена станция. Изгребва се тиня и се суши на брега.

Джонс поклати глава: „Нямат си друга работа немците, та ще изгребват тиня от морето. Освен ако след изсъхването ѝ не пълнят с нея бомби.“ Той насочи лупата към „помпената станция“ и продължи да се визира, докато не му потекоха сълзи. После с досада хвърли лупата.

— Казват, че фотокамерата не може да лъже. Кени мълчи.

— Някои ентусиасти смятат, че от фотокамерата могат да се научат значително повече неща от очакваните, Кени продължава да мълчи...

В това прохладно утро Джонс ентусиазиран бързаше в Медменхъм с надеждата да получи най-послед потвърждения на собствените си подозрения. Но и това непроагитирано „око“ не се оказа така зорко, както се надяваше Джонс. Не случайно данните от въздушното фотографиране не винаги получават висока оценка в разузнаването.

Джонс много пъти е забелязвал на аерофотоснимките непонятни очертания, които не е било възможно да се разпознаят. Фотоапаратурата не е съвършено средство. На нея ѝ пречат сума странични явления. Една мътна атмосфера, наситена с мараня, една негодна фотолента, една слаба светлина и усилията са напразни... Той беше далече от мисълта да обвинява когото и да било в неакуратност.

— Не бих желал да ви влияя на обективния анализ — каза Джонс. — Но се изкушавам да споделя с вас, че е възможно там да се появи съоръжение от релси. Ако се породи подобно съмнение у когото и да било от вашите сътрудници, колкото и нелепо да е то, моля да ми съобщите веднага, без да се съобразявате с часовете от денонощието... И търсете промишлени обекти. Например завод за барут.

— Разбирам ви, сър — отговори Кени... Джонс си тръгва недоволен, с потиснато настроение. Данните са оскъдни. Но това в никакъв случай не го оневинява. Дори да не знае какво точно се върши отвъд Ламанш, той е длъжен да сигнализира, да предпази Лондон. Той не може да си представи, че хей така и неочаквано немците ще ги изненадат и ще започнат да обстрелват острова с някакви неизвестно оръжия. Дали тези удари ще бъдат внезапни, зависеше и от него... И какво съдържат бойните глави на ракетите? Може би непознат досега заряд? Дори не се знае колко тежат. Сведенията за тях са изключително противоречиви. А може би има различни по вид и предназначение бойни глави?

„Едно разузнаване — си каза той, — което се осланя само на дешифриране на аерофотоснимки, пет пари не струва. Изкуството е да се използват други източници и да се съпоставят фактите. Трябва да се засилят агентурата, радиоподслушването, наблюденията в неутралните страни... Внимателно да се пресеят и обработят военнопленниците... да, военнопленниците.“ И той се хваща за последната дума...

Джонс имаше вече конкретно решение...

ИЗДЕЛИЕ С-1

— Господин президент, моите предложения се основават върху доклада на генерал Гроувс и на Опенхаймер.

— Право да си кажа, Хенри, от самото начало на тази работа си мисля, че ние се занимаваме с нещо, за което един ден ще ни упрекнат, че само сме похарчили сума пари — казва Рузвелт.

Военният министър на Съединените щати Хенри Стимсън в този юнски следобед на 1943 г. беше дошъл да докладва на своя президент за състоянието на проучванията по атомната програма, която на 13 август 1942 г. беше получила прикриващо название „Проект Манхатън“. Рузвелт беше отделил от специалния президентски фонд за особено важни и тайни начинания доста пари. Но те очевидно не стигаха. Ето защо Стимсън искаше да убеди президента средствата да нараснат до почти неограничени размери, което за Съединените щати беше нечуван прецедент.

— Изделие С-1 е на път да бъде създадено, но технологиите, които предвиждат получаването на уран 235 и плутоний, поглъщат много повече средства от предвидените.

— И чия бе идеята тази гвардия да се изнесе горе в непристъпните планини на Лос Аламос?

— Като младеж Роберт Опенхаймер се е лекувал по тези места.

— Някъде там се намират „Планините на Христовата кръв“. Мисля, че дори съществува легенда. Нали там снеговете са вечни. Когато испанците се изкачили, пред тях се открило великолепието на острите зъбери и от слънцето снегът изглеждал кървав. Тогава те решили, че Спасителят им напомня за своята жертвена смърт...

Рузвелт ставаше разточителен многословен в моментите, когато искаше по-добре да обмисли решението си. Той обичаше да говори обикновено. И в този момент би могъл да обясни на своите съграждани по радиото, както го правеше в традиционните си „беседи край камината“, какви трудности изпитва нацията. Щеше да им каже: „Приятели мои, виждате ли, ето дори провидението ни насочва към изпълнение на дълга. Ние сме заставени да се трудим над това оръжие

само защото някъде там, отвъд океана, други преди нас са започнали работа над него и могат да превърнат света в ад, ако им се удаде да го създадат първи...”

Може би Рузвелт е искал да им го каже, но никога не е считал, че това е възможно. Програмата за създаване на атомна бомба се реализира тайно от строго засекретени учени и специалисти там, в закритите градове Ок Ридж и Хънфорд. Писмата си те получават на адрес: „Армия на САЩ, пощенска кутия 1663“...

— Е, и какво, карат си ските тези младоци, а ние тук се чудим как да им измислим още средства, за да ги пропилят, нали!

— Разбирам шегата ви, господни президент. Но Опенхаймер вече конструира атомна бомба. Скоро в Ок Ридж ще заработи завод, който ще му осигури първите порции уран 235 за бомбата. Предварителните експерименти отдавна са история. Те пристъпват реално и към натрупване на плутоний в реакторите на Енрико Ферми. А това значи, че бомбата скоро ще бъде почти готова.

— Почти, Хенри, почти... Добре, убедихте ме... Вече сме се хванали на хорото...

СМАЧКАНО РАВНОПРАВИЕ

На конференцията през август 1943 г. в Квебек Чърчил и Рузвелт решават много въпроси, между които да започне подготовката за откриване на втория фронт с кодово наименование на операцията „Оверлорд“. В същото време става дума и за атомната бомба.

— Както и преди, ние нямаме никакво намерение да крием каквато и да била информация, свързана с научните разработки на нашите специалисти по този така важен въпрос — каза Чърчил.

Министър-председателят на Англия имаше предвид разговорите, които той води с Рузвелт на 20 юни 1942 г. във Вашингтон. Още тогава той се съгласи Англия с научния си фронт да окаже пълно съдействие на Съединените щати в създаването на атомната бомба.

— Но сега този въпрос не стои — отвърна му Рузвелт.

— Така е.

Англия, и да искаше, не беше в състояние да развърне активна програма за създаване на атомна бомба. В условията на непрекъснатите бомбардировки на германската авиация никой не можеше да гарантира, че един новостроящ се завод ще остане скрит и непокътнат.

— Тогава е добре да се договорим за движението на информацията.

— Аз мисля, че той се решава от само себе си — каза Чърчил. — Чия е информацията? Наша и ваша. Следователно никой друг няма право над нея.

— Нито французите, които все пак ни помагаха?

— Нито те — отсече Чърчил.

Не се споменава Съветският съюз, защото това се разбира от само себе си.

В Квебек двамата ръководители слагат подписите си под съглашение, в което се договорят да работят съвместно над атомната бомба и да не показват резултатите на никого...

По-късно нещата се изразждат до такава степен, че Англия практически ще бъде отстранена от разработката... Дори

ръководителят на английската атомна програма Томсън, предоставил всички теоретични разработки на американските си колеги, няма да знае нищо за това, какво прави Ферми, или нещо за тайните заводи...

Началникът на манхатънския проект Лесли Гроувс извиква полковник Борис Паш — сина на митрополита на руската православна църква в САЩ, — който ръководи службата за безопасност на проекта, и му поставя задача никаква информация да не се показва навън от стените на секретните бараки и заводите, изникнали в планините на Ню Мексико.

Съединените щати, въпреки че са получили помощта на английските и френските физици, практически установяват монопол над разработката на атомната бомба...

ВЗРИВ ПОД ЦИСТЕРНИТЕ

Свъсил вежди, министър-председателят на Англия Уинстън Чърчил чете рапорта за дейността на групите „Гунерсайд“ и „Лястовичка“...

На 23 януари 1943 г. втора група десантчици, съставена този път само от норвежци, излита към Норвегия. Самолетът кръжи над уреченото място, но гъста мъгла скрива сигналните огньове на „Лястовичка“ и той се връща...

През нощта на 16 февруари 1943 г. върху леда на езерото Скрукен на близо петдесет километра от мястото на действие на „Лястовичка“ с парашути се спуска групата „Гунерсайд“, съставена от шест норвежци. Скоро те взаимно се откриват.

Започва снежна буря. Двама души се простудяват. Едва намират пуснатите от самолет контейнери с храна...

Операцията започва на 27 февруари 1943 г. Облачно е, духа вятър. Часът е осем вечерта. Хидроелектроцентралата и електролизният завод се намират между една висока отвесна скала и една урва. Знае се, че околността е осеяна с добре замаскирани мини. Един неочакван взрив, и групата ще бъде разкрита. Единственото достъпно място е висящият мост, но естествено е той да се охранява зорко.

Само след два часа парашутистите се спускат по стръмния склон на реката. С риск да пропаднат под тънкия лед те преминават на отсрещния бряг, катерят се по него и са вече на 500 метра от входната врата на завода. Изчакват навън в снега да настъпи полунощ... Ликвидират часовите и залагат шашките от тротил под главните цистерни... Изчезват... Скрити под скалите, наблюдават предизвиканите от тях фойерверки. Около 1300 килограма тежка вода — количество, много пъти превишаващо общия световен запас — са унищожени заедно с инсталациите за нейното получаване.

След като прочита и последния ред, Чърчил написва върху рапорта: „Наградете тези мъже!“

ВСИЧКО Е ТАЙНА

17 май 1943 година, 10,00 часът вечерта.

Заседанието на Министерския съвет на Англия. Блен-хъмският плъх Уинстън Чърчил, получил този прякор след скандалното му преминаване от консервативната в либералната партия, дава думата на 35-годишен кестеняв мъж, среден на ръст, гладко сресан, с бяла риза и връзка на точки. Скъп ланец проблясва на тъмния му костюм. Това е подполковник Дънкан Съндис, председател на комитета за координиране дейността по разузнаването и унищожаването на немското ракетно оръжие.

Цялата информация за секретното оръжие на Германия постъпва при заместник-началника на имперския Генерален щаб генерал-лейтенант А. Е. Най. Тук са всички анализи на доктор Джонс заедно с последната информация, получена след подслушване на разговора между двамата пленени немски генерали Тома и Грювел.

Генерал-лейтенант Най извиква веднага за консултация професор С. Д. Елис, научен консултант на военния съвет на армията и инспектор по разработването на снаряди, и специалиста по твърдо гориво Ъ. Д. Кроу, който възглавява изследванията в областта на ракетите.

— Джентълмени, ще бъда пределно откровен с вас — казва генерал-лейтенант Най. — Повод да поискам вашето компетентно мнение са някои обезпокоителни сведения на нашето разузнаване, които ние вече четвърта година проучваме. Агентурата и военнопленниците свидетелствуват, че хитлеристите разработват секретно оръжие. Имаме множество основания да се съмняваме в точността на данните. Някои от тях просто изглеждат фантастични и абсурдни. Какво се създава в закритите лаборатории на Райха? Само ракети ли, или оръдия, които изстрелват ракетоподобни снаряди? Какви са тактико-техническите характеристики на неизвестните досега бойни летателни средства? Възможно ли е с тях да се обстрелва Англия от материка? Много неща оставят извън погледа на нашето

разузнаване... Но нещо все пак знаем — усмихва се Най и им подава няколко машинописни страници с надпис „Строго поверително“.

— Сами ще се убедите пред какви неизвестни се намират нашето разузнаване и нашият Генерален щаб. На тези въпроси е ваша помощ сме длъжни да дадем отговор, и то в най-скоро време.

Само преди един месец генерал Най се беше съгласил да подпише официална справка за разработването в Германия ракетно оръжие, която разузнавателните органи му бяха подготвили. Днес той реши да я предостави на най-близките научни консултанти. От този ден въпросът за германското ракетно оръжие получава по-голяма обществена гласност. Но все още в рамките на строго проверени хора.

На следващия ден пред заседанието на заместник-началник щабовите на видовете въоръжени сили Най настоява „Пенемюнде“ да се подложи на бързо и много внимателно разузнаване от въздуха. Заедно с това да се опипа цялото крайбрежие на Ламанш.

— Нека пилотите да търсят стартови устройства... Какво представляват те, ние още не можем да твърдим с положителност. Във всеки случай най-вероятно това ще са метални съоръжения, които трудно биха се маскирали по простата причина, че върху тях все пак ще стоят самите бойни летателни средства. Освен ако не им готвят маскировъчни чадъри, които да се отмятат преди старта — говори Най.

— Предлагам — казва накрая той — по въпроса за ракетите да бъде информиран вече и самият премиер...

Но съгласно законите на английската субординация това можело да стане само ако началник-щабовите се съгласят. Най измъква от тях съгласие. Нещо повече, те решават, че е време усилията на различните разузнавателни органи да се обединят. Тогава Най им предлага кой да оглави тази дейност.

На 15 май генерал Исмей, личен представител на Чърчил в комитета на началник-щабовите, докладва на премиера:

— Сър, началник-щабовите смятат, че трябва да ви осведомят за ракетното оръжие на Райха. Независимо че липсват подробности, те смятат, че ракетите са факт. Настояват да не се губи време за установяване на всички данни, а да се предприемат незабавни контрамерки. Според тях най-бързи резултати могат да се очакват, ако бъде назначен един водещ изследовател, способен да ръководи научно-

разузнавателните съветници. На вашето внимание се предлага кандидатурата на подполковник Дънкан Съндис.

Когато Исмей споменава това име, Чърчил го поглежда хитро.

— Виж ти!

До вечерта той дава съгласието си...

Кандидатурата на Съндис всъщност е предложена от генерал Най, който разсъждава така: „Кой трябва да оглави разузнаването на тайното немско оръжие? Може би човек на «Интелиджънс сървис», който да опипа почвата. Но работата може да се проточи и да ни изненадат. Тогава да потърсим един предприемчив специалист, който се обляга на сътрудниците си. Но няма ли той да изпадне в прекалена ленивост и да изключи себе си от работата. Не, този човек трябва да има собствено мнение, собствена ориентация в тази сложна и доста заплетена история... И най-важното, този човек трябва да е много близък с «Даунинг стрийт», за да има кураж да отстоява мнението си. А това може да бъде само един човек — зетят на премиера.“

Дънкан Съндис е парламентарен секретар в министерството на въоръжението. Онези, които добре го познават, смятат, че тази длъжност не е за неговия характер... Той е служил в противовъздушната отбрана на Норвегия, където кампанията на съюзниците се проваля. След това го назначават за секретар във военния кабинет. Той не скрива, че канцеларската работа му е противна. След три месеца се измъква и постъпва в Кралския флотски състав за подготовка на кадри.

Съндис е квалифициран пилот с рискован епизод в биографията си. Катастрофира, самолетът се разбива. Той е изхвърлен със запалени дрехи. Спасява се по чудо.

Кандидатствува за парашутните части, но по възрастови причини не го приемат. Назначават го за командир на Първи британски експериментален ракетен полк, дислоциран в Северен Уелс, въоръжен с 3-инчови невъртящи се ракети с твърдо гориво, създадени от доктор Кроу.

Една злощастна нощ шофьорът на подполковник Съндис заспива на волана, автомобилът се разбива и Съндис получава почти пълно обездвижване, от което ще страда цял живот. След три месеца на легло пред перспективата да загуби и двата си крака или да живее в

постоянни болки и дискомфорт той избира второто. Така кариерата му сякаш залязва.

Той е член на Парламента от 1935 г., когато за пръв път се среща с мис Диана Чърчил, неговата бъдеща съпруга.

Връща се в Камарата на общините. Става финансов секретар във военната канцелария и е член на парламентарния секретариат. На този пост той отговаря за всички военни изследвания и производства, разполага с целия британски научен потенциал.

Дънкан Съндис съчетава военния си опит от командването на ракетен полк с министерския си ранг, плюс директния достъп до средите на научните съветници.

Получил задачата да разузнава германските ракети и да координира дейността на разузнавателните органи на всички видове въоръжени сили в тази област, Дънкан Съндис на специално заседание извиква най-близките си съветници да разпределя задачите.

— Аз се заемам с военнопленниците, аерофоторазузнаването и агентурата. Доктор Джонс, вие ще следите какви задачи получават радарните постове на немците, кой обслужва експерименталната база — откъде какво се транспортира. Най-подходяща задача за доктор Кроу са преките експерименти, които той би могъл да извърши с лекота. Моля ви, изненадайте ни с един предполагаем конструктивен вариант на ракета... Когато бъдете в състояние да докладвате за нещо съществено, незабавно ме уведомете. По най-бързия начин ние трябва да си създадем възможно най-точна представа за военните ракети на центъра „Пенемюнде“...

Комитетът, ръководен от Съндис, бързо активизира своята дейност.

Скоро над Узедом отново лети разузнавателен самолет. Дешифрират снимките, но изпадат в заблуждение. Стартовите устройства за самолетите снаряди (оръжието Фау-1) определят като „насипи под наклон“ за отводнителни работи. Хангарите за сглобяване на балистичните ракети А-4 (оръжието Фау-2) са взети за предприятия, които произвеждат азот!

Германците нарочно снабдяват една електроцентрала с диморазпръскващи устройства, за да не може от въздуха да се установи, че тя работи. Английските експерти не са и подозирали, че зданието до електроцентралата е завод за втечнен кислород. Ако знаеха

това, те веднага щяха да се досетят, че става дума за ракета с течено гориво...

(Капитан Кени дори е открил една Фау-2, без да знае това. Неговият доклад го потвърждава: „Вижда се предмет с дължина около 14 метра, обгърнат в облак бяла пара.“ Дешифраторът не е бил подготвен, за да разбере, че парата представлява кислород. Ракетата Фау-2 се е зареждала с течен кислород, съхраняван до този момент при ниски температури. При зареждането той се загрява. Известна част придобива естественото си газообразно състояние. И за да не се взриви резервоарът, кислородът излиза навън през дренажните клапани във вид на пара. Ако самолетът малко се е забавил, той е щял да снима самия старт на ракетата.)

„Москито“ отново лети с камерите към острова... В анализа на аерофотоснимките се казва: „Вижда се елипсовидно земно съоръжение, към него води железопътна линия. Върху един вагон лежи продълговат цилиндър.“ Каква ирония на съдбата! В този момент Браун изстрелва поредната ракета Фау-2...)

В своя доклад пред Министерския съвет Съндис включва всички тези данни заедно със заключенията на специалистите: „«Пенемюнде» представлява експериментален военен център. Няма данни, които да подсказват, че той функционира. Възможно е всеки момент комините на електроцентралата да задимят и да започнат активни експерименти по създаване на нови видове оръжия, вероятно предназначени за бомбардиране на Англия... Предлагам да се попречи на тези намерения. Остров Узедом да бъде бомбардиран. В никакъв случай не бива да чакаме противника да създаде ракети или други нови средства и Лондон да стане обект на нападение. Настоявам да се нанесат въздушни удари и по строителните площадки по френското крайбрежие. Дешифраторите да се заемат още веднъж с всички снимки, направени от началото на годината... Да се проведе ново въздушно разузнаване на всички обекти, които се намират в радиус 200 километра от Лондон...“

Дебатите продължават...

Чърчил слуша и от време на време нервно рови с ръце под широките си ревери. Той може да надприказва всички, но този път е особено мълчалив. Дали не беше наясно по въпросите? Трудно е да се предположи. През целия си живот той е бил изключително осведомен.

Може би беше обсъдил в тесен кръг нещата, нали докладваше неговият зет... А сега думата взе личният му съветник лорд Чаруел.

Чърчил видимо не бърза да вземе страна в тази тъмна история, проточила се твърде дълго време — четири години. Това не е добре за него като премиер и военен министър. „Ако немците не разработват това оръжие, тогава те се стремят да раздухат слуховете по принципа «Една бабичка каза» с цел да ни сплашат — си казва Чърчил. — А може и да имат вече нещо. И в двата случая този въпрос не бива да става достояние на масата.“ Чърчил изработва решение за заключителното си слово.

Аристократът Чърчил вярваше в своята изключителност. Той знаеше, че Хитлер го счита за свой личен враг, и то отдавна. Навремето, преди да стане министър-председател, опасявайки се от покушение, той не заспиваше, ако до него не бъде личният му инспектор от „Скотланд ярд“.

Чърчил се заслушва в дебатите, които стават все по-оживени...

Специалният съветник на премиера по въпросите на науката, професорът по физика в Оксфордския университет доктор Фредерик Александър Линдеман, който независимо от немския си произход става лорд Чаруел, се смята за човек, който внимателно следи разузнаването на оръжията на хитлеристите. Той респектира с бялата си коса, с гъстите черни вежди, под които се крие тежък поглед. Под месестия му орлов нос белеят гъсти мустаци. Достолепният му вид се допълва от аристократичната изящно бяла яка, папионката и черния фрак. Може би неслучайно носи прозвището Сивия кардинал. За него Съндис е само зет на премиера, съперник, когото ненавижда.

— Джентълмени, това е една до болка смешна „ракетна истерия“ — заявява той настръхнал. — Преди да вземете решение, бих искал да чуем отговор от уважаемия сър Дънкан Съндис поне на три въпроса: „Възможно ли е съществуването на ракета с боен заряд от един до пет тона, с далекобойност от петдесет до сто и тридесет мили? Ако тя е реалност, то на какъв етап се намира? Какви контрамерки бихме могли да предприемем?“

— Нашата версия е следната — става Съндис. — Новото оръжие на противника представлява стотонна балистична ракета с бездимен барут. Най-вероятно се изстрелва от специални стартови комплекси, нещо като метателна машина. Предполагаемият радиус на действие е

100–130 мили!... Бихте могли да си представите какви поражения ще предизвика един заряд от 10 тона тринитротолуол. А това е предполагаемата бойна част на ракетата...

Със своя отговор Съндис не се стреми само да задоволи любопитството на Сивия кардинал, който явно иска да го затрудни, но преди всичко да предизвика емоционален ефект. Той му е необходим, за да убеди правителството в реалността от надвисналата опасност, и да се предприемат активни контрамерки, независимо че сведенията за немското оръжие са твърде неточни.

— Ако уважаемите колеги — казва отново Чаруел, — която имат честта да сътрудничат на Съндис, си направят труда да пресметнат точно вероятните характеристики, биха се убедили, че тук ни се предлагат абсурдни версии. Аз не вярвам някой от тях да намери научни аргументи, за да ни убеди, че е възможно да бъде създадена балистична ракета с предполагаемите характеристики, но да се движи с твърдо гориво. Разузнаването си е разузнаване, но здравата логика, която идва от научните истини, е нещо друго. Напразно си губим времето. Стотонната ракета, която уж се изстрелвала от 100-ярдови катапулти, е пълна измислица и глупост, която говори, простете, за невежество...

— Искам да напомня на лорд Чаруел, че досегашните сведения са твърде оскъдни и се нуждаят от внимателна проверка. Той много добре знае, че в момента когато вермахтът владее Западна Европа, немското контраразузнаване е по петите на нашите най-добри агенти. Зачестиха провалите. Сега се планира опресняване на състава. Но неговото внедряване при тези условия и функционирането му ще бъдат силно затруднени. Да чакаме ли? Аз мисля, че всяко изчакване е вредно. Ние правим всичко възможно да разузнаем обектите с най-голяма достоверност... Позволете ми да направя едно заявление по повод първия въпрос на лорд Чаруел. Защо уважаемият професор ни предлага да създадем познати нам модели на ракети? Не допускате ли, че немците използват някаква друга схема. Не забравяйте за проектите на професор Оберт и руснака Циолковски. Те и двамата предлагаха ракети с течно гориво.

— Това е абсурд за съвременната технология — още повече се разгорещява Чаруел.

— Но позволете, физическите закони, които ние познаваме, не ни забраняват да използваме въглеводородните смеси с окислител, например кислород. Ефектът е значително по-голям от този при барута — отговаря в своя защита Съндис.

— Това едва ли е възможно в теоретичен план, да не говорим за практиката. — Доктор Кроу, моля, какво показаха вашите изследвания?

— Направих експеримент в моята лаборатория. След него аз отхвърлям възможността германците да използват течено гориво — казва Кроу прав и сяда.

— И за да не останат напразни вашите илюзии — продължава лорд Чаруел, — потърсете отговора в неудачните взривове на барутни ракети с що-годе подходящи размери...

Предложението на Съндис да се бомбардира Узедом не се приема. Представителите на военновъздушните сили настояват да не се бърза с това решение. Те искат да им се предостави достатъчно време за детайлно разузнаване на всички възможни цели, тъй като бомбардирането им при добра защитеност със средства за противовъздушна отбрана ще доведе до големи, и то неоправдани жертви. Чърчил сякаш физически усеща върху себе си яростните очи на Хитлер, който може би му готви изненада.

Сега, разбира се, не е 1940 г., когато той след поражението при Дюнкерк се провиква за кураж от Парламента: „Нека противникът никога не забравя, че Англия е само част от нашата империя... Ако тук ни засипват с бомби и ни карат да се скрием в добре защитените скривалища, флотът ни, който владее положението, ще си каже решаващата дума в свещената борба...“

Чърчил можеше да произнася каквито си иска речи, за да повдигне духа на народа, но изтръпваше при мисълта Хитлер да предприеме нахлуване в Англия. Премиерът нямаше увереността, че островът щеше да събере сили, за да му се противопостави. Сам той не можеше да се справи с германската военна машина, набрала толкова силни обороти...

Но какво иска сега да му подсказе Хитлер с „ракетното оръжие“? Не иска ли да го сплаши, да го притисне, за да не открива втория фронт?

При тези мисли Чърчил едва доловимо се усмихва. Каква наивност! Та нали той сам отлага вече толкова пъти отварянето му

въпреки изричното настояване на Съветския съюз още от началото на войната. Той отказва да стори това през 1941, след това през 1942 година. Използва цялото свое изкуство, цялото красноречие, за да забави този ден. Но не смееше да се хвали много с това, за да не го обвинят един ден, че неоправдано е съдействувал за удължаване на войната. Той се грижеше за историята и за своето място в нея.

През юли 1942 г. с Рузвелт решиха да открият втори фронт, но в Северна Африка.

Чърчил не иска да признае, че му е необходима възможно най-бърза победа на английското оръжие по две причини. Той разбира, че приносът на Съветския съюз ще бъде решаващ. Това силно ще повлияе на бъдещето. Втората причина е вътрешнополитическа. Пораженията на Англия през 1942 г. не могат да не се свързват с дейността на ръководеното от него правителство. Скоро ще му се наложи да се спасява лично той. А това може да стане само на полесражението.

Английските въоръжени сили побеждават немците и италианците при Ал-Аламейн. Това е добре дошло за Чърчил. По негово нареждане по цяла Англия се разнася победен звън на хиляди камбани. Но този звън не може в никакъв случай да заглуши в съзнанието на хората по света впечатлението от страшния грохот на съветските оръдия при Сталинград. Не Ал-Аламейн, а битката при Волга ознаменува началото на прелома във Втората световна война. На хоризонта изгряваше сияние, което подсказваше на света бъдещата победа на съюзниците, но Чърчил се изплаши... В един меморандум до членовете на военния кабинет той демонстрира своя антисъветизъм, нарича евентуалното тотално настъпление на Съветската армия „най-страшната катастрофа“, при която „руското варварство“ ще унищожи културата и независимостта на древните европейски държави...

През август в Москва той обещава вторият фронт да бъде открит през 1943 г. Но както показва историята, това е неговата поредна лъжа...

Какво иска да му подсказе Хитлер с тайнственото секретно „оръжие на възмездието“? Нима се надява на някакви отстъпки. Грохотът на войната се носи далеч по земята на Русия. Нека болшевиките и фашистите се бият възможно по-продължително време. Това е само от полза за Англия, особено когато липсва заплаха за острова.

Тук мислите му престават да галопират. Той се заслушва внимателно в дебатите. Подсъзнателно схваща, че нещо не е наред. Говори се за опасност и в същото време не се знае откъде идва тя.

Идва онзи момент, когато неговата способност да размишлява и да действа се спъва. Какво да се предприеме в тази неясна обстановка?

Чърчил гледа внимателно седящия срещу него в тъмен костюм министър на вътрешната сигурност Хърбърт Морисън. Този 47-годишен хитрец, вдигнал многозначително вежди, се усмихва едва доловимо и гледа надолу, сякаш иска да каже: „Нека чуем премиера“ — После погледът му се плъзва към Идън, Литълтон и към 50-годишния сър Стахорд Крипс. Заглежда се в пепитеното му сако, бръчките по челото, които много рано са се впили в него, и тънките очила, зад които се крият още едни хитри очи. „Та това е онзи Крипс, който отначало твърдеше, че науката не възразява в «Пенемюнде» да се създаде гигантска ракета, но после промени мнението си. Толкова ли ги е наплашил Чаруел?“ — мисли Чърчил.

В началото на април 1943 г. той вика лорд Чаруел и му казва: „Какво ще кажете, да поставим ли задача на авиацията да поогледа този завод за тежка вода? Ние непременно трябва да узнаем ще им се удаде ли на немците да създадат собствен завод за тежка вода, или няма да им се удаде.“ Чаруел се съгласява с Чърчил и дори предлага конкретни мерки.

Няма ли намерение Хитлер да зареди ракетите с някакво ново взривно вещество, получено в резултат на атомните изследвания?... Излиза, че и двата въпроса са важни. Ракетите могат да се окажат чудесна стратегическа маскировка, която да отклони вниманието от атомното оръжие!

— Ще си позволя, джентълмени, които наблюдавате нацисткото тайно оръжие, да лансирам пред вас една своя версия — казва в заключителното си слово Чърчил. — Представете си, „Пенемюнде“ е театър, пълен с декори, артисти и суфльори, които говорят малко по-високо, за да чуе и публиката която не е в залата. Ние се хващаме и нашите бомбардировачи хабят бомбите си, а отдолу ги чукат като банани... Очевидно необходимо е да се потърсят нови разузнавателни източници в окупираните територии, Франция, Белгия, Полша...

Възможно е с „оръжието“ на възмездието да ни пробутват дезинформация, за да предизвикат паника...

Чърчил много добре разбира опасността от разпространяване на мълва сред масите, които той никога не е уважавал, но които могат да му създадат излишни грижи тъкмо сега когато кабинетът му след победата при Ал-Аламейн има здрави позиции. Ето защо в заключение той казва твърдо:

— Забранявам да се дава гласност на тази история. Никой освен присъстващите и пряко заетите е тази дейност да не бъдат осведомявани!...

„ФЕРГЕЛТУНГСВАФЕ“

30 май 1943 година.

Браун и Дорнбергер обядват.

— Валтер, четете ли днешния брой на „Фьолкишер беобахтер“?

— Шегуваш се, приятелю, кога ми остава време за вестник?

— Напразно — продължи Браун. — Има нещо, което ще те зарадва.

— Така ли?

— Е, не съобщават какви цигари пушиш и какви вина обичаш.

И двамата се размиват шумно.

Браун, който винаги търси повод да се похвали или да бъде похвален, беше намерил дори в правителствения официоз на хитлеристкия Райх нещо, което да погъделичка неговото самочувствие.

— Скоро ще се заговори за нас с пълен глас. Слушай какво пишат.

И той му чете вестника...

(Нацистката върхушка разбираше, че след поражението при Москва и Сталинград и особено след тридневния траур за пленените 50 дивизии край Волга духът на немската нация беше спаднал. И не само сред войниците от вермахта, но и сред населението, което изпитваше на гърба си тежестите на войната. А вместо скривалищата, в които все по-често им се налагаше да се тъпчат, им беше обещана велика Германия и велико изобилие. Гьоринг бе в стихията си. Той развя мита за „секретното оръжие“ на Райха, за „оръжието на възмездието“, което много скоро щяло да измени хода на войната.

Хитлер търсеше място и време за реванш. Погледите на Генералния щаб сега бяха обърнати към Курск. Залагаше се преди всичко на новите танкове — „Тигри“ и „Пантери“. През това време Хитлер искаше да попречи на един предполагаем десант на англичаните във Франция.

Заседанието на началниците на генералните щабове през февруари 1943 г. преминава под знака на голямото поражение при Волга и Северна Африка. Сякаш за да компенсира спадането на духа,

началникът на Генералния щаб на ВВС генерал-полковник Ханс Ешонек докладваше в мажорен тон:

— Нашите славни въздушни асове накараха англичаните да търсят убежище в тъмните влажни мазета. Но и там ги настигна паниката, защото след всяка бомбардировка, когато се измъкнаха оттам, те газеха по трупове и намираха вместо домовете си руини... — Той се запъна и продължи малко по-тихо: — Но не мога да скрия, че и тяхната авиация предизвиква неблагоприятен ефект в нашите градове...

Присъстващите се намръщиха. Ешонек погледна с надежда Гьоринг. Но той бе като глух. И началник-щабът бързаше да излезе от това конфузно положение.

— Много скоро ние ще разполагаме с най-мощното оръжие на света, с най-секретното оръжие на Райха, което ще ни осигури победа!

Гьоринг веднага му подаде ръка:

— По заповед на фюрера до края на тази година Лондон ще бъде сринат със земята. Ние няма да допуснем десанта. Ще ги изчакаме, когато си пият чая, и ще ги засипем с ракети...)

Браун и Дорнбергер получават онази част от директивата на Генералния щаб, която се отнася до ракетите. От нея ясно личи, че интересът към „Пенемюнде“ отново се засилва.

На 2 март 1943 г. на остров Узедом пристига Химлер.

Дорнбергер и Браун го посрещат с известна предпазливост. Това е човекът, от когото се бои цяла Европа. Пълновластен стопанин на SS и гестапо, на концентрационните лагери.

Появата на Химлер очевидно не е случайна.

Когато Браун го вижда в униформата на SS, струва му се, че този човек с бледо лице е отровен. Има вид на незначителен дребен чиновник. Ако някой го срещнеше на улицата, може да не го забележи. Има красиви маникюри на ноктите. С тях той от време на време почуква по зъбите си. Сам управлява своя брониран мерцедес и обхожда острова.

— Възхитен съм от ракетите ви — казва той и след малко добавя нещо съвсем неочаквано за тях: — Какво бихте казали, ако минете под моя закрила?

Какво могат да му отговорят Дорнбергер и Браун! Та това е човекът, който само с едно кимване превръща милиони хора в купища

трупове. Очевидно неговото решение е продиктувано от някакво недоверие или от други, по-далечни цели, за които ракетчиците не могат да предполагат. А всъщност на тях им е свършено безразлично под чие покровителство ще работят, стига да имат средства и възможности, за да довършат разработката на своите ракети. На оръжието, което щеше да им донесе слава. Ето защо, естествено, те показват пред Химлер своята дълбока благодарност...

На 26 май на острова идва специална комисия в състав: райхсминистъра Шпеер, генерал-полковник Фром и гросадмирал Дьониц от военноморския флот. В този ден е трябвало да се вземе решение, на кои апарати да се даде зелена улица — на самолетите снаряди или на балистичните ракети, на Фау-1 или на Фау-2.

Опитите да се демонстрират полети с два самолета снаряди не са успешни. Съперниците на Браун от ВВС се провалят. Всички знаят, че неговата 4-4 има вече над двадесет успешни старта... След продължителни спорове се решава да се разработват и двете оръжия, тъй като носят почти един и същи полезен товар на едно и също разстояние с еднаква точност.

Това решение удовлетворява всички.

Фау-2 и Фау-1 се приемат на въоръжение. Фау е съкращение от „Фергелтунгсвафе“, т.е. „оръжие на възмездието“...

Браун е доволен, още повече че успешните стартове на неговата ракета му повдигат самочувствието.

А ето и сега намира открити намеци в централния печат за силата и мощта на своето творение.

— Е какво, Вернер, пак сияеш?

— А ти?

— И аз, разбира се. Но трябва да ти кажа нещо под секрет. Научих, че райхсфюрерът ще ни направи чест да ни посети отново.

— Нищо по-радостно.

— Да ти кажа честно, тези визити никак не ми харесват.

— Какво имаш предвид?

— Нека оставим този разговор.

ДОКАЗАТЕЛСТВАТА

29 юни 1943 година, 20,00 часът. Току-що е започнало съвещанието по въпросите на новото германско оръжие. Тук са ръководителите на британския Генерален щаб, учените консултанти и съветниците и комисията при кабинета за оперативна отбрана. То се провежда не в резиденцията на министър-председателя на „Даунинг стрийт“, а в подземията на правителствените здания. Този факт е твърде показателен за нарасналата опасност от неизвестния призрак, който близо четири години броди в кулоарите, възбужда най-противоречиви мнения, предизвиква горещи спорове...

Чърчил седи в края на дългата маса, слуша внимателно изказванията и си мисли: „Тук под земята е чудесно, дори се долавя прохладата от парка Сент Джеймс. Над нас трябва да има десет фута стомана и цимент, невъзможно е да ги пробие една ракета. Но ако от взрива тази кутия все пак се разклати и фугите ѝ цъфнат, няма ли оттам да нахлуе Темза?“ В следващия момент Чърчил, сякаш почувствувал как хладната вода пълзи по краката му, погледна със съмнение към Атли и Идън, които седяха от двете му страни. Дали не са доловили мислите му? После присви очи, решил, че не бива да дава воля на нервите, рязко мушна пръсти още по-дълбоко под реверите и се заслуша.

И този път силите се поляризираха. Съндис защитаваеше мнението, че това може да бъде само балистична ракета. Лорд Чаруел смяташе, че това е добре разиграван театър от немците. „Пенемюнде“ — казваше той — е въдица за големи шарани. Доктор Кроу предложи да не се отхвърля предположението, че там се разработва безпилотен самолет...

„Нищо ново — си казваше Чърчил. — Нима наистина няма никакво оръжие, както твърди Чаруел?“

Още в началото Чърчил нарича това съвещание конференция, за да поощри дискуссионното разглеждане на въпросите и свободното излагане на мнения. Но ето че от дебатите не се получаваха никаква

яснота в обстановката. Това дори го подразни... В една от паузите той енергично се намеси:

— Джентълмени, чух ви, но се затруднявам да оформя собствената си представа по този, види се, доста заплетен въпрос. Ето защо ще ми потрябва допълнителна помощ.

Бих искал да чуя мнението на човека, който има най-голям принос в създаването на радарите, онзи, който ни даде възможност да наблюдаваме противника отдалече... Може би сега той ще ни помогне да прогледнем през гъстата мъгла от противоречиви мнения, на които сме сити.

Доктор Джонс започна с кратко встъпително слово... През това време Чърчил се обърна към лорд Чаруел: „Надявам се, не се дразните от думите на този човек. Няма да се учудя, ако ви направи смешен. Така се отблагодаряват хората. Помня, че вие ми го препоръчахте.“

Чаруел беше свикнал с доста острия сарказъм на премиера и нищо не отговори.

Доктор Джонс не знаеше, че преди малко повече от две седмици Чаруел бе писал на Чърчил следните думи: „Джонс, който вие познавате добре, ръководи научно-техническото разузнаване. Той има интересни наблюдения по секретните разработки в Германия. Това ми дава увереност, че няма да бъдем изненадани... Настоятелно моля да намерите време и да изслушате неговите съображения за немските ракети...“

Чаруел, разбира се, не вярва на ракетите, но има определена слабост към Джонс и е сигурен в неговата акуратност. И още нещо, той иска по този начин да омаловажи изводите и мнението на зетя на Чърчил, Съндис, когото ненавижда.

В същото време дейността на Джонс е под ръководството на Съндис. От него службата му получава указания да възложи на агентурата на европейския континент задача да засили наблюденията върху „Пенемюнде“ и да събира максимална информация.

Доктор Джонс разсъждава по следния начин: „Според по-голяма част от агентурните съобщения немските експериментални бойни летателни апарати летят само на разстояние, малко по-голямо от сто километра. Ако те се изстрелват от изток на север и точката на старта е остров Узедом, полетът им не може да не се следи от радарите на самите немци. Нещо повече, не може те да нямат тази специална

задача да следят движението им. Но къде наблизко има радары? По крайбрежието на Балтийско море, там са 14-а и 15-а рота за наблюдения. Как ще разберем дали се провеждат експерименти? Като следим излъчването на радарите им и разговорите по радиостанциите, които ги обслужват. Това е отлична задача за разузнавателната служба «Игрек»...

Чърчил не е сгрешил, когато е поискал да чуе мнението на доктор Джонс. Напоследък при него започват да постъпват изключително важни сведения от най-различни източници. Той внимателно ги анализира, съпоставя и прави съответни изводи...

При него попада и писмо на един двадесетгодишен студент — Леон Анри Рот. На баща си, участник в Съпротивата, той пише: „И видях ниско да лети нещо гигантско и да гърми като стотина самолета.“

Постъпват и сведения от полски патриоти...

(В Полша тежката и изтощителна борба за откриване секретите на „оръжието с особено предназначение“ се води в пълна нелегалност. Започва я ръководителят на движението на Съпротивата Стефан Игнашек. Това е една продължителна, изпълнена с множество рисковани операции епопея, която широко е осветлена в полската литература.

Бернард Качмарек с групата „Балтика“ започва с изучаване на слуховете за „оръжието чудо“, което уж се изстрелвало някъде по крайбрежието на Балтийско море. Но нали това крайбрежие се е изпружило на дължина над две хиляди километра! Малко е да се каже, че задачата не е лесна. Но скоро започват да постъпват сведения. Те внимателно се анализират и кръгът се стеснява около Шчечин.

В този район заминава Ян Шрьодери — инженер по образование. С фалшиви документи той започва работа в транспортна част, която снабдява с продукти „Пенемюнде“. Не може да проникне в ракетния център, но доста ясно чува рева на двигателите и вижда излитането на ракетите. Помага му и Ана — негова съотечественичка, с която успява да се сближи. Ана прислужва в дома на един от немските специалисти и подслушва всички разговори между гостите, които свободно си бърбят, без да подозират, че тя знае немски. Шрьодер изпраща донесенията, а там друг инженер — Коцянц, с псевдоним Корона

„врачува“ над тях. Изводите на Корона чрез тайна радиостанция попадат на бюрото на доктор Джонс...)

При него идва и информация направо от управлението за новото оръжие на германския Генерален щаб. Авторът съобщава, че немците се готвят да обстрелват Лондон с управляеми ракети. Хитлер бързал да ги употреби, но още не достигали стартови комплекси, някакви особени метални устройства, наподобяващи средновековните катапулти. Бомбардировката на Лондон се отлага от юни за края на юли 1943 г.

Французите съобщават, че обстрелът се очаква през декември 1943 г. и че „през пролетта на 1944 г. хитлеристите имат намерение да изстрелват по пет хиляди снаряда на ден“

Джонс е свикнал с подобни противоречиви донесения. Но той вече знае много за ракетите А-4, за 155-и зенитен полк, който ще ги изстрелва, за неговия командир полковник Вахтел, който работи под прикритие като Мартин Волф... В папките му са и списъците на френските предприятия, които произвеждат части и гориво за ракетите.

Тези изключително ценни сведения доктор Джонс е получил от групата „Марко Поло“, ръководена от шестдесетгодишния химик Андре Хелбронер.

На 12 юни са направени нови аерофотостимки на „Пенемюнде“. Службата на Кени много внимателно ги изучава, но не намира нищо, което да заслужава внимание. Въпреки това дешифраторите акуратно отбелязват, че на една от снимките се виждат обекти с цилиндрична форма — бели щрихи с дължина 1,5 милиметра на сив фон. Това според експертите са „стълбове, високи 12 метра, с диаметър 1,2 метра“. Тези снимки постъпват при доктор Джонс.

Той отново е с лупа в ръка. Този път твърдо е решил сам да ги дешифрира, без да се влияе от изводите на специалистите от Мендменхъм. Стои дълго време прав; изморен от неудобната поза, най-после сяда, но веднага скача като ужилен.

— Чарлз! — вика той своя помощник. — Чарлз, виж, също като пура с надебелен нос. — Очите му са широко отворени.

— Пет метра дължина.

— Десет, Чарлз... Та това са ракетите им!... Най-после!... Няма съмнение, това е новото им оръжие... Бързо, Чарлз, бързо. Отиваме

при лорд Чаруел...

Изводите от всичките тези сведения Джонс представя на вниманието на министър-председателя и на участниците в съвещанието. В заключение той казва:

— На много от присъстващите може да им се стори, че всичко това, за което говорихме, е само една игра на мисълта и фантазията. Нямам намерение да ги укорявам, това е въпрос на избор, направен след като изслушаха така акуратно анализираните сведения и наблюдения. Но дори да сметнем, че не съществува непосредствена опасност в близките дни, ние не можем да отречем факта, че немците разработват ракети, именно ракети!...

Веднага пламват спорове... Но повечето от членовете на комисията заемат страната на доктор Джонс...

След конференцията комитетът по отбраната взема решение „да се разузнае крайбрежието на Северна Франция в радиус 240 километра от Лондон“. Разработват се планове за частична евакуация на столицата. Без излишен шум се монтират тридесет хиляди бомбоубежища, наречени по фамилията на английския министър на вътрешните работи „бункерите на Морисън“... ВВС получава задача да бомбардира „Пенемюнде“ през една от нощите внезапно с възможно най-големи сили.

Активизира се дейността на агентурната мрежа. Нейна главна цел остават резултатите от експериментите, провеждани на закрития остров Узедом.

Министър-председателят не е във възторг от сведенията за немското ракетно оръжие. Не бе изяснен въпросът, разработват ли се безпилотни самолети. И въобще сведенията отнасят ли се само за балистичните ракети, или част от тях се смесват с „летящите бомби“... „Пенемюнде“ остава загадка. Ето защо той поставя задача на Съндис и на Джонс да намерят начин, но в скоро време да му представят план на ракетния център, разположен на остров Узедом...

ЧАСТ ВТОРА
ОПАСНОСТТА Е РЕАЛНА

ЗЕЛЕН СЕМАФОР

Шпеер успява. Фюрерът въпреки своята заетост през тези дни се съгласява да приеме в подземията на „Волфшанце“ („Вълчата бърлога“) ракетните специалисти.

На 7 юли 1943 г. началникът на ракетния център „Пенемюнде“ генерал-майор Дорнбергер, техническият директор Браун и началникът на полигона Щайнхоф пристигат със специален самолет...

Главната квартира на фюрера в Растенбург се намира на 560 километра от Берлин.

Черните мерцедеси с гостите и охраната влизат под сенките на гъста гора, „преодоляват“ множество бариери и стигат до „зона за безопасност № 1“. Всички без изключение обръщат джобовите си. Влизат в бункера, където в три малки стаички като каюти на кораб живее Хитлер. Оттук той сега следи хода на операция „Цитадела“ — боевете при Курск. Интересува се как се проявяват новите танкове „Тигър“ и „Пантера“, самолетите „Фоке-Вулф-190А“ и „Хайнкел-129“. Той е уверен, че те ще пробият отбраната на Съветската армия.

Докато фюрерът ръкомаха над оперативните карти, ракетчиците дремят в очакване.

Браун е замислен.

Той си припомня речта на Хитлер през май 1943 г., когато пред висшето военно командване заявява, че само Фау-2 ще измени хода на войната: „Аз ви обещавам да започна ракетните бомбардировки над Англия от 20 октомври 1943 г. и се кълна, че ще срина Лондон със земята.“ „Ами ако сега вермахтът постигне успех, няма ли фюрерът да промени отново своето решение за ракетите?“ — мисли си Браун. И няма ли неговата А-4 да бъде изместена от самолетите снаряди, които напредват бързо?

Ракетите още не са готови, но в началото на 1943 г. на острова е формиран 155-и зенитен полк от десет хиляди души. Работата, както се казва, върви паралелно. За полка вече се строят и стартови позиции, и складове. Но този полк, наречен за прикритие зенитен, ще изстрелва

на първо време само самолети снаряди. Нищо подобно не се предвижда за балистичните ракети!

Специалистите от „Пенемюнде“ вече губят представа за времето от продължителното чакане. Престават да си поглеждат часовниците. Когато ги поканват в кинозалата, навън вече е тъмно.

Първ влиза Дорнбергер, но докладва Браун.

Пред тях е фюрерът. Вижда им се много остарял. Левият крак и лявата му ръка треперят, но той се старае да скрие това.

Започва прожекцията на филм. Браун коментира... Хитлер наблюдава успешни стартове на „оръжието чудо“. Това повдига настроението му. Завладява го фантазията за неговата световна империя... Ето го оръжието, което ще му позволи да парира англичаните, да свърши с руснаците, а след това да им покаже на онези от „острова с цилиндрите“.

Своята последна програма той формулира на съвещанието на гаулайтерите в главната квартира на 8 май 1943 г. Хитлер изразява своето намерение да ликвидира малките държави в Европа: „Ние искаме единна Европа, организирана и ръководена от немците.“

През пролетта на 1943 г. той е твърдо решен да предприеме няколко важни стъпки, които ще решат успеха: „Колкото по-рано нанесем удар по Русия, толкова по-бързо ще се разпадне коалицията.“ В действие влизат и дипломатическите ходове. Но Хитлер иска да притисне Англия със сила. Ще бомбардира Лондон с ракети. Масовите жертви ще предизвикат недоволство в населението и то ще принуди английското правителство да търси изход от войната, просто ще я напусне.

Трябват му само ракетите. Сега той е изключително доволен и изпада в екстаз от филмите и особено от обясненията на Браун.

Дорнбергер усеща това и с благодарност поглежда към своя стар приятел, насърчавайки го в неговото красноречие...

— Трогателно! — казва накрая фюрерът. — Аз живея вече с надежди. Защо ги нямахме тия ракети през 1939 г.?...

„Пенемюнде“ в съзнанието му се оформя като спасителен остров, а пред програмата той вдига зелен семафор. Силуетите на „оръжието чудо“ вече се издигат заканащо над английските градове. „Вълчата бърлога“ ликува. А и операцията „Цитадела“ вече от три дни е в ход...

Но дълго ли ще продължи тази радост?...

ГОЛЯМОТО ЗАБЛУЖДЕНИЕ

8 юли 1943 година.

Гьоринг получава лично писмо, в което се казва: „Само за няколко месеца работата (по урана) значително се придвижи. Тя няма да доведе в скоро време до създаване на взривни вещества, но ни дава увереност, че в тази област противникът няма да ни изненада с нищо. Хайл Хитлер!“

Това са думи на професор Рудолф Менцел, бригаден фюрер от SS, ръководител на военнонаучните работи в университетите на Германия. От него лъха студена надменност и голямо себелюбие. Германските учени са убедени, че животът на едно поколение няма да стигне, за да създаде атомна бомба.

Ако я имаха норвежката тежка вода, може би примитивният им реактор щеше да заработи, верижната ядрена реакция щеше да стане реалност. А от тук до атомната бомба оставаше една крачка. Но това е само една хипотеза.

Продължават разработките на „Проекта У“, макар и в ограничени мащаби. Неуспехите до известна степен успокояват учените, защото уж показват, че е невъзможно противникът да създаде подобно оръжие. Тази самоувереност си има някакво обяснение. Все пак първите открития, свързани с делението на урана, бяха направени в Германия! Както и да е, но идеята за атомната бомба в границите на Райха боксува.

ПРЕВРАТНОСТИ НА СЪДБАТА

На 25 юли 1943 г. операция „Цитадела“ се проваля. Германия губи стратегическата инициатива. Фашистският блок се разпада. Англо-американските войски дебаркират в Сицилия.

Хитлер заповядва пред Съветската армия да се издигне „преградна стена“, в сянката на която вермахтът да си отдъхне в готовност да отрази очаквания десант на съюзниците в Европа.

— Ще ги смачкаме на Ламанш — крещи фюрерът. — И ще ги заставим да преговарят. Ако не се съгласят, ще унищожим градовете им с ракети.

Вермахтът вече е набелязал целите и количеството на масираните ракетни удари. За да бъдат осигурени те, тилът трябва да доставя по 3 хиляди ракети на месец! Тогава всяка нощ само над Лондон ще се изсипват най-малко по 100 бойни заряда от по един тон тротил.

Хитлер настоява столицата на Великобритания да се атакува внезапно с пет хиляди ракети. Само тогава англичаните могат да се сплашат...

Шпеер изпада в шок. Неговото ведомство отначало смята, че може да произведе до 900 Фау-2 и 5 хиляди Фау-1 на месец. Но скоро става ясно, че цифрите са били надуты — подобна производителност просто е невъзможно да се постигне. А и окончателните чертежи на изделията още не са готови за масово производство. Повечето от половината изстреляни експериментални ракети продължават да се взривяват във въздуха.

В „Пенемюнде“ стават невероятни събития. Създава се 444-а експериментална учебна батарея. В нея влизат хората, които добре познават ракетата Фау-2. Когато батареята се разраства, изпращат я в Шведте на Одер. Заедно с нея заминава и бившият главен шеф на „Пенемюнде“ Дорнбергер, но вече като армейски комисар по балистични ракети... Не случайно той се страхуваше от честите визити на Химлер...

НАЙ-ВАЖНАТА ШИФРОГРАМА

3 август 1943 година.

Жителите на едно малко френско селце са се събрали на централния площад. Мъже, жени, старци, деца слушат заплашителните думи на слаб, скулест есесовец, заобиколен от плътен кордон автоматчици.

— Ако не съобщите къде се крие нелегалният, ще ви разстреляме — крещи той.

Фашистката контраразузнавателна служба беше засякла предавател. Предполагаше се, че оттук към английския „Интелиджънс сървис“ е излъчена информация от особена важност.

През лятото на 1943 г. по крайбрежието на Франция от Кале до Шербур на разстояние от петнадесет до шестдесет километра от брега на Ламанш френски фирми извършват грандиозно строителство. А Жана Русо — Амниарикс има пряко отношение към взаимоотношенията им с германското командване. Никой от хилядите работници от организацията „Тод“, местни жители, военнопленници, които строят пътища и бункери, не се досеща, че немското контраразузнаване нарочно е пуснало слух, че това са укрепления от „Атлантическия вал“, предназначен да отрази нападението на англо-американските войски, което всеки момент се очаква. Никой не е могъл да предполага, че се строят стартови позиции за ракетно оръжие.

Жана беше успяла да установи връзка с една немска военна организация с „ултрасекретна програма“.

— Жорж — казва веднъж тя. — Аз познавам Курт.

— Кой?

— Един офицер. Ухажваше ме още преди три години, когато бях в Динар.

Жорж я гледа с укор.

— Не, Жорж. Как можеш да си го помислиш?

— Добре, Жанет, но внимавай.

Жана Русо успява да узнае ценни подробности за изпитанията на секретното оръжие в „Пенемюнде“. Тя вербува преводачката в щаба на тайнствената организация на полковник Вахтел.

Всички сведения, които събира, предава на Петрел. А той с радиостанцията излъчва в ефира много шифрограми. Тази беше последната, но може би най-важната.

(Същия ден доктор Джонс я получава и решава, че тя заслужава вниманието на съвета по отбраната.)

Шифрограмата има изключителна стойност. Амниарикс съобщава: „На остров Узедом се разработват нови оръжия: заразни биологични елементи, управляеми бомби, снаряди с реактивни двигатели. Някои от тях се окачват на самолети майки, които отдалече ги пускат над целта, а после бързо се скриват. Готова е «стратосферната» бомба. Излита нагоре и после се спуска на разстояние около 500 километра. Много от тези бомби са несъвършени и се разрушават, преди да достигнат целта. Командир на 155-и зенитен полк е полковник Вахтел. Той е заповядал до края на октомври батареите му да заемат позиции в Северна Франция, района на Амиен — Абвил — Дюнкерк. Разполага с близо 100 стартови устройства, които могат да водят огън с темп на стрелбата една «управляема бомба» на двадесет минути. Много скоро броят на стартовите позиции ще нарасне четири пъти. Майор Земерфелд е технически съветник на полковник Вахтел. Той е казал, че само 100 управляеми бомби ще унищожат Лондон...“

Това донесение беше достатъчно авторът му да получи смъртна присъда...

Сега френските селяни стоят мълчаливи и чакат своята нерадостна участ.

— Давам ви десет минути. Предайте ги или ще стреляме! — казва есесовецът.

Секундите чукат в слепоочията на всеки, който разбира какво ще стане само след малко...

В този момент вниманието на селяните е привлечено от един човек, който върви бавно по обезлюдената улица направо към площада. Мълчанието става още по-напрегнато.

Това беше Жорж Ламарк — Петрел. Предал съобщението на Амниарикс, сега, за да спаси селото, се предаваше сам...

Убиха го без съд. Там, на площада, тялото му падна в прахта...

КОЯ ОПАСНОСТ Е ПО-ГОЛЯМА

12 август 1943 година.

Чърчил, захапал дълга пура, леко наведен крачи по дебелия мек килим, без да обръща внимание на пепелта, която се рони по жилетката му.

Спира се пред масичката с бутилки, пуска струя сода в чаша с уиски, тя плисва по реверите му, но това не му прави впечатление, отпива глътка и отива към близкия прозорец на просторния кабинет. После крадешком поглежда към бюрото. Там лежат разтворени папки и пликове с надпис: „Особена важност!“

Още през 1940 г. Чърчил беше казал на генерал Исмей:

— Вие имате твърде ниско мнение за умствените възможности на своя премиер.

— Не разбирам, сър.

— Защо е нужно някой посредствен чиновник от разузнавателното управление да ми предава сдъвкана информация, нима се съмнявате, че сам не бих могъл да се ориентирам?

— Но, сър...

— За мен е по-важно да прочета оригинала на източника... От този момент Чърчил започва да получава купища документи. Но скоро разбира, че си е поставил непосилна задача. Той не само не може внимателно да ги прочете, но и не може да ги анализира. За това се иска много голяма специална подготовка. Тогава заповядва да му представят само ограничено количество от „чистата информация“. Продължава да се инати и да се опира на своя талант, но все повече се убеждава, че не винаги може да знае най-добре как стоят нещата. Въпреки това продължава със своето знаменито „Аз знам по-добре!“ и упорито чете предоставената му директна информация от агентите.

Сега на масивното бюро е донесението на английски разузнавач — немски офицер. Той твърди, че в „Пенемюнде“ се създава балистична ракета и самолет снаряд. Съобщава и мястото, където се подготвят стартовите позиции.

Чърчил пропуска подробностите, с тях ще се занимават специалистите. Друго го тревожи... Той съпоставя сведенията с едно донесение, постъпило на 31 юни от агент в Швейцария: „Очаквайте нападение през август!“ А сега вече е 12 август! Германците щели да използват най-различни авиационни бомби и... „непознати досега средства“...

Последните думи не дават покой на премиера. И днес в това донесение му се иска да намери някакво обяснение на „непознатите средства“. Първият агент твърди, че не става дума за бойни отровни вещества. Но немците разчитат на някакво ново свое оръжие, което ще бъде употребено по някакъв нов начин. Те очакват от него голям ефект и обрат в събитията.

А сега и този, какво казваше той? Чърчил отива до бюрото и се зачита: „Говори се, че Хитлер е посетил ракетния център «Пенемюнде». След завръщането си от острова конфиденциално е заявил, че вече има средство, с което да унищожи Лондон, и много скоро англичаните ще му изпратят своите кралски подаръци, за да се смили над тях. Казал е: «Чакайте 20 октомври 1943 г.»“ Чърчил хвърля листа и вдига телефона:

— Маршал Харис — казва той и изчаква да го свържат.

— Да, сър! — чува се басовият глас на маршала от кралската авиация Артър Травърс Харис.

— Нима чакате да изчезне и последният облак! — казва Чърчил недоволно.

— Сър, всеки момент започваме операция „Хидра“. Чакаме само пълнолуние.

— Дръжте ме в течение. И побързайте!

— Да, сър...

Чърчил затваря телефона. Става и отива до картата на бойните действия. Той се вижда в линията на Източния фронт, която показва съприкосновението на вермахта и Съветската армия.

Откъде иде по-голямата опасност — от хитлеристкото „оръжие на възмездие“ или от победоносното настъпление на болшевиките?!

(След битката при Курск в хода на Втората световна война настъпва окончателен прелом. Червената армия неудържимо марширува на Запад.)

Тръпки побиват Чърчил, като си помисли, че е възможно болшевиките сами да станат едновластни победители в Европа. Тази мисъл силно го безпокои. Той все повече се убеждава, че е време да бъде открит втори фронт. И не за да се помогне на съветския съюзник, а за да бъдат въведени англо-американските войски в Западна Европа. Само да не се изпусне онзи момент, когато събитията ще станат неуправляеми.

ЦИТАДЕЛАТА В АГОНИЯ

В тази августовска нощ началникът на ракетния център „Пенемюнде“ генерал-майор Дорнбергер се върти в леглото неспокоен. Още не е настъпила полунощ, навън е светло като ден. Лунният диск блести като око на трескав. Неговият блясък го дразни и той нервно дръпва завесата. В същия момент нощната тишина се раздира от силен взрив, след него втори... трети...

„Сега ли намериха да провеждат изпитания“ — си мисли генералът и изругава. Тази вечер той се прибра след шумната среща с пилотката Хана Райч. Тази светлоока жена с копринени коси и открита усмивка го кара да тръпне. Фюрерът я обожава и тя него. Това е публична тайна. (Не случайно в последния момент на войната тя каца рисковано на един площад в разрушения Берлин, за да спаси своя фюрер, който, уви, не е вече между живите.) Хана лети с бойните самолети снаряжи Фау-1, съоръжени с кабина. Полетът с тях крие голям риск. Едва не се разби след едно кацане и сега леко понакуцва.

За какво ли не вдигаха наздравица в тази вечер! Браун на шега я попита:

— Хана, бихте ли полетели на Марс?

Сивите ѝ очи на кошута широко се отвориха, там се появи лека сянка на изненада, а после заблестяха остри пламъчета. После ги присви и започна силно да се смее. В протегнатата ѝ ръка се люлееше пълна с искрящо вино чаша.

— Непременно, Вернер — каза тя през сълзи от смях. — Но само при едно условие, ако вие построите този кораб!

Звъннаха чашите.

Дорнбергер през цялото време седеше до тях мрачен. Химлер не беше доволен от темповете, с които вървеше подготовката на Фау-1 с кабина. Това бяха машини, които той искаше да използва на Източния фронт. Химлер готвеше изненада за фюрера. А изпитанията вървяха бавно. Ето и Хана Райч едва не се уби. Това щеше да бъде голям скандал срещу самия него. Браун беше конструктор на Фау-2. Крилатите средства „наблюдаваше“ като началник лично Дорнбергер.

Сега той поиска да се поразвесели, но не се получи. Все го избиваше на мрачен хумор. Пред погледа му непрекъснато се явяваше киселата физиономия на Химлер.

— Предлагам — каза най-сетне, след като Хана Райч укроти своя смях — първите пътешественици в космоса да се ползват със специални почести.

Когато му обърнаха внимание, продължи:

— Предлагам след завръщането пътешествениците да бъдат балсамирани!

Хана и Браун се спогледаха.

Генералът, навел се над чашата, пое въздух и каза:

— Телата им да бъдат вкарани в прозрачни сфери и след това да бъдат изстреляни в орбита около Земята! — Тук той вдигна глава: — Представяте ли си внушителна гледка — всяка нощ хората гледат сателитите. Там, на небето, те блещукат, а вътре... онези... очите на онези... Но какво се втренихте, не ви ли харесва?

Хана се опита да се усмихне въпреки неловкото положение. Браун седеше като вдървен и не смееше да я погледне. Та нали той ѝ предложи да пътува към Марс.

— Е, какво пък, може и да не ви харесва...

Дорнбергер стана, закопча копчетата на генералския си мундир, опита се да прибере токовете, но залитна, клюмна глава, изправи я и си тръгна, като събори след себе си стола...

Сега трябва да се вдигне от леглото, защото навън става нещо невъобразимо. Взривовете вече трещят безразборно и техният зловец тътен се слива с плачещия вой на сирените. Парче счупено стъкло го удари по лицето, усети в устата си сладникавия вкус на кръвта. Когато нахлузи брича и ботушите си, си спомни, че в клуба по радиото съобщиха, че от северозапад приближават бомбардировачи. Но това не направи на никого впечатление, защото напоследък беше станало твърде обичайно англо-американските самолети да летят по трасето над „Пенемюнде“, за да изсипят своя товар над столицата на Райха.

Нито един зенитен разчет не смееше да открие огън. Нито един изтребител не напускаше летището. Заповедта беше строга. Само един снаряд можеше да разкрие наличието на този така старателно прикритан от английското разузнаване свръхсекретен обект.

— Ало, ало... — нервно вика Дорнбергер в телефонната слушалка.

Но никой не му отговаря...

Излиза навън... Блъсва го ударна вълна от наблизо взривила се бомба. Той се опира в стената на зданието и пред очите му засияват блясъците от пламналите пожари...

В ход беше операция „Хидра“ на английските военновъздушни сили за нанасяне на масиран удар върху германския ракетен център. Тя влиза във военните учебници на Великобритания и се помни като един от най-сполучливите и най-мощните удари на кралската бомбардировъчна авиация. Свързва се с особената активност на сър Артър Травърс Харис и подполковник Сърби.

— Може би никога досега не съм ви поставял задача с такава важност — казва маршал Травис в своя инструктаж. — Целта е добре защитена от зенитни средства. Ако не я унищожите още с първото нападение, после жертвите ще бъдат изключително големи...

Командуваният бомбардировъчната авиация не се съмняваше в точното изпълнение на заповедта. Авиаторите бяха обгорели в досегашните атаки по обширния план „Пойн бленк“ за въздушни нападения над Германия и сателитите ѝ.

На 17 срещу 18 август 59 четиримоторни самолета се вдигат във въздуха. Осем разузнавателни самолета „Москито“ извършват отвличаща маневра, прелитат над Дания хвърлят над „Пенемюнде“ метално фолио за ослепяване на радарите и се устремяват към Берлин. Там те имитират бомбардировъчно нападение — пускат отново фолио и осветителни бомби с парашути.

В полунощ около 200 нощни и 55 дневни изстребителя търсят неприятеля в разсичаното от прожекторите на противовъздушната отбрана небе над Берлин.

Напрежението във въздуха се изостря до крайност. В един момент немските изстребители започват да се обстрелват взаимно. Затрещават и зенитните оръдия...

Това нелепо въздушно сражение буди подозрение у фелдмаршал Милх. Той вдига телефона:

— Генерал Ешонек, спрете зенитната артилерия! Та те се престарават! Обстановката е твърде неясна. Тук става нещо нередно.

Над града не е паднала нито една бомба. Подведени сме. Спрете този кошмар!

„Вълчата бърлога“ мълчи. От толкова километри никой не смее да се намеси...

Бъркотията над Берлин трае около два часа, а после затихва.

Но това е достатъчно на англичаните, за да си прикрият удара върху свръхсекретната ракетна цитадела.

За 45 минути над добре осветения от луната остров се изсипват 1593 тона фугасни и 281 тона запалителни бомби.

В края на бомбардировката от Берлин долитат 30 нощни изстребителя. Те свалят 47 „летящи крепости“...

На 18 август слънцето над остров Узедом изгрыва кърваво. То наднича с любопитство зад плътната димна завеса, която се издига от останките на зданията.

Валтер Дорнбергер, разгърден и с пламнало лице, заедно с Браун обикаля руините. Пред очите им войниците измъкват трупове... Те не обръщат никакво внимание на изгорелите бараки, в които са живели военнопленниците и работниците. Това не ги интересува. Трябва бързо да дойдат на себе си, защото в „Пенемюнде“ се появява началникът на имперската служба за сигурност обергрупенфюрерът от SS Ернст Калтенбрунер.

Браун го слуша и се дразни от неговия силен виенски акцент.

— Къде е генерал Шамие-Гличински? — пита той.

— Убит е! — отговаря му Дорнбергер.

Лицето на Калтенбрунер се изопва и жилите на врата му изпъкват. Липсва онзи, върху когото трябва да изсипе цялата своя ярост. Браун усеща, че обстановката трябва да се нормализира, и почти насила изтръгва от себе си:

— Въпреки че загубите ни са почти тридесет процента, ние сме твърдо решени да не нарушаваме нашите планове. Фюрерът ще получи своето любимо оръжие, Хайл Хитлер!

— Хайл! — изопва се Калтенбрунер. Мускулите на лицето му се отпускат.

Операция „Хидра“ взема и последната своя жертва — началник-щаба на военновъздушните сили генерал-полковник Ешонек, който след разговора с Хитлер се самоубива...

Англо-американската авиация бомбардира множество заводи, които доставят части, съоръжения и гориво за „Пенемюнде“. Производството на ракети е забавено с половин година...

ЗА БЛАГОДАРНОСТ — СМЪРТ

На сутринта след бомбардировката на „Пенемюнде“ разузнавателен самолет „Москито“ лети над острова. Той фотографира резултатите... През деня специалистите в Мендменхъм дешифрират снимките, а после ги изпращат на доктор Джонс.

— Чарлз — казва той на своя помощник, — няма съмнение, заводът, където те сглобяват ракетите, е пострадал тежко.

— Да, сър, така казват и специалистите, петдесет здания от всичко осемдесет лежат в развалини.

— Чарлз, не беше ли тук някъде концентрационният лагер Трасенхайде?

— Не, грешите, сър, малко по на юг.

В този момент Джонс усеща, че дишането му се затруднява. От тридесетте бараки в лагера, където са били държани депортираните чуждестранни работници, са оцелели само дванадесет. Той веднага си спомня, че там е имало работници, които му оказват голяма помощ с ценна информация... Но той няма да узнае нищо повече за тези смели антифашисти.

Доктор Джонс има микрофилм с мащабна схема на „Пенемюнде“, но не знае какъв труден и опасен път беше изминал този филм.

(Огнярът на локомотив Фердинанд Соломински, известен под псевдонима Заек, взима буца въглища, прави отвор в нея и скрива микрофилма.

Схемата на една от изпитателните станции в „Пенемюнде“ е нарисувана на ръка от унтерофициера на немското луфтвафе Роман Трегер, който е с австрийски произход, служещ на остров Узедом. По време на своя отпуск е вербуван от полските патриоти. Трегер описва в общи черти и ракетите, казва, че те се движат с втечен водород и кислород.

На 15 юли 1943 г. сведенията получава инженер Коцян, анализира ги и предлага заедно с други данни да ги изпратят в Лондон.

Бившият капитан от полската армия Ян Новак с униформа на един немски железопътен работник с касета от микрофилм в джоба пристига в гдинското пристанище. Ляга в сандък с въглища и въжетата на крана го пускат в трюма на въглевоза. До Швеция пътешествието в компанията на задушавашата го черна прах трае едно денонощие и половина. В Стокхолм ценните сведения са предадени на английския посланик...

Английското разузнаване има вече сравнително точен план на остров Узедом, който може да бъде сравнен с аерофотоснимките. Въпреки това британската авиация не пощади дъсчените бараки на военнопленниците и насилствено докараните работници.

Казват, че на каменния кръст в гробището на Кархаген пише: „Тук почиват 313 души, откарани на принудителна работа: 91 поляци, 23 украинци, 17 французи, 116 затворници от концлагерите, 66 лица с неизвестна националност.“ Бог казва: „Аз те знам по име.“

— Грешката наистина не е наша, Чарлз, а на авиацията.

— Вероятно, сър.

— Чарлз, след взривяването на първите бомби немците пускат димна завеса, която скрива очертанията на бреговата ивица. Самолетите за целеуказване обозначават целите три километра южно.

Джонс обяснява на своя помощник с подробности случая, сякаш иска да успокои не него, а собствената си съвест. После се вглежда в лицето му и казва с чужд глас:

— Войната си е война, Чарлз... — И се връща към обичайния си делови тон: — Според мен, за да възобновят работата, на немците ще им бъдат необходими поне около два месеца...

ЧАСТ ТРЕТА

ТРЕСКАВИ ПРИГОТОВЛЕНИЯ

СОЛИДНО ПОКРОВИТЕЛСТВО

Не е изминал и един месец от бомбардировката на „Пенемюнде“, когато Браун е извикан от Химлер.

— Немският народ очаква „оръжието чудо“ — започва направо райхсфюрерът от SS. — Не се съмнявам, че и вие също бързате. Но генералите от вермахта са мудни. Говорих с фюрера и поемам делото...

В отделни моменти кръглите очила на Хенрих Химлер хвърлят остри снопове светлина право в лицето на барона, това го дразни, но той продължава да слуша чинно...

От пролетта на 1943 г. Химлер много внимателно започва да следи как вървят разработките. През юни той води на острова специалиста Мацува от изследователския, ракетен център на SS, за да координират програмите. Но Химлер не скрива желанието си да обедини под своя закрила всички разработки на ракетното оръжие. И той прави първия ход през септември 1943 г. — строителството на ракетните заводи е възложено на бригаденфюрера от SS Ханс Камлер, началник на строителния отдел на главното стопанско-административно управление на SS...

Браун слуша тихия, но зареден с ярост глас на Химлер и си спомня за подозрението, с което Дорнбергер се отнасяше към зачестилите визити на Химлер. Значи Валтер е предугаждал намеренията на райхсфюрера и се е страхувал като човек на вермахта, защото всяка смяна на ръководството обикновено е съпроводена с жертви. Той наистина е имал право да се опасява, поне ако се съди от последните събития.

През септември възложиха на Дорнбергер да отговаря за формирането и обучението на ракетните подразделения. Камлер го обвини в некадърност и в саботаж. И защо? За да му заеме мястото.

Браун разбираше, че скоро ще се раздели със своя стар приятел. В края на краищата на него му е все едно кой ще го ръководи — армията или SS — важното е фюрерът да получи неговата ракета. Той беше започнал да разработва и свръх далекобоен вариант А-9/А-10 по

проекта „Америка“. Двустепенна ракета с разстояние на стрелбата поне 4000 километра! Той искаше да достигне до 10 000 километра, за да обстрелва Ню Йорк. (Това е един проект на Херман Оберт, разработен преди две години по поръчка на Браун.) Важното бе да помогне на своя фюрер в тези тежки за него дни.

Браун няма над какво да размисля. Той просто само се осведомява.

— Ще разпръснем ракетния център по такъв начин, че англичаните да не могат да го открият — продължава Химлер. — Ще реорганизираме системата за производство на ракетно оръжие...

Браун непрекъснато кима с глава утвърдително.

В този августовски следобед на 1943 г. той получава званието щурмбанфюрер от SS. Серийното производство на неговата Фау-2 е поето от специален щаб, командван от групенфюрера от SS Камлер.

Лабораториите се пренасят в Кохел и в Гармиш-Партенкирхен. Полигонът за Фау-2 — в Близна, Полша. Серийното производство под ръководството на Ото Рудолф се поема в подземния завод до Нордхаузен в Тюрингия. „Пенемюнде“ ще доставя само опитни образци.

Шахтите за подземния завод, изровени в планината Конщайн, се запълват с техника и затворници от концлагера „Дора-Мителбау“. Много по-късно от признанията на спасилите се по чудо ще станат известни всички зверства. Ще има и процес... Всеки концлагерист е нарамил одеяло, за което е завързана паница за ядене, която му служи и за възглавница. Там работят, за да отбият трудовата си повинност и 9 хиляди немски работници...

Браун получава от Химлер есесовския полигон „Хайделлагер“, разположен в междуречието на Висла, Вислока и Вислоки.

Стартовите площадки строят 200 души концлагеристи — евреи от Франция, Белгия и Холандия. Когато циментовите площадки са готови, есесовците ги изстребват до един, за да не разкрият тайната на фашисткото оръжие.

За да проведе експеримент при условия, близки до реалните Браун разпорежда да се нанесе удар върху полското село Сарнаки около река Буг. Есесовците разгонват жителите му.

Ракетите Фау-2 стартират от Близна и летят 300 километра на север. От голямата серия само една ракета се взривява на 200 метра от

Сарнаки, убит е един мъж, ранена една жена.

Точно тогава Химлер казва успокоително на Браун:

— И все пак Лондон не е Сарнаки, той има диаметър 50 километра. Ние непременно ще го улучим!...

ИНСПЕКЦИЯТА

Декември 1943 година.

Предградията на Париж, селището Майсон Лафит. Стара масивна постройка. В един от просторните ѝ холове при строга външна охрана се провежда първото служебно събиране на група офицери.

— Господа, както ви е известно, на 1 декември 1943 г. бе подписана директива за сформирание на 65-и армейски корпус със специално предназначение, на който аз имам честта да съм командир — казва тържествено генерал-лейтенантът от артилерията Хайнеман. — Корпусът има задача с оръжието Фау–1 и Фау–2 да нанася удари по английските градове. Нашият щаб се командува от полковника от ВВС Валтер и е подчинен непосредствено на главнокомандувачия войските ни на Запад...

(Корпусът на Хайнеман включва 155-и зенитен полк Фау–1 с командир познатия ни вече полковник Вахтел, 91-во артилерийско командване Фау–2 с началник бригадния генерал Метц и подразделение свръх далекобойна артилерия Фау–3, която фигурира само за камуфлаж.)

Първото съвещание завършва традиционно с указания на командира на корпуса, които засягат подготовката на личния състав и на позициите.

Хайнеман инспектира стартовите позиции във Франция.

(От август 1943 г. Вахтел тренира разчетите за бойна работа с Фау–1. Очаква се, че офанзивата ще започне от средата на декември. Всеки ден е трябвало да се изстрелват по 6 самолета снаряда. Но скоро запасите свършват и подготовката боксува. През октомври той натоварва личния състав на шест батареи и по железопътната линия от остров Узедом те пристигат на подготвените позиции във Франция.

На 12 ноември Вахтел получава секретно съобщение от главното командване: „Уведомяваме ви, че няма да получите предварително планираните 5000 Фау–1 на месец. Обещаното количество вероятно ще

постъпва след юни 1944 г. Дотогава се задоволете само с 1500 броя на месец.“)

След като изслушва доклада за състоянието на нещата, Хайнеман пита Вахтел:

— Господин полковник, вие доволен ли сте от позициите?

— Хер генерал, подготвените стартови позиции са непригодни поради нарушения при тяхното строителство режим на секретност, високата им уязвимост от въздуха и лошата маскировка — отговаря директно Вахтел.

(Конструкторът на Фау-1 Герхард Физелер още в началото предвижда неговото творение да се изстрелва от самолет. Но после се убеждава, че за да се постигне внезапен масиран удар, е по-добре, ако стартират от земята.)

— Какво предлагате, полковник? — продължава Хайнеман.

— Строителството на позициите да продължи.

— Не ви разбирам?

— Така противникът ще остане в заблуждение. На нас ни обещаха нови, опростен тип стартови устройства, които ние с изключителни мерки за маскировка скоро ще подготвим...

Хайнеман се запознава и със стартовите позиции за Фау-2. Някои от тях са открит, други закрит тип. Той не одобрява системата за тилово снабдяване.

— Ракетите ще постъпват от седем стационарни, четири полеви и шест промеждутъчни бази, които сега се строят — обяснява Метц. — Втечненият кислород ще се съхранява в склад, спиртът — в две тилови бази...

— Генерал Метц, много сте се пръснали — казва му Хайнеман.

— Хер генерал, това е много добре, ако унищожат един от складовете, ние ще имаме в готовност другите.

— Тъкмо обратното, разпръснатите ви комуникации са изключително уязвими от въздушно нападение...

Метц се затруднява да спори със своя началник. Той дори се обърква.

(През декември 1943 г. се уточнява, че ще се води огън всеки ден от 64 стартови позиции в продължение на 10 часа при темп два самолета снаряда за един час...)

Конструкцията на Фау-2 още не е напълно готова. Браун не изпълнява обещанието си, ракетите му се взривяват във въздуха. Само 10–20 процента от стартовете са успешни. Тръгват слухове, че А-4 е само един мираж. А Хитлер бил обещал, че първите Фау-2 ще падат над Лондон на 20 октомври 1943 г.

През лятото на 1943 г. и Фау-1 показват много дефекти, но работата там върви по-добре и през септември същата година те са пуснати в серийно производство.

Крайбрежието на Франция е превърнато в стартова площадка. Но липсват ракети!

Още нещо не е готово, а генералите предлагат с Фау-1 да се атакуват пристанищата, където активно се подготвя предстоящият десант на противника. Специалистите пресмятат, че ако се отчита разсейването на ракетите, за да се постигне някакъв осезаем ефект, ще трябва всеки месец да се произвеждат по 30 хиляди Фау-1!

В края на 1943 г. Хайнеман, Вахтел и Метц вече окончателно знаят, че Фау-1 и Фау-2 няма да се използват за сриване на десанта на англо-американците. Ударите на „възмездието“ ще се нанасят само по гъстонаселените райони на Англия.

ХУБАВЕЛКАТА

В една късна ноемврийска вечер на 1943 г. черната служебна бентли отново връща началника на отдела за научно-техническо разузнаване от британските военновъздушни сили в големия Лондон. Двигателят ръмжи монотонно. От време на време изникват насрещни светлини, които бързат да отминат натам, където вероятно очакват срочно донесение или заповед...

Доктор Джонс отново бе прекрачил прага на мрачния манастир от тринадесети век, за да се убеди в акуратната работа на служителите на едно от най-важните подразделения на въздушното фоторазузнаване, дислоцирано в Мендменхъм.

„И колко е хубава онази, младичката дешифровчица Констанция Бебингтън-Смит, старши лейтенант Бебс, както я наричат колежките“ — си каза Джонс и се усмихна.

Джонс разбира, че след бомбардировката на „Пенемюнде“ германците няма да се откажат от ракетите. Но не му беше още ясно с колко и какви ракети те се готвят да бомбардират Лондон.

Преди бомбардировката сигурен агент му съобщава, че немците разработват усилено самолет снаряд. А по-късно помощникът му Чарлз Френк му докладва:

— Сър, на датския остров Бронхолм в Балтийско море е паднал крилат летателен апарат. Ето и скицата, която получихме от наш агент.

Доктор Джонс се вглежда в рисунката и не може да сдържи изненадата си:

— Та това е съвършено ново. Виж ти, безпилотен самолет! И какво ли означава знакът на опашката V-83?

— Вероятно „Фергелтунгсвафе“ („оръжие на възмездието“), образец 83.

— Може би, може би... Ще се съгласите, че в случая това не е съществено само ако цифрата не ни подсказва, че има и други модели от този апарат.

— Сър, в записките си нашият агент предполага, че тази играчка с дължина 6 метра и размах на крилата също 6 метра може да носи 500

килограма тринитротолуол. Ето тук в предната си част. В модела, намерен на острова, е имало само пълнеж от бетон.

— А този продълговат цилиндър, който стърчи отгоре, вероятно е самият двигател... Странен двигател, нали!

— Използува се реактивният принцип. В цилиндъра се впръсква гориво, запалва се и се изтласква през задния отвор.

— И нищо ли повече?

— Нищо повече, сър... Ако махнем настрана паниката, която предизвика тази скица!

— Така ли?

— Самият министър на вътрешните работи сър Морисън, казват, размахвал копие от рисунката пред изплашените лица на членовете на комитета на отбраната.

— Забавно!

— Може би защото на всичко отгоре той им се развикал. Предупредил ги, че ако оттам започнат да изстрелват всеки час по една подобна играчка срещу Лондон, за един месец според неговите изчисления щели да загинат най-малко 100 хиляди души... Слисани, шефовете приели неговото предложение планове за евакуация на населението да се преразгледат отново.

— Чарлз, няма ли да е полезно ние да подредим отново нещата и да стигнем до някакъв приемлив извод, защото, боя се, скоро ще потърбваме...

След няколко дни доктор Джонс и помощникът му събират всички получени до този момент сведения и ги подлагат на строг научен анализ.

— Какво допълнително имаме? — пита Джонс.

— Ескадрила бомбардировачи Хе-111 извършва пробни пускове на малки безпилотни самолети снаряди... Военновъздушното аташе в Швейцария съобщи, че фирмата „Физелер“ се готви да произвежда безпилотни самолети... В шифрограма на немските ВВС се казва: „Английски агент е хванат в момент, когато е разузнавал огневи позиции на «оръжието на възмездието»“. Абверът смята, че англичаните искат да ги бомбардират... Според агентурни съобщения от Белгия и Северна Франция на разстояние 15–30 километра от крайбрежието се подготвят стартови позиции за ново оръжие... В съобщение от радиоподслушването се казва: „Двете радиолокационни

роти, които обслужват «Пенемюнде», преди всяко изстрелване на летателен апарат получават заповед «Наблюдавай!»...“

— Чарлз, като съпоставим характеристиките на техните радары, лесно можем да стигнем до извода, че оръжието лети на височина от 300 до 600 метра и развива скорост около 650 километра в час... Но това не е балистична ракета. Това е именно този самолет снаряд!... Значи те все пак разработват два вида бойни летателни средства... Кое от тях е в по-напреднала фаза, а?

— Искате да кажете, сър...

— Досещате се, нали, Чарлз?

— Но ако ние не знаем толкова много за балистичната ракета, това не означава, че...

— Напротив, ние знаехме за нея много повече. Но по всичко личи, че безпилотните самолети първи ще атакуват Лондон. Но вие не казахте всичко, Чарлз. Там имаше, струва ми се, едно донесение за странностите в местността Буа Каре.

(Въпросът и в разузнаването, и в правителството се върти все около балистичната ракета. Лорд Чаруел продължава да изразява своето несъгласие с твърдението, че е възможно тя да се движи от течено гориво. Някой си инженер А. Лабок обаче смесва керосин и течен кислород и получава убедителни резултати. Възможността за получаване на течено гориво е потвърдена опитно. Лорд Чаруел се инати, но се съгласява въпросът за Фау-2 да бъде преразгледан. На една от фотоснимките тя изглежда като вретеновидно тяло с дължина 14 метра, диаметър 1.3 метра и стабилизатори.

Комисия от дванадесет видни специалисти, назначена от Чърчил, стига до единно мнение, че са възможни няколко варианта балистични ракети с мощност на бойния заряд от 1 до 20 тона взривно вещество.)

Чарлз Френк се върна към набъбналата папка и изрови оттам един документ, в който се казваше, че в Буа Каре се строи на пръв поглед ненужна никому в тази гора продълговата бетонна площадка, чиято ос обаче сочи Лондон! В малките здания, разположени в съседство с площадката, липсват каквито и да са метални предмети, което подсказва на Джонс, че е възможно оттук да стартират апарати, които имат магнитна система за насочване, недопускаща външно влияние... На аерофотоснимката, направени по-късно, се виждат две

съоръжения с дължина близо сто метра, които наподобяват трамплин за скокове със ски, наричат ги „ски-бази“.

— Чарлз, представете си, че ние имаме нова снимка на „Пенемюнде“ и там открием подобни „ски-бази“?

— Сър, ние ще направим напълно обоснован извод, че те са предназначени за безпилотните самолети — смее се помощникът му.

— И ще затворим кръга, нали?

— Но „Пенемюнде“ сега представлява гигантски строеж. Немците не го изоставиха, напротив, усилено го възстановяват. В тези условия е малко трудно, да не кажа невъзможно, от въздуха ние да открием, в достатъчна степен на достоверност някакви си стартови позиции. Ще загубим много време... Но аз имам предложение.

— Слушам ви, Чарлз.

— В донесението си Амниарикс ни споменава за Земпин, малко градче на 15 километра от „Пенемюнде“. Там има радиолокационна станция.

— Искате да кажете, че ако Амниарикс е точна, бихме могли да се надяваме, че в Земпин ще можем да открием експериментални стартови площадки... Чудесно хрумване, Чарлз! Действайте...

На 28 ноември помощникът на доктор Джонс се втурва в кабинета с няколко снимки на Земпин и „Пенемюнде“. Без особен труд на тях те разпознават „ски-базите“.

— Чарлз, значи огневите позиции по крайбрежието на Ламанш са предназначени за безпилотни самолети!...

Въздушното и агентурното разузнаване откриват още площадки подобен тип, които са на разстояние до 300 километра от Лондон.

Англо-американската авиация нанася силни удари по заводите, които по данни на разузнаването участвуват в производството на „оръжието на възмездието“.

Пред английския кабинет Чаруел отново заявява: „Историята с ракетите е отвличаща маневра, немците упорито крият нещо друго!“ Отново се пораждат спорове.

На новите снимки са дешифрирани около 20 строителни площадки по френското крайбрежие от Шербур до Кале. На тях ясно личи бетонна пътека, чиято ос заканително сочи Лондон!

Джонс настоятелно твърди, че това не са стартови позиции за ракети, които се издигат вертикално, а по-скоро за безпилотни

самолети. Но уви, това е само негово предположение!

Чърчил, силно обезпокоен, губи търпение и извиква министъра на авиационната промишленост Крипс.

— Установете най-после имат ли отношение обектите, които се строят във Франция, към новото оръжие на немците и заплашва ли ни то? И по-бързо? Чакам да ми доложите лично вие.

Каква картина се разкрива пред комисията на Крипс? Площадките тип „ски-бази“ продължават да се строят. За половин месец те са станали три пъти повече. На една от по-старите снимки Бабингтън Смит е открила малък самолет с право крило, без пилотска кабина, но не са му обърнали внимание...

През това време на Чърчил му докладват, че заводът за тежка вода в Норвегия е възстановен и бълва нови порции за немците. Значи Хитлер работи над атомното оръжие! И може наистина да го блъфира с тези странни приготовления за изстрелване на ракети. Той излиза извън кожата си, вдига телефона и звъни в министерството на авиацията:

— Не можете ли да им подскажите по-убедително да не се доближават до тежката вода?

Съединения от 8-а бомбардировъчна американска авиационна дивизия изсипват порядъчно количество бомби върху електроцентралата и завода за електролиза. По агентурни данни унищожени са 54 килограма от така скъпоценната за атомната програма на фашистите тежка вода.

На 18 ноември 1943 г. Чърчил свиква заседание на военния кабинет. На него той казва: „Джентълмени, няма съмнение, че опасността от ракетни удари е реалност. Нека лично заместник-началник щаба на ВВС, маршалът от авиацията Ботомли да направи всичко възможно това оръжие да бъде надеждно разузнато и да се обезсили замисълът на немците да ни бомбардират с него...“

Тази вечер доктор Джонс имаше стопроцентови доказателства за връзката между „ски-базите“ и малките безпилотни самолети.

Бяха фотографирани „Пенемюнде“, Земпин, Циновице.

До бетонната пътека Бебс отново, но вече по-ясно видя малък самолет с къси прави крила... Веригата се затвори. Същите „ски-бази“ са открити в Буа Каре и други места по Северна Франция. Без съмнение срещу Лондон се готви ракетна атака. Безпилотните

самолети ще се изстрелват от „ски-базите“, разположени по крайбрежието на Франция.

Доктор Джонс беше доволен. Най-после призракът, който го преследваше след онова страшно „писмо от Осло“, добиваше реални очертания.

„Хубавата Бебс — се размекна Джонс. — Каква изумителна съобразителност в тази надарена от самата природа с интелигентност жена, която...“

Спирачките изскърцаха и прекъснаха мислите му. Бяха пристигнали... Бебс остана там, в графство Беркшир, на четиридесет километра западно от Лондон.

ДО ДЕНЯ „Д“

— Чарлз, вие сигурно обърнахте внимание на последните донесения от Полша? — казва Джонс на своя помощник.

— Да, сър.

— Какво излиза, ние им нанесохме съкрушителен удар, а те решиха и се пренасят по-далеч от нас.

(Полските партизани вече разполагат с фотокопие от топографската карта на новия полигон, с всички стартови позиции, лаборатории, железопътни линии, системата за охрана. Те вече знаят, че балистичната ракета може да лети на разстояние 300 километра.

Ежи Хмелевски заминава със своята група в района, където се очакват попаденията. Там започва невидим двубой между специалните немски групи и партизаните, подкрепяни от местните селяни. Всеки гледа да изпълни заповедта, да събере по възможност повече парчета, пръснали се около взрива, до последното винтче.

Нелегалната варшавска лаборатория акуратно възстановява двигателя на Фау-2, системата за управление. Фирменият знак на всеки детайл се записва и се изпраща с шифрограма на съюзническата авиация.)

— Какво ще кажете, нека да помолим нашите приятели поляците да ни доставят поне една цяла ракета — казва с усмивка Джонс.

— Идеята е чудесна, ще подготвя съобщението — отвръща Чарлз Френк.

(Чърчил внимателно проучва докладите на разузнаването. Прехваната е радиограма, с която се нарежда заводът за тежка вода в Норвегия да се демонтира и да се пренесе в Германия.

Премиерът веднага нарежда транспортните средства, заети с тази дейност, да бъдат унищожени по пътя.

Той съпоставя два доклада с различни дати. В по-стария, на заместник-началник щаба на ВВС, маршала от авиацията Ботомли, когото натовари да ръководи разузнаването на ракетите и планирането на контрадействията, се казва: „Анализът на сведенията потвърждава, че позициите «ски-бази» са предназначени за изстрелване на

безпилотни самолети. Стартовите устройства на позициите в района на Па дьо Кале и Сомма-Сена са ориентирани към Лондон, а на позициите в района на Шербур — към Бристол.“

А в по-новия разузнаването твърди, че „ски-базите“ не са стартови позиции, а складове за около 2000 самолети снаряда. Предполага се, че целият боекомплект ще се изстреля за 24 часа!

„Каква неакуратност!“ — си казва премиерът и решава, че най-близката опасност все пак си остават „летящите бомби“ и тези загадъчни „ски-базис“, независимо дали са складове или стартови позиции. И той заповядва незабавно да се бомбардират!

От 5 декември 1943 г. в продължение на 6 месеца върху предполагаемите стартови позиции за крилати ракети се изсипват хиляди бомби.

На 31 декември доктор Джонс получава донесение: „Вахтел от Дулан се премести в Крея, на 60 километра до Париж. Досега не са се появявали английски разузнавателни самолети, което за немците е верен признак, че предислокацията не е забелязана. Очакват се гости — Гьоринг или Хитлер. Амниарикс“)

— Чарлз, според вас кога немците ще бъдат в състояние да изстрелят първия самолет снаряда срещу нас?

— Сър, мисля, че това те не може да го сторят до края на февруари. А ако им попречим, и до средата на март.

— Мнението ви съвпада и с моите предположения. Значи отделът смята, че до март 1944 г. ние няма от какво да се страхуваме. А дотогава нека за това помислят в Генералния щаб...

НЕУСПЕХЪТ И НАДЕЖДИТЕ

Курт Дибнер е един от най-активните ръководители на германския „Проект У“. В началото на 1944 г. той решава да създаде оръжието на „абсолютното превъзходство“ без уран 235 и без плутоний.

Точно преди десет години заедно с Ърнст Ръдърфорд и Олифън той открива термоядрената реакция — реакцията на ядрения синтез, — при който от два атома тежък водород деутерий се получава един атом хелий плюс почти толкова енергия, колкото се отделя при делението на атома на урана 235 или плутоний, ако не и повече.

Тази начална теория стои в основата на съвременните водородни бомби. Та Дибнер всъщност е искал да получи водородна бомба!

Взема парафин, в който част от атомите на обикновения водород са заменени с атоми на деутерий. Вкарва го в метални цилиндри и сфери, обгражда го с тротил и го взривява. Тротилът детонира и свива парафина. Той е очаквал, че от колосалното налягане и температура ще последва силен термоядрен взрив. Каква наивност може да се загнезди дори в ума на един доста прочут физик! Примитивните бомби, разбира се, се разрушават.

Интересно е дали сам Дибнер не е разбрал, че за подобна реакция са необходими милиони градуси температура, които тротилът в никакъв случай не може да му ги осигури.

Въпреки неуспехите хитлеристите продължават да мечтаят за „свръхоръжието“. Щом то не е получено, Гьобелс използва блъфа, за да повдигне духа на нацията и да сплаши противника, а Хитлер живее с надеждата за ракетното „оръжие чудо“...

ЗАПОВЕД ЗА МАСИРАН УДАР

16 май 1944 година.

Генерал Хайнеман получава заповед на главното командване за бойно използване на „оръжието на възмездието“.

(Хитлер очаква да получи балистичната ракета в края на януари 1944 г. Но произвежданото количество Фау–2 не го задоволява. Какво са за него 50–100 ракети на месец...

Недостатъчни са запасите и от Фау–1 — всичко 1500 броя.

Фюрерът е раздразнен, нарича ракетчиците безделници, които само лапат големи пари.

Подземният завод край Нордхаузен вече произвежда серийно Фау–1.

Пропагандата на Гьобелс заплашва с „оръжието на възмездието“, а то все още не се появява над Лондон.

Хитлер бърза. На Източния фронт до края на 1943 г. са разгромени 118 немски дивизии. През пролетта на 1944 г. Съветската армия изгонва немците от Крим, освобождава Одеса, навлиза в Румъния. От Запад надвисва заплаха от десант.

В началото на март генерал Хайнеман докладва, че полковник Вахтел е готов да нанесе удари с Фау–1. Подготвени са опростени стартови позиции. Сглобяемите рами се съхраняват в складове. По сигнал те само за 6–8 денонощия могат да се подготвят за изстрелване на Фау–1. Осем полеви склада побират 2000 Фау–1, а френските пещери могат да поберат и три хиляди. Готови са и позициите за Фау–2...

Всичко е готово, но го няма необходимото количество оръжие.

Браун продължава да търси причините за преждевременното взривяване на Фау–2. Чак през март става ясно, че спиртът изтича от разхлабващите се вследствие вибрациите съединения и облива горещия двигател, възпламенява се...)

В очакване на необходимото количество самолети снаряди и ракети Хайнеман внимателно изучава постъпилата най-последна бойна заповед, в която се казва: „Главна цел Лондон. Готовност за нанасяне

на внезапен нощен удар с Фау–1 средата на юни... Огънят да се съгласува с обстрела на далекобойната артилерия и действията на бомбардировъчната авиация. Впоследствие Фау–1 да се изстрелват методично през определени интервали предимно нощем и при лоши метеорологични условия...”

ГРИЖИТЕ НА ПРОФЕСОРА

Тиха майска вечер на 1944 г. Доктор Джонс върви бавно по мокрите лондонски павета с вид на човек, който току-що е пуснал своя булдог и е останал сам с мислите си. Покрай него минават шумни групи от онези здрави момчета, облечени в дрехи с цвета на маслинен листа. Те току-що са прекосили Атлантика, за да се включат в експедиционния корпус от близо три милиона живи бойни единици. Откакто се появяват на острова, на шега се говори, че кралството се задържа на повърхността на водата благодарение на аеростатите. На британските острови товарът, който пристига отвъд океана — от танковете до иглите за шиене, — скоро ще надхвърли 16 милиона тона.

Професорът неусетно тръгва по „Даунинг стрийт“. Погледът му се спира на добре познатото му здание, номер 10. Без да иска, той забавя крачката си. С какво го привлича сега тази малка сграда, облицована с червени тухлички? Пред оградата от прави метални прътове стои неизменният полицаи с тумбеста шапка. „Полицайте в Англия ги избират по ръст — си казва Джонс и се усмихва.

— Даже и да ми сложеха отгоре високата шапка, не бих могъл да се надявам на подобна служба. Не съм пораснал достатъчно. А властта не може да гледа отдолу.“

Тъмните отвори на прозорците от втория етаж с плътно спуснати пердета сякаш се взира в него. Той вдига яката на шлифера си и ускорява крачките. „Премиерът е сигурно в подземиято. Иначе прозорците му щяха да светят. Дали той някога ще си признае, че много дълго време с вързани очи си е играел на криеница с Хитлер?“

Спомня си как неговият помощник Чарлз Френк му каза веднъж: „Сър, сигурно напоследък нямате време за поезия. Ще ви направя една услуга. Попадна ми един много интересен стих от Ковънтри Патмора: «Той мислеше, че аз съм заспал, и всичко в съня ще изтърпя. Или мислеше, че аз мисля, че той е мислел, че аз спя!»“

Джонс не го пита какъв е поводът, за да му цитира този каламбур. Чарлз обича да се шегува. Може би тогава е искал да му намекне за деликатните му отношения с лорд Чаруел които отново се

противи на версията немците да имат „що-годе прилични ракети“, а може би нещо друго. Та самите те търсят вече над четири години истината, която е под носа им...

Айзенхауер идва от Африка на 14 януари, за да поеме функциите на върховен главнокомандуващ войските на десанта. Идва и веднага се създава шум... Някакъв генерал-лейтенант от авиацията на един коктейл екзалтиран оповестява, че операцията „Оверлорд“ ще започне на 15 юни. Айзенхауер го разжалва в чин полковник и го връща обратно в САЩ... Тия американци, дай им големи приказки. А се поддават на паниката, която настъпва в края на 1943 г., след като неговата служба открива десетките стартови позиции за немските Фау по френското крайбрежие. С какво настървение настояват съюзническата авиация да ги бомбардира веднага. Той е доволен: американците сериозно се предпазват от евентуалните удари на оръжието, за което е предупредил.

И все пак, и все пак датата за дебаркирапето приближава, а той не може да даде отговор на въпроса, кога немците ще са в състояние да пуснат първия самолет снаряд и по какви цели? Службата му има успех. Германското тайно оръжие е признато за реалност. След продължителни спорове става ясно, че самолетите снаряди и балистичните ракети не са блъф, а оръжие, което противникът ще използва срещу Англия. Но какви са очакваните мащаби, кога ще започне употребата му?

Тези въпроси остават да висят в коридорите и кабинетите на разузнавателните отдели. Нито службата на Джонс, нито обединеният разузнавателен комитет могат да отговорят директно на тях.

За всеки случай авиацията продължава да нанася удари срещу обектите, свързани с немското тайно оръжие. „Ски-базите“ буквално се засипват от бомби. Ръководството на Генералния щаб заявява, че до края на април ще бъдат унищожени всички стартови площадки. Но след всяка бомбардировка Джонс се убеждава, че хитлеристите възстановяват с голяма упоритост позициите тип „ски-бази“. (Тази грешка, това недоглеждане ще му струва скъпо. Той не е схванал, че немското контраразузнаване води игра. Рачетчиците разполагат с нови стартови устройства, а тези, по които английската авиация си хаби бомбите, няма да бъдат използвани. „Ски-базите“ се оказват само едни складове. Радостта му от съобщението, че стартовите площадки

за самолетите снаряди са почти унищожени и че опасността е ликвидирана, скоро ще помръкне.)

Един факт не дава спокойствие на доктор Джонс. Дешифраторите виждат на новите снимки, че немците разполагат с нов тип стартови устройства...

— Как вървят работите с „голямата ракета“? — го пита Чърчил.

— Сър, не допусках, че немците ще са така разточителни, особено сега, когато им е необходима авиация.

— Така ли смятате?

— Балистичната ракета е изключително скъпо оръжие. А работата, която тя може да свърши, е напълно във възможностите на къде-къде по-евтините безпилотни самолети снаряди или на авиобомбите... Но не мислете, че германците ще се лишат от възможността да имат Фау-2. Тя им е необходима за престиж, за кураж ако щете.

— Не ви разбирам, професоре.

— Създаването на Фау-2 не е продиктувано от военна необходимост. Там нещата са по-други. Немците обичат да се перчат. Това е в кръвта им. Ето ни, вижте ние летим на височина 70 мили!

— Странни разсъждения. Излиза, че ние напразно се страхуваме.

— Сър, съвсем не исках това да кажа. Балистичната ракета дори като оръжие на тщеславието на „най-съвършената раса“ най-вероятно ще се появи и ще ни създаде куп неприятности. Та тя е неотразимо оръжие. Особено затруднена ще бъде борбата с една летяща ракета, да не кажа невъзможна...

Чърчил се предпазва да приеме изцяло това схващане, още повече че доктор Джонс можеше да не се окаже прав в своята прогноза за ефективността на Фау-2. В бойната ѝ част би могло да се вложи някакъв много по-могъщ заряд... Това силно безпокои Чърчил. Той изпита състояние на несигурност, на недоверие, на страх дори... Постоянно се интересува от немската атомна програма. Джон Андерсен, министър, който отговаря за ядрените изследвания, му казва:

— Всички данни, които постъпват от Германия, за щастие говорят, че в тази област немците не работят с особено напрежение.

— Отсъствието на данни още не значи, че там не се работи — го апострофира Чърчил. Той знае как протича историята с ракетите, над

които разузнаването се трепе вече четири години.

— Сами можете да се убедите например с ракетното им оръжие. Та ние толкова много знаем за него.

— Искате да кажете, толкова малко — казва сърдито премиерът. — Но физиката е по-деликатна сфера.

— Каквито и хитрости да използват, не е възможни те да скрият каквато и да е нова техника, за която ще изразходват милиони марки. Според нашите физици, за да се развърне атомна промишленост, ще бъде необходимо да се построят десетки нови предприятия, ще се преустрои работата на много други. Това движение не може да не се забележи от нас. Още повече че по своите мащаби тази дейност превъзхожда усилията за създаване на ракети и крилати летателни средства от безпилотен тип...

Чърчил приема разсъжденията на своя министър резервирано. Твърде горчив е примерът с разузнаването на ракетите. Ето защо той многократно иска да му докладват строи ли се в Германия завод за тежка вода. Неговите научни съветници го уверяват, че след като немците не могат да получат тежката вода от Норвегия, те не са способни да предприемат нищо...

Доктор Джонс докладва, че след бомбардировката на „Пенемюнде“ немците продължават експериментите с балистичните ракети, но вече на полска територия. Той има и данни от полските патриоти.

(Една ракета пада в блато и не се взривява. Немците не я откриват, но я намират партизаните. Варшавската лаборатория изпраща анализите си на доктор Джонс. Той настоява да му се достави изделието. Партизаните чакат самолета, а доктор Джонс — изхода от операцията — кога най-после ще зърне оръжието, което му струва толкова грижи...)

Планът „Дайвър“ за защита от немското секретно оръжие задължава службата на доктор Джонс да предупреди за началото на масиран ракетен удар най-малко тридесет дни предварително. Това бе голяма грижа за шефа на отдела за научно-техническо разузнаване на британската авиация, която заедно с останалите въпроси не му дава спокойствие през последните дни.

Тази вечер след обичайната разходка той не се връща както обикновено в своя кабинет...

ДЖЕНТЪЛМЕНЪТ ГРУБИЯНИН

16 май 1944 година.

Кабинетът на Чърчил. Премиерът в присъствие на лорд Чаруел беседва с датския физик Нилс Бор...

(След Сталинградската битка сред учените се разпространява едно искане създаването на атомната бомба да бъде прекратено. Пръв подема тази инициатива Нилс Бор. Дания е окупирана, но той продължава да ръководи Института по теоретична физика в Копенхагенския университет. Датската полиция го предупреждава, че немците искат да го арестуват. Той бяга с лодка в Швеция.

„Интелиджънс сървис“ го вкарва в бомбовия люк на самолет „Москито“ и го прехвърля в Англия. Физикът е бил обречен — ако го прехванат немски изстребители, пилотът е трябвало да натисне само един бутон, за да се отвори люкът над морето...)

— Господин министър-председател, считам за свой дълг да настоявам пред вас за съдействие атомните изследвания, свързани с военни цели, да се контролират от представители на международната общественост, без да се игнорира Съветският съюз.

Чърчил прави многозначителна физиономия. Припряно и някак смутено, с тих неясен глас излага своите мисли ученият.

— Представете си, че вие сте на мястото на руснаците и един ден узнаете, че съюзниците тайно от вас разработват някакво оръжие, как бихте реагирали?... Надявам се, че у тях също ще надделее обидата и дори убеждението, че вие ги заплашвате, макар и косвено... Те ще се оттеглят от коалицията... Това е най-малкото, което ще направят... Ето защо, за да оцелее човечеството...

— Не разбирам! — го прекъсва грубо Чърчил. Лорд Чаруел се опитва да помогне.

— Може би колегата Бор иска да каже, че ние си създаваме изкуствено нови врагове.

— Може би — сопва се Чърчил, — но това не може да бъде следствие на едно или друго оръжие.

— Колегата Бор иска да каже, че това би станало, ако и другата страна се сдобие с подобно оръжие — се опитва да поясни Чаруел.

— Нелепи предположения. И откъде сте сигурни, че тъкмо това иска да каже уважаемият Нилс Бор? — още по-раздразнено реагира Чърчил...

През тези дни той е изключително зает с една мисъл — какво ще стане с десанта, който отдавна се подготвя. Този, види се, твърде безплоден и неперспективен разговор го дразни. И защо сега този тука не се заеме със своята наука, а е седнал да му дава съвети в област, където очевидно е късоглед?

Разговорът преминава в препирня между Чърчил и неговия съветник Чаруел, който явно симпатизира на Бор. Те на моменти сякаш забравят за именития учен. Като използва една от паузите, той казва:

— И все пак, сър, не подценявайте възможностите на съветските ми колеги. Те са в състояние сами, без ничия помощ да си създадат атомна бомба. Законите на физиката са еднакво валидни и тук, и там.

Чърчил не издържа, става. Това е типичен грубиянски маниер, усвоен от него в Долната камара на Парламента. С това половинчасовата аудиенция приключва. Когато Бор си излиза, премиерът се обръща към Чаруел.

— За какъв дявол ми го натрапвате този... с такава голяма глава? Нека си говори за физиката. Политиката не е за всеки, най-малко за такива като него...

Бор продължава мисията си. На 26 август той е приет от Рузвелт. Но усилията и там са безуспешни.

На 18 септември 1944 г. заедно с Чърчил американският президент, подписвайки един секретен документ се договаря на никого да не се предоставя никаква информация по атомния въпрос. Те решават, щом бъде готова атомната бомба, да бъде използвана срещу Япония... А що се отнася до професор Бор, дейността му да бъде разследвана, а да се провери не се ли поставя той в услуга на руснаците.)

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА
ВРАГ БЕЗ ЧОВЕШКИ ОБРАЗ

ИЗМАМНИ НАДЕЖДИ

В този юнски ден на 1944 г. Хитлер изглежда изтощен.

Седи на висок стол и почуква нервно с молив огромната карта на масата. Жълтеникавата светлина на електрическите лампи тук, в най-защитената част на специалния бункер, строен през 1940 г. за щаба-квартира на фюрера по време на несъстоялото се нахлуване във Великобритания, се плъзга по мазната му коса. Конвулсивното помръдване на лявата му ръка създава тягостно впечатление у двамата германски военачалници: командувачия група армии Д в Западна Европа фелдмаршал Г. Рундщет и командувачия група армии В фелдмаршал Е. Ромел.

В един момент Хитлер скача и тръгва из стаята.

— Защо не ги унищожихте още когато се вкопчваха за сушата? Трябваше да ги издавите.

Лицето му почервява, той вдига юмруци и още по-силно крещи:

— Не смейте да мислите за отстъпление! Тук трябва да ги спрем. Колкото повече техни дивизии примаим, толкова по-добре... Никакво отстъпление, дори да ви заплашва обкръжение... Обкръжение го заплашва онзи, който не умее да воюва. Да воюваш добре, значи да имаш ум в главата... Не ви достига ум!

Фелдмаршалите се споглеждат. Хитлер улавя тяхното движение и още повече се разярява:

— Ще ми възразите ли? Какво, нима сте отвикнали да воювате? Размърдайте мозъците си и ако там е останало нещо от военния ви талант, помислете как да ги спрете. Нашите дивизии са по-малко, но са немски дивизии!...

Внезапно застава посред стаята и снишава глас:

— Бъдете по-търпеливи... и по-предвидливи... Един ден съюзниците непременно ще се скарат... В Лондон вече им гори под задниците. Нашето „оръжие чудо“ ще ги накара да изтрезнеят...

Хитлер продължава да говори прав, после сяда и започва да премята в ръцете си каквото му попадне — цветни моливи, пергели,

гуми, разпръснати по картата. Фелдмаршалите с изумени погледи продължават да стоят прави...

Още след поражението при Курск през септември 1943 г. Гьобелс казва на Хитлер: „Мой фюрер, нима забранихме за политическите средства? Не можем ли да им предложим мир?... Скоро прелиствах историята и не можах да намеря пример да сме спечелили на два фронта.“ А той му отговаря: „Забравяте за скритата сила — антикомунизма. Един ден Чърчил непременно ще я използва. Това е нашият шанс.“

В посланието си по случай Новата 1944 г. Хитлер показва на англичаните плашилото: „Блатата на Сибир очакват всеки, който допусне победата на Съветския съюз. Това ще да е краят на европейската култура. Над това трябва да се замисли всеки, който помага на болшевиките...“

А по-късно, надявайки се на бърза ескалация в разногласията между съюзниците, той ратува за някакво обединяване на силите, които да спасят Запада от „червеното нашествие“. Настоява да се разруши „желязната завеса“, с която Съветският съюз щял да закрие Западна Европа от останалия свят. Този тръбен зов, отправен към профашистите в САЩ и Англия, е съчетан с искане за преговори, но от позиция на силата.

Какво беше станало до този момент?

През нощта на 1 юни 1944 г. подполковник Хелмут Майер от разузнавателния отдел на 15-а армия в Па дьо Кале прехваща сигнал: „Цигулков плач [изплувал в здрач] сред късна есен ме е ранил [и аз унил] вървя унесен.“

Майер знае, че тези редове от сонетите на Пол Верлен са парола на съюзническите армии, която означава, че десантът се очаква. След излъчване на следващия ред от стихотворението „Есенна песен“ ще минат две денонощия и десантът ще започне.

На 3 юни постът за радиоподслушване прехваща съобщение на един обучаващ се радист: „Щабът на Айзенхауер обяви за десанта във Франция.“ Това обърква Майер, той се бои да вземе решение. На 5 юни Би-Би-Си най-после излъчва условия ред от стихотворението на Верлен...

Майер влиза в кабинета на командувачия армията генерал-полковник Ханс фон Залмут. Залисан в играта на бридж, той не му

обръща внимание, после поглежда към него и му заповядва: „Предайте бойна готовност номер едно!“ И продължава да играе своя бридж...

В щабовете на Рундщет и Ромел също прехващат този условен сигнал, но не му обръщат внимание.

През нощта на 6 юни две хиляди съюзнически бомбардировача стоварват своя удар по крайбрежието на Нормандия. Повечето от тях не попадат в немските отбранителни съоръжения, много от бомбите се взривяват на няколко километра от брега. Две американски и една английска въздушнодесантни дивизии са хвърлени с парашути и планери на 10–15 километра от брега. Хиляди кораби под прикритието на авиацията и артилерията на военноморския флот преминават Ламанш и на разсъмване започват стоварването на десанта. Немците не предприемат решителни мерки. Операцията започва при пълна внезапност за тях. Фелдмаршал Рундщет счита, че противникът провежда крупна диверсия, а главният удар ще нанесе там, където разстоянието до брега и до Германия е най-близко — при Па дьо Кале и Сомма. Там са развърнати войските. Най-плътно е прикриван районът Па дьо Кале. Тук са и повечето от стартовите позиции на самолетите снаряди.

Хитлер, естествено, предполага, че английското разузнаване знае къде са тези средства и какви са техните задачи. А щом като ракетите са най-непосредствената опасност за Лондон, то не може съюзниците да не съсредоточат удара си в Па дьо Кале...

В Нормандия се водят боеве. Едва към пет часа след обяд, когато вече са дебаркирали 130 хиляди войници и 20 хиляди танка, Хитлер взема първите контрамерки.

Той заповядва на Хайнеман: „Изпълнявайте «Румпелкамер»! — това е операция за бомбардировка на Англия със самолети снаряди. Но в този момент полковник Вахтел още не е готов — няма достатъчно личен състав, няма гориво за Фау-1...“ Хайнеман му разрешава незабавно да започне да изстрелва безпилотните самолети от която и да е стартова позиция, от който и да е разчет, когато стане готов... Това е провал на немската точност и експедитивност...

В 3 часа и 30 минути Вахтел все пак пуска първите Фау-1. От десет самолета снаряда до Лондон достигат само седем... Провалът е разследван, но командирът на 155-и полк остава сух... На 16 юни Фау-1 вече излитат от над 50 стартови позиции...

В 19 часа Вахтел заповядва: „В 23 часа и 18 минути да се произведе залп по цел № 42 — Лондон. Дистанция 130 мили!“ Въпреки проливния дъжд са изстреляни близо 300 самолета снаряда. Само по-малко от една трета се взривяват в границите на Лондон, останалите или се разрушават във въздуха, или се разсейват от тази огромна цел! Но на Хитлер докладват, че ефектът е нечуван. Той веднага лети за Суасон в очакване, че най-после ракетният обстрел ще предизвика втори десант на съюзниците и този път в изгодни за него условия в района на силно укрепения участък по крайбрежието до Кале, откъдето излитат Фау-1...

За Рундщет и Ромел не е било чак толкова трудно да разберат, че фюрерът е загубил почва под краката си, като се опира на тези несъвършени хвърчила. Те дори се учудват на неговото изявление по радиото, където той казва: „По най-коварния начин противникът нахлу в Нормандия. Но ударите с нашето «оръжие на възмездие» го стъписаха. И нека бъде ясно, колкото по напредват неговите дивизии, толкова повече нощи Лондон и други градове на Югоизточна Англия ще изгарят в пламъци...“

Рундщет, търсейки все пак някакъв пряк военен ефект от новото оръжие, предлага на Хитлер с Фау-1 да бъдат нанесени удари по десантиралите съюзнически дивизии. Но тук се намесва Хайнеман, който го предупреждава, че те се разсейват „твърде чувствително“, т.е. взривяват се на разстояния до 18 километра от предварително набелязаната цел, в която са насочени! Това създава опасност да бъдат поразени собствените войски.

Хитлер махва с ръка, за да прекратят безплодните спорове.

— Нима не разбирате — казва той сърдито, — това оръжие не ми е необходимо, за да изравня огромни дупки по поляните, а да събаря здания, да убива повече хора, скупчени на едно място в градовете... Това ще застави англичаните на колене да искат мир!...

В края на съвещанието една отклонила се от траекторията Фау-1 се взривява наблизо. Фюрерът скача с вик:

— Хванаха се!...

Той непрекъснато се е надявал на втори десант... След този ден систематичните удари по Лондон зачестяват...

ИГРАТА

Доктор Джонс осъзнаваше своята отговорност за несвоевременното предупреждаване на противовъздушната отбрана. Колкото и да му беше неприятно, той трябваше да си признае, че не изпълни задълженията си, както беше предвидено по плана „Дайвър“ — да подаде сигнал за опасност тридесет дни преди началото на немската атака. Естествено беше премиерът да е недоволен...

Един от първите безпилотни самолети се взривява в самия център на Лондон — убити са 50 души и ранени над 200! Но военният кабинет не взема решителни мерки... Джонс обвинява ту премиера, ту неговия най-близък съветник лорд Чаруел.

След първата нощна бомбардировка той веднага отиде при черния кардинал. Свари го да тържествува:

— Няма що, напънала се планината и родила мишка!

— Искам да ви обърна внимание на факта, че тази бомбардировка съгласно всички военни правила е само една нищо и никаква тренировка, една престрелка, както я наричат артилеристите. Тепърва ще очакваме истинското шоу — възразява му решително Джонс.

Лорд Чаруел продължава да се смее.

— Сър, хуморът ви е неуместен. Дойдох да ви предупредя, за да се вземат бързи мерки, докато още не е късно. Ако имате все пак известна представа за устройството на това оръжие, няма да е трудно да предположите, че те сега уточняват параметрите на системата за насочване.

— Драги колега, та това е безнадежден опит на немците да реагират по някакъв техен си начин на нашата успешна офанзива след десанта. Нима допускате, че са успели да създадат нещо, с което ще ни затруднят?...

„Лорд Чаруел — си казваше Джонс, като слушаше увъртанията му — е станал жертва на своя инат и не иска да погледне истината в очите. Но когато той все пак се убеди, ще стане малко късно.“

— Настоявам за тотална бомбардировка на всички разкрити стартови позиции по цялото крайбрежие! — каза накрая доктор Джонс.

„Честта на Англия, нашата чест — си каза после — бе спасена. Моята служба все пак успя да реагира. Късно наистина, но съобщихме за опасността едно денонощие преди нападението. Можеше нещо да се предприеме...“

Добре че узнахме за влака. Колко е важно да имаш добре подготвени агенти. Достатъчно му е било да види покритите с брезент продълговати тела в товарните вагони и зеления семафор за Франция, за да ни сигнализира... Но Джонс не искаше да си признае, че бе надигран от немците. Той не обърна достатъчно внимание на „модифицираните площадки“, където се монтираха сглобяеми стартови устройства, а следеше онези, така наречени „ски-бази“. Той не можа да схване защо на последните модификации безпилотни самолети отдолу се монтираха барутни ускорители. Ако беше съпоставил тези два факта. Той непременно щеше да разбере, че те ще излитат от новите сравнително по-къси стартови устройства, засилвайки се от барутните ускорители. Това той щеше да схване, но много по-късно... И за признанията на лорд Чаруел щеше да стане късно... На 16 юни срещу Лондон е изстрелян вече 500-ния самолет снаряд. Чак когато един от тях се взривява близо до Бъкингамския дворец и убива над сто души, лорд Чаруел звъни на доктор Джонс и му казва: „Изглежда имате право...“ Изглежда, защо изглежда? Та целият Лондон вече е настръхнал от очакването отново да чуе характерния за зловещите хвърчила звук, който наподобява дрънкането на десетки вериги. И никой не знае кога тези резове ще заглъхнат и кога самолетът ще пикира над своята жертва. Отначало поради неосведоменост хората търсят летците на „катастрофиралите“ самолети. Някои дори предполагат, че това ще са английски момчета.

Хаотичните мисли в главата на доктор Джоне са прекъснати от Чарлз Френк, който влиза шумно в кабинета.

— Как е възможно, сър, та вие сте се затрупали с вестници!

В това юнско утро на 1944 г., седнал в мекото кресло, Джонс неусетно беше прехвърлил ежедневната преса, но не беше запомнил нищо от прочетеното. Сега вестниците и списанията лежаха разпилени на пода.

— Имам новини за вас. Господата от МИ–5 всеки момент ще се появят.

— Господи, бях забравил — изправя се Джонс и отива до картата на Голям Лондон, окачена на стената.

Върху нея с оранжеви точки бяха нанесени попаденията на безпилотните снаряди, взривили се и предизвикали жертви и разрушения. Ясно се вижда, че през първото денонощие те се взривяват не в центъра на града, а на югоизток, близо до Далвич.

— Какво ще кажете? — присъединява се към него и Чарлз Френк. — Девет снаряда от десет са „къси“... Това не беше изненада за нас, ние го очаквахме. Още по време на експериментите им в „Пенемюнде“ забелязахме тази тенденция...

Службата МИ–5 (английското контраразузнаване) има агенти двойници, които вече няколко години дезинформират абвера. Сега немците вероятно очакват от тях да съобщят ефекта от бомбардировката и да укажат координатите и времето на попаденията на безпилотните самолети снаряди.

— Ако МИ–5 им разреши да предават верни сведения. Вахтел ще стреля вече по-точно — продължава Френк.

— А ако им предадем лъжливи?

— Тогава немците ще долетят с онези, двутелните самолети, ще снимат и бързо ще хванат лъжката.

— Мисля, че МИ–5 няма да се съгласи на този риск.

— Тогава ще предаваме съобщения, които нито ще са напълно фалшиви, нито пък напълно точни.

— Тоест?

— Ще включим в играта времето...

Джонс се извъръща и тръгва към малката масичка с неизменните хубави пури. Той взема кутията и кани своя помощник, който никога не се отказваше от това малко удоволствие... Запалват.

— Агентите двойници — продължава Френк — ще съобщават координатите на онези попадения на снарядите, които са „дълги“.

— Взривилите се в северозападната част на Лондон — допълва Джонс.

— Точно така, сър. Но само с една подробност. Ще ги придружават със сведения за времето на попадение на онези, които са се взривили в югоизточната част.

— Тоест на „късите“ разриви... Чудесно, мистър Френк! Сега вече хич не е трудно да се досетим, че когато Вахтел получи аерофотоснимката, ще се убеди, че там има попадения, и ще стигне до извода, че в действителност се получават не „къси“, както той е предполагал въз основа на досегашните им експерименти, а „дълги“ и ще въведе съответните корекции, т.е. ще продължава да води огън, но с още по-голяма грешка по отношение на „късите“ попадения!

— Благодаря ви, сър!

— Ха, ха, ха — изсмя се чистосърдечно доктор Джонс...

На вратата се чука. Джонс и помощникът му виждат познатото лице на сътрудника на МИ-5, с когото най-често работят... Играта с Вахтел започва...

ПРОВАЛ НА АМНИАРИКС

10 юни 1944 година.

Амниарикс и нейните другари Ив Ла Биту и Раймон Пезе получават задача, която налага да се придвижат към крайбрежието. Тяхна крайна цел е малкото градче Треге в Бретани, където ги очаква куриер.

Всички са вече в градчето, но куриерът е арестуван от гестапо. Залавят и Жана Русо.

В компанията на десетина агенти тя приближава до сребристия ситроен, в който я очакват Пезе и Ла Биту. Жана започва да разговаря високо на немски... Това е условен сигнал за опасност... Пезе успява да се скрие, но Ла Биту е заловен и заедно с Жана е изпратен в концлагер. Доктор Джонс се лишава от един изключително ценен източник на информация.

ПОСЛАНИЕ № 282

ЛИЧНО И СТРОГО СЕКРЕТНО ОТ Г. ЧЪРЧИЛ ДО МАРШАЛ СТАЛИН

„4. Хитлер започна да прилага секретното си оръжие против Лондон. Ние преживяхме една шумна нощ. Смятаме, че ще съумеем да се борим срещу тях. Най-добри пожелания в тези времена, изпълнени с велики събития.

17 юни 1944 г.“

КООРДИНАТИТЕ НЕ СЪВПАДАТ

30 юни 1944 година.

Върху картата на Лондон с черни точки полковник Вахтел отбелязва попаденията на Фау-1, съобщени от агентите на абвера в Англия, а с бели — попаденията на Фау-1, снабдени с радиопредавател, за което се предполага, че англичаните не знаят. След взривяването на бойната част едва ли е възможно да се намерят части от него.

В един момент той се озадачава. Черните и белите точки не съвпадат!...

Два дни след първите стартове на Фау-1 полковник Вахтел вече стреля от всичките 55 стартови позиции. За да затрудни противодействието на англичаните, той непрекъснато сменя режима на огъня, въпреки че самият полет също създава силни затруднения. Самолетите снаряди сега летят на най-различни височини. Когато по време на единия залп летят на 300 метра височина, на следващия вече височината е 1000 метра, после 600 метра и т.н. Скоростта също се мени от 400 до 600 километра в час.

От момента когато радарите на англичаните ги открият, средствата за противовъздушна отбрана имат само някакви си 5–6 минути, за да противодействат. Това изисква самолетите за противовъздушна отбрана непрекъснато да баражират в зони. Но и англичаните не могат да държат постоянно във въздуха голямо количество самолети. Зенитните оръдия трудно успяват да проследят бързоизместващите се цели. А когато Фау-1 атакуват от 1000 метра, огънят на артилерията става неефективен... Вахтел знае и това, че голяма част от английските изстребители трудно могат да прехващат безпилотния самолет по простата причина, че скоростта им на движение превъзхожда незначително тази на Фау-1.

До този момент той е изстрелял около 2000 Фау-1, и то предимно когато метеорологичните условия са неблагоприятни за действие на авиацията и зенитната артилерия. Хитлер го поздравява с успеха. Той използва случая, за да му предложи неговата група да се

разрасне в бригада, стартовите позиции да се увеличат, производството на Фау-1 да достигне вместо 3000 на месец поне 8000. Фюрерът, естествено, първо го повишава и второ се съгласява с неговите отлични идеи, наричайки ги блестящи! Създаден е втори полк Фау-1.

Вахтел разбира, че без обратна информация от попаденията неговите усилия при това чувствително разсейване отиват на вятъра. Той не можеше да наблюдава разривите с бинокъла си, а разчиташе на агентурните съобщения. Чакаше ги винаги с голямо нетърпение. Но сега той недоумява защо координатите на попаденията, съобщени от агентурата и получените чрез радиопредавателите, монтирани на някои самолети снаряди, не съвпадат! А попаденията на аерсфотоснимките съвпадат със съобщенията на агентите!

Той реши, че предавателите са недостатъчно надеждни, и съкрати дистанцията на стрелбата. Но не се успокои — нещо го караше да бъде нащрек. Взе справката на разузнавателния отдел, съставена по съобщения на английската преса за районите и за характера на разрушенията, некролозите и списъка на убитите и ранените след взривяването на Фау-1.

Координатите на определените по този начин вероятни попадения също не съвпадаха със съобщенията на агентите. Съмнението започна още повече да го терзае и той реши да разговаря с хората от абвера...

НОЖ С ДВЕ ОСТРИЕТА

— От нас искат мнение какво би предприел противникът, ако засипем стартовите му позиции за безпилотни самолети с... отровни вещества! — казва доктор Джонс на своя помощник и продължава да рови в книжата си.

Чарлз Френк гледа своя шеф с широко отворени очи, стои няколко мига във вдървена поза и сякаш не беше чул нищо, отвърща с въпрос:

— Сър, дадоха ли ви статията от унгарския вестник „Пещер лойд?“

— И какво, Чарлз? — пита двусмислено Джонс.

— На вашето внимание, сър. Заглавието е „Секретно оръжие с настъпателен характер“: „Завършва или започва нова страница във войната... Много пъти светът е ставал свидетел на поврати в събитията на историческата арена...

Влязлото вече в употреба най-ново немско оръжие обещава нов поглед към развитието на военните действия, особено след като се очаква едно масово използване... Питаме се какво ще предприемат дебаркиралите войски срещу «оръжието на възмездието», така добро представено от германската пропаганда? Нима е възможно настъпление при тоталния обстрел на Лондон и южните градове, за което получихме достоверни сведения?“

— Ето ви и няколко заглавия в други вестници... Гьобелс по радиото е заявил: „Нашият войник е непобедим, защото воюва с най-съвършеното в света оръжие. Но той даже и не предполага колко мощ и сила ще прибави в неговите действия новото оръжие, което много скоро ще ни направи победители. И защо шансовете са на наша страна? Защото Германия има най-силната наука и най-добрите учени.“

Настъпва пауза. И двамата експерти добре знаят, че това е, разбира се, пропаганда, но за тях има факти, които те не могат да отрекат. А фактите са непрекъснатото безразборно взривяване на самолети снаряди по всяко време на денонощието.

На 16 юни най-после в действие влиза планът за борба срещу секретното оръжие на немците „Дайвър“ („Водолаз“).

Петнадесет дни 40 на сто от авиацията на съюзниците нанася удари по всички обекти, свързани с ракетите — заводи, складове, стартови позиции. Изтребители дежурят и прехващат Фау-1 на 30 километра от брега над морето или по крайбрежието. В борбата се включва активно и зенитната артилерия.

Над новоразкритите стартови позиции непрекъснато се сипят бомби. Но немците бързо ги възстановяват и атаките на Фау-1 не стихват. Борбата с това оръжие е изключително трудна. Командувачият стратегическата авиация на САЩ генерал Спаатс предлага да се разрушат заводите и градовете, в които има производство на секретното оръжие. Английският главен маршал на авиацията Тедер настоява цялата стратегическа авиация да се вдигне и да нанесе внезапен масиран удар по всички стартови позиции. Лорд Чаруел подсказва идеята да се използват запалителни средства... Летци доброволци вдигат във въздуха стари бомбардировачи, напълнени с близо десет тона тротил, и ги насочват към стартовите позиции. В определен момент те скачат с парашут над острова. По радиото ги донасочват изтребителите, които летят успоредно с тях... Но уви, това са само няколко неуспешни епизода в историята на въздушната война.

Непрекъснато се търсят все нови и нови начини за борба с това ново оръжие, което кара мирните жители да треперят от опасността за внезапно нападение...

- И все пак, какво мислите?
- За химическото оръжие ли, сър?
- Да.
- Това е нож с две остриета...

ПОСЛАНИЕ № 284

ОТ ЧЪРЧИЛ ДО СТАЛИН

„6. Спокойно можете са не обръщате внимание на целия германски брътвеж за резултатите от действието на тяхната «леляща бомба». Тя не оказа сериозно влияние върху производството или живота в Лондон. За седемте дни, през които се прилага тази бомба, жертвите наброяват от десет до единадесет хиляди. Улиците и парковете както и по-рано са пълни с народ, който се наслаждава на слънчевите лъчи в часовете, свободни от работа или дежурство. Заседанията на Парламента продължават по време на тревогите. Ракетното оръжие може да стане по-страшно, когато бъде усъвършенствувано. Народът е горд, че споделя доникъде опасностите, на които са изложени нашите войници и Вашите войници, от които толкова се възхищават в Британия. Нека щастието съпътствува новото Ви настъпление. 25 юни 1944 г.“

ПОСЛАНИЕ № 286

СЕКРЕТНО И ЛИЧНО ОТ ПРЕМИЕРА Й. В. СТАЛИН ДО МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ Г.
У. ЧЪРЧИЛ

„Колкото до хитлеристката бомба самолет, това средство изглежда не може да има сериозно значение нито за операцията в Нормандия, нито за лондонското население, чието мъжество е известно на всички.

27 юни 1944 г.“

ЕДНО КОЛЕБАНИЕ

28 юни 1944 година.

Безпилотен самолет се взривява в зданието на британското министерство на авиацията. Убити са 198 души!

В Министерския съвет е поставен за разглеждане само един въпрос... да бъде или да не бъде употребено химическото оръжие. Генералният щаб предлага да се засипят с бойни отровни вещества не само стартовите позиции, но и цели от дълбокия тил. И без това съюзническата авиация има пълно превъзходство във въздуха.

Но едно кратко съобщение на разузнавателното управление действа отрезвяващо. Представителят му казва: „Джентълмени, имайте предвид, че в производството на бойни отровни вещества немците са отишли твърде далеч!“

Личният представител на Айзенхауер разпалено протестира: „В никакъв случай не бива да предприемаме това. Газовата война ще се отрази зле на нашето настъпление. Нашите военновъздушни сили ще бъдат принудени да се пръснат и техните удари ще бъдат неорганизирани и неефективни. Аз настоявам да не даваме никакъв повод на немците дори да предполагат за подобно намерение от наша страна!“

Така предложението да се използват бойни отровни вещества е отхвърлено!

ПОСЛАНИЕ № 288

ОТ Г. ЧЪРЧИЛ.

„3. В Нормандия се водят напрегнати боеве. Времето през юни беше твърде неприятно. При нас на крайбрежието имаше не само щорм, по-лош от всеки регистриран през летния период от много години насам,

ни имаше и голяма облачност. Това ни лишава от възможността да използваме напълно преобладаващото си превъзходство по въздуха, а също помага на летящите бомби да стигнат до Лондон...

1 юли 1944 г.“

МОЛБА ЗА ПОМИЛВАНЕ

6 юли 1944 година.

В своята резиденция в Оберзалцбург Хитлер се среща с ръководителите на най-големите банкови обединения и промишлени монополи, събрани от личния му приятел Алберт Шпеер, който вече е висш ръководител на цялата германска икономика.

Срещата не е случайна. През юли немският фронт на Изток се задъхва. Вермахтът прехвърля натам резервите си, които бяха много необходими на Хитлер, за да оказва „дипломатически“ натиск върху англо-американците. На 23 юни Съветската армия вече успешно настъпва в Белорусия. Към Берлин е образуван гигантски 400-километров пробив. Хитлер няма сили да го запълни, войната застрашително се приближава към Германия. С Третия райх вече воюват близо 50 държави!

Всеки месец вермахтът губи 400 хиляди души. Тъжна картина от непрекъснати влакове с ранени, които непрекъснато пристигат от Източния фронт. Англо-американската авиация руши германските градове.

За да повдигне бойния дух, Хитлер няколко пъти обявява тотална мобилизация. Той иска да създаде впечатление, че Германия има неизчерпаеми резерви, които скоро ще обърнат положението в негова полза.

Крупните босове благославят все по-голямото съсредоточаване на властта в ръцете на есесовския апарат. От 23 август 1943 г. Химлер става министър на вътрешните работи и заявява, че ще бъде безжалостен и ще възстанови „значително загубения сред населението авторитет на империята.“

В докладите си командущите групи армии на Запад прокарват мисли, които силно дразнят Хитлер. Ромел настоява: „Спрете бойните действия на Запад, за да удържим фронта на Изток!“

Фюрерът усеща, че от него се отвръщат онези, които го доведоха до властта и му оказваха доскоро пълна подкрепа.

На секретната среща той държи реч час и половина, но без обичайната помпозност. След прегледа на тежкото положение на Райха той се обръща към насъбралите се с молба да му дадат време, за да „оправи положението“.

Като напомня за миналите си заслуги, той разкрива картите си, като моли да му окажат доверие:

— Загубя ли аз, губите и вие — им казва той.

Но босовете, свързани с международния капитал, едва ли мислят така. Те не само че не му вярват, но и му се надсмиват. Къде ги търси Хитлер, нима той мисли, че те са се приготвили да паднат заедно с него в пропастта! Дъното е за него... Вечерта същия ден е дадена „зелена улица“ на отдавна готвеното покушение над фюрера, в което те играят своята роля...

СЛЯПАТА СИЛА ПОРАЖДА СТРАХ

6 юли 1944 година, Чърчил говори за безпилотните самолети в Палатата на общините.

— Вече три седмици Лондон е подложен на бомбардировките от оръжие, което за разлика от пилотирувания самолет, който може да се отклони от въздушния бой с превъзхождащ го противник или да не навлезе в зоната на плътната противовъздушна отбрана, самолетите снаряди сляпо следват своя път. Никакви военни съображения не диктуват употребата на това оръжие. Това е форма на фашистко варварство. Тази сляпа бомбардировка ни напомня вандализмът на тевтонските рицари... Откакто е започнал десантът, премиерът сякаш се е преобразил.

С патетиката той скрива слабостите на разузнаването, които силно се отразяват на начините за противодействие срещу немските атаки. Разузнаването все още не може с достатъчна сигурност да твърди що за оръжие са Фау-1 и Фау-2. Информацията, с която премиерът разполага, в никакъв случай не го задоволява. Той не знае какво е вероятното количество летящи бомби, които противникът е в състояние да произведе. Не е наясно на каква височина и с каква скорост ще продължат предстоящите атаки...

Чърчил се дразни от факта, че досегашната бомбардировка на немските складове и железопътни линии не води до снижаване на интензивността на обстрела. Това значи, че разузнаването не е наясно къде се съхраняват летящите бомби. Уверяват го, че тази задача е възложена на агентите от френската Съпротива, които в скоро време ще кажат истината и че вероятно става дума за подземни складове! Но тогава тяхното унищожаване ще породии нови проблеми. „Дали Хитлер не се изхитрява с по-малко средства да постига по-голям ефект, отколкото ние харчим с нашите «летящи крепости»“ — си казва той.

Разузнаването не беше подготвило нито него, нито населението за тежкото изпитание. Чърчил знае за силния страх, който предизвиква това оръжие. Обикновено като чуят характерния рев на приближаващата се летяща бомба, хората в панически ужас се свират в

скривалищата и чакат да мине тревогата или да бъдат затрупани от събарящите се с грохот здания. В такива моменти секундите стават вечност...

Интересни мисли му идват на Чърчил, но той не може да си позволи да ги сподели публично. Исква му се да говори увлекателно и впечатляващо за тази борба. Това бе слабост от литературните му увлечения. Исква му се да каже:

„Неизвестността гнети. Една машина, която няма човешко лице, поражда винаги страх. Човекът никога не се чувства така безпомощен, както когато се изправи пред машината. Та тя може да заскърца, ако няма масло в нея, може да се разруши, ако се повреди примитивният ѝ «мозък», може да бъде пръсната от снаряд, но тя не може както човека да бъде убита...”

Така да говори той не може, но никак не му бе трудно при неговия доказан талант на световноизвестен демагог да заяви с апломб:

— Аз казах на Айзенхауер, който ръководи успешно настъплението на съюзническите войски, казах му Лондон ще издържи и това изпитание... Това е нов момент от войната, но той ще премине бързо, защото много скоро ще превземем стартовите позиции, откъдето излитат тези слепи плашила. Агресорът сам ще заплати с кръвта си новата проява на ненавист към острова... Никаква сила в света няма да ни попречи да нанесем последните унищожавачи удари върху германските армии по суша, по вода и във въздуха, да унищожим техните подводни лодки, да разрушим заводите, които бъдат оръжие... В последната строфа той преразказва част от Декларацията на Техеранската конференция, състояла се на 28 ноември 1943 г.

ПОСЛАНИЕ № 294

ОТ ЧЪРЧИЛ ДО СТАЛИН. ПОЛУЧЕНО НА 12 ЮЛИ 1944 Г.

„6. Лондончани твърдо понасят бомбардировките... броят на жертвите засега е около 22 000 души и изглежда,

че бомбардировките стават постоянно явление.“

ПОСЛАНИЕ № 295

ОТ ЧЪРЧИЛ ДО СТАЛИН

„1. Има достоверни сведения, че в продължение ни доста време германците са правили опити с летящи ракети от експерименталната станция в Дебице в Полша. Според нашата информация този снаряд има заряд от взривно вещество с тегло около дванадесет хиляди фунта (около 5,5 тона) и действителността на нашите контрамерки зависи до голяма степен от това, какво ще можем да научим за това оръжие, преди то да бъде пуснато в действие против нас. Дебице се намира на пътя на Вашите победоносно настъпващи войски и напълно възможно е вие да овладеете този пункт в близките няколко седмици.

2. Макар че германците почти сигурно ще разрушат или ще извозят колкото могат от съоръженията, намиращи се в Дебице, вероятно ще може да се получи много информация, когато този район ще се намира в ръцете на русите. По-специално ние се надяваме да научим, как се изстрелва ракетата, защото това ще ни даде възможност да установим пунктовете за изстрелването.

3. Затова ще Ви бъда благодарен, маршал Сталин, ако бихте могли да дадете съответните указания за запазване на апаратурата и уредите в Дебице, които Вашите войски ще успеят да заловят след овладяването на този район, и ако след това ни предоставите възможност за проучване на тази експериментална станция от нашите специалисти.

13 юли 1944 г.“

ПЛАНЪТ „ДАЙВЪР“

Как да се унищожават атакуващите самолети снаряди, летящите бомби? Това е въпросът, който витае над Лондон заедно със зловещите им трясъци и става тема на екстрено съвещание на 13 юли 1944 г.

Като по традиция се изслушват разузнавателните сведения. Докладва началникът на отдела за научно-техническо разузнаване в британските ВВС доктор Реджиналд Виктор Джонс:

— Какво знаем към днешна дата за „летящата бомба“, наричана още „Дудъл баг“? Тя има следните тактико-технически данни: размах на крилата 16 фута, обща дължина 25 фута и 4 дюйма, широчина 2 фута и 8,5 дюйма, развива максимална скорост 350–400 мили в час и действа в радиус 150 мили. Бойната част съдържа един тон взривно вещество. Използува се за нанасяне на удари по невоенни цели... Излита от сглобяеми стартови устройства посредством барутни ускорители, монтирани в долната част на апарата. Не се управляват по радиото, а по предварителна програма, която се изпълнява от специална автономна система за управление, изградена върху широкото използване на жироскопа. Оттук произтичат и трудностите при оказване на противодействие. Никакви дистанционни средства не са в състояние да отклонят безпилотния самолет от изпълнение на програмата т.е. От попадението му в целта с предварително определени координати, нито пък да се създават смущения... Атаките се водят почти непрекъснато от различни огневи позиции, като се редуват в произволен ред. Най-тежък бе 2 юли, когато крайбрежието пресякоха 161 летящи бомби. Най-спокоен по наши данни ще бъде днешният.

Последните думи на Джонс предизвикват шум в залата. Дали той не ги каза хей така, просто на шега, за да успокои публиката.

— Противникът засилва интензивността на ударите си особено при влошаване на метеорологичните условия, т.е. когато действията на нашите изстребители и на зенитната артилерия силно са затруднени... По агентурни данни немците предполагат, че ние не разполагаме с

достатъчно количество нощни изстребители, и планират засилване на атаките през нощта.

Залата отново зашумява. Но Джонс, без да обръща внимание на реакцията, продължава своя доклад в делови тон:

— Чрез френската Съпротива ние вече знаем къде са подземните складове за летящи бомби. През последната седмица на юни те бяха бомбардирани. Усилията по въздуха се допълват от особено силното разстройване в бойния ред на противника, предизвикано от успешното настъпление на експедиционния корпус. Все по-често стартовите батареи са принудени спешно да напускат позициите.

Времето за демонтиране и монтиране на „модифицираните“ стартови устройства на новите позиции, които все повече се отдалечават от целите, оказва влияние върху планирания темп на огъня... Противникът продължава експериментите с балистичната ракета А-4. Предали сме координатите на разкритите площадки, откъдето е възможно те да бъдат изстрелвани. Върху някои от тях вече се нанасят удари...

От последвалите доклади на операторите, които анализират начините за унищожаване на самолетите снаряди, става ясно, че планът „Дайвър“ за отразяване атаките на „летящите бомби“ има съществени недостатъци; неправилно построяване на бойния ред на средствата за защита, които при това са и крайно недостатъчни; лошо синхронизиране действията между изстребителите и зенитните батареи, които най-често си пречат един на друг.

Във въздушния бой участвуват изстребителите „Тайфун“, „Темпест“ и „Спитфайър-9, 12 и 14“. През нощта действа „Москито“ с радиолокационен прицел. Удовлетворително е участието на „Мустанг-3“ И ето как се действа.

Четири радара, разположени по крайбрежието, откриват целите на 80 километра и ги предават на баражиращите във въздуха изстребители. Летците имат само 6 минути, за да открият и свалят самолет снаряд. Свален, той пада в морето. Координатите на „летящите бомби“, промъкнали се през първия бараж, по радиото се предават до всички изстребители, които са във въздуха. Но това е реакция на безпомощност, целите не се разпределят и се случва към една от тях да се устремяват няколко изстребителя, докато останалите остават без покритие... Как атакуват изстребителите? По най-широко

разпространения начин, за който са обучавани — откъм опашката. Но уви, скоростта им се оказва недостатъчна... Скоро летците сами откриват най-добрия начин за унищожаване на Фау-1. Щом я забележат, те летят успоредно на нея. Нали целта се движи по програма, тя не реагира на околните събития и не се отклонява от курса. В един момент летците я изпреварват, правят завой към нея и от дистанция 100 метра я обстрелват. Понякога смелчаци се приближават плътно до нея и я свалят с въздушната си струя. Други извършват още по-рисковани операции, натискат я върху крилото и я заставят да се забие неуправляемо в морето. Много често при тези маневри „летящите бомби“ се взривяват и загиват английски летци...

След бурните дебати на съвещанието, в което активно участвуват маршалът от авиацията Хил и генерал Пайл, се стига до решение системата за противовъздушна отбрана да се построи по друг начин. Създават се две зони за изстребителната авиация — външна и вътрешна; зона на бреговите зенитни батареи и зона на аеростатите за заграждения. Зенитните оръдия се изтеглят от вътрешността на страната и заемат позиции по крайбрежието.

Изстребителите действат с по-голяма свобода, а зенитната артилерия има възможност да се прояви самостоятелно, без да пречи на авиацията...

ПОСЛАНИЕ № 297

ОТ СТАЛИН ДО ЧЪРЧИЛ

„3. Бихме искали да изпълним молбата Ви... изложена в посланието от 13 юли, относно експерименталната станция в Дебице, ако тази станция попадне в наши ръце. Моля Ви да уточните за кое точно Дебице става дума, тъй като в Полша, казват, имало няколко селища с това име. 15 юли 1944 г.“

ОТ ЧЪРЧИЛ ДО СТАЛИН

„1. На Вашата телеграма от 15 юли относно експерименталната станция в Дебице. По-долу привеждам официални британски сведения за месторезположението на споменатата станция.

2. Районът, който ни интересува и в който се правят експерименти с изстрелването на големи ракети, се намира североизточно от Дебице или Дебица, която е разположена на железопътната магистрала между Краков и Лвов на $50^{\circ}05'$ северна ширина и $21^{\circ}25'$ източна дължина. Площта на района на опитите е равна на около десет мили на три и половина мили и се намира между следните точки:

A. $50^{\circ}07'$ сев. $21^{\circ}27'$ изт.

B. $50^{\circ}12'$ сев. $21^{\circ}36'$ изт.

C. $50^{\circ}11'$ сев. $21^{\circ}39'$ изт.

D. $50^{\circ}04'$ сев. $21^{\circ}32'$ изт.

3. Възможно е да имат хиляда ракети от този тип, всяка от които тежи около пет тона. Ако това е вярно, то би станало сериозен момент за Лондон. Сега ние имаме около тридесет хиляди убити и ранени, но цялото население проявява забележително самообладание. Парламентът иска да го убедя, че се прави всичко възможно. Затова от Ваша страна би било помощ, ако успеете да заловите някакви данни, които ще могат да се получат, и ни съобщите, за да може някой от нашите хора да пристигне и да се запознае с тях. Ние научихме много от ракетата, която падна в Швеция и не избухна, но следите от експериментите в Полша ще ни дадат неоценими допълнителни данни. При ракетата, която падна в Швеция, има една специфична част на радиомеханизъм, която особено много бихме искали да намерим, макар тази част да изглежда като съвсем незначителен детайл. Ако свържете Вашите офицери с генералите Бъроуз и Дийн и заповядайте на Вашите

офицери да ни помогнат, не ще има нужда да се безпокоите
повече по този въпрос.

19 юли 1944 г.“

СВЕЖА ИДЕЯ

Един разговор, станал малко по-рано.

— Шеленберг — казва Химлер на своя помощник по политическото разузнаване, — какво мислите за една внезапна атака с нашето „оръжие на възмездието“ срещу Ленинград?

— Райхсфюрер, имам свежа идея — отговаря Шеленберг и тръгва към картата на стената...

Химлер беше станал пълновластен господар на германския тил и втори човек в Райха след Хитлер, всъщност не само той, а всеки от приближените на Хитлер си въобразяваше, че е първият след фюрера — и Гьоринг, и Борман, навремето и Хес, преди да избяга в Англия. Котирането на претендентите за първо място постоянно се изменяше също както на борсата и даваше повод за всевъзможни интриги във висшите сфери на нацистката държава. Тъкмо поради това Химлер, взел под своя опека цялата ракетна програма, за да набере точки пред своите съперници, не иска да се лиши от една възможност да предложи на фюрера една идея за ефективно използване на тайното оръжие срещу главния враг.

Фюрерът в минути на откровение му беше казал:

— Никой от нас, колкото и добри качества на пророк да има, не би могъл да предположи колко години ще воюваме с Русия...

Озадачен, верният Хенрих се осмели да попита:

— Но мой фюрер, та вие сам казахте, че тя ще свърши скоро?

— Тайните да се управлява един народ не се постигат лесно. Какво щеше да стане, ако им кажех истината, че ще воюваме двадесет години? Та те щяха да се натръшкат като делфините на сушата. Сигурно сте чували, че понякога сякаш обезумели, с бясна скорост излизат на сушата. Никой не знае защо. До тази тайна не всеки може да се добере. Делфините обезумяват... Истината може да доведе и германския народ до подобни действия. Безумието е опасно и то трябва да се предотвратява навреме. На хората им е нужна илюзия. И аз им я давам. Това добре знаят лекарите. Какво казват те на болния? Скоро ще се вдигне на крака, но добре знаят колко тежко ще е

лечението. Аз постъпвам като лекарите... А през това време търся лекарството... Това в случая са онези средства, които ние трябва да намерим, за да премине инициативата на войната отново в наши ръце...

И Химлер започва да помага на фюрера в търсенето на „лекарството“. Сега той с нетърпение нека да чуе какво е измислил групенфюрерът от SS Валтер Шеленберг — началник из VI управление на Главното управление на имперската безопасност.

— Какво по-точно предлагате? — казва Химлер и става от мекия стол. Той не понася твърдите канцеларски столове.

— Самолетите Хе-111 имат максимална скорост 368 километра в час, практически таван 7900 метра и далечина на полета 2439 километра. Ако към всяка машина окачим по една Фау-1 и ескадрилите стартират примерно от летище край Талин, те ще я доставят в района на Куйбишев, Челябинск, Магнитогорск, включително и в района отвъд Урал!... Ние ще можем в една нощ да нанесем удар по най-големите индустриални центрове на Русия, по нейния дълбок тил... (В края на юли англичаните все по-успешно свалят „летищите бомби“. Тогава немците правят опит да ги изстрелват от самолети носители Хе-111. Тези бързоподвижни стартови позиции чувствително увеличават възможността да се маневрира с ракетния огън, да се усилят внезапността и радиусът на действие на „оръжието чудо“. Самолетите носители се прокрадват там, където най-малко ги очакват или противовъздушната отбрана е сравнително слаба.)

— Но дали всички ще се промъкнат?

— Ще нахлуват малки ескадрили или дори единични самолети.

— Но след изстрелването Фау-1 се отклонява от целта на големи разстояния — 10–15 километра! Вие просто можете да не улучите във вашия Челябинск или как беше там, Магнитогорск. — Химлер се затруднява при изговарянето на тези наименования.

Шеленберг се усмихва, поглежда райхсфюрера изпод вежди и му подхвърля:

— Това знаят за своите безпилотни самолети и японците.

— Какво искате да кажете?

— Не би било зле да взаимстваме опита на съюзниците.

— Пилоти смъртници! — казва Химлер, като се взира втренчено в него.

Шеленберг все така усмихнат продължава:

— Мисля, че биха могли да се намерят достатъчно летци, които да докажат верността си пред фюрера!

— Да. Идеята не е лоша...

Центърът „Пенемюнде“ бързо създава самолет снаряд с кабина за пилот. Един ден пред Химлер застава двуметров дангалак със зелено-сини леко изпъкнали очи и белег на едрото лице — щурмбанфюрерът от SS, майсторът на диверсиите Ото Скорцени.

— Доклайдвайте!

— Райхсфюрер, 250 летци са решени всеки момент да насочат „оръжието на възмездието“ там, където фюрерът им заповяда...

(Скоро обаче фашистите се убеждават, че самолетите носители нямат никакъв шанс да проникнат през съветската противовъздушна отбрана, ето защо погледите на Химлер и помощниците му тутакси се насочват към Фау-2, която всъщност не е още напълно готова...)

ПОСЛАНИЕ № 300

ОТ СТАЛИН ДО ЧЪРЧИЛ

„Във връзка с последното Ви послание дадох необходимите указания относно експерименталната станция в Дебице.

Представителят на Генералния щаб генерал Славин ще установи необходимата връзка по този въпрос с генералите Бъроуз и Дийн. За мен е ясно, че британското правителство проявява сериозен интерес към този въпрос. Затова Ви обещавам, че ще взема тази работи под своя личен контрол, за да бъде направено всичко, което е възможно, съгласно Вашето желание...

22 юли 1944 г.“

ПОСЛАНИЕ № 302

ОТ ЧЪРЧИЛ ДО СТАЛИН

„1. Благодаря Ви за телеграмата от 22 юли относно Дебице. Много се радвам, че, лично ще отделите внимание на този въпрос... 24 юли 1944 г.“

СРЕЩУ ГЛАВНИЯ ПРОТИВНИК

В летните дни на 1944 г. в небето край освобождения от железния обръч на блокадата Ленинград от западно направление на различни ешелони във височина от 300 до 1200 метра влитат цели... Радиолокационните станции „Редут“ ги откриват на значително разстояние от града и своевременно предават координатите им в зенитно-авиационните зенитноартилерийските полкове. Съответните сили са готови да отразят атаката на... съветските самолети Як-9, които имитират нальот на самолети снаряди!...

Ленинградската армия за противовъздушна отбрана провежда необикновено учение. Ръководи го началник-щабът на армията полковник В. Привалов.

Идва нощта, въздушната обстановка се усложнява. Внимателно се следи правилното взаимодействие между летците, зенитчиците и аеростатите за заграждения. Това е голямо събитие в бойната дейност на противовъздушната отбрана — първи опит да се тренира отразяване на масирани въздушни атаки от безпилотни самолети.

След като над Лондон се взривява първият самолет снаряд, съветското Върховно главно командувано предвижда, че тайното оръжие може да бъде използвано срещу градовете на Съветския съюз и преди всичко срещу Ленинград. И не без основание...

Секретен товарен влак с кодово наименование Р-13 напуска източната врата на Узедом и вместо да се насочи на Запад към Франция и Холандия, където са позициите, тръгва на Изток!...

Владислав Кивит получава задача от нелегалния център да следя движението на този влак във Варшава... Кивит докладва: „Обектът престоя десет минути. Обгради го необичайно силна охрана от есесовци. Тръгна в неизвестно направление!“

Тринадесетгодишният партизански разузнавач Виктор Купцов живее в белоруското село Труд. Негова съседка е Юлия Журова, която работи в комендатурата. Веднъж тя го извиква вкъщи:

— Виктор, заминавам като преводачка, веднага заминавам, но не зная закъде. Моля те, грижи се за дъщеричката ми... — После тя

изважда от пазвата си една сгъната бележка и му казва: — Ако почукат на прозореца три пъти, предай я...

Бележката взема Ана Кравцова. Момчето не знае, че в нея се сочи мястото, закъдето заминава Р-13...

Аркадий Марченко, командир на бригада белоруски партизани, заповядва на Юлия Журова да се присъедини към партизаните, но тя чака да получи важни секретни документи. Гестапо я подозира. Зверски я изтезават. Обесват я...

Гуков получава съобщение чрез Журова и разбира, че Р-13 следва по разклонението Полоцк-Дретун... Поставя задача на началника на станцията Иван Юзефович, а той на преводачката Любов Петрова, която узнава закъде се движи Р-13. Влакът още го няма, но охраната е подсилена. Немците издават забрана: никой от служителите на гарата да не се отделя... Но някой от селото „за щастие“ умира. Любов Петрова иска разрешение да отиде на погребение и... предава сведението...

В хрониката на партизанските акции по това време е записано: „Между Дретун и Невел във въздуха е вдигната платформа, натоварена с камъни, която се движи пред локомотива на товарен влак с добре маскиран товар... При минирането на платното загиват трима партизани... Към Псков са взривени вагони от същия влак..."

Групата на Виктор Акатов, секретар на нелегалния районен комитет на партията, на мястото на взрива намира контейнери на авиостроителни германски концерни и радиоелектронни предприятия... Изпращат радиограма: „В квадрат «15» гостите стовариха шест торпеда.“

Началник-щабът на партизанското движение в Ленинградска област М. Н. Никитин я получава. Радистите от щаба предават до групата на Акатов и Лаврентиев — командира на партизанския отряд в Псковския район: „Изпратете ни срочно цените на стоката..."

Никитин извиква Акатов:

— Виктор Абрамович, Центърът се интересува от „торпедата“. От вас зависи дали там ще получат точна информация. Рискът е голям...

Акатов веднага тръгва на път. Преминава линията на фронта и пристига в Ленинград. Докладва: „Немците охраняват строго Псковския ленин комбинат. Разрушен от самите тях, сега се

възстановява. Там докараха затворници, но много отдалече, въпреки че наблизко има концлагер. Строят се здания с дължина стотина метра. До тях прекараха и железопътна линия. Изградиха и нова водонапорна кула... Ана Иванова, която работи в гостилницата, където се хранят немците, ни съобщи, че се водят разговори за нанасяне на удари по Ленинград с някакво ново оръжие. Аз ръководя група от четирима души. С тях разглеждаме обекта. На мое разположение са Василий Романов, легализиран като съдържател на електроработилница, свързката Михаил Василиев — известен като предприемач, снабден с пропуск от стопанския комендант за свободно движение в този район, и радистът Валентин Обудовски...”

Акатов предава и точните координати на обекта...

За да провери постъпилите сведения, по заповед на Центъра Сергей Стрижков, заместник-командир на партизански отряд, възлага задача на Виктор Иванов да проникне с една малка група в базата...

Един ден смелите мъже се събличат голи и преплуват реката, която огражда едната страна на секретната зона. Адски студ е, но силният вятър не е позволил на водата да замръзне... Мъжете пият водка и пълзят по снега. Заравят се в един сеновал... Чуват стъпки, влиза немски войник. С вилата бодне сено и го тъпче в чувал... Ако фашистът прободне някого, той не бива да издава звук... Отново пълзят, докато най-сетне... Ето ги „торпедата“ — шест на брой и има никакви непонятни съоръжения от железобетон...

По координатите на Акатов съветската авиация нанася внезапен удар върху секретната зона.

Разузнавачите забелязват, че при бомбардировката от територията на комбината излизат натоварени вагони и се крият там, където линията свършва... Но скоро и тези ешелони политат във въздуха... Пламъците са необичайно силни, хората ги виждат на разстояние двадесет километра...

Центърът съобщава на Стрижков, че това не са никакви торпеда, а ракети Фау-2... Той и другарите му ликуват, когато на 19 февруари 1944 г. в землянката чуват съобщението на Съветското информбюро: „Голяма група наши самолети извърши нападение върху железопътния възел Псков... Към края на бомбардировката цялата територия на железопътния възел беше обхваната от плътен огън...”

Талин... Току-що с кораб от „Пенемюнде“ е пристигнал Мартиниш Мартинсон, преместен от концлагера Майданек. Сега разтоварва сандъци със секретен товар и крои планове с другарите си как да избяга. Успее ли той, ще разстрелят другите... Другарите му са готови да си дадат живота, но поне един да съобщи за опасността... Щом ракетите от „Пенемюнде“ са докарани тук, значи се готви удар...

Решават се... В локомотива няма някой... Двама скачат в будката, удушват часовия. Мартинсон взема дрехите му... Подкарват локомотива, излизат извън пристанището. В дрехите на есесовец, Мартинсон скача... Среща се с Паулина Шведе, която е бивш червен латишки стрелец, и предава информацията...

От кораба ракетите са натоварени на влак. Но вече движението му по територията на Естония се следи зорко. Много армейски разузнавачи загиват в тази епопея... Владимир Фьодоров, Иля Ханелайнен и Ото Сивоялг скачат с парашути и три и половина месеца живеят в тила на фашистите. Тази група изпраща в ефира редовни шифрограми за корабите, които се разтоварват в пристанищата за железопътния възел Раквер в Естония, където се отправят ешелоните и се строят стартови позиции за ракетите...

Съветските бомбардировачи нанасят удари върху необикновени цели — малки бетонни площадки, метални ферми с непозната конструкция, които на пръв поглед не заплашват никого... Но самолетите срещат силно зенитно прикритие, а заповедта е да се води точен огън... Много летци загиват, но заповедта е изпълнена — целите са унищожени. Сринат е замисълът на Химлер с „оръжието на възмездието“ откъм Талин и откъм Псков да обстрелват градовете и преди всичко Ленинград...

По заповед на Върховното главно командване командувачият артилерията на Съветската армия, главният маршал на артилерията Н. Н. Воронов взема мерки срещу едно вероятно използване на секретното оръжие на Третия райх.

На 19 юли 1944 г. Военният съвет на артилерията на Съветската армия утвърждава и изпраща във войските на противовъздушната отбрана „Предварителни указания за борба със самолетите снаряди“. В този документ са формулирани основните принципи за организация на системата за отбрана на обектите и са дадени конкретни препоръки как

да се използват наличните средства при унищожаване на новия вид оръжие на противника.

А командването на Ленинградската армия за противовъздушна отбрана разработва подробен план за борба със самолетите снаряди. След преработка той е утвърден на 29 юли 1944 г. от Н. Н. Воронов.

Въз основа на плана се провежда и учението, което завършва успешно и е първи опит за създаване на подобна система във войските за противовъздушна отбрана...

(По същото време в Държавния комитет по отбраната са извикани народният комисар на авиационната промишленост А. И. Шахурин, командувачият военновъздушните сили генерал А. А. Новиков и конструкторът на реактивни двигатели В. Н. Челомей. Те получават задача да бъде създаден безпилотен самолет снаряд. В. Н. Челомей е талантлив инженер. Две години преди тези събития той строи пулсиращ въздушно-реактивен двигател, собствена конструкция. Изпитанията са успешни. Немското тайно оръжие — самолетите снаряди — не го изненадват. Те се движат от подобен на изобретения от него двигател. Съветската конструкторска мисъл е достигнала до тази идея още през 1943 г. За Челомей не е проблем да изпълни решението на Държавния комитет... В началото на 1945 г. заводът, който той ръководи, изпитва съветски самолет снаряд с много подобри качества от Фау-1. Правителството не разрешава новото оръжие да бъде употребено, тъй като ефективността му е най-голяма, когато се атакуват големи градове. Не бива да загиват невинни мирни жители. Ескадрилите тежки бомбардировачи с окачени под тях безпилотни апарати 10 X (десета модификация на неизвестно оръжие) така и недочакват заповедна за нанасяне на удари.

Съветските специалисти създават необходимо за фронта ракетно оръжие с твърдо гориво — легендарните „катюши“, които в първите дни на войната завоюват неувяхваща слава. Нито една държава не притежава подобно оръжие, което всява ужас по бойните полета и кара нашествениците да треперят от внезапните му масирани удари. Над създаването на „катюшите“ работят много творци, цяла ракетна школа, която от 1929 до 1945 г. разработва повече от 150 вида ракетни конструкции с твърдо и течено гориво. Само през десетте предвоенни години са разработени 50 типа балистични ракети. Но съветското военно командване преценява, че при създадената обстановка е

необходимо да организира масово производство и да използват активно „катюшите“...

Два пъти героят на социалистическия труд академик Владимир Челомей умира през 1984 г. на 70-годишна възраст. След войната той работи над създаването на космически ракети.)

ТАЙНАТА СЕ РАЗБУЛВА

2 август 1944 година.

Чърчил произнася поредната си реч в Палатата на общините.

— Ако днес си зададем въпрос, уверени ли сме, че борбата с летящите бомби, оръжието, което не подбира своята жертва, е спечелена, ние имаме право да отговорим утвърдително! За това свидетелствуват останките на тези летящи чудовища, които завинаги потънаха на дъното на Ламанш... Но можем ли да си отдъхнем? В никакъв случай. Още малко, ще кажа аз, още малко усилия и нито един от летящите хищници няма да достигне до нашите мирни домове. И нашите граждани ще пият своя чай спокойно, без да се заслушват във воя на сирените и без да бързат за подземията... Още малко воля...

Безпилотните самолети снаряди са несъвършена конструкция. Голяма част от тях се разрушават сами във въздуха. Друга част се унищожават от английските изстребители и оръдия. Но те продължават да се взривяват над Лондон, предизвиквайки панически страх. На отделни места в града много от сградите са разрушени. Хората, напуснали подземията, всеки момент могат да бъдат затрупани или убити от тези безпилотни оръжия... Всеки в Лондон живее с мисълта да избяга далече от това място, обгърнато от непрестанен пушек, където безразборно възникват пожари. Над един милион жители на Лондон търсят убежище в провинцията, а правителството организирано е евакуирало вече 300 хиляди души. Работата в Лондон замира...

— Ще се съглася с всеки, който каже, че ни е трудно. Да, трудно ни е. Но ние скоро, много скоро ще имаме прекрасната възможност да поздравим нашите доблестни воители от сухопътните си сили, които само след един скок ще пленят и последната стартова позиция, откъдето излитат тези изчадия на фашистите, и на нашата тревога ще се сложи край — продължава Чърчил...

Разузнаването предупреждава премиера, че се готви удар с балистична ракета, която сега немците усилено изпитват на полска земя. Но все още не се знаят три изключително важни нейни

характеристики: мощността на бойния заряд, съставът на горивото и далекобойността... Тази неизвестност поражда всевъзможни слухове.

— Та те — казва министърът на вътрешната безопасност и на вътрешните работи Морисън — всеки момент могат да ни засипят с поне хиляда ракети.

— Имат готови две хиляди — отговаря му Чърчил. — И ще произвеждат по 500 на месец, разбира се, ако ние им позволим това.

— Казват, че всяка една ракета носи 7 тона взрив!

— Казват, кой казва? — сърди се премиерът. — Или страховете ви са големи, Морисън?...

Въпреки това Чърчил взема превантивни мерки, предложени му от неговия министър, включително болните да напуснат болниците, за да се освободят места за пострадалите, и да се евакуират още 700 хиляди души...

Чърчил не може да си намери място, когато след обстоянните обяснения на специалистите разбира, че е невъзможно да се унищожи балистична ракета по време на полет!

— Как така? — възмущава се той.

— Тя лети със свръхзвукова скорост — поясняват му.

— Тогава бомбардирайте стартовите им позиции!...

През това време тайната около конструкцията на ракетата все повече се разбулва.

Полските партизани, които укриват частите на падналата в блатото ракета А-4, получават съобщение, че ще пристигне за нея самолет.

Влодзимеж Гедимин, бивш летец от полската авиация, намира равно място на 260 километра южно от Варшава...

На 25 юли 1944 г. английски самолет „Дакота“ с втори пилот поляк излита от Южна Италия и поема на север. След 2000 километра полет над територията, контролирана от германците, те ще трябва да кацнат само за 10 минути и веднага да излетят. Но дали радиограмата от Полша не е изпратена от гестапо? Летците са в напрежение...

Партизаните чакат. Но внезапно на поляната каца немски „Физелер-Щорх“! Операцията е пред провал! Но защо немският екипаж не слиза от самолета?... Приземяват се и два месершмита. Това, разбира се, е краят! 400 полски партизани здраво стискат

оръжието, готови да встъпят в сражение с 4 хиляди немски войници от гарнизона...

Смрачава се... Но ето... един по един неканените самолети излитат. Заради една нелепа случайност операция „Мост“ едва не се проваля. По-късно партизаните разбират, че немците са търсели разбил се унгарски самолет...

Някой дава знак... Да, самолетът идва... Палят огньовете... Подскачайки, дакотата спира... След заповяданите десет минути тръгва да излита... Но шасито потъва в подгизналата от дъжд земя... Обливат самолета с бензин. Ще го подпалят и ще скрият следите си... Но партизаните, въоръжени с лопати, изхвърлят встрани мокрия слой, секат клони и ги нареждат внимателно върху твърдата почва. Само след час дакотата поема в обратен курс, натоварена с ценен за разузнаването товар...

Германска експериментална балистична ракета пада в неутрална Швеция. Доктор Джонс счита, че това е едно предизвикателство и един шанс за неговия стар приятел и голям специалист в ракетостроенето професор Ъруин Дъглас Кроу. Сега вече техният спор, могат ли германците да построят ракета или не могат, ще се реши... Професорът акуратно събира пръсналите се части и се връща в Лондон вече с оформено мнение, че тук става дума за ракета с течно гориво!

Към тези сведения се добавят и секретните документи за балистичната ракета, доставени от френската Съпротива...

Източна Полша е освободена. Съветските войски завземат полигона в Близна. Чърчил получава разрешение делегация от експерти да посети тези места. В същото време изпраща самолет, който да фотографира експерименталната станция североизточно от Дебице...

Английското разузнаване има вече достатъчно достоверни сведения за ракетата Фау-2. Това дава основание на Чърчил да предупреди членовете на Парламента:

— Джентълмени, вярвам, че у вас е останало впечатление, че аз говоря за реална опасност от атака на балистична ракета. Срещу нея няма средство за противодействие.

Но ние няма да позволим да ни изненадат. Ще търсим стартовите им позиции и ще ги разрушаваме, ще търсим заводите им и ще ги бием. Тази грижа съм възложил на известния вам специален комитет...

Между другото, нека този комитет не забравя и за основното свое задължение своевременно да ни съобщи за опасността, за да можем бързо да подадем сигнал за тревога...

ПОСЛАНИЕ № 309

ОТ ЧЪРЧИЛ ДО СТАЛИН

„В посланието си от 22 юли Вие благоволихте да ми съобщите, че сте дали необходимите указания относно експерименталната станция в Дебице.

От няколко дни група британски специалисти се намира в Техеран в очакване на входни визи за Съветския съюз, макар че на посланика сър А. Кларк Кър още на 28 юли бе възложено да помоли съветското правителство да даде указания на съветския представител в Техеран да им бъдат издадени визи.

Вие бяхте любезен да ми съобщите, че ще вземете тази работа под Ваше лично наблюдение. Смея ли във връзка с това да Ви помоля да дадете необходимите указания, за да могат нашите специалисти да продължат пътя си незабавно?

3 август 1944 г.“

ПОСЛАНИЕ № 310

ОТ СТАЛИН ДО ЧЪРЧИЛ

„Получих посланието Ви от 3 август относно експерименталната станция. На съветския посланик е

Техеран е възложено незабавно да издаде на британските специалисти входни визи за СССР.

4 август 1944 г.“

ПОСЛЕДНИЯТ ВЪПРОС

8 септември 1944 година.

Вечерният здрач изпълва кабинета на доктор Джонс. Настолната лампа разлива мека светлина върху отрупаното с книги бюро. Както ловецът, който е убил дивеч и разглежда с наслада ценните му рога, така разузнавачът доволен, с разпалено любопитство прелиства набързо направените от специалистите след операцията с „Дакота“ скици на ракетата А-4.

Опита се да си представи как тя излита...

С хидравлични крикове току-що са я повдигнали във вертикално положение. С четирите си опашни стабилизатора тя се опира върху бетонната плоча... Включват двигателя. От специални балони газови струи задвижват първоначално турбината, заработват помпите и нагнетяват горивните компоненти в камерата, възпламеняват се. Образуваните се нагорещени газове напират и през соплото изригва огнен факел, реактивната струя расте, увеличава се нейното налягане върху тялото на ракетата. Когато теглителната сила надмине теглото ѝ, ракетата започва да се движи нагоре все по-бързо и по-бързо. Теглителната сила вече е достигнала максималната си стойност около 25 тона, ракетата се е издигнала на височина около 90 километра и е развила скорост 1600 метра в секунда! Двигателят внезапно заглъхва, но полетът продължава. Вече никой не може да я спре...

Доктор Джонс вече знае, че масата на бойния заряд от бризантно взривно вещество не е 7 тона, а само един. Специалистите са му определили очаквания обем на разрушенията.

Но каква е максималната далекобойност? Дали цифрата 140 мили е вярна, или 180 мили? А какво е все пак горивото? Единият компонент със сигурност е спирт, а другият? Дали водороден прекис или втечнен кислород?...

Внезапен силен взрив разтърсва прозорците и кара доктор Джонс да скочи. Тревога не е обявена. Сигурно се е взривила газова магистрала. Звукът се чува откъм района на Чизвик и само след няколко секунди е последван от силен гръмотевичен тътен.

— Ракета! — извиква доктор Джонс пребледнял и поглежда към часовника. Часът е 18 и 43 минути.

Сега за него няма съмнение, това не бе самолет снаряд, а ракета, балистична немска ракета. Преди да падне на земята, тя се движи със свръхзвукова скорост и гръмотевицата след нейното взривяване е звукът, който я следва в долните слоеве на атмосферата. Тя се движи по-бързо от него.

Доктор Джонс продължава да стои прав, сякаш очаква нови взривове. После вдига телефона и моли да го свържат с щаба на противовъздушната отбрана. Чува се гласът на дежурния... Отговарят му, че подобен взрив е регистриран и в далечните предградия. Взети са мерки — на път към местата на взривите са хората от противовъздушната и гражданската отбрана.

Джонс знае, че там ще отидат и неговите агенти експерти.

Тъкмо лондончани си бяха отдъхнали от летящите бомби. Само преди един ден Дънкан Съндис на поредната пресконференция заявява: „Вече не съществува опасност Лондон да бъде атакуван от самолети снаряди.“ И той има основания. Стартовите позиции са прегазени от съюзническите войски. Но дали противникът не готви нови изненади?

Противовъздушната отбрана вече има голям опит. Новото ѝ построение възстановява доверието между летците и артилеристите.

„От 1124 самолета снаряда, изстреляни от немците в периода 16 август — 5 септември, само 17 на сто падат в Лондон, а през последните четири дни от 192 падат само 28!“

Доктор Джонс чете машинално редовете от тази справка, която, кой знае защо, е извадил от чекмеджето си. Може би с надежда да се успокои, че все нещо ще се намери и срещу балистичната ракета... Макар много добре да знаеше, че това е невъзможно. Двете бойни летателни средства са несравними. Няма средство, което да сваля балистични ракети или да внесе смущения в автономните им системи за управление. Двигателят на балистичната ракета Фау-2 работи само в началния момент. Когато системата за управление подаде сигнал, че е постигната необходимата скорост, той спира да работи. И от този момент тя се движи като хвърлен камък.

Телефонът иззвънява. Джонс с нетърпение вдига слушалката.

— Проспахме, нали!

Той веднага познава гласа на премиера. Чърчил, както и при първото нападение с летящите бомби бе крайно недоволен и раздразнен. Джонс прави опит да го успокои:

— Но, сър, с ваше позволение, все пак те не постигнаха масиран удар, нито пък внезапност. Ние очаквахме това нападение. Противовъздушната отбрана не ни предупреди, защото както се предполага, времето за полет на ракетата е твърде малко и операторите на радарите, които са видели на екраните отметките, не бива да се винят.

— Разбира се, че не бива да се винят. Откъде те ще знаят, че това е ново оръжие... Само като си помисля какво ме уверявахте вие и вашият приятел лорд Чаруел. — Чърчил млъква, после сменя саркастичния си тон и казва: — Да не се дават никакви разяснения за това оръжие никому и най-вече на пресата. Да не се създава паника!

— Да, сър.

Разговорът прекъсва. Джоне знае, че тепърва ще си има неприятности. Но той има готовност. Той знае вече твърде много за Фау-2...

Телефонът иззвънява за втори път.

Докладва сътрудник от мястото на събитието:

— Сър, около попадението намерих тръба. Ако не бях се сетил за вашия съвет да я докосвам внимателно, пръстите ми щяха да останат залепени за нея, щяха да изгорят и представете си, от студ! Металът е замръзнал. Температурата може би е минус няколко десетки градуса. Мисля, че ви става ясно.

— Добре, благодаря, до утре.

Джонс затваря телефона, сваля очилата и започва да ги търка с кърпичката си.

„Значи все пак те използват втечен кислород, а не водороден прекис — си казва той. — Втечен кислород и спирт. Следователно по време на своя полет ракетата не се нуждае от атмосферен кислород и затова двигателят може да работи на височина, недостижима за авиацията. Ето откъде се е появила парата на снимките над «Пенемюнде» — от дренажните клапани, през които кислородът е преминавал в газообразно състояние... Но тогава борбата с тях наистина е абсурдна! Те могат да бъдат поразявани само на земята. Та това наистина е неотразимо оръжие!“

Доктор Джонс беше получил отговор и на последния въпрос, който стоеше пред него още от 1939 г.

ПО ЦЕЛ № 42

— Райхсфюрер, групата „Север“ от стартови позиции Басенар, предградие на Хага, извърши два успешни пуска на Фау–2 по цел № 42 — Лондон.

— Продължавайте, Камлер, продължавайте, това ще се хареса на фюрера. Хайл Хитлер!

— Хайл!...

След покушението срещу Хитлер през юли 1944 г. Химлер сменя доверието към генералите. Разширявайки своята власт, той практически слага ръка върху ракетите.

Извиква своя човек, групенфюрера от SS Камлер, и му заповядва:

— Назначавам ви за специален комисар на ракетната част Фау–2. Отговаряте с главата си за употребата на това оръжие.

— А генерал Метц?

Химлер не му отговаря, а само го поглежда изненадан през кръглите си очила.

Метц остава, но формално, без никаква власт. От сега нататък той само ще изпълнява заповедите на Камлер.

В края на август специалният комисар дислоцира ракетните батареи в Западна Германия и Холандия. В района на Хага заема стартови позиции групата „Север“ и готви удар по Лондон. По градовете на Франция ще води огън групата „Юг“ и 444-а отделна батарея. Координатите на техните стартови площадки са на 100 километра източно от Лиеж.

На 6 септември 444-а батарея изстрелва две ракети, които се взривяват по траекторията, а след два дни нейните Фау–2 събарят здания в Париж и убиват невинни хора.

Дълго време Фау–2 не се подчинява на волята на конструкторите. Една трета от тях продължават да се разрушават по време на полет. Вернер фон Браун се оплаква, че не му стига време с това непрекъснато местене на площадките. Тъкмо са се настанили в Полша, и тътенът на съветската артилерия ги изгонва и оттам...

Експерименталните Фау–2 продължават да се взривяват в края на полета. Въздушните взривове, макар и да са ефектни, са далеч от земята и не предизвикват необходимия разрушителен ефект. Оказва се, че взривателят е твърде чувствителен. Но Браун установява това много късно — чак в края на лятото... Обстановката е нервна, съветските танкове се устремяват към Близна. Ракетчиците бягат и се спират в Тухел. Браун няма време да усъвършенствува взривателя, а Хитлер не му дава спокойствие. Той бърза с ударите.

През есента Червената армия настъпва по целия фронт. Започва освобождението на Югославия. Фашистите напускат Финландия. Американците и англичаните дебаркират в Италия. Завършва освобождаването на Франция. Четири дни преди първото изстрелване на Фау–2 танковете на съюзниците от Брюксел тръгват към Германия. Всички виждат, че Хитлер губи войната, но не и той. Фюрерът продължава да се кълне, че ще срине Лондон и ще застави англичаните и американците да сключат сепаративен мир. Тогава вермахтът от Западния фронт щял да налети срещу Червената армия и ще дойде победата!...

Конструкторите на Фау–2 монтират взривател с ограничена чувствителност, който намалява силно разрушителната сила на бойната глава. Независимо от това в началото на септември Фау–2 е приета в този вид на въоръжение... Но количеството, необходимо за нанасяне на планираните удари, все не достига.

Камлер бърза да угоди на своя шеф. След разговора с Химлер, вдъхновен, той заповядва и 444-а батарея да бъде готова да нанесе удар по Лондон.

Камлер добре знае, че ракетите се разсейват значително, и затова заповядва данните да се изчисляват по географския център на Лондон, разположен край гара Ватерлоо.

БЕЗПОМОЩНОСТ

10 ноември 1944 година.

В Палатата на общините Чърчил говори разпалено за успехите на дебаркиралите дивизии, за героизма на английския войник, за твърдия характер на лондончани, които продължават да се трудят въпреки новите нападения на фашистите. И тук той все пак решава да съобщи за Фау-2.

— Вече един месец ние изпитваме ударите на новото варварско оръжие, балистичната ракета. — И бърза да успокои духовете: — По бойни възможности тя е сравнима със самолетите снаряди... И нейният заряд е около един тон бризантно взривно вещество, дълга е 47 фута, тежи 15 тона; стартира вертикално, издига се на височина 70 мили. Противникът ги изстрелва от разстояние 200 мили. Скоростта ѝ е извънредно висока — 3000 мили в час, поради което нашата противовъздушна отбрана е в невъзможност да съобщи своевременно за нападението. Но ние вече знаем, че стартовите им позиции са някъде край Хага и много скоро ще ги заставим да спрат тези пиратски нападения...

Почти всеки ден Чърчил пита своя секретар дали немското радио или немските вестници не са съобщили за употребата на балистичните ракети. Той се страхува да не би подобно съобщение да предизвика паника сред и така напласеното население. И не толкова за самия смут, колкото до личната му заинтересованост по този повод да не бъде критикуван от опозицията, която напоследък се е активизирала. Ще го обвинят в неосведоменост. Той беше изпаднал в много деликатно положение. Но днес все пак реши, че е по-добре той пръв да съобщи, като разчиташе чрез своето доказано красноречие да успокои духовете и да предотврати ударите от страна на противниците... А докато изчакваше разузнаването, събра за него максимална информация и дори изпрати благодарствено писмо до Сталин.

ДО МАРШАЛ СТАЛИН

„Уважаеми маршал Сталин,

Вие вероятно помните телеграмите, които си разменихме през лятото относно заминаването на британски специалисти за германската опитна ракетна станция. Дебице в Полша, на която Вие благоволихте да окажете съдействие.

Сега ми стана известно, че специалистите са се завърнали в Англия и са донесли със себе си ценна информация, която запълни някои празноти в нашите познания за ракетите с далечно действие.

Моля да приемете моята благодарност за превъзходната организация на това пътуване и за помощта, която е била оказана от съветските власти на нашата мисия.

С искрено уважение

Ваш Уинстън Чърчил

16 октомври 1944 г.“

Чърчил разбира, че всяко премълчаване на фактите се отразява неблагоприятно върху неговия авторитет. Ето защо днес иска да покаже преди всичко трудностите, които правителството среща при отразяване на атаките на новото оръжие... Чърчил обаче не обещава, че за в бъдеще ще стане възможно своевременно да се съобщава за нападението. Войната си е война!

(Самолетите от ПВО продължават да патрулират край Хага със задача да открият нови складове за ракети и стартови позиции...

Близо до Нордхаузен английското разузнаване открива и главния завод за производство на ракети. Но той се оказва трудно уязвим от въздуха. Разположен е в два успоредни подземни тунела, построени в стари гипсови кариери.

Авиацията нанася удари по вероятните места на стартови позиции и по влаковите композиции, но ракетите продължават да се

сипят в сравнително големи количества над Лондон. Жертвите нарастват.)

— Балистичните ракети ни изправят пред други трудности — продължава своята реч Чърчил. — Всяка взривила се ракета създава огромен кратер. Но какво значи това в условията на модерния град?... Зданието е съборено, но оттам изтича газ, подпалва се, възниква пожар, загасва осветлението в квартала — прекъснат е електрически кабел, улиците са наводнени — разрушен е водопровод... Ако ракетата се взриви в Темза, водата може да нахлуе в метрото или бог знае къде. — Чърчил се сеца, че тя може да нахлуе в неговото скривалище, и потръпва. — Гражданите трябва да разбират усилията ни да възстановим по най-бързия начин повредите, но и да се включат в спасителните действия на специалните ни отряди...

Този път Чърчил не казва нищо за „летящите бомби“...

(Немците започват да изстрелват самолетите снаряди от самолети носители, което създава за противовъздушната отбрана нови трудности. Направлението за атака се изменя. Противникът нахлува откъм североизток. А това заставя ПВО спешно да преустройва бойния си ред.

Самолетите носители Хе-111 пускат летящите бомби нощем: на височина 300 метра, което силно затруднява ефективната стрелба на зенитните оръдия. В тъмнината ярката реактивна струя зад Фау-1 пречи на изстребителите да определят истинската дистанция.)

Чърчил завършва своята реч по традиция вдъхновено:

— Много скоро ние ще унищожим и последното гнездо, откъдето излитат новоизлюпените хищници, и ще се поздравим с победа. Лондон ще издържи и това изпитание...

ЧАСТ ПЕТА
ХИМЕРИ В НАСЛЕДСТВО

ОПЕРАЦИЯ „ЕЛСТЕР“

Нощта на 29 ноември 1944 година.

Гъсти облаци са скрили звездите над източното крайбрежие на САЩ. Оловносинкавата повърхност на океана внезапно се раздвижва и от дълбините бавно, почти крадешком се показва гладкият стоманен гръб на германската подводница с номер У–1230. Люкът се отваря. Пускат гумена лодка. В нея скачат двама души и започват бързо да гребат към брега. Стоманената акула безшумно хлътва под водата.

Дежурните пред екраните на бреговите радари не забелязват нищо обезпокояващо. Кой е можел да предполага, че ехото на войната в Европа ще преодолее Атлантика?

На това разчитат двамата опитни есесовски диверсанти. След половин час гребане те се вкопчват в сушата...

Така започва операцията на отдела за диверсии при Главното управление на имперската безопасност с кодово наименование „Елстер“ („Сврака“).

Преди да се разделят, агентите унищожават лодката и разпределят помежду си подготвените отрано диверсанти атрибути — пари, мастило за тайнопис, радиопредаватели и т.н.

Единият по документи е капитан Едуард Грин от Бриджпорт, а другият — Джек Милър.

В действителност първият по шпионската картотека е американец от немски произход Уйлям Куртис Колпаг с псевдоним Били. Получил е солидно електротехническо образование в Масачузетския технологичен институт, има звание мичман от американския флот, изпълнявал е задачи в Латинска Америка.

Вторият е агент на отдела за диверсии № 146 Ерих Химпел по специалност радиоинженер, бивш резидент на абвера в столицата на Перу Лима.

Преди да предприемат това екзотично пътешествие под водите на Атлантика, агентите изучават балистичните ракети на Вернер фон Браун и начините за насочването им по радиосигнал.

За да се отклони вниманието на ФБР, на американците е „подхвърлен“ ръководителят на фашистката служба за саботаж в САЩ Ервин Лакузен, който няма никаква представа за тази задача...

„Кога противникът може да се съгласи да преговаря?“ — пита Хитлер свои приближени и сам си отговаря: — Когато е притиснат в клещи и дивизиите му нямат друг избор, освен да се предадат, ако не искат да бъдат смлени... Ето това ще трябва да постигнем в най-скоро време... Хитлер отново е завладян от страстите на авантюриста. Той е решил отново да блъфира, но този път с неочаквана военна операция...

„Волфшанце“, личният апартамент на Хитлер. Тук са Кайтел, Йодъл, началник-щабът на сухопътните сили Гудериан, генерал Крайне от военновъздушните сили. Докладва Йодъл.

— Мой фюрер, през последните три месеца вермахтът загуби един милион и двеста хиляди верни вам войници. Ние не можахме да въздействаме на Румъния, България и Финландия да не скъсват с нас дипломатически отношения по понятни причини.

— Нима тези марионетки ви изплашиха, Йодъл? — апострофира го Хитлер.

— Мой фюрер, положението е много сериозно. Ако ние не предприемем необходимите действия, за да обърнем събитията в наша полза, скоро на германска земя ще маршируват съюзниците.

— Спрете, Йодъл, вие сте паникьор! — почти му изкрещява Хитлер, после отива до военната карта, окачена на стената, и я натиска с юмрук:

— Ще настъпим ето тук, в Ардените!

Присъстващите го гледат изумени от така неочакваната му реакция.

— Ще се врежем между американците и между англичаните. Докато се опомнят, ние ще им забием такъв щик, че те веднага ще се скарат.

— Но, мой фюрер, а на Изток?

— Надявам се, че ще ви стигне умът в главата, за да се сетите, че там ми трябва затишие. Направете нещо, Йодъл. Нека руснаците да спрат...

Обърна се към картата с гръб към останалите и продължи да разяснява своя замисъл:

— Ще притиснем към Северно море поне тридесет дивизии на Чърчил. Нека тогава той реши ще продължава ли войната, или ще иска преговори с нас... И не забравяйте за въздействието с нашето оръжие Фау.

Надеждите на Хитлер, свързани с „оръжието на възмездието“, се засилват особено след една негова среща с главния конструктор от „Пенемюнде“.

— Аз отдавна имам идея да създам мощна двустепенна ракета — пояснява му Браун. — Ракета, която само за 35 минути да прелети океана.

— Но това е изумително! — възкликва Хитлер.

— Конструктивната документация е готова. Ракетата ще бъде съставена от вариант А-9 и вариант А-10. Със 70 тона гориво ние ще пренесем един тон взривно вещество на разстояние 5 хиляди километра. Ако целите са в Америка, бихме могли да привлечем към задачата нашите колеги от Япония.

— Нима!

— Няколко техни подводни лодки могат лесно да се доближат незабелязано до бреговете на САЩ. В момента когато нашите ракети ще летят натам, те ще изплуват над водата и ще изстрелят няколко самолета снаряда по Сан Франциско например или по Лос Анжелос!

— Но това е великолепно! Ще наредя да се свържат с японците...

(Японските специалисти през това време сами разработват собствена конструкция на самолети снаряди включително и апарати с кабина, в която се настанява пилот смъртник — камикадзе. Тяхното използване е добре познато на историята. Но и предлагат обмен на информация. Още не са разкрити тайните около потопяването на една японска подводница край Сингапур. Водолазите изваждат част от документите, но повечето от тях са негодни за използване. Преди да получат от Берлин нова пратка, японците започват да разработват свой проект, известен като „Сюсуи“ („Есенни води“), който обаче ще остане за дълго тайна за самите японци...)

Хитлер подхваща идеята на Браун като спасителен пояс. И защо не. Удар с ракета в предварително обявеното време в самия център на Ню Йорк! Това ще има колосален психологически ефект! Чак тогава американците ще станат по-сговорчиви по отношение на сепаративните преговори...

Браун мисли за голяма ракета отдавна. През 1941 г. той извиква ракетния специалист Херман Оберт, който поради румънското си гражданство не е допуснат до секретните изследвания, и му казва:

— Райхът никога няма да забрави вашите заслуги. Райхът се нуждае от вас. Фюрерът ни е поставил големи задачи и ние гледаме напред. Сега създаваме едностепенна ракета. Сам разбирате, че когато наберем опит, тя няма ли да ни задоволи. По-нататък ще ни потрѣбва един двустепенен или тристепенен вариант. Зная, че вие ги предлагате за полети в космическото пространство. Но да говорим за това сега е безпредметно. Първо, ще се съгласите с мен, че това е твърде далечна и неясна перспектива. И второ, на нас сега ни трѣбва оръжие. Разчитам на вас...

Още през октомври 1941 г. Оберт предава на Браун своя ескизен проект. През 1943 г. той е почти разработен, но за производство и дума не може да става, докато не се получи нещо с А-4. Сега обаче реализирането на свръх далекобойната А-9/А-10 се форсира.

Първата степен А-10 е дълга 18 метра с диаметър 3,5 метра и маса 87 тона. Общата маса на цялата ракета е 100 тона...

Браун е намислил да се прицели в най-високия за времето си небостъргач в Ню Йорк — Емпайър стейт билдинг. Радиостанциите ще съобщят предварително. В Америка ще настане паника и ефектът от взрива на ракетата ще бъде колосален. Но само едно го безпокои: ще падне ли тя точно в небостъргача? Досегашните му ракети Фау-2 преди старта се насочват в целта и по време на полета са неуправляеми. Но разсейването им е огромно. Значи новата ракета ще трѣбва да се управлява... И Браун решава диверсантът в определения час да постави апарат в небостъргача. Той ще работи само няколко минути и като магнит ще привлече към себе си приближаващата се с огромна скорост ракета.

Идеята е възприета и сега двамата агенти поглеждат към небостъргача — живи или мъртви, поне един от тях трѣбва да постави апаратурата в уречения час. Иначе ракетата може да се сгромоляса в океана. А Браун ще го очаква световен конфуз...

РАЗМИСЛИ ПРЕДИ КОЛЕДА

Доктор Джонс се заглежда през прозореца в рояка снежинки, които се сипят от ниското небе. Броени дни остават от старата 1944 г. Какво ще донесе новата 1945 г., на Англия?...

Без да срещат сериозна съпротива, съюзническите войски освобождават цяла Франция, Белгия, част от Холандия и почти целия Люксембург. През есента те излизат на границата на Германия и даже проникват на територията ѝ. Седем съюзнически армии — четири американски и по една английска, френска и канадска — са заели изходни позиции за настъпление срещу хитлеристката „крепост“.

Червената армия, която настъпва от Изток, е достигнала Висла — центъра на Полша — и се устремява към Източна Прусия. Фашистка Германия е в клещи.

Хитлер при особени мерки за запазване на тайната подготвя и нанася в средата на декември силен удар по американските войски, разположени в Ардените. Две танкови и една полева армия се вклиняват по същите пътища, по които нацистите се промъкват през май 1940 г. във Франция.

Изплашени, съюзниците искат помощ. Москва им обещава Съветската армия да предприеме широко настъпление по целия централен фронт не по-късно от втората половина на януари.

„Напоследък — мисли доктор Джонс — недоволството от Чърчил все повече расте.“

Той прелиства сутрешните вестници. Една от статиите е от Хърбърт Уелс, озаглавена „Чърчил трябва да си отиде“. Уелс малко е пресолил нещата, но все пак е показателно, че към Чърчил сега се отнасят много по-критично. Сам Джонс изпитва на гърба си проклетия характер на премиера, който се съобразява с мнението му, но не пропуска възможността да изкаже недоволство, макар и за нещо незначително. Ето защо той сякаш все търси начин за своеобразна реабилитация, без да бъде уверен, че неговата дейност заслужава такава квалификация.

Джонс защитава своите убеждения, че немците въпреки всичко ще продължат да използват всевъзможни варианти на „оръжието на възмездието“. Но не поради военна необходимост. Според него те са болни от тщестлавие... Той предупреждава за очаквани изненади.

Атаките с балистичните ракети се усилват. Но това не значи, че хитлеристите са се отказали от летящите бомби.

„Болестта тщестлавие се намира в кръвта на самата нация — казва Джонс. — Аз предвиждам изненади...“ Това разсъждение идва не само от професионалния му навик да се съмнява във всичко, но и от горчивия му опит.

Настъплението на съюзниците принуждава немците да напуснат стартовите позиции за Фау-1. През декември полкът на Вахтел е разформирован и батареите му се вливат в 55-а зенитна дивизия. Сега разстоянието от територията, на която още се намират немските войски, до Лондон, не позволява столицата да се обстрелва с Фау-1. Но Джонс имаше данни, че усилено се разработват самолети снаряди с по-голяма далекобойност.

Продължават набезите със самолети носители. До началото на декември участвуват около 100 Хе-111. Те влитат предимно нощем на групи по 15 до 50 самолета откъм Северно море. Приближават се незабелязано, като летят на височина до 100 метра над водата. На около 100 километра от брега набират височина няколко хиляди метра и всеки самолет пуска по една Фау-1 на разстояние 60 километра от сушата, отново се спускат над водата, изчезват от екраните на радарите, за да кацнат някъде в Холандия...

Правителството отначало не разрешава да се бомбардира Хага, откъдето предимно се изстрелват Фау-2. Но после си затваря очите.

Доктор Джонс е недоволен. Нито неговата служба, нито останалите разузнавателни органи са успели да направят точна преценка на резултатите от контрадействията на английската авиация. Той не се съмнява в това, че немците непрекъснато променят позициите си. Ето защо настоява бомбардировките над Хага да се извършват с много по-голяма интензивност.

Някой беше предложил пред летящите балистични ракети да се създава плътна завеса от непрекъснато избухващи зенитни снаряди. Каква наивност, си казваше доктор Джонс. Та нали теорията на вероятностите сочи, че за да бъде унищожена само една ракета, ще са

необходими най-малко 320 хиляди снаряда! Нереален е проектът на американците за създаване на антиракета, която щяла да посреща Фау-2 и да се взривява пред нея или в близост до нея...

На какво все още се надява Хитлер? Вашингтон е убеден, че много скоро той ще има в ръцете си атомна бомба... И то преди тя да бъде създадена в САЩ... Джонс не вярва на това. Но едно е да вярваш, друго да искаш доказателства. И доктор Кроу не вярваше, че немците ще създадат ракети. Една немска ракета с някакъв си ядрен заряд за него беше абсурд... Съществуват косвени доказателства, че там нищо подобно не се върши. Урановата руда, пренесена от Белгия, стои неизползваема в Източна Германия. Немците са далеч от бомбата. Но защо Айзенхауер нареди съюзническата армия да се комплектува с гайгерови броячи, а медицинската служба да обърне внимание на възможността от появяването на „странни симптоми на неизвестна болест“? Значи главнокомандущият предполага, че по пътя на настъпващите войски немците могат да разпръснат радиоактивна прах. Но това не е атомна бомба!

Американското разузнаване знае, че в Германия се строят уранови котли, където се натрупва значително количество радиоактивен материал. Оттук идва цялата работа. Не е случаен и техният засилен интерес към немските ядрени изследвания...

Един ден всичко ще си дойде на мястото. Джонс пак се заглежда в снежинките, които се блъскат в прозорците, и отново си задава същия въпрос: „Какво ще донесе на Англия 1945? — И си пожелава: — Дано жертвите са по-малко...“

МИСИЯТА „АЛСОС“

„Но за какво настоява този смахнат холандец? Нима си въобразява, че ще го послушам?“ — си мисли полковник Борис Паш, облегнат върху перилата на открития балкон и впил поглед в далечината, там където се стрелкат далечни светкавици. В тази душна нощ той не може да заспи и е излязъл на хлад. Отдавна не е валило дъжд и сухотата се промъква като осил в гърлото му. Напразно се опитва да се освежи с чаша сода. Все му се струва, че водата тук е блудкава. Проклетата вода, проклето време. Защо ли трябваше да напусна Америка?

Генерал Лесли Гроувс, ръководител на „Манхатънския проект“, му бе възложил грижата от физиците да не изтича никаква информация за атомната бомба. Когато му повери мисията „Алсос“, Гроувс му каза:

— Ние не бива да допуснем нито червените, нито някой друг от съюзниците ни да узнае нещо за работата на немците. Ние трябва да пленим цялата научна документация и всички физици, не само които са се занимавали с урановия проект, но и онези, които са работили в други сектори за създаване на оръжия...

Борис Паш възприема тази задача като шанс да се издигне в йерархията на американските служби за сигурност. Представи си как пленява най-големите светила на Германия и кораби, пълни със запечатани сандъци, в които акуратно са подредени научно-техническите разработки а Третия райх, и как тези кораби поемат през Атлантика...

— Ако на пътя ви попадне нещо, което вече е създадено — му каза Гроувс, — вие трябва да направите всичко възможно то да не попадне в чужди ръце, даже ако се наложи и да го унищожите.

Задачата изглежда пределно ясна. И Борис Паш със специалните джипове и униформата, върху която има извезан знак бяла буква алфа, пронизана с червена стрела, нахлу в Париж. Но още при първите контакти с тукашните учени в главата на ръководителя на военнаучната секретна мисия „Алсос“ настъпи объркване. За това си

имаше причини. Колкото и да бяха надменни американците, не бяха така добре осведомени какво се върши от научния фронт в Европа.

На Паш помага Самуел Гоудсмит, виден физик от холандски произход. През 1925 г., когато е още на 25 години, той открива спина на електрона. Не е известно по какви причини за това свое блестящо откритие той не получава Нобелова премия!

Паш хем го слуша, хем и не му вярва. Това е, разбира се, в почерка на един контраразузнавач от неговия ранг. Той не се страхува от опасността някое друго разузнаване да плени Гоудсмит. Неговите знания, колкото и богати, си остават в рамките на общата проблематика на физиката. Самият Гоудсмит не знае нищо конкретно за онова, което се върши там при генерал Гроувс. Не беше участник в „Манхатънския проект“. Паш не се съмнява в неговата компетентност на физик, но не вярва, че той може да направи точни изводи, за да му предложи едно правилно действие. Но тъй като няма на кого да се облегне, беше принуден да го слуша. Гоудсмит познава добре немските си колеги. И в това отношение беше безценен.

Някой им беше подшушнал, че немските физици са в Страсбург. Когато нахълтват в една лаборатория, твърде добре маскирана като болнична клиника, те отначало не могат да разберат кои от хората в бели халати са лекари, кои физици... Но Гоудсмит се оказва доста хитър, той успява да намери кабинета на един от големите немски физици Вайцзекер. Него както и другите немски светила, разбира се, го няма. Ровейки се из книжката му, той намира някакви твърде неясни за непосветен човек чернови страници от секретни теоретични изследвания... След няколко дни и нощи научният ръководител на мисията „Алсос“ идва при Борис Паш и се тръшва на дивана. Съвсем неподходящо за случая се изтяга върху него и иска да му се поднесе уиски със сода. Борис Паш присвива лисичите си очи и с безкрайно търпение му изпълнява молбата. После Гоудсмит се надига, сваля очилата си и му казва в лицето:

— Свивайте знамената! Край на мисията „Алсос“!

Борис Паш отначало не се впечатлява. Бяха му известни чудатостите на много от физиците, с които бе имал работа в Америка. Той го изчаква да довърши. Но помощникът му отново се изляга на дивана, повдига си краката на облегалката и започва спокойно да си пие уискито.

Тогава Паш, излязъл извън кожата си, го хваща за раменете и го разтърсва.

— Самуел, какво ви е прихванало, да не сте болен?

— Изморен съм, но болен не съм.

— По дяволите, какво е станало?

— Това, което никой в Америка никога не го е знаел, пък вероятно и не само в Америка. Тези немци изглежда умеят да скриват тайните си. — Той се понадига и продължава: — Повярвай ми, трудно ще ми бъде да ти обясня. Но немските колеги са изпаднали във велико заблуждение. Те са искали да получат атомен котел и вече са го построили. Очаквали са, че в един прекрасен ден ще го взривят. Нищо и половина. Това не е пътят към атомната бомба... А сега и ние би следвало да прекратим хабенето на сили и средства тук в безплодни търсения...

Борис Паш престава да слуша по-нататъшните бръцолевения на пийналия физик. Той не иска да му разкрива каква инструкция бе получил — всичко, над което са работили немците, да бъде пленено. Той няма основания да се съмнява в извода на помощника си, но няма и намерение да го послуша...

Бурята приближава, скоро щеше да завали и той щеше да отвори прозореца, да полегне на чистите хладни чаршафи. В приятно предусещане Борис Паш не може да се освободи от една натрапчива мисъл. Откъде Жолио Кюри знае толкова много неща за „Манхатънския проект“. Той не може да допусне, че някой друг освен учените, строго охранявани в Ню Мексико, може да има каквато и да било представа за тайното оръжие на Америка. Когато там, в Ок Ридж, те са се занимавали със строителството на атомните заводи, тук Жолио Кюри е успял да прехвърли почти половината от запасите от тежка вода в Англия, и то под носа на немските разузнавателни служби. И защо Жолио Кюри е останал във Франция? Бил се занимавал с някакви си мини и гранати за Съпротивата! И как е стоял тука без наблюдението на американското контраразузнаване? Нима той може да му има доверие? Ами ако се окаже, че е участвувал заедно с немците в създаването на фашистката атомна бомба? Но това, което прави силно впечатление и раздразва Борис Паш, беше накрая, когато Фредерик Жолио Кюри му разказва в най-общи линии какви бомби е създавал в окупация и най-вече, когато с твърд глас го предупреди:

— Ако Америка скрие от нас своите разработки, това ще бъде акт на грабеж на национални ценности от Франция и от Англия. Всички ние ви изпратихме и учените си, и теоретичните си разработки, които пристигнаха тъкмо навреме. Не вярвам да не са ви послужили. Или вие ще споделите с нас докъде сте стигнали, или аз ще настоявам за среща с генерал Де Гол. Повярвайте ми, няма да ви е никак лесно да се измъкнете. Не забравяйте, че Халбан и Коварски заедно с тежката вода пренесоха от Париж и научни открития, за които има доказателства, че са патентовани у нас...

Едри капки дъжд се посипват по перилата на балкона. Борис Паш, който търси успокоение, протяга ръка, мокри я и изтрива пламналото си лице... Завалява...

ЧЕРВЕНИТЕ СА НА ОДЕР!

31 януари 1945 година.

Рано сутринта началникът на партийната канцелария Борман прекъсва съня на Хитлер:

— Мой фюрер! — вика възбуден още на прага той. — Съветските танкове са форсирали Одер и са само на 60 километра от Берлин! Те се движат насам!...

Фюрерът още не се е опомнил от провала на поредната авантюра в Ардените...

(На 11 декември всички командири на дивизии, воюващи на Запад, извикани в щаба на Рундщет, предават личното си оръжие и натоварени с автомобили, пристигат пред бункера на Хитлер в „Адлерхорст“... Генералите така са следени от злите погледи на есесовците от личната охрана на фюрера, че не смеят да кихнат или да посегнат към носната си кърпа... Хитлер с бледо лице, треперещи пръсти и постоянен тик на лявата ръка държи двучасова реч:

— Аз искам от вас победа. За нас Ардените са съдба. Немският народ заслужава този подарък. Спрете ги. Те няма да посмеят да продължат. Тогава отгук ще прехвърлим войските на Изток. Това е последният ни шанс да предизвикаме сътресение в коалицията... Тя и без това се раздира от противоречия... Ще чакам да ми доложат, че сте ги разбили...

Сутринта на 16 декември 1944 г. започва Арденската операция... В осъществения пробив с широчина 100 километра най-отпред в трофейни джипове се движат облечени в американски военни униформи, снабдени с американско оръжие специално подготвените диверсанти на Скорцени. Тяхна плячка са щабовете и тиловите части. Войските на съюзниците са изненадани и изпадат в паника. А през това време английският фелдмаршал Монтгомери играе своя голф в холандския град Айдохфен заедно с някой си Рис, известен ас в тази игра...

На 8 януари 1945 г. дисциплинираните немски войници правят кръгом и се изтеглят на изходните си позиции! Те не разбират защо

техният фюрер им отдава тази странна заповед!

Разузнаването докладва на Хитлер, че Съветската армия се готви за голямо настъпление... Със започването му той прехвърля дивизии от Западния фронт на Изток... Хитлер не говори вече за операцията „Вахта на Рейн“, тя е негов пореден неудачен риск... Настъплението на Съветската армия срива военнополитическите му сметки, свързани с Арденската операция...)

Хитлер дълго не може да се събуди от мъртвешкия си сън. Тази нощ той заспива много късно. Мъчат го кошмари. Едно състояние, когато нито си заспал, нито си буден... Той сякаш вижда как съветските танкове навлизат в територията на Австрия. С грохот се рушат старинните замъци на неговата крепост Източна Прусия... На Запад англо-американците са се окопитили след поражението, което им нанася с Арденската операция... Неговите елитни войски мъчително отстъпват и от Запад, и от Изток, а зад тях остават полета, осеяни с разбита техника и обгърнати с дим половин милион кръстове... Сраженията вече се водят на германска земя... Пред него изплува лицето на Гудериан. Ах, този Гудериан, така послушен, сега му говори като учител:

— Нищо повече не може да се направи. Като военен ще ви кажа, че от военна гледна точка ние вече загубихме войната!... Време е да се разберем със Запада и да прехвърлим дивизиите на Изток... Одер, ето тук ще се реши дали те ще вземат Берлин, или ние ще тръгнем отново на Изток...

Странно, при други обстоятелства Хитлер би го наругал, би го изгонил, би го натикал в миша дупка, а сега го слуша смирен като ученик от гимназията... А, ето го и Шпеер.

— Но, мой фюрер!

„Гледай ти, поне този е запазил благоприличие. И какво иска да му каже хитрецът с толкова здрави връзки сред германските монополи? Как няма да ги има, като подписва поръчките. Кой го знае в кои банки колко пари е скътал, мошеникът. И се прави на верен. Но нека го изслушам.“

— Мой фюрер, ние загубихме почти сто завода. Силезия, където ковахме нашите оръжия, е в ръцете на противника. Остава ни само Рур. Не искам да кажа колко сили ни трябват, за да си върнем Силезия.

Ние ще им изпратим нови танкове и нови самолети. Но не е там работата...

„Но какво иска да му внуши Шпеер? А, ето за какво намеква, за преговори... И какъв е този меморандум, който тика под носа му? Подписан бил от триста крупни босове. И те са му заявили: «Войната е към своя край. Необходими са срочни мерки за запазване на това, което е останало от Германия» Пораженци! Но защо Шпеер се прави на невежа? Нима не знае, че аз вече водя преговори. Това може да му го каже самият Рибентроп...“

(Хитлер наистина води преговори чрез своите тайни представители, но напълно безуспешно. Той предлага сепаративен мир, спиране на бойните действия на Западния фронт само за да прехвърли дивизии на Изток. Предлага на Англия съвместни действия срещу Съветския съюз. Нито правителството на Англия, нито на САЩ имат кураж да приемат тези предложения. Трудно беше да се разчита, че светът ще прости страшните злини на „кафявата чума“. И никой не можеше да гарантира дали този свят няма да взриви и да изхвърли кабинетите, осмелили се да сключат каквото и да е съглашение с Хитлер. Този страх възпира иначе способните на политическа еквилибристика западни политици.)

Хитлер най-после се събужда... Поглежда Борман враждебно... Изслушва неговия доклад за тежкото положение на Източния фронт, който е така близо, че тътенът на оръдията се чува, и нарежда да съставят директива за усилено производство на новите видове оръжия, включително на „оръжието на възмездието“... Фашистският предводител се надява на чудо...

На 8 януари 1945 г. Браун поставя гигантската ракета А-9/А-10, предназначена за обстрелване на американските небостъргачи на стартовата позиция за експериментално изстрелване... Опитът, уви, е неуспешен...

Но какво става с агентите, които трябва да монтират радиопредавателите за насочване на супер ракетата в Ню Йорк?

Колпаг се среща с американския си приятел Том Уорънс, който работи във военната промишленост. Но нито брилянтите, нито долларите не подмамват стария ветеран, раняван два пъти във войната. Той предава фашисткия агент на ФБР. Американските контраразузнавачи се смеят, когато той им обяснява как германците с

ракета ще обстрелват Ню Йорк. Но за всеки случай го арестуват. Колпаг, за да си спаси живота, издава другия агент Химпел.

Химпел, без да подозира нищо, изпраща успокояващи радиограми до Ото Скорцени... Един ден излиза от хотела, за да си купи вестник. И... само с едно движение се издава. Наблюдателното око на продавача, сътрудник на ФБР, забелязва, че гладко избръснатият господин, след като взима няколкото цента ресто, с привично движение на ръката ги пуска в горното джобче на самото си. Този жест, характерен за него, е достатъчен, за да бъде арестуван веднага... Агентите са съдени от военен съд...

Браун не се отчайва. Той предлага нова ракета да се насочи в Ню Йорк от пилот смъртник! И продължава своите изпитания.

На 24 януари Браун обядва с най-близките си сътрудници и е в добро настроение. Току-що е произведен експериментален пуск на една от степените на гигантската ракета. Генерал Дорнбергер го няма. Изпратиха го някъде из Северна Германия, за да обучава ракетчици.

— След днешния старт — казва Браун — можем да смятаме, че проблемът с последната степен е технически решен... Скоро ще имаме ракета „Америка А-9/А-10“. В този момент в казиното се втурва дежурният унтерофицер:

— Руските танкове са в Шчечин!

Всички го гледат втрещени.

— Червените са на Одер! — повтаря той... Райхсфюрерът от SS Химлер с група армии „Висла“ се изпречва пред настъпващите към Одер съветски дивизии. С него е Ото Скорцени, който отваря шлюзовете на реката. Пред съветските войски се създава огромно изкуствено езеро. Това е краят на 1944 г. Хитлер е заповядал всички германци от 14 до 65 годишна възраст да стиснат здраво оръжието... Химлер спешно евакуира ракетния център „Пенемюнде“...

Хиляди хора под силна есесовска охрана тръгват през Померания към планините Гарц. Мощните бомбардировки на англичаните не карат ракетчиците да се помръднат от острова, но съветските танкове ги изплашват не на шега...

Кавалкадата пътува за подземния завод до Нордхаузен, където през това време под ръководството на Ото Рудолф в пълен ход е производството на Фау-1 и Фау-2. Над Лондон и Антверпен продължават да се сипят „летящи бомби“...

Най-после в началото на февруари колоната пристига...

След бомбардировката на „Пенемюнде“ Химлер взема решение масовото производство на Фау-2 да се пренесе тук в подземния завод. Работят затворници от концлагера „Дора“.

Венер фон Браун не е участвувал в разстрелите и не е конструирал бесилки, но като главен конструктор на Фау-2 не е могъл да не вижда какво се прави наоколо. Нито веднъж не е протестира срещу жестокостите. Трупове на хора се търкалят около него, без дори да ги поглежда. Не ги забелязва и началникът на производството на ракетите инженер Ото Рудолф...

Надеждите на Хитлер за едно оръжие, което да направи чудо, са така силни, че той сам си вярва на думите, когато продължава да възхвалява „оръжието на възмездието“.

В речта си пред гаулайтерите през февруари 1945 г. той заявява:

— Аз вярвам в триумфа на Германия... Още малко търпение, и ние ще получим секретното оръжие. То ще накара враговете ни да затреперят. Нас ни очакват нови победи...

Но демагогът Хитлер не си дава сметка, че говори пред твърде осведомени хора от Райха, които виждат, че „оръжието на възмездието“ не оправдава надеждите.

По същото време Камлер вече командува 5-и армейски корпус, който обединява подразделенията и частите на Фау-1 и Фау-2. Той има задача да изпълнява директно заповедите на Хитлер...

Пораженията, които „оръжието на възмездието“ нанася на противника, са далеч от очакваните. Самолетите снаряди и ракетите са извънредно неточно оръжие. С тях не се постигат планираните масирани удари. Промислеността на Германия не е в състояние да произвежда желаното количество ракети. Планирани са 60 хиляди Фау-1, а са произведени три пъти по-малко, от Фау-2 — 12 хиляди, а са произведени два пъти по-малко...

В тази обстановка серийното производство на ракети в подземния завод до Нордхаузен след идването на специалистите от „Пенемюнде“ продължава.

ИЗВОДИТЕ НА ДОКТОР ДЖОНС

Текат последните часове на март 1945 г. Само преди четири дни, на 27 март, над Англия пада последната 1115-а ракета Фау–2. Ударите на съюзническата авиация по предполагаемите бази и стартови позиции в Холандия са прекратени...

Началникът на отдела за научно-техническо разузнаване на британските военновъздушни сили доктор Реджиналд Виктор Джонс най-после доволен си отдъхва. Това е краят на шестгодишните му усилия в разпитане на тайната на германското ракетно оръжие. Сега той вече може да завърши досието на Фау–1 и Фау–2 и да се заеме с изводите.

Средствата за въздушно наблюдение са засекли 1115 Фау–2, от които 517 са се взривили в Лондон, 537 — на територията на Англия и 61 са паднали в морето.

Балистичните ракети стартират от предградията на Хага, от бетонни или асфалтови площадки. В заповядания час тук се струпват всички машини за обслужване. Фау–2 лежи върху специална платформа и посредством хидравлични устройства се повдига вертикално. От автоцистерни към нея се проточват маркучи — започва зареждането ѝ с гориво и с окислител. След кратка подготовка и насочване следва старт. Машините през това време се скриват.

Комплексите Фау–1 със своите сравнително големи устройства за стартиране и по-слаба възможност за маневриране се оказват сравнително по-уязвими. Ето защо Джонс и досега нямаше данни бомбардировачите да са унищожили поне една Фау–2 по време на стартиране. Той не работеше с „може би“, защото наистина може би е имало случаи. В същото време в Англия са убити 2855 души и тежко ранени са 6268. От самолетите снаряди съответно са убити 6139 души и 17 239 са тежко ранени.

Във въздушните нападения срещу стартовите позиции на Фау и заводите за тяхното производство съюзниците са загубили 450 самолета и 2900 летци!

„Оръжието на възмездието“ въпреки своята разрушителна сила не оказа съществено влияние върху хода на бойните действия, още повече върху цялата война...

Джонс пресмята, че всяка Фау-1 струва на немците средно 3500 марки. С попаденията си те разрушават 20 хиляди здания от английската столица. За това оръжие Хитлер е изразходвал 150 милиона марки, а е нанесъл поражение на Англия за 570 милиона марки!

Фау-1 и Фау-2 служеха само за избиване на мирни граждани. Хитлер постигна с тях ефект на геноцид.

Балистичната ракета А-4 беше пробив в науката и техниката. Но задачата, свързана с нейното създаване, беше рискована, можеше и нищо да не се получи. Джонс си зададе за кой ли път въпроса, нима немците изразходваха милиони марки само за да доставят до целта един тон тринитротолуол, който при взрива създава точно такава яма, каквато създава бойният заряд на много по-евтината Фау-1!

До този момент той не си беше променил становището. Според него това беше извършено само за престиж, за удовлетворяване на нечий каприз, родил се от инерцията на мисленето и от жаждата за романтика. От непременното желание да се удиви светът, да се угоди на фюрера! Иначе балистичната ракета, която струва поне 40 пъти по-скъпо от Фау-1, не изкупува усилията и напрежението...

(Странно е, че един съветник на Чърчил по научно-техническите въпроси е можел да се лъжа така. Нима не е бил в течение на мисията „Алсос“? Не е възможно той да не е знаел за опасенията както на учените в Америка, така и на физиците от неговата страна, че в Германия усилено се работи над атомната бомба. Знаел е. Нима не е предполагал, че немците могат да си правят сметката, когато атомният заряд бъде създаден, една усъвършенствуванa балистична ракета да стане отличен носител на това страшно разрушително оръжие! И балистичната ракета, и атомното оръжие са били програми, които трудно някой би се наел да гарантира кога и какво би могло да излезе от тях. Това са рисковани програми, но си е струвало да бъдат разработвани.

В това обаче доктор Джонс не е могъл да убеди себе си...

Едва ли може да има съмнение в това, че хитлеристите щяха да създадат не само урановата, плутониевата, но и водородната бомба.

Беше им необходимо само повече време и главно благоприятна военна обстановка.

Но те нямат нито едното, нито другото. Въпреки това те никога не са се отказвали от желанието да притежават супероръжие, което да ги направи още по-силни. Известни са възгласите на Хитлер и неговите приближени: „Дайте оръжие. Ние искаме оръжие, което нямат враговете ни! Оръжие вместо масло!“ Още повече че до последния момент върхушката се е надявала на чудо, отново свързано с изнамиране на някакво оръжие.

На 5 август 1944 г. Хитлер се среща с румънския диктатор Антонеску. Сварва го в състояние на униние и страх. За това си има, разбира се, причини. Войските на вермахта с големи жертви са принудени да отстъпят и да се окопаят при Висла, Неман и Днепър.

— Хич и не се впечатлявайте от офанзивата на руснаците — му казва Хитлер. — Ние сме я предвидили и сега действаме по стратегията на изчакване. Оттук няма да отстъпим нито педя. Необходимо ни е още малко време, за да накараме англичаните да заиграят по нашата свирка... Напреднахме много с оръжието Фау... Представете ли си, безпилотен самолет лети и без никой да го управлява, сам се спуска като орел над плячката си. Взрив, и там остава само изгоряла земя!... Сега хиляди такива самолети снаряди разрушават Лондон... Всеки момент очаквам да ми докладват, че са пуснали в действие още по-ново средство — балистична ракета. Само при вида ѝ тръпки ще ви побият. Никой не може да я спре. Лети като светкавица. Тя ще вразуми неразбраните англичани. Ние ще ги притиснем. И тогава цялата ни тотална мощ не само ще спре руснаците, но и ще ги обърне в бягство...

Антонеску с още по-изплашен вид гледа с изумление Хитлер. Дали това, което му говори фюрерът, е истина? Доверието към съратника напоследък силно беше се разклатило. Хитлер се хвали. Лесно му е, защото е по-далече от руснаците, а те всеки момент ще влязат в Румъния.

— Нашите физици ще ни предоставят още по-страшно оръжие — продължава Хитлер, увлечен в желанието да направи силно впечатление на разколебалия се негов помагач. — Само с един удар ние ще унищожим всичко живо в радиус най-малко пет километра... Но и това е малко в сравнение с едно друго оръжие, което се

разработва най-усилено... Получим ли го, светът е наш, Антонеску!... Ще разцепим въздуха с него... Цели градове ще се гърчат в пламъци. Представяш ли си? За броени минути няма да остане нищо, което да напомня на историята, че на това място са живели хора...

След всяка дума на Хитлер Антонеску, вместо да се ободрява, се свива, докато претоварената му психика не издържа и той казва тихо, сякаш се изповядва на своя отец:

— Моля господа бога да не ме прави свидетел на всичко това!

Хитлер го гледа смаян и недоволен. Нима думите му са отишли нахалост! А той през целия си живот вярваше, че те имат силата на магия.

— Надявам се, че няма да доживея времето, когато някой ще създаде подобно оръжие и ще го употреби... Нима е настъпило времето на апокалипсиса!...

„Този си е загубил разсъдъка от страх“ — си казва Хитлер и си тръгва недоволен...

Какво ли не прави съдбата с хората! Антонеску все пак доживя времето, когато беше употребено оръжието на апокалипсиса. Той беше екзекутиран през 1946 г., когато вече два града — Хирошима и Нагасаки — бяха опустошени от ядрени бомби.

Хитлер и неговото обкръжение не могат да не си представят една симбиоза между балистичните ракети и атомното оръжие. Още повече че възможностите за развитието на ракетите бяха така успешно очертани от самия Браун. Необходимо е само да си припомним, че липсата на време не им позволи да реализират проекта за междуконтинентална балистична ракета, с която да обстрелват Ню Йорк.

Ето защо не бива да се отхвърля възможността да се потърси зараждането на идеята за ракетно-ядреното оръжие във фашистка Германия. Нещо повече, трябва добре да си представяме какви сериозни военнополитически предимства биха получили хитлеристите, ако имаха това оръжие. С голяма доза сигурност можем да предполагаме, че те непременно щяха да го използват, както без смущение употребиха масирано ракетите за тероризиране на мирното население.

Защо те все пак не можаха да се сдобият с ядрено оръжие? Те бяха готови да получат атомната бомба: първи започват необходимите

изследвания; първи получават реални резултати по пътя на ядрената верижна реакция; първи организират производството на метален уран. С една дума, бяха извършени всички предварителни изследвания. Суровината — металният уран — вече се произвежда. Оставаше само да се превърне в подходящ изотоп — уран 235, т.е. да се извлече той от нея. До 1942 г. немските учени са в челото на колоната... За щастие от тук натам маховикът беше спрял от активните действия на Съветската армия. Милиардите за гигантските ядрени заводи се топяха в ковачницата на Круп, чиито снаряди се изсипваха в нечувани количества, за да спасят агонизиращия стратегически план за „блицкриг“. В момента когато вермахтът се топи и Третият райх се задъхва, тъкмо през 1942 г. немският атомен проект започва да буксува. Нито един немски учен няма кураж да предложи на Хитлер да задели огромни средства за създаване на цял нов отрасъл на промишлеността. А зад океана правят скок в това отношение.

Разбира се, голямо влияние оказва и субективният фактор. Нека не забравяме за героичните усилия на норвежките патриоти, които взривяват завода за тежка вода в Рюкан, мъжеството на английските и американските летци, които бомбардират военнопромишлените центрове на Райха, безстрашието на немските антифашисти, включително на онези учени физици, които на практика саботират военните аспекти на ядрените изследвания.

Всичко това е така. И кой все пак не даде възможност на хитлеристите да стоварят върху света атомната смърт, да създадат ракетно-ядрено оръжие? Отговорът на този въпрос трябва да търсим в действията на Съветската армия, тя им попречи да съединят Фау-2 с атомните бойни заряди, да се сдобият с ракетно-ядреното оръжие...

„АЛПИЙСКАТА КРЕПОСТ“

Нощ. Колони от специални автомобили под силната охрана на SS се изтеглят от района на Хага към западната част на Германия. Заедно с тях се движи и черен мерцедес, в който на задната седалка дреме генералът от SS Ханс Камлер... Подчинените му подразделения Фау-2 бягат пред настъпващите съюзнически войски. Той е принуден да преустанови ударите и сега бърза да докладва лично на Химлер за състоянието на нещата.

През това време подземният завод до Нордхаузен по инерция продължава да бълва нови и нови Фау-2 и Фау-1. Няма вече кой да ги изстрелва, но Ото Рудолф ги произвежда с цената на робския труд на концлагеристите.

На 3 април, преди още да пристигне в Берлин, радистът докладва на Камрел шифрограма: „Водещите конструктори и други ценни работници, свързани с «оръжието на възмездието», без шум евакуирайте от Нордхаузен в «Алпийската крепост». Химлер!“

„Алпийската крепост.“ Това курортно местенце се измира там, където се съединяват границите на Германия, на Австрия и на Швейцария. Там е възнамерявал да се оттегли и фюрерът, за да ръководи по-нататъшните операции.

Англо-американските войски бързат да завземат подземния завод до Нордхаузен...

— Вернер, имам нужда от помощ — казва генерал-лейтенант Дорнбергер на своя стар приятел.

— Нима се вълнуваш? — отговаря му Браун.

— Заповядано ни е да се изнесем в местността Оберойх в Бавария.

— Ще го сторим.

— Но не всички трябва да заминат, а само петстотин души.

— Тъкмо задача за теб.

— Искам твоето мнение. Напоследък аз само осигурявах Камлер с ракети и се откъснах от хората...

Дорнбергер предвидливо схваща значението на операцията по подбора на специалистите и затова търси Браун. Заедно с него те определят 468 водещи специалисти от ракетното конструкторско бюро, формират екипа и потеглят към „Алпийската крепост“...

На 4 април, когато англо-американските войски достигат Рейн и са на 400 километра от Берлин, а съветските войски стоят на Одер на 60 километра от фашистката столица, американската авиация без особена необходимост бомбардира концлагера „Дора-Мителбау“, препълнен с полуживи и полугладни чехи, французи, поляци, руснаци. Взривовите на съюзниците прекъсват живота им... Това са безполезни жертви, които ще тежат на съвестта на съюзното командване.

Ужасите на концлагера „Дора-Мителбау“ са неопишуеми. Те са добре известни на целия свят от разказите на спасилите се по чудо концлагеристи.

На 6 април 1945 г. фашисткото ръководство провежда съвещание. Хитлеристката камарила, пхнала се в подземията на имперската райхсканцелария, все повече се убеждава, че не може да влияе на обстановката не само чрез военни, но и чрез дипломатически средства.

Но Хитлер, както всички тирани, които се стремят да надхитрят света, влиза с него в конфликт. Преди смъртта си той иска да погуби колкото може повече човешки живота, да разори Германия из основи. Това се случва с хора, които знаят, че са се компрометирали, загубили са всичко, няма повече какво да губят и в един момент най-голямата тяхна печалба е да замъкнат другите в своя гроб... Още на 19 март фюрерът издава заповед под названието „Изгорена земя“, която предвижда тотално унищожение на всичко, което може да бъде използвано от противника.

До последния момент Хитлер се надява на промяна в отношенията на съюзниците. На съвещанието той казва: „Ако издържим само два месеца, коалицията ще се разпадне. Германия ще бъде спасена... Помнете ми думата, че много скоро ще ни потърсят или руснаците, или англосаксонците. Ще ги посрещнем. Който от тях дойде пръв, с него ще сключим договор срещу другия... Нима не виждате, че Съветите са пред пропаст, Берлин ще изстиска последните им резерви... Ние трябва да се бием така, че да ги съсипем и да запазим сили да ги стъпчем.“

На 12 април умира Рузвелт.

Хитлер казва пред приближените си:

— Ето, те сега вече наистина ще се скарат и край на коалицията.

На 15 април започва заключителната операция на Втората световна война — Битката за Берлин...

През това време на гара Гармиш-Партенкирхен, опиянени от чистия планински въздух, слизат с куфарите си нацистките ракетчици. Изчакват автомобилната колона на Дорнбергер и поемат към високопланинския курорт Хинделанг. По пътя Браун катастрофира — счупва ключицата и костите на лявата си ръка. С гипсирано рамо, ръка, изпречена пред гърдите, продължава изкачването натам, където ги очаква чудесният хотел „Ингебург“, великолепната природа и топлото, меко пролетно слънце...

Пъстра група машинописки, фелдфебели и офицери разопаковат големите запаси с провизии и напитки от най-добро качество...

20 април. Генерал Волф, който води тайни преговори с представител на САЩ, отново се връща в Италия за нова среща с Дълес. Лекотата, с която хитлеристите установяват контакт, им вдъхва кураж. Но същия ден в 13 часа и 50 минути грохотът на съветската артилерия разтърсва столицата на Третия райх. Това е своеобразен салют в чест на рождения ден на Хитлер... В бункера един по един фашистките главатари поздравяват своя фюрер.

Лицето му е восъчножълто. Тиковете са се усилили. Зловещият му поглед е угаснал, главата му виси отпусната...

23 срещу 24 април. Химлер смята, че няма никакво време, и бърза с преговорите без знанието на фюрера. Чрез известния шведски дипломат Берандот той предлага да се срещне с Айзенхауер, за да обяви за капитулацията на всички германски войски на Западния фронт. Ето защо никак не е чудно, че предвидливо скрива германските ракетчици на сигурно място. Той е уверен, че перспективното оръжие ще заинтересува американците. А групата не е разпиляна и е готова да продължи работа...

Разбира се че Химлер си е правил сметката той да стане приемник на фюрера и един ден групата да продължи работа, но отново в полза на Германия.

Последната среща на Химлер с Берандот е на 23 срещу 24 април в шведското генерално консулство в Любеке. Химлер започва беседата

си с предположението, че Хитлер е вече мъртъв и той като негов приемник може да приключи войната:

— Ще заповядам на войските на Западния фронт да сложат оръжие. Тогава англо-американските войски по най-бързия начин ще се изпречат пред руснаците, които считам за мои най-големи врагове...

На 25 април предложението на Химлер се обсъжда на специално съвещание във Вашингтон с участието на новия президент Труман...

Западът не може да приеме нищо друго освен пълна капитулация на Германия. Много по-късно Химлер ще бъде заловен по една случайност от американците и ще предпочете отровата пред съда...

30 април 1945 г. Обсъжда се военното положение. Съветските войски са овладели Тиргартен, Потсдамския площад, близо са до фасадата на имперската канцелария... Хитлер се решава. Следобед е. В подземията цари гробовно мълчание. Той се прощава с всички и заедно с Ева Браун се прибира в апартамента...

На вратата застават Борман, Гьобелс и още трима. Чакат. В 15 часа и 50 минути те влизат в стаята. На дивана с дясна ръка пред гърдите седи Хитлер. Лявата му ръка е отпусната. До него е Ева Браун. Вижда се, че са мъртви. Върху килима се търкаля една ваза и една метална гилза от ампулите с отровата... Някой стреля в упор... Това е нужно за легендата. Фюрерът не може да се отрови, той се самоубива!

Завиват труповете в кафяво одеяло и ги изнасят навън... Заливат ги с бензин... Драсват кибрит... Миризливият пушек се смесва с гигантските кълба дим, които изригват наоколо и зачеркват завинаги фашисткия Райх...

С наметнат халат на най-горната веранда на хотела Браун в шезлонг се припича на пролетното слънце... Внезапно се втурва възбуден Дорнбергер.

— Вернер, къде си? Разбра ли новината?... — И застава пред него, за да види ефекта, който ще предизвика съобщението му. — Фюрерът се е самоубил!

Браун го гледа с широко отворени очи. После със здравата си ръка го подканя да се отстрани, за да не му пречи да го огряват слънчевите лъчи, които скоро ще се скрият зад близката височина.

Дорнбергер мълчаливо привлича един стол, пали цигара и се настанява до Браун. После казва тъжно:

— Да си призная, винаги съм смятал, че Хитлер провали цялата работа... Късно, твърде късно можа да разбере какво му дава това оръжие.

Браун мълчи. Мислите му са на друго място. Той е изпратил своя по-малък брат да търси американците, но не бърза да съобщава това на Дорнбергер. Всичко с времето.

Дорнбергер продължава да разсъждава на глас:

— Само като си помисля колко пъти той сменя решението си. Ту засили производството, ту ни наругае и го прекъсне... Закъсняхме с ударите... Отначало не даваше пари, а после, когато руснаците тръгнаха по петите ни, дай сега... Не трябваше да бързаме през септември четиридесет и четвърта, а с една година по-рано... Помниш ли, Йодъл дори ни нарече безделници...

— За това не сме ние виновни — най-после се включва Браун. — Във всеки случай нашата задача беше да накараме А-4 да лети грамотно. Ние направихме своето.

— И къде им бяха физиците с обещаните уранови бомби? Нищо и половина...

— Захладня, по-добре е да се прибера. Още ме наболява — казва Браун и става.

— Вернер, какво ще правим сега? Германия е пред катастрофа.

— Ще чакаме...

ОПЕРАЦИЯ „ИЗМАМА“

Борис Паш изпада в ярост, когато агентите му долагат, че атомният център на германците не е в Страсбург, а някъде около Ехинген.

— Толкова време изгубихме. На вас ли да обяснявам какво значи минутата. И знаете ли къде се намира този Ехинген?

— Южно от Щутгарт, сър.

— Глупаци! Намира се в окупационната зона на нашите мили съюзници...

Паш не искаше да изговаря всичко. Мисията „Алсос“, която той така старателно ръководеше, беше пред провал. Какво ще му каже Лесли Гроувс? Само как с него съчиниха наименованието на операцията. „Гроувс“ на английски значеше „горичка“, а „алсос“ пак горичка, но на гръцки. Към коя ли горичка сега са се устремили сътрудниците на Жолио Кюри или вече са пред германския атомен котел: Край, си каза Борис Паш, край!

Този хитър френски физик го изигра. Не е възможно той да не е знаел къде работят неговите немски колеги. Но нищо не му спомена. През цялото време на окупацията си е стоял във Франция и само един бог знае какво е вършил. Възможно е и немците да са го притиснали... Както и да е, но познанията на Жолно Кюри по атомния проблем продължават да не му дават спокойствие...

Преди няколко дни Гроувс му беше съобщил, че Жолио Кюри е разгадал целта на мисията „Алсос“, казал е на Де Гол, че те, американците, са ги изиграли, като са обсебили френските научни изследвания и сега са сложили всичко под ключ. Напомнил е на генерала, че когато той е предал собствените си научни разработки чрез англичаните, е получил уверение, че след войната Франция ще получи своя дял.

Лесли Гроувс му обръщаше внимание на следния много съществен факт. В Лондон Жолио Кюри се е срещнал не с кой да е, а с известния физик Халбан, който има пряко отношение към

„Манхатънския проект“. Опитите на Гроувс да осуети тази среща са се оказали безрезултатни. Сам Де Гол е замесен в тази работа.

Секретната радиограма завършваше: „Не забравяйте, че Жолио Кюри ни предупреди, че ако не бъде удовлетворен от нас, той ще направи всичко възможно да съедини интересите на Франция в атомните изследвания с интересите на Съветите.“

И при новите условия инструкциите си оставаха същите: „Нищо да не попада в ръцете на съюзниците!“

Джипът на Паш с бясна скорост се понася към Ехинген, следван от специалната група американски агенти. Има една малка подробност. Тъй като немците продължават да оказват, макар и слаба съпротива, пред „Алсос“ се движат бронирани подразделения от редовната американска армия... В ход е операция „Измама“.

Без особена трудност атомният център на германците е намерен, пленени са физиците. Тук е Ото Хан, но го няма Хайзенберг. Него ще продължават да го търсят. Намерен е урановият котел. Но тъй като не могат да го отмъкнат пред очите на французите, които са вече в окупационната си зона, агентите на „Алсос“ го взривяват. Борис Паш продължава да шари по територията на Германия и да обира научно-техническите кадри на Третия райх. Просто ги отмъква пред носа на съюзниците...

— Сър, товарът е на кораба, заедно с нашите приятели чакаме заповедите ви!

— Чудесно, Смит, чудесно — казва Борис Паш на своя агент малко поразвеселен. — Какво ще пиете?

— Благодаря, сър.

— Не се притеснявайте, Смит, ние свършихме добра работа и си заслужава да пробваме от парижките питиета...

Паш налива чашка коняк...

Мисията „Алсос“, която Борис Паш ръководи, е към своя край. Сега над 1000 тона уранова руда, намерена в калиевите рудници край Щасфурт, ще отплува за Америка, маскирана под етикетите за френски коняк в хилядите малки бъчвички. Корабът ще спре само за малко в английско пристанище и там ще слезе специално охраняваната компания на Вернер Хайзенберг, Макс фон Лауе, Ото Хан, Карл Фридрих Вайцекер, Курт Дибнер, Паул Хартек и други светила на немските университети...

— Къде ще ги настаните?

— До Кембридж. Замъкът е от средата на 18 век.

— И не забравяйте, всички разговори помежду им да се записват. Магнитофоните ленти да се държат под най-строга охрана. Отговаряте и за тях с главата си!

— Да, сър — отговаря Смит и става...

Борис Паш си е свършил работата. Скоро той ще докладва подробно за мисията си на своя шеф генерал Лесли Гроувс... Не беше лесно да се изиграят французите. Как се случи така, че което търсеше, все се оказваше във френската окупационна зона. Налагаше му се да хитрува ту че се е заблудил, ту че бил поканен от свои стари приятели... Единствено заводът за уранови блокчета в Ораниенбург, северно от Берлин беше извън тази зона. Той го съхрани до момента когато разбра, че там първи ще отидат съветските войски. Тогава, както му бе заповядано „Унищожавай, ако не можеш да плениш!“, той подаде условния сигнал и шестстотин „лелящи крепости“ превърнаха Ораниенбург в пепелище...

Мисията му не мина без курйози. Агентите му докладват, че край град Хенинген има лаборатория, в която се изобретява ново взривно вещество.

— Какво чакате? — сърди се Паш. — Вземете проби от водата на Рейн и веднага ги изпратете за анализ. Нека във Вашингтон определят няма ли остатъци от радиоактивност... Навсякъде му се привиждат експерименти с уран.

Когато американските войски завземат подозрителната лаборатория, агентите му докладват:

— Открихме торий!

— И какво?

— Добре са си направили сметката. Изкупили са тория, за да произвеждат паста за зъби!

— Паста за зъби?

— О, сър, не знаете ли, че от него зъбите стават ослепително бели.

„Какви глупци можете да срещнете в американското разузнаване“ — си казва Паш при спомена за този нелеп случай и се изтяга на мекото кресло. Скоро щеше да прекоси Атлантика. Очаква го повишение.

Айнщайн, Лео Сцилард и техните съмишленици с особени заслуги за разработването на атомната бомба виждат, че немците губят войната, и сега настояват да се спре разработката на това ново опустошително оръжие... Но никой не желае да ги слуша... Бомбата е необходима на американците, за да се сплаши Съветският съюз...

ОПЕРАЦИЯ „КАНЦЕЛАРСКИ КЛАМЕР“

Вернер фон Браун извиква своя по-малък брат и води с него продължителен разговор.

— Магнус, аз се радвам, че сме един до друг в този трагичен за Германия час. Не мога да се доверя на никого освен на теб. Първо искам да запомниш едно име — Готц Антони Брифис. Това е професор от Вашингтон. Ти трябва да го намериш под дърво и камък. Дали сега или после, но ти трябва да го намериш, преди да са ни поставили и мен, и теб зад телените мрежи на пленническия лагер... Аз искрено съжалявам, че сега не е с нас брат ни Зигмунд. Той се познава лично с него. Не съм ти казал досега, но когато се виждаше накъде върви работата, Зигмунд ми съобщи, че и Брифис ще ни търси. Ето защо задачата ти се облекчава... Брифис е много задължен на семейството ни. Баща ни навремето му е помогнал в борбата за даване политически права на йезуитите, към които той принадлежи. Те пък помогнаха Зигфрид да бъде освободен от английския плен, нали помниш...

Фон Браун младши слуша с голям интерес изповедта на поголемия си брат и всичко попива.

Вернер се накланя към гипсираната ръка и прави гримаса. Счупеното място го болеше от влагата на планинския въздух. После продължава:

— Твоя задача е да го намериш. Тръгваш веднага. Търсиш американска част. Там настояваш да те свържат с професор Брифис. На нашите тук никакви обяснения. Аз не им вярвам. Може да има още някой луд, който да се кълне в Хитлер. Задачата ти е ясна. Ако имаш въпроси, после ще ги изясним.

— Да, Вернер — казва Магнус.

— Тръгвай! И бог да ти е на помощ...

На вратата се чука.

— Влезте!

— Генерал Пут, имам новини за вас — казва безцеремонно, без да поздрави, човек с плешиво теме.

— А, професоре, вашият ракетчик ли?

— Познахте, мистър Пут.

— Ричард — обръща се генералът към човека със слабата фигура, който се спотайваше в един мек фотьойл, без да сваля тъмните си очила. — Поздравете професор Брифис... Той май ви изпревари.

Разбира се, Ричард Уилям Портър нямаше равен на себе си сред господата. Той беше предоставил на секретната мисия, ръководена от американския генерал Пут, най-ценните сведения за немските ракетчици. Всички се досещаха откъде той има тези данни, въпреки че се числеше към един от ръководителите на „Дженеръл електрик“ или тъкмо поради това. Тази фирма отвъд океана си беше пуснала пипалата към Германия още преди много години, когато ракетният концерн АЕГ и предложи изгодни сделки. Дори притежаваше доста внушителен пакет от акциите ѝ. Така е в бизнеса: американските войници и английските деца загиват под ударите на ракетите, чиято разработка по косвен път е финансирана от американски фирми.

Ричард Портър си има свои интереси и затова предоставя събираните с толкова усилия сведения за немското ракетостроене. Той чисто и просто иска да покани ракетчиците да работят вместо за АЕГ сега за „Дженеръл електрик“. Нищо повече.

Генерал Пут изважда така старателно подрежданата картотека и измъква оттам само картоните, които се държат с неръждаеми канцеларски кламери. Усмива се.

— Кой би казал, че името на операцията, която ние с вас сега изпълняваме, ще е произлязло от тези кламери. „Пайпър клип“. Операция „Канцеларски кламер“ — разсмя се още веднъж генерал Пут и предлага на Брифис да се доближи... — Кого имате предвид.

Професор Брифис с нервни пръсти шари по снимките и възкликва:

— Ето този.

— Защо не казахте веднага. Та този не е кой да е. Това е техният технически ръководител.

— Вернер фон Браун? — нита Портър и става, за да погледне и той снимката на ракетчика от младежките му години.

— Намери се брат му — продължава Брифис. — Чакат ни...

2 май 1945 г. По стръмния криволичещ път към Оберойх се чува напрегнат вой — изкачва се американски джип.

Дорнбергер дава знак и всички ракетчици се строят. Той самият в кожен балтон и мека шапка застава най-отдясно. До него в бяла риза и черна вратовръзка, тъмен панталон с вдигната пред гърдите гипсирана ръка е застанал Браун. В другата си ръка държи сиво бомбе.

Дорнбергер с подчертано старание излиза напред и докладва, без да сваля шапката:

— Мистер, групата немски специалисти се предава в доброволен плен.

Американците не са подготвени за този официален спектакъл и един от тях, който е с очила, задава само един въпрос:

— Къде е доктор Браун?

Браун усмихнат излиза напред, закачва бомбето на гипсираната ръка и се здрависва.

— Професор Брифис — му отговаря американецът. Церемонията по пленяването завършва без особени сътресения, ако не се смята внезапното самоубийство на Камлер...

Генерал Пут заминава за Нордхаузен. Американските войски заемат подземния завод за производство на Фау-1 и Фау-2... Започва напрегната работа... Стотици огромни автомобили денонощно извозват всичко каквото е намерено в подземията: части от ракети, полусглобени ракетни агрегати, цели ракети, чертежи, технологична екипировка... Над триста вагона, стотици Фау-2 от Антверпен се товарят на кораби и се отправят през океана... Генералът бърза. Скоро тук ще дойдат съветските окупационни власти. Тюрингия, където се намира заводът, попада в съветската зона. Нищо не бива да остане за съюзниците...

А Ричард Портър има грижа в определения час и групата на Браун да бъде прехвърлена...

Един ден по южните автостради на Съединените щати полицейски коли ескортират странна процесия от множество автобуси, натоварени с хора, на които им е забранено да разговарят с когото и да било. Лъحوвете се събират в едно забутано провинциално градче Сюдат Реалес, близо до границата на Мексико... Под палещите лъчи на южното слънце се разиграва театър без зрители... Изморените пътници слизат и пред шарена бариера се построяват в колона по един. Минават под американското знаме и влизат подред в караулката. Зад

бюро седи истински жив дипломат с функциите на консул на Съединените щати... Всеки пътник се подписва под собственоръчно написан документ: „Моля да ми бъде предоставено американско гражданство!“

Бившите немски ракетчици в ръце с американски паспорти заемат местата си в автобусите... Колоните поемат по обратния път, отново съпроводени от полиция... Скоро те пристигат в секретни военни бази на американската армия.

С щедра ръка немските атомни физици са оставени на разположение на англичаните, нещо като компенсация или по-скоро защото не са нужни на Съединените щати. И без това в атомните изследвания те отдавна са надминати.

Ракетчиците, това е друга работа...

Валтер Дорнбергер е измъкнат от концлагер и заминава да работи в интерес на военновъздушните сили на САЩ.

Вернер фон Браун е даден известно време „назаем“ на англичаните. Професор Търуин Дъглас Кроу, същият този Кроу, който така резервирано гледаше на германското ракетно оръжие, го приема и най-любезно води с него двуседмичен разговор... След това Браун пристига в Америка и със своята група поставя основите на американското ракетостроене. Отново започва епопеята по създаването на „оръжието чудо“!

ЕПИЛОГ

ПРОМЕТЕЯТ НА АМЕРИКА

4 октомври 1957 година, Хънтсвил (щата Алабама).

Новоназначеният военен министър на Съединените щати Нейл Макелрой инспектира ракетния център „Редстоун“. С него е командувачият сухопътните сили В. Букер.

Тук се създават експериментални военни ракети за Америка.

Допреди войната в това затънтено кътче хората прииждаха на сезони, за да оберат памуковите плантации на фермерите. Ставаше шумно, а после всичко замираще. Памукът отиваше хем за платове, хем за барут...

Войната свърши и нещо стана в околността на това забравено от бога място. Отново заприиждаха хора, но вече не си заминаваха. Изникваха нови постройки, нови мотели, вили, административни сгради... Правителството построи специална магистрала... После се разбра, пристигнали са немски ракетчици. Отвори се работа. Вернер фон Браун стана знаменитост.

Атомната бомба, вече създадена и изпитана на живо в Хирошима и Нагасаки, търсеше свои носители.

От Германия докараха 300 вагона, натъпкани с ракети Фау-2 и всевъзможна апаратура.

Един ден началникът на ракетния център генерал Холгер Тофтой се отпусна пред журналистите и каза: „Ние бяхме жалки готованковци, когато моят щаб докара от Германия тези ракети. Немската ракета Фау-2 икономиса за американските военни изследвания 50 милиона долара и 5 години време...“

Вернер фон Браун е в стихията си. От бункера, хванал с две ръце перископа, отново наблюдава експерименталните стартове. Всъщност той пристига още през септември 1945 г. с договор да оглави службата за проектиране и разработване на балистични ракети в американската армия. Неговата група обучава специалистите на фирмата „Дженеръл електрик“ как се сглобяват и изстрелват ракетите Фау-2. Но това беше във Форт Блис.

От 15 март 1946 г. е вече на ракетния полигон „Уайд Сендз“ („Белите пясъци“) в щата Мексико. Въодушевен, той се изпусна пред един местен журналист: „Моята страна загуби две световни войни. Този път бих искал да бъда на страната на победителите.“

И се зареждат успехите му. На 6 септември 1947 г. изстрелва ракета от самолетносача „Мидуей“. На 24 февруари 1949 г. изпитва двустепенна ракета, чиято първа степен е модификация на Фау–2. Та това е онази ракета „Америка“, с която искаше да обстрелва Ню Йорк! Участвува в създаването на нов ракетен полигон във Флорида.

И от 1950 г. работи в ракетния център тук в Хънтсвил. Създава се нова ракета „Редстоун“. Програмата ръководи полковник Холгер Тофтой, технически директор е Ото Рудолф, вече станал Артур Рудолф. А Вернер фон Браун ръководи отделението за разработки при Агенцията за балистични ракети в армията на САЩ, т.е. той е главен експерт по ракетните въпроси.

През 1955 г. „Редстоун“ е създадена, наричат я още „Юпитер-А“. Тя е пряк потомък на Фау–2. От нея започват да се множат американските балистични ракети. Браун е извоювал доверие. А ракетата е приета на въоръжение в американската армия. Тя може да пренася пет тона на 400 километра. Докарана е в земите, от които някога се изстрелваха Фау–2, но вече в състава на НАТО, и е насочена на Изток.

През май 1954 г. националната задача на Америка да се създаде междуконтинентална балистична ракета, за която са осигурени неограничени финансови средства, е възложена на Браун. В кабинета му редом с Фау–2 и „Редстоун“ е поставен макет на първата американска междуконтинентална балистична ракета „Юпитер“, която немската група ще конструира през 1958 г., т.е. след една година.

От тази разработка се интересува военният министър на САЩ.

— Полигонът е невъзможно тесен — пояснява му сега Браун. — Най-малкото, което би могло да се направи, е да се отчуждят нови земи. — И вдига ръка към пролома на река Тенеси, която живописно разделя Камберландските планини на две. — Но и това няма да ни удовлетвори. Платото е твърде тясно. Нейл Макелрой се загледа натам, където се простираше суха степна равнина, от която сякаш изведнъж израстваха планински вериги. Такива добри възможности разкриват полигоните край океана. Защо Браун се е влюбил в това място?

— Щом е така, ние ще ви предложим да разработвате ракетите тук, а да ги изпитвате във Флорида — каза му той.

Преди Браун да отговори, директорът на ракетния център бригаден генерал Холгер Тофтой поиска разрешение да се отклони до телефона, откъдето звъняха спешно... След няколко минути той се върна.

— Господин Макелрой, разрешете да ви съобщя. Всички устремиха поглед към генерала, който си беше свалил очилата и нервно ги изтриваше с меката кърпичка, после ги постави и каза:

— Джентълмени, над нас лети съветски сателит!

В първите минути всички бяха вцепенени. Сякаш се беше взривил подземен склад за гориво.

— Невероятно! — каза някой.

Друг повдигна глава нагоре, но после сконфузен се спотаи.

— Сателитът тежи 83,6 килограма — продължи генерал Тофтой.

— Ако това не се окаже пропаганда, значи все пак те имат мощна ракета-носител — разсъждаваше гласно ръководителят на Агенцията за балистични ракети към армията на САЩ бригаден генерал Джон Медарис. — Нашият сателит „Авангард“ тежи само няколко фунта.

„Как е възможно?“ — помисли си Вернер фон Браун, който сега официално заемаше поста сътрудник на агенцията. — Как е възможно руснаците да се окажат първи? Та целият свят знае за американския „Авангард“... Руснаците, изглежда, обичат да мълчат и разчитат на изненадата, на шока от изненадата... — И Браун както винаги в такива моменти предпочете да заговори пръв и да предложи идея:

— Ние също имаме ракета, наша, собствена. Може да е с по-малка мощност, но е изпитана и е приета на въоръжение. Всички добре я познават. Няма нищо по-лесно да я използваме за извеждането на сателита. Гарантирам, че резултатите ще бъдат брилянтни.

Военният министър, смръщил чело, мълчеше.

— Разрешете само да продължим работа по проекта „Орбитър“ — подхвана генерал Медарис.

— Само след деветдесет дни ние можем да изведем американски спътник — заяви тържествено Браун, — „Юнона-1“ е готова. Само малко доработка и ще се поздравим с успех.

Разпалените дебати продължиха четвърт час, когато най-после министър Макелрой се намеси:

— Тази работа е важна и доста сложна. Едно прибързване може да се отрази зле на ракетните програми за отбраната...

Браун и Медарис се спогледаха. Те очевидно нищо не можаха да разберат от думите на военния министър на САЩ...

Браун ще спаси Америка. Ще възвърне честта ѝ. Той ще изведе първият изкуствен спътник на Земята. Той дълго ще работи със своите сънародници в служба на Америка. Някои от тях ще се пръснат. Но групата ще си остане компактна.

Браун ще подсказе на президента Кенеди да предприеме престижната национална програма за кацане на Луната. И от 1960 г. до 1970 г. ще разработи и изпита мощната ракета-носител „Сатурн-5“, с която американците ще отидат на Луната. Ще го нарекат „Прометейт на Америка“. Но колкото и големи да са заслугите му към ракетната техника, не може да се измие кафявото фашистко петно от биографията му. Не може да се забрави усърдието му да „подари“ на нацисткия фюрер прекрасното „оръжие на възмездието“, което уби хиляди мирни жители на Лондон, Антверпен, Лиеж, Париж, не могат да се забравят планините трупове в концлагера „Дора“, върху които растяха неговото тщестлавие и световна известност.

От 1972 г., след като е бил заместник-директор на НАСА, навършил 60 години, е в оставка и като „истински американец“ се занимава с частно предприемачество — става вицепрезидент на фирмата „Феър чайлд индъстрийз“ за разработка на космически спътници за свръзка.

Умира от рак на 16 юни 1977 г. в малкия град Александрия, погребан от най-близките му роднини без почести. Вестниците съобщават за новината чак след два дни.

ЗАКЪСНЯЛО ПРИЗНАНИЕ

В една пролетна вечер на 1976 г. обаятелният говорител на Лондонската телевизия, усмихнат както винаги, обещава на зрителите съпричастност в една сензационна среща:

— Лейди и джентълмени, мъжът и жената, които само след секунди ще видите, преди повече от тридесет години са работили, без да се познават лично, в името на една кауза... Много от вас дължат живота си на тях. Благодарение на неуморните им усилия жертвите на безсмислените варварски бомбардировки с оръжието Фау бяха чувствително намалени.

Ще си стиснат ръцете професорът по балистика и астрономия в Абърдинския университет, който по време на войната има честта да бъде един от ръководителите на техническия отдел на разузнаването в адмиралтейството, впоследствие той е началник на отдела за научно-техническо разузнаване при британските военновъздушни сили, човекът, който е наричал себе си „личен съветник“ на Уинстън Чърчил по въпросите на военната техника, и... неговият сътрудник, останал неизвестен на британското разузнаване... До този момент те никога не са се виждали...

В едър план доктор Джонс побелял, но запазил още стройността на стегнатата си слаба фигура целува ръка на очарователна солидна дама с живи очи и красиви черти на лицето.

— О, как се радвам — казва Джонс. — Чудесно е, че сте тук.

— Толкова години наистина. Сякаш всичко е било и не е било... Но откъде все пак научихте за мен?

— „Ноев ковчег“, да... именно така се наричаше книгата, която ми попадна преди три години.

— От нашата ръководителка по време на Съпротивата.

— Мари-Мадлен Фуркад.

— Да, да.

— Там научих за историята на групата „Алианс“ и че Амниарикс, която ни изпращаше по ефира онези очаквани с толкова нетърпение изключително ценни за нас сведения, се казва Жана Русо,

след войната станала виконтеса Де Кларан... Това сте вие. Така добре сте съумели да законспирирате вашата дейност, че аз въпреки усилията можах да узная само, че агентът ми е „млада, красива францужойка, която знае пет езика и е най-забележителната девойка на своето поколение“.

— Много мои другари загинаха в тайната война с „оръжието на възмездието“... След арестуването ми аз попаднах в концлагер...

Жана Русо разказва за ужасите, които е трябвало да преживее...

А доктор Джонс си помисли: английското разузнаване много време проверява кой е Кристиансен, онзи, който ни предостави първите скици на самолетите снаряди... Чудесен патриот, датски офицер и той следваше да бъде тук при Амниарикс. Само колко мъчения изтърпя в гестапо... Тук трябваше да бъде и авторът на писмото от Осло. Но кой беше той?

Според една версия това е бил инженер Ханс Кумеров.

Не може да бъде, си казваше и днес доктор Джонс, един човек да е разполагал с такъв обем разностранни тайни сведения за немската военна техника.

Не може да бъде, но съществуват доказателства, че това наистина е бил инженер доктор Ханс Хенри Кумеров от Берлин. Асистент в Института по физическа химия и електрохимия при Берлинската висша техническа школа. Той използва връзките на доктор Томфор в Норвегия и прехвърля сведенията чрез жена си Инга Кумерова... По-късно, след като се убеждава, че Англия не реагира на неговите сигнали, той се включва в борбата като член на берлинската група Шулце-Бойзен-Харнак... През есента на 1943 г. гестапо убива семейство Кумерови.

Доктор Джонс не узнава и за жертвите на групата „Марко Поло“. Шестдесетгодишният патриот Андре Хелбронер загива в концлагера „Бухенвалд“. Алфред Ешкенази го убиват на улицата... Да не говорим за ония патриоти от Полша, които му доставиха не само ценни сведения, но и цяла ракета Фау-2... Доктор Джонс не можеше обаче да не признае, че всичките тези герои са помагали на Англия, допринесли са по-малко ракети да се взривят над Лондон и по-малко негови съотечественици да бъдат убити...

През 1948–1952 г. Джонс е сътрудник на британската Контролна комисия в Германия и има тази възможност да установи някои истини.

Но дали ги беше установил, никой не може да твърди със сигурност, защото той не говори за тях. Толкова години след войната времената са се променили. Не му се иска да говори и за своя неприятел, който му създаде толкова грижи, за Вернер фон Браун. Между многото награди ракетчикът има и златен медал, получен от английските власти. Британското правителство, както и американците правят от него герой.

На Амниарикс той може да се възхищава открито... Накрая доктор Джонс ѝ казва:

— Никога няма да забравя особено едно от вашите съобщения, което аз чаках дълго време, знаменитото донесение за полка Фау-1. То имаше решаващо значение за вземане на важно правителствено решение. Британският народ ви е особено признателен...

БЕЗНАДЕЖДНО УТЕШЕНИЕ

„Ето че и Георг ме последва“ — каза на себе си Артур Рудолф, въздъхна дълбоко, остави вестника и отиде до прозореца. Над обвитите в скреж борове блестеше зеленикавожълтият диск на луната. Той се взря натам с влажните си изморени очи, сякаш очакваше някой да се покаже. Тъжно минаваха дните му, а нощите го изморяваха с безсънието и унеса в лабиринта на спомените...

„Какво време беше тогава“ — мислеше си той. — А ето и Георг.

Романтичното перо на кореспондента на ЮПИ съобщаваше за пенсионирането на „предпоследния от мохиканите“ от „украсената със слава кохорта“, „мечтателя от Хънтсвил“, седемдесет и девет годишния Георг фон Тизенхаузен от групата на Вернер фон Браун, която след войната започна да работи в ракетния център „Джордж Маршал“.

„Аз се гордея със съдбата си и считам, че ми провървя — казал героят, прощайки се с колегите. — През целия си професионален живот се занимавах с това, за което мечтаех на младини. Аз започнах от «Пенемюнде» с Фау-2, а завърших с «Шатъл».“

Това съобщение върна Рудолф много назад във времето...

Откакто пристигна във ФРГ, журналистите проявиха интерес към неговата личност. Във вестниците съобщаваха, че в най-главната канцелария на правителството на ФРГ е постъпило заявление от президиума на Организацията на лицата, преследвани при нацизма, към съюза на антифашистите. В него се казваше:

„Артур Рудолф е един от тези, които носят главна отговорност за робския труд, както и други нацисти, «специалисти», преселили се без проблеми във ФРГ. След 1945 г. те бяха приети на служба в САЩ, а сега, лишени от американско гражданство, са сред нас. Както следва от документите, които се намират в американската прокуратура, под ръководството на Рудолф и подобни на него са били измъчвани до смърт хиляди затворници, използвани за принудителна работа в подземните ракетни заводи.

Искаме арестуването му. По всичко личи, че и това дело ще завърши със същото, с което са завършили безчислените дела на други нацистки престъпници. Настояваме за публикуване на имената им. Нека се даде гласност на материалите от разследванията, проведени в САЩ. От името на жертвите на фашизма и техните близки искаме всички обвиняеми да бъдат арестувани и дадени под съд.“

Главният прокурор на ФРГ бе изказал следното мнение:

„Прокуратурата на ФРГ не се занимава с престъпления, извършени по време на нацисткия Райх. По тези въпроси следва да се обърнете в Людвигсбург, в Централното ведомство по разследване на престъпленията, извършени от националсоциалистите...“

Ръководителят на ведомството, старши прокурорът Алфред Штрайм на въпроса, дали ведомството ще възбуди дело против Рудолф, е съобщил:

„Понастоящем не разполагаме с каквито и да са материали, които да свидетелствуват за виновността на Рудолф. Известно ни е, че той се е преселил във Федералната република. През юли 1984 г. ние поискахме от съответните американски институции материали за Рудолф. През октомври повторихме искането. Надявам го скоро да получим тези материали и след внимателното си проучване ще вземем решение.“

Рудолф не искаше да има неприятности. Нали още през 1947 г. бе признал всичко. Американското правосъдие знаеше добре неговата биография.

Като член на нацистката партия през 1945 г. той подлежеше на специална проверка. Тя беше извършена повторно, когато през 1954 г. пожела да получи американско гражданство. Тогава Пентагонът забрани на имиграционното ведомство да прави разследвания. Всички документи за неговата кариера се намираха в принадлежащия на САЩ Западноберлински документален център и бяха обявени за секретни...

Рудолф бе известен на международния комитет „Бухенвалд-Дора“. В печата го нарекоха „убиец, седял зад бюро“.

„Познавахте ли Рудолф“ — питаха журналистите бившия концлагерист Роман Корнеев. А той бе отговорил: „Да и днес бих го познал... Този вежлив господин, който винаги беше издокаран, аз помня добре. Той идваше в нашата команда, за да проверява работата

ни. Не си цапаше ръцете, но зад него винаги вървеше есесовски надзирател...”

Артур Рудолф се дразнеше от съобщенията в световния печат, свързани с неговото име. Той не искаше да се среща с никого. Това, че там някъде са умирали хора, не е била негова работа. Той е бил задължен да произвежда оръжие за Германия.

На въпроса, „На Нюрнбергския процес стана ли дума за лагера «Дора»?“, участникът в съветското обвинение на Нюрнбергския процес професор Марк Рагински бе казал: „Разбира се. Нюрнбергският процес не можеше да мине покрай този страшен фашистки затвор, в който загинаха не по-малко от 50 хиляди души. Според мен буквално на всички лица, които са ръководили това нацистко «производство», трябва да им се търси отговорност и да им се наложи най-строго наказание.“

Рудолф стисна устни и се усмихна жлъчно. В очите му, които изглеждаха угаснали, се появи странен блясък. Той си казваше: „Късно е, уважаеми, късно. Това че напоследък Министерството на правосъдието на САЩ възбужда съдебни дела против нацистите, които пребивават в Америка, още не значи нищо. С тези дела американците не могат да не усещат, че обвиняват и себе си. В Америка не може да не се намерят хора, които да спрат това удряне на шамари по собствената им физиономия...”

Луната се бе изместила и сега Рудолф седеше в тъмното на кревата. Лицето му бледнееше.

„Чудесно, Георг, чудесно“ — повтаряше си той. — Но какво, по дяволите, ще правиш сега? И защо те наричат „предпоследния“? Значи Вернер е още там. Да Вернер Дам, трябва да е под седемдесетте. Той ще е вече „последният мохикан“. Свърши нашата, а... Но нека американците не забравят, че в началото на тяхното величие стоим ние.

Нима ще забравят Браун! Нали той им каза още през 1952 г.: „Космосът е последната граница, която САЩ предстои да овладее, за да станат най-силните в света...“ Дорнбергер в това отношение беше по-силен. Ако не беше Макнамара преди двадесет години да го спре, сега нямаше да стои въпросът да имат ли „звездни оръжия“, или да нямат. Те просто отдавна щяха да ги имат. Само как им заяви право в очите: „Джентълмени, не съм пристигнал тук, в тази страна, за да загубя третата световна война. Две аз вече изгубих!“ Да, Дорнбергер

беше глава. Можеше и на ескимоса да продаде хладилник. Предложи на фюрера аерокосмически самолет снаряд, но не му стигна времето.

Валтер Дорнбергер изповядваше: „Съвършено очевидно е, че за военните стратегии Космосът е една по-разширена област за военни операции във вертикално направление... В това пространство с известни трудности може да се държи цял арсенал от най-съвременни и напълно автономни системи оръжия, за да бъдат използвани...“ И предложи на новите си господари фантастична система от космически оръжия, множество спътници с ядрено оръжие на борда, които ще кръжат около Земята на различни височини и под различни ъгли. Всеки един от тях по команда ще се връща в плътните слоеве на атмосферата и ще поразява предварително определени цели. По тази идея Пентагонът разработи програмата НАБС — спътници бомбардировачи с ядрено оръжие.

Това импулсира Дорнбергер и той в стихията си веднага предложи „рояк“ от спътници, снабдени с малки ракети, които да се насочват по инфрачервен сигнал. Това трябваше да стане сърцевината на противоракетната програма с космическо базиране. Но се оказа, че е залитнал твърде далече. Оръжието, дори и да можеше да се създаде, по онова време нямаше по какво да стреля — подходящи цели в Космоса липсваха.

А идеята продължаваше да зрее и през 50-те години вече бе в основата на проекта БАМБИ, който предизвика спорове. Дорнбергер се нахвърли срещу НАСА, която искаше да изведе хора в Космоса. Той нарече програмата и „ефективни трикове“ за публиката. Трикове, които отвличат вниманието и средствата, необходими за космическото оръжие.

Министърът на отбраната при Кенеди Робърт Макнамара през 1962 г. обяви проекта за преждевременен и „непригоден“, след което прекрати изследванията. „Фантазията на космическите ястреби“ не намери подходяща почва и технология.

На власт дойде администрацията на Рейгън и тези разработки получиха тласък. В тесен кръг със стари приятели Рейгън реши, че е настъпило времето от съществуващите технологии да се създаде бързо система за противоракетна отбрана. Един от компанията, генералът в оставка Даниел Греъм, през 1982 г. в книгата си „Височинна граница“ предложи богат асортимент от проекти, които да задоволят

„прокосмическата компания“. Много от тях — транспортните военни космически кораби, орбиталните военни станции, геостационарните убийци — той просто заимства от Дорнбергер, от немските емигранти. Оформил се идеята за глобална противоракетна система от 432 спътника, всеки с по 50 ракети, готови да унищожат балистични ракети в полет...

Минаха четиридесет години, а Америка продължаваше да изсмуква каймака от научен потенциал не само на сънародниците, мислеше си Рудолф, не се спасиха и англичаните, французите, италианците.

В Америка надменно заявяваха, че „западноевропейците не се продавали, но можели да се купуват“. Тази безцеремонност се разголи особено в последно време.

„Звездите оръжия“ щяха да погълнат нови контингенти. Това явление му бе познато още от времето, когато се реализираше програмата „Аполо“. В нея хлътнаха множество научно-технически светила от Западна Европа и особено от Англия. Днес нещата не бяха се променили. Вашингтон искаше да привлече към „новите военни технологии“ не западноевропейските компании, а групи от най-подготвени специалисти. Те ще работят под девиза за „равноправно партньорство“, ще демонстрират „солидарност и сътрудничество“, а след това в подходящ момент Америка ще им подсказе, че не се интересува не само от тях, но и от позициите им...

„Американците все още получават умове срещу подаяния“ — мислеше Рудолф с досада.

Той седеше на края на леглото и гледаше втренчено в отсрещната стена. По челото му искряха влажни капки пот. Дишаше тежко.

Отиваше си една зловеща нощ и той се питаше дали ще дочака да го споходят минутите на спокойно старческо утешение...

ЕДИН РЕКВИЕМ

Хънтсвил, Алабама, 27 април 1985 г. (ЮПИ): „Армията и НАСА отдадоха почит на германските учени, създали оръжието Фау–2, които се събраха да отбележат четиридесетгодишнината от пристигането си в Америка, с което започна космическата програма.

Групата ветерани, повечето от които са надхвърлили седемдесетте, се срещна може би за последен път...

Германците, мнозина от които още живеят в Хънтсвил, са работили в групата на Фон Браун в «Пенемюнде» и са били прехвърлени в САЩ да продължат работата си. Други ги последвали и така се родила космическата програма на САЩ...”

„Това е уникален случай в развитието на човечеството — каза Валтер Визман, който с шестдесет и петте си години е най-младият от първоначално дошлите в Америка след разгрома на нацистка Германия сто и осемдесет германци. — Каквото и участие да сме имали в него, ако човек не е горд от това, той или не се е опитал да разбере, или не може да разбере...”

Някои от участниците във вчерашното събиране заявиха, че са започнали кампания с писма до американски и германски официални представители в защита на Рудолф, който ръководеше създаването на ракетата „Сатурн–5”...

Един офицер от армията, запасният полковник Пол Торн, който е работил заедно с групата от „Пенемюнде“, зае най-категорична позиция: „Започваме да изпускаме от ръцете си правосъдието и да го оставяме в ръцете на неподходящи хора... Рудолф е жертва на лов за вещици...”

Рудолф мълча до тази седмица, след което обяви, че е „невинен...”

И ЕДНО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ

За американския милитаризъм не беше важно какъв ще се окаже произходът на хората, които ще им създават оръжия, нито техният морал, стига тези оръжия да са подходящи за отстояване на „позицията на силата“.

Хитлер не можеше да получи ракетно-ядреното оръжие. Неговите амбиции бяха удовлетворени частично с ракетите. Но ракетите Фау нямаша нито подходящ боен заряд, нито необходимата точност на попадение, те нямаша качеството на желаното супероръжие и останаха по-скоро като демонстрация на едно начало по пътя към най-зловещото оръжие.

Фау — „оръжието на възмездието“ — не постигна онази цел и нямаше онази роля, която му се отреждаше. То остана като една поредна авантюра на Хитлер. Авантюра, която с настървение бе подета отвъд Атлантика, и то с активното участие на нацистките учени и инженери. Под въздействието на опияняващите възможности на авангардните технологии днес тя е доведена до абсурд.

Когато слушаме съобщения, че е пусната в производство новата междуконтинентална балистична ракета МХ, със смайващо безочливото име „Пийс кипър“ („Страж на мира“), снабдена с 10 бойни глави всяка с мощност по 600 килотона, и този 200-глав ядрен дракон се готвят да скрият в бетонни укрития в пустинните ъгълчета на Юта и Невада; че е утвърдена програмата за създаване на уродливото отроче „Миджитмън“ или още „Самотник“ — ракета която трябва да оцелее при най-невероятно сложни бойни условия благодарение на своята миниатюрност и мобилност; че се форсира програмата „Трайдънт-2“ — ракета, която ще се спотайва в океанските глъбини, пред нас изниква зловещата сянка на Фау, на онзи зародиш, който преди повече от 40 години се появи в болните мозъци на нацистка Германия, беше съхранен от американския милитаризъм, за да му бъде осигурена подходяща почва за развитие. Неговите метастази се плъзнаха по тялото на Земята, опипват всяко научно

откритие, за да го превърнат в оръжие, в средство за изстребване на хората, за внушаване на страх.

Сега разбираме най-добре защо скамейките на Нюрнбергския процес, приготвени за стотици нацисти, бяха празни. Скриха ги, приютиха ги. Бяха им нужни, за да конструират оръжия.

Но техните схващания до такава степен се инфилтрираха в съвременната оръжейна програма на Пентагона, че идеята да се създават все по-нови модерни оръжия чрез използване на постиженията на съвременната технология ни се струва до болка позната и не намираме нищо ново в нея.

Ето какво копие се е устремило към гърлото на съвременната цивилизация. И в неговото изковаване са участвували фашистки инженери, учени, онези, чиято дейност на Нюрнбергския процес беше окачествена като „противочовешка“ и „престъпна“.

Къде беше Браун? Отиде, за да създава първите бойни ракети на Америка. Къде беше Рудолф? Отиде, за да участвува в създаването на най-съвременните американски ракети. Къде беше Дорнбергер, нацистският генерал с рицарски кръст? Та той самият смята, че не е предаден на Нюрнбергския съд, защото било неудобно да бъде обвинен в убийство на граждански лица, след като и американците употребили едно коварно оръжие за изстребване на мирни хора — атомните бомби над Хирошима и Нагасаки! И той замина за Америка и дълги години с неговия сподвижник от „Пенемюнде“ Крафт Ерике поставя основите на крилатите ракети, наследниците на някогашните „вишневи костилки“ — самолетите снаряди Фау-1.

„Овластяването на Космоса е необходимо за научна, политическа, икономическа и военна цел. Всичките тези цели са важни, но най-основната от тях аз смятам овластяването на Космоса за военни цели.“ Това са думи на Дорнбергер. И ги съпоставяме с думите на онези, които тръбят, че на САЩ им е необходим гигантски комплекс от „футуристични оръжия“ — средства за поразяване, базирани в космическото пространство.

Но ако някога светът беше принуден да приеме авантюрата на Хитлер, сега той не може да си позволи подобен риск.

Една нова подобна авантюра заплашва не държави и континенти, а цялата Земя, цялата наша цивилизация. Заплашва човешкия род от пълно изчезване. Опасността сега е двойно по-страшна, защото

апокалипсисът може да бъде предизвикан не само от преднамерено решение, но и при опит за шантаж или при невярна оценка на обстановката, от техническа грешка на извънредно сложната оръжейна система.

Твърде много са уроците на историята, но човечеството не иска да получи последния урок, защото няма да има кой на кого да разкаже за последната авантюра. Ето защо тя не бива да се допуска. Време е да се сложи край на всякакви авантюри както на Земята, така и в Космоса!

ЛИТЕРАТУРА

1. Антосян, А. Освобождение. М., АПН, 1984.
2. Ануреев, И. Оружие противокосмической обороны М., Воениздат, 1971.
3. Арлазоров, М. Циолковски. С, Наука и искусство, 1963.
4. Бизли, П. Разведка особого назначения. М., Прогресс, 1931.
5. Безименский, Л. и др. Зловещая эстафета, М. Изд. политической л-ры, 1982.
6. Безименский, Л. Разгаданные тайны на Третий райх. С, Партиздат, 1982.
7. Великая Отечественная война Советского союза. Краткая история. Изд. 2-е.М., 1970.
8. Волков, Ф. Д. Тайны Уайтхола и Даунинг-стрит. М., Мысль, 1980.
9. Георгиев, Г. Хроника на Втората световна война С, ДВИ, 1975.
10. Германия во второй мировой войне 1939–1945. М., Наука, 1971.
11. Гетланд, К. Космическая техника. М., Мир, 1986
12. Гильзин, К. А. Двигатели невиданных скоростей. М., Машиностроение, 1965.
13. Гоудсмит, С. Мисия „Алсос“. М., Госатомиздиг, 1962.
14. Грин, В., Р. Кросс. Реактивные самолеты мира. М., Историческая литература, 1957.
15. Гровс, Л. Тепер об этом можно рассказать. М., Атомиздат, 1964.
16. Губарев, В. Космически мостове. С, Техника, 1978.
17. Голованов, Я. Дорога на космодром. М., Детская литература, 1982.
18. Девятаев, М. П. Побег из ада. М., Воениздат 1961.
19. Жуков, Г. К. Воспоминания и размышления. М., 1974.
20. Загадки звездных островов. М., Молодая гвардия. 1982.

21. История Великой Отечественной войны Советского союза 1941–1945. Т. 4. М., 1962.
22. История второй мировой войны 1939–1945. М., Воениздат, т. 1. 1973; т. 2, 1974; т. 3, 1974, т. 4, 1975.
23. Кулиш, В. История второго фронта. М., 1971.
24. Листвинов, Ю. Н. Американская космическая стратегия. М., Международные отношения, 1979.
25. Лоуренс, У. Л. Люди и атомы. М., Атомиздат, 1967.
26. Магдональд, Ч. Б. Тяжелое испытание. М. Воениздат, 1979.
27. Маклахан, Д. Тайны английской разведки (1939–1945). М., Воениздат, 1971.
28. Насибов, А. Безумцы, С, ВИ, 1987. 29. Нюрнбергский процесс. М., 1961.
30. Овчинников, В. Горячий пепел. М., АПН, 1984.
31. Орлов, А. С. Секретное оружие третьего рейха. М., Наука,
32. Преписка на председателя на Министерския съвет на СССР с президентите на САЩ и министър-председатели на Великобритания по време и Великата отечествена война 1941–1945. С, Партиздат, 1983.
33. Промышленность Германии в. 1939–1945 г. М., Иностранная литература, 1956.
34. Ракетчики. М., ДОСААФ СССР, 1979.
35. Ричардс, Д., Х. Сондерс. Военновоздушные силы Великобритании во второй; мировой войне (1939–1945). М., Воениздат, 1963.
36. Рузе, М. Роберт Опенгеймер и атомная бомба. М., Атомиздат.1964.
37. Розанов, Г. Л. Конец „третьего рейха“. М., Международные отношения, 1985.
38. Самсонов, А. М. Вторая мировая война 1939–1945. М., Наука, 1985.
39. Секистов, В. Война и политика. М., 1970.
40. Совершенно секретно! Только для командования! М., Наука, 1967.
41. Смирнов, В. П. Франция во время второй мировой войны. М. Московски университет, 1961.
42. Трухановский, В. Г. Английское ядерное оружие. М., Международные отношения, 1985.

43. Трухановский, В. Г. Уинстон Черчилль, М., Мысль.1968.
44. Фараго, Л. Играта на лисиците. С, Партиздат, 1981.
45. Фулер, Дж. Вторая мировая война 1939–1945. М., Иностранная литература, 1956.
46. Циолковский, К. Труды по ракетной технике. М., Оборонгиз, 1947.
47. Черняк, Е. Секретная дипломатия Великобритании. М. Международные отношения, 1975.
48. Шрейер, В. Глаз, ввинченный в небо. М., Прогресс, 1974.
49. Bacso, J. Ami a kulissak niogott tortent zrinyi kiado. Budapest, 1960.
50. Bohdan, Arct. Polacy w Walce z bronia „V.“ Warszawa, Wydawnictwo Interpress, 1972.
51. Dornberger, W. V–2. London, 1954.
52. Irwing, D. The Mare’s nest. London, 1964.
53. Mander, J. Geheimnis von Huntsville. Berlin, Deutscher militarverleg, 1963.
54. Braun, Magnus Von. Von Ostpreuben bis Texas. Stollhamm, 1955.
55. Michel Bar Zohar. La chasse aux savants allemands. Paris, 1965.
56. Ruland, B. Wernher von Braun. Mein Leben fur dir Raumfahrt. Ofienburg, 1969.
57. Setton Delmer, Top Newsmen remembers Europe, London, 1961.
58. Speer, A. Inside the Third Reich. Memoirs. New York, 1970.
59. Ley, Willy. Rockets missiles and space travel. New York, Viking press, 1958.
60. Авиация и космонавтика. № 2, 1988.
61. За рубежом № 21, 1291, 1292, 1980; № 17, 1985; № 23. 1987; № 27, 1977.
62. Известия, 22. X. 1984; 26.1.1985; 3. VII. 1985.
63. Красная звезда, 14. XII. 1985; 20. V. 1986; 31.1. 1987; 14–19.III. 1987.
64. Крылья родины, № 3, 1985;
65. Литературная газета, № 17, 1985.
66. Наука и жизнь, № 5, 1985.
67. Новое время, № 49, 1984.
68. Отечество, 1985, № 1.

69. Правда 4. III. 1985; 15. VII. 1985.
70. Работническо дело, 10. IV. 1985.
71. Советское военное обозрение, № 6, 1987.
72. Der Spiegel (Хамбург) № 53, 1955; № 43, 1959, № 53, 1960; № 44, 48, 49. 1965.
73. Flug revue, № 5, 1984; № 8. 1985; № 5, 1986.
74. Fliger revue, № 5, 1984, № 5, 1986.
75. La recherche, № 130, 1982.
76. L'express, 6–12 sept. 1965.
77. Letectur — cosmanautika, № 2, 1982.
78. Skrzydlata Polska, № 18, 1980, № 42, 1985.
79. Soldat und Technik, № 3. 1958; № 9, 1982.
80. Sport und Technik, № 9. 1982.
81. Zapisnik, № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 1987.

Издание:

Тодор Андреев. Крахът на аферата „Фау“

Рецензент: Кирил Янев

Редактор: Георги Коджабашев

Художник: Светлозар Пирински

Художествен редактор: Гичо Гичев

Технически редактор: Цветанка Николова

Коректор: Златинка Дукова

Военно издателство, София, 1989

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.